

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: RE: Kamerbrief 3 juli j.l. -> DNA-verwantschapsonderzoek
Datum: vrijdag 30 augustus 2019 22:06:45
Bijlagen: [DNA_verwantschapsonderzoek_eindrapport.pdf](#)
[EeR 2019 - 01.pdf](#)

Beste 5.1.2.e

Ik kan niet bij de emailadressen van de deelnemers aan de bijeenkomst van aanstaande woensdag 4 september.

Na accepteren vergadering zie ik die niet meer ☹

Vandaar dat ik de bijlages met artikelen naar jou stuur. Kun jij ze verder verspreiden?

Het zijn:

(1) Evaluatie regeling DNA-verwantschapsonderzoek van Pro factio

(2) Expertise en Recht (maart 2019), met hierin drie relevante artikelen:

* *Grootschalig DNA-verwantschapsonderzoek; Grote doorbraken, toenemende mogelijkheden, hoe verder?*

Lex Meulenbroek en Diederik Aben; pagina 4;

* *Juridische aspecten van (grootschalig) DNA-verwantschapsonderzoek*

Diederik Aben; pagina 20

* *Zo vader, zo zoon. DNA-profielen met Y-chromosomale kenmerken in het strafproces*

Rolf Hoving; pagina 34

Wie zijn er van het OM bij de bijeenkomst aanwezig?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e [mailto:5.1.2.e@politie.nl]
Verzonden: vrijdag 30 augustus 2019 1:35
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: Kamerbrief 3 juli j.l. -> DNA-verwantschapsonderzoek
Urgentie: Hoog

Beste heer 5.1.2.e

Onlangs heeft u op een bijeenkomst op het NFI gesproken met 5.1.2.e van DGPenV van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Zij heeft mij nadien een mail gestuurd waarin zij vertelt dat u en ook 5.1.2.e en 5.1.2.e hadden aangegeven 5.2.1, zoals die op 3 juli j.l. is uitgegaan, met name ten met betrekking tot 5.2.1

Concreet gaat het om om de volgende twee punten:

- Niet standaard y-chromosaal-profiel maken. De onderbouwing in de brief is dat het buiten de reikwijdte treedt van het doel van klassiek onderzoek, dat is (wellicht) een beperkte uitleg van artikel 151a lid 8 Sv.
- Verplichten mensen mee te werken aan grootschalig DNA-(verwantschaps)onderzoek. (zie hieronder de relevante stukken uit brieven en vindplaatsen).

Volgens 5.1.2.e is DGPenV niet betrokken geweest bij dit onderdeel van de brief en vooralsnog blijkt nergens uit dat het is afgestemd met de politie, danwel het NFI. De kern van (en de aanleiding tot) de brief was de Wet DNA-veroordeelden.

De vragen van DGPenV aan ons (politie en NFI) zijn nu:

- 1) Heeft de politie/ NFI bewust ingestemd met hieronder genoemde onderdelen van de brief van 3 juli jl? Zo ja, waarom? Zo nee, wat wil politie/ NFI?
- 2) Is de politie/ NFI voldoende duidelijk waarom JenV heeft gekozen voor genoemde lijn of niet?

5.1.2.e geeft aan dat er nog wel opties zijn om indien gewenst ea te herstellen, maar het verzoek is wel tijdig de Minister te informeren. Op 11/09 is een VKC procedurevergadering en op 10/10 het AO forensisch.

In overleg met het departement organiseer ik aanstaande woensdag 4 september, om 13:00 uur een bijeenkomst aan de Turfmarkt 147 te Den Haag, voor overleg DGPenV, politie, NFI en OM om een reparatiestrategie af te stemmen.

Ik zal nogmaals proberen u telefonisch te bereiken voor afstemming, maar wil u, gezien de urgentie die er op dit traject zit wel alvast een uitnodiging sturen in de hoop dat u (of een vertegenwoordiger) woensdag zal kunnen en willen aansluiten.

Onderaan deze mail staan mijn contactgegevens.
Alvast dank!

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

=====

Rapport: (<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/03/19/tk-bijlage-evaluatie-regeling-dna-verwantschaponderzoek>).

Bijlage 1 brief 3 juli 2019

(<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/07/03/kamerbrief-integrale-beleidsreactie-dna-en-tweede-monitorrapportage-hoekstra-ea>; zie ook het evaluatierapport)

Zoals ik in mijn brief van 9 januari 2019 heb aangekondigd, zal ik bevorderen dat in de in het Wetboek van Strafvordering neergelegde regeling van het DNA-verwantschapsonderzoek in een dergelijke grondslag wordt voorzien. Anders dan de onderzoekers voorstellen, is het niet de bedoeling dat die wijziging regelt dat in het kader van een klassiek DNA-onderzoek standaard naast de autosomale ook de Y-chromosomale DNA-profielen worden bepaald, omdat met een dergelijke wettelijke voorziening buiten de reikwijdte van het doel van het klassiek DNA-onderzoek zou worden getreden. Om diezelfde reden en vanuit een oogpunt van rechtszekerheid zal er ook niet in worden voorzien dat met terugwerkende kracht uit het celmateriaal waaruit de in de DNA-databank opgenomen DNA-profielen met autosomale kenmerken zijn gedestilleerd, ook de Y-chromosomale kenmerken kunnen worden bepaald en opgeslagen, zoals de onderzoekers opperen. De Y-chromosomale DNA-profielen of andere DNA-profielen zullen pas in de DNA-databank kunnen worden opgeslagen als zij na inwerkingtreding van de aangekondigde wetswijziging zijn verkregen in het kader van een verwantschapsonderzoek dat na die datum is verricht.

Brief 9 januari 2019 (<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/01/09/tk-overzicht-van-komende-en-mogelijke-wetgeving-op-het-terrein-van-dna-onderzoek>)

In de regeling van het DNA-onderzoek die in het Wetboek van Strafvordering is opgenomen, zal — in de geest van de wetgever — een grondslag worden neergelegd om Y-chromosomale en andersoortige DNA-profielen dan autosomale DNA-profielen, zoals mitochondriale DNA-profielen die in het kader van een van de in dat wetboek voorziene typen DNA-onderzoek 5 worden bepaald, in de DNA-databank te kunnen opnemen en, voor zover dat past binnen de doelstelling van het betreffende type DNA-onderzoek, verder te kunnen gebruiken. Deze wijziging is ten aanzien van de Y-chromosomale DNA-profielen in het eerder aangehaalde vragenuur van 11 september jl. besproken. Daarnaast zal in de regeling van het DNA-verwantschapsonderzoek een wijziging van technische aard worden aangebracht.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Politie | Staf Korpsleiding | Directie Operatiën | Programma Administratieve Lastenverlichting Opsporing

Bezoekadres: Nieuwe Uitleg 1, 2511DP Den Haag

Postbus 17107, 2502CC Den Haag

M +31 5.1.2.e

E 5.1.2.e @politie.nl

----- Disclaimer -----

De informatie verzonden met dit e-mailbericht (en bijlagen) is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en zij die van de geadresseerde(n) toestemming kregen dit bericht te lezen.

Kennisneming door anderen is niet toegestaan.

De informatie in dit e-mailbericht (en bijlagen) kan vertrouwelijk van aard zijn en binnen het bereik van een geheimhoudingsplicht en/of een verschoningsrecht vallen.

Indien dit e-mailbericht niet voor u bestemd is, wordt u verzocht de afzender daarover onmiddellijk te informeren en het e-mailbericht (en bijlagen) te vernietigen.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO"; 5.1.2.e (Parket-Generaal) 5.1.2.e @om.nl)
 5.1.2.e @om.nl); 5.1.2.e ; 5.1.2.e
Cc: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO; 5.1.2.e - BD/DRC/CV; 5.1.2.e
Onderwerp: RE: Overleg op 4 september 2019 over TK (3) (2).docx
Datum: maandag 9 september 2019 19:45:44

Hoi 5.1.2.e

Je krijgt woensdag mijn reactie.

Groet!

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO [mailto:5.1.2.e @minjenv.nl]
Verzonden: maandag 9 september 2019 2:37
Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) 5.1.2.e @om.nl) (5.1.2.e @om.nl); 5.1.2.e ;
 5.1.2.e ; 5.1.2.e @politie.nl
CC: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO; 5.1.2.e - BD/DRC/CV;
 5.1.2.e @politie.nl
Onderwerp: Overleg op 4 september 2019 over TK (3) (2).docx

Gelijk aan doc. 05

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO"; 5.1.2.e (Parket-Generaal) (5.1.2.e @om.nl)
 (5.1.2.e @om.nl); 5.1.2.e ; 5.1.2.e
Cc: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO; 5.1.2.e - BD/DRC/CV; 5.1.2.e
Onderwerp: RE: Overleg op 4 september 2019 over TK (3) (2).docx
Datum: woensdag 11 september 2019 14:34:01
Bijlagen: [Overleg op 4 september 2019 over TK \(3\) \(2\).docx](#)

Hoi 5.1.2.e

In de bijlage ontvang je mijn comments op de concepttekst.
 5.1.2.e stuurt je vandaag nog haar comments op punt 3).

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO [mailto:5.1.2.e@minjenv.nl]
Verzonden: maandag 9 september 2019 2:37
Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) (5.1.2.e @om.nl) (5.1.2.e @om.nl); 5.1.2.e ;
 5.1.2.e ; 5.1.2.e @politie.nl
CC: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO; 5.1.2.e - BD/DRC/CV;
 5.1.2.e @politie.nl
Onderwerp: Overleg op 4 september 2019 over TK (3) (2).docx

Allen,

Van 5.1.2.e ontving ik enkele puntjes op de i. Deze zijn inmiddels verwerkt. Graag uiterlijk woensdag 11 september a.s. jullie reactie op bijgaande versie. Dan kunnen we daarna – op basis van de gedeelde probleemstelling en de procesafspraken – aan de slag.

Vriendelijke groet,

5.1.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO"; 5.1.2.e (Parket-Generaal) 5.1.2.e @om.nl); 5.1.2.e @om.nl); 5.1.2.e ; 5.1.2.e 5.1.2.e
Cc: 5.1.2.e - BD/DRC/CV; 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO
Onderwerp: tekstblok boekje
Datum: woensdag 11 september 2019 17:18:40
Bijlagen: [Tekstblok mbt verkenning mogelijkheden forensische toepassing in Nederland van genealogische DNA-databanken.docx](#)

Beste allen,

Zoals afgesproken tijdens onze bijeenkomst stuur ik jullie het tekstblok met betrekking tot de verkenning/pilot, 5.1.2.e

5.1.2.e

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Valt niet onder de reikwijdte

Van: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO [mailto:5.1.2.e@minjenv.nl]
Verzonden: vrijdag 6 september 2019 1:41
Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) 5.1.2.e @om.nl) (5.1.2.e @om.nl); 5.1.2.e 5.1.2.e ; 5.1.2.e @politie.nl; 5.1.2.e @politie.nl
CC: 5.1.2.e - BD/DRC/CV; 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO
Onderwerp: Overleg op 4 september 2019 over TK (3) (2).docx

Beste allen,

Bij deze een concept van een korte weergave van ons overleg op 4 september jl. over de TK brief met DNA-onderwerpen. Graag jullie commentaar

5.1.2.e 5.1.2.e ik heb volledigheidshalve de meer juridische beschouwingen van 5.1.2.e in de marge laten staan. Daarnaast nog de vraag of het inderdaad zo is dat het standpunt dat van de oude bloedmonsters geen DNA voor onderzoek kan worden afgenomen, wordt gevolgd. Ik begreep uit ons overleg dat deze monsters van oorsprong niet onder het DNA regime vallen, maar dat het OM wel in individuele gevallen kan beslissen om wel een DNA-profiel op te maken uit deze monsters. Klopt dat?

Fijn weekend!

5.1.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Interne memo

Organisatieonderdeel Landelijke Eenheid

Behandeld door 5.1.2.e (politie)
 5.1.2.e (NFI)
 5.1.2.e (politie)
 Functie Juridisch adviseur
 Telefoon 06-5.1.2.e
 E-mail 5.1.2.e@politie.nl

Aan

Datum 21/11/2019
 Bijlage(n) 0
 Pagina

Onderwerp **Hulpverleningstaak politie irt identificatie onbekende doden mbv genealogische DNA-databanken**
 Ten behoeve van Pilot

Ondanks alle technische mogelijkheden en inspanningen komt het in Nederland nog steeds voor dat overleden personen niet kunnen worden geïdentificeerd. Recente ontwikkelingen in de VS, waar opsporingsdiensten onder meer gebruik maken van (particuliere) genealogische databanken heeft het idee doen ontstaan om ook in Nederland te kijken naar de mogelijkheden om van deze databanken gebruik te kunnen maken.

Om de technische en juridische mogelijkheden te verkennen is door de politie, het OM en het NFI de gezamenlijke pilot "Technische verkenning identificatie onbekende doden (geen strafzaken) via openbare genealogische DNA-databanken" gestart. Zoals de naam al aangeeft is het de bedoeling om ervaring op te doen met de juridische en technische vraagstukken die bij het gebruik van genealogische DNA-databanken boven komen drijven. De pilot beperkt zich nadrukkelijk tot de identificatie van onbekende doden die niet gerelateerd zijn aan strafbare feiten.

In het pilotdocument van juni 2019¹ wordt gesteld dat het onderzoek naar de identiteit van deze onbekende doden valt onder de hulpverleningstaak van de politie. In de aanloop naar een eerste breed juridisch overleg werd de vraag opgeworpen of dit juridisch wel klopt. Op 14/11/2019 heeft een drietal juristen van politie en NFI een kort overleg gehad waarin dit issue is besproken. Hieronder volgt een kort verslag van hetgeen is besproken.

Taken Nederlandse politie

Artikel 3 van de Politiewet 2012 (Pw 2012) bevat de taakstelling voor de politie. Eén van deze taken is 'het verlenen aan hulp die dit behoeven'. Wat deze hulptaak precies inhoudt is lastig af te bakenen en al vaker onderwerp van discussie geweest. En hoewel de artikelen 24 en 25 van de Ambtsinstructie voor de politie wat nadere bepalingen geven is ook daarmee geen eenduidige definitie gegeven.

In de verschillende opeenvolgende politiewetten² is de formulering van de hulpverleningstaak exact hetzelfde gebleven. Wat opvalt, is dat ook in de parlementaire stukken van de respectievelijke wetten de hulpverleningstaak nauwelijks

¹ Pilot (technische) verkenning identificatie onbekende doden (geen strafzaken) via openbare genealogische DNA-databanken, door 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e, versie 0.6 van juni 2019, paragraaf 2.2

² Art. 28 Politiewet 1957, art. 2 (ingetrokken) wetsvoorstel Politiewet 1981, art. 2 Politiewet 1993 en art. 3 Politiewet 2012

aan de orde komt of verder wordt ingevuld. Wel is een toenemende tendens waar te nemen om de hulpverleningstaak van de politie in beginsel te beperken tot noodsituaties en dan alleen gedurende de periode dat andere hulpinstanties deze taken nog niet hebben overgenomen.

Werd in de memorie van toelichting bij het (ingetrokken) wetsvoorstel Politiewet 1981 nog gesteld dat de politie in het algemeen de taak heeft om bijstand en raad aan het publiek te verlenen³, in de zogenaamde kerntakenbrief van het kabinet uit 2004 wordt gesteld dat algemene hulpverlening geen taak is van de politie en dat hulp bieden in principe alleen in noodsituaties geschiedt en alleen gedurende de beperkte periode dat andere hulpinstanties deze taken nog niet hebben overgenomen.⁴ Het achterliggende argument daarbij is dat de hulpverlening door de politie niet ten koste mag gaan van de primaire taak van de politie, de criminaliteitsbestrijding.⁵

De formulering in de kerntakenbrief laat enige ruimte nu de hulpverlening 'in principe' beperkt is tot noodsituaties. Deze ruimte wordt in de kerntakenbrief zelf onderstreept met de stelling dat zelfs wanneer in een concreet geval een taak niet primair bij de politie thuis lijkt te horen, er in specifieke situaties en omstandigheden toch goede redenen kunnen zijn om op te treden. Dit doet zich bijvoorbeeld voor in de situatie dat de politie door haar bijzondere positie beter dan anderen tot een adequate aanpak in staat is, zo stelt de brief.⁶

De wijziging van de Wet op de lijkbezorging in 2010 creëert voor de burgemeester de bevoegdheid om ter identificatie van onbekende doden celmateriaal te laten afnemen ten behoeve van DNA-onderzoek.⁷ In de memorie van toelichting op deze wetswijziging wordt gesteld dat de burgemeester bij het uitoefenen van deze bevoegdheid handelt in zijn hoedanigheid van gezaghebber over de politie, meer specifiek ter uitvoering van de hulpverleningstaak van de politie. De stelling uit de memorie is bij de verdere behandeling van het wetsvoorstel niet ter discussie gesteld noch anderszins aan de orde geweest.

De vraag is gesteld of hier sprake kan zijn van een misvatting door de wetgever. Dat valt natuurlijk niet uit te sluiten. Met even veel recht kan echter worden betoogd dat de wetgever hier een bewuste keuze heeft gemaakt die een nadere invulling is van een taak die weliswaar niet primair bij de politie lijkt thuis te horen, maar dat de bijzondere positie van de politie als ondergeschikte aan het gezag van de burgemeester (die verantwoordelijk is voor de identificatie van de overleden persoon) en haar kennis en ervaring met (de behandeling van) celmateriaal en DNA-onderzoek toch een goede redenen zijn om op te treden. Ook rol van de politie bij het project DNA-databank onderstreept dit. Dit project heeft als doel om ter identificatie alle onbekende begraven stoffelijke overschotten in kaart te brengen en van hen celmateriaal af te nemen en daarnaast van familieleden van langdurig vermiste personen celmateriaal af te nemen. De daaruit gegenereerde DNA-profielen worden opgenomen in de DNA-databank voor vermiste personen.

De vraag die nog rest is aan wíe de politie dan hulp verleent. In onze optiek is dat aan de familieleden van de onbekende overleden persoon. Dit is een ongespecificeerde groep, en vóór identificatie is in een concrete situatie ook niet vast te stellen of hulp daadwerkelijk gewenst is. Gezien de publicaties over de grote impact die onduidelijkheid en onzekerheid over het lot van dierbaren op nabestaanden heeft,

³ Kamerstukken II, 1980-1981, 16812, nr. 3, p. 9

⁴ Kamerstukken II, 2003-2004, 29628, nr. 4, p. 8

⁵ Kamerstukken II, 2003-2004, 29628, nr. 4, p. 11

⁶ Kamerstukken II, 2003-2004, 29628, nr. 4, p. 4

⁷ Art. 21 lid 3 Wet op de lijkbezorging

menen wij echter dat familieleden in het overgrote deel van de gevallen zijn aan te wijzen als degenen aan wie de hulp wordt verleend. Dat dit in een concreet geval anders zal blijken te zijn is op voorhand niet vast te stellen en nemen we voor lief.

Alles beschouwend komen we tot de conclusie dat de identificatie van onbekende doden die niet gerelateerd zijn aan strafbare feiten wel degelijk onder de hulpverleningstaak van de politie kan worden geschaard, ondanks dat er geen sprake is van acute nood. Daarbij moet worden aangetekend dat de vraag aan wie dan hulp wordt verleend op voorhand niet kan worden bepaald, maar dat dat naar alle waarschijnlijkheid in de meeste gevallen de nabestaanden zullen zijn.

Het scharen van de identificatie van onbekende doden (niet strafzaken) onder de hulpverleningstaak van de politie heeft tot gevolg dat de Wet politiegegevens van toepassing is op de persoonsgegevens die in dat kader worden verwerkt.

5.1.2.e

Jurist

Memo

Stuurgroep pilot onbekende doden

Onderwerp

Juridische grondslag identificatie onbekende doden met behulp van genealogische DNA-databanken

Organisatieonderdeel

Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Behandeld door

Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Functie

Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Telefoon

Klik hier als u tekst wilt invoeren.

E-mail

Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Ons kenmerk

Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Uw kenmerk

Klik hier als u tekst wilt invoeren.

In afschrift aan

NFI

Datum

27 januari 2020

Bijlage(n)

0

Pagina

1

Ondanks alle technische mogelijkheden en inspanningen komt het in Nederland nog steeds voor dat overleden personen niet kunnen worden geïdentificeerd. Recente ontwikkelingen in de VS, waar opsporingsdiensten onder meer gebruik maken van (particuliere) genealogische databanken hebben het idee doen ontstaan om ook in Nederland te kijken naar de mogelijkheden om van deze databanken gebruik te maken.

Om de technische en juridische mogelijkheden te verkennen is door de politie, het OM en het NFI de gezamenlijke pilot "Technische verkenning identificatie onbekende doden (geen strafzaken) via openbare genealogische databanken" gestart. Zoals de naam al aangeeft is het de bedoeling om ervaring op te doen met de juridische en technische vraagstukken die bij het gebruik van genealogische DNA-databanken boven komen drijven. De pilot beperkt zich nadrukkelijk tot de identificatie van onbekende doden die niet zijn gerelateerd zijn aan strafbare feiten.

In het pilotdocument van juni 2019¹ wordt gesteld dat het onderzoek naar de identiteit van onbekende doden, niet door een misdrijf om het leven gekomen, valt onder de uitvoering van de hulpverleningstaak van de politie. Op 14 november 2019 heeft een drietal juristen van de politie en het NFI een overleg gehad waarin is besproken of terecht is uitgegaan dat de identificatie van onbekende doden valt onder de uitvoering van de hulpverleningstaak van de politie ex. art. 3 Politiewet 2012 (PW 2012).

Wettelijke grondslag

Om een inbreuk te kunnen maken op de persoonlijke levenssfeer is er een wettelijke grondslag nodig. Indien een persoon niet is omgekomen door een misdrijf en de identiteit niet kan worden vastgesteld, draagt de burgemeester ex art. 21 lid 3 Wet op de lijkbezorging (Wlb) de zorg voor het afnemen van lichaamsmateriaal ten behoeve van de identificatie op opsporing. Dit gebeurt niet als deze handeling al in opdracht van de Officier van Justitie (OvJ) heeft plaatsgevonden (art. 21 lid 4 Wlb). Uit de praktijk is gebleken dat er bij een lijkvinding vaak wordt uitgegaan van een misdrijf en dat de OvJ dus al lichaamsmateriaal heeft af laten nemen. Indien vast wordt gesteld dat de persoon niet door een misdrijf om het leven is gekomen valt deze afname, ondanks dat dit door de OvJ is gedaan, onder de reikwijdte van de Wlb. Er is immers geen sprake meer van een misdrijf. Uit de Memorie van Toelichting Wlb volgt dat de burgemeester bij het uitvoeren van de handeling ten behoeve van de identificatie van een onbekende dode handelt in zijn gezag over de politie ter uitvoering van de hulpverleningstaak. De identificatie van onbekende doden en opsporing van vermiste personen, ex art. 21 lid 3 Wlb moet dan ook worden gezien als een uitvoering van de politietask ex art 3 PW 2012, specifiek, ter uitvoering van de hulpverleningstaak.

¹ Pilot (technische) verkenning identificatie onbekende doden (geen strafzaken) via openbare genealogische DNA-databanken, door 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e, versie 0.6 van juni 2019, paragraaf 2.2

Onderwerp

Juridische grondslag identificatie onbekende doden met behulp van genealogische DNA-databanken

De wettelijke grondslag van de pilot kan dan worden gevonden in art. 21 lid 3 Wlb. Doordat het uitvoeren van art. 21 lid 3 Wlb gekwalificeerd wordt als het uitvoeren van de politietaak (hulpverlening) ex art. 3 PW 2012 zullen alle persoonsgegevens die in dit kader worden verwerkt vallen onder het regime van de Wet politiegegevens.

Datum

27 januari 2020

Pagina

2 van 2

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: FW: 'Ik wil weten wie het gedaan heeft, en waarom'
Datum: maandag 9 maart 2020 20:29:56

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@hotmail.com>
Verzonden op: maandag 9 maart 2020 16:21
Aan: "5.1.2.e" <5.1.2.e@politie.nl>
Onderwerp: 'Ik wil weten wie het gedaan heeft, en waarom'

Lees dit artikel uit NRC.next [‘Ik wil weten wie het gedaan heeft, en waarom’](#)

Particuliere dna-banken

‘Ik wil weten wie het gedaan heeft, en waarom’

Cold cases

Nabestaanden in moordzaken vinden dat, net als in de VS, particuliere dna-databanken gebruikt moeten worden om daders te vinden. Maar minister Grapperhaus vindt dat te ver gaan.

Door Eric van den Berg en Bram Endedijk
 Amsterdam.

„Een interessante methode.” Zo omschreef minister Grapperhaus (Justitie en Veiligheid, CDA) eind vorige maand in [een brief aan de Tweede Kamer](#) het oplossen van *cold cases* door middel van particuliere dna-databanken.

Grapperhaus reageerde met zijn brief op een interview met *NRC* in december, met advocaat-generaal Diederik Aben van de Hoge Raad en dna-deskundige Lex Meulenbroek van het Nederlands Forensisch Instituut (NFI). Zij stellen dat er in Nederland zeventienhonderd *cold cases* – onopgeloste levensdelicten of andere zaken waarop minimaal twaalf jaar gevangenisstraf staat – en negenhonderd ongeïdentificeerde doden zijn. Het inzetten van particuliere dna-databanken zou een deel van deze zaken kunnen oplossen. Volgens Aben is klassiek dna-onderzoek zoals de politie dat nu doet keurig geregeld in de Nederlandse wet, maar is nooit nagedacht over deze nieuwe methode.

Lees ook: [Hobby-databanken als nieuwe opsporingsmethode](#)

In de VS zijn de afgelopen twee jaar doorbraken geweest in zo'n zeventig onopgeloste zaken, waarbij soms tientallen jaren onduidelijk was gebleven wie de dader was. Een van die zaken was de zaak van de *Golden State Killer*, een beruchte seriemoordenaar die dertien moorden zou hebben gepleegd en tientallen vrouwen zou hebben verkracht. Er was een dna-spoor van de man, maar het uploaden daarvan in de databank van de politie had geen effect. Toen het spoor in een particuliere dna-databank werd ingevoerd, kwam de politie bij een verdachte uit: een oud-politieman.

Achter dit soort databanken zitten vaak commerciële Amerikaanse bedrijven. Particulieren gaan in die databanken op zoek naar onbekende verwanten en hun geografische herkomst.

De Amerikaanse politie maakt sinds kort gebruik van dergelijke databanken. Het dna-profiel van een mogelijke dader wordt vergeleken met het profiel van deelnemers aan zo'n databank. Het leidde al tot tientallen 'hits' met verre familieleden, die via onderzoek uiteindelijk teruggevoerd konden worden tot de vermoedelijke dader.

Grapperhaus schrijft dat het NFI, de politie, het Openbaar Ministerie en het ministerie gaan onderzoeken hoe deze databanken ook in Nederland kunnen worden gebruikt in het Nederlandse strafprocesrecht. Daarbij wordt onder meer gekeken naar de juridische gevolgen en de privacy. „Gebruik van de dna-databanken heeft impact op de privacy van veel mensen en daar moet op zorgvuldige wijze mee worden omgegaan”, schrijft Grapperhaus.

Lees ook: [Dna van verre familie geeft anonieme doden een naam](#)

Het onderzoek richt zich alleen op de identificatie van onbekende doden die geen slachtoffer zijn van een misdrijf. De mogelijkheid moorden op te lossen, zoals dat in Amerika gebeurt, wordt dus niet onderzocht. Volgens de minister zijn de dna-databanken alleen bedoeld voor het vinden van familieleden of het achterhalen van de geografische afkomst: „Ze zijn voor een ander doeleinde opgericht dan opsporingsmiddel voor de politie.” Ook stelt hij dat de profielen geüpload worden bij commerciële partijen in Amerika, waardoor weinig zicht is op wat door wie is geüpload. Er geldt ook geen identificatieplicht.

Particulier dna Zo werkt het

Mensen die hun dna-profiel willen laten bepalen om meer te weten te komen over hun familiegeschiedenis, kunnen dat doen bij commerciële bedrijven. Ze krijgen een dna-kit thuisgestuurd, staan speeksel of wangslim af en sturen dat op naar een van die bedrijven. Vervolgens kunnen ze een digitaal dna-profiel downloaden, dat weer kan worden ingevoerd bij een particuliere dna-databank.

Vervolgens is te zien wie de mogelijke verwanten zijn. Daarbij kunnen ook hele verre familieleden worden gevonden.

Hoewel het gaat om Amerikaanse bedrijven, zijn ook Nederlanders op deze manier te vinden. Omdat ze verre bloedverwanten hebben in de VS, maar ook omdat Nederlanders hun dna kunnen opsturen naar de particuliere databanken.

De techniek die wordt gebruikt, is anders dan de forensische dna-analyse die door het NFI wordt gedaan en waarmee de politie strafzaken oplost. Bij deze techniek wordt een grofmaziger profiel van iemands dna bekeken. Genoeg om een spoor te kunnen matchen met een persoon, maar niet genoeg om verre familieleden te vinden.

Suus Joosten (69) moeder van Esther, vermoord in 2017

Op 30 april 2017 vinden twee fietsers een lichaam in het Veluwemeer. Het is de 43-jarige Esther Paul, die door een misdrijf om het leven is gekomen, waarschijnlijk in de nacht van van zaterdag 29 op zondag 30 april. Er worden twee mannen aangehouden, maar die zijn inmiddels weer op vrije voeten.

Suus Joosten: „Je hebt het rouwen, en je hebt het raadsel. Maar omdat je niet weet wie het gedaan heeft, kom je niet aan het rouwen toe. Na twee jaar kregen we te horen dat het onderzoek was gestopt. Onwerkelijk. Je wilt dat er iemand wordt opgepakt. Ik wil weten

wie het gedaan heeft en waarom. Dan kan ik verder, nu niet.

„De politie heeft mij een deel van het dossier laten lezen. Daarin stond dat er een onbekend dna-spoor is gevonden op het lichaam van mijn dochter. Ik wil graag weten van wie dat is.

„Dat ze in Amerika particuliere databanken inzetten om moorden op te lossen, vind ik fantastisch. Dat de minister nu nadenkt om het hier te gebruiken voor onbekende doden is een goed begin, maar het moet verder gaan. Weinig mensen lijken te beseffen dat cold cases ook betekent dat er mogelijk net zoveel moordenaars rondlopen. Als er dan een middel is om die zaken op te lossen, dan mag toch op zijn minst onderzocht worden of het ook in Nederland gebruikt kan worden? Ik heb nu het gevoel dat wij als nabestaanden in de kou worden gezet.”

Wicky van der Meijs (56) dochter van Martien (72), vermoord in 2002

Martien van der Meijs, een gepensioneerd bakker, laat op 30 januari 2002 om half een 's nachts zijn hond uit. Tien minuten later wordt hij door een man neergestoken, op twintig meter van zijn huis. Hij overlijdt zonder aan iemand te hebben kunnen vertellen wat er is gebeurd. De politie vermoedt dat Martien die nacht iets heeft gezien wat hij niet had mogen zien.

Wicky van der Meijs: „Ik was 39 toen het gebeurde. Mijn toenmalige man belde en zei dat er iets ergs was gebeurd met mijn vader. Ik was in shock. Een paar dagen later kon ik pas aan mijn kinderen vertellen dat hij vermoord was. Ze waren toen 5, 6 en 8 jaar oud. Ze zaten met zijn drieën in de badkuip en ik zei: „De wereld bestaat uit een lieve mensen, maar soms loopt er iemand tussen die niet lief is. En daarom is opa er niet meer.

„Het is bijna niet uit te leggen hoe het is, dat je niet weet wie je vader heeft gedood. Ik herinner me dat ik kort na zijn dood met mijn broer in de supermarkt liep, we passeerden een man. Toen dachten we allebei: ‘Zal dat hem zijn?’ Dat gevoel raak je niet meer kwijt.

„Ik ben er van overtuigd dat er dna van de dader op de jas van mijn vader te vinden moet zijn. We moeten de kansen van nieuwe technieken benutten. Dat de minister nu alleen naar onbekende doden kijkt, vind ik te voorzichtig. Soms denk ik: misschien moeten we zelf een databank creëren, waarin we mensen vrijwillig dna laten afstaan om zo ernstige misdrijven op te lossen.”

Sandra Bindi (54) kleindochter Ger Bindi, vermoord in 2005

Op 9 juni 2005 wordt Ger Bindi (93) gevonden in haar woning aan de Utrechtse Gruttersdijk. Ze is doodgestoken, de telefoonlijn is doorgesneden, en geld en juwelen zijn uit haar huis verdwenen. De buurt kent het slachtoffer als ‘Oma Bindi’, die jarenlang achter de toonbank stond in haar bekende ijssalon aan de Amsterdamsestraatweg in Utrecht. Na vijftien jaar is de dader nog niet gevonden.

Sandra Bindi: „Mijn oma was gewoon bezig met haar leven. Van de ene op de andere dag was ze er niet meer. Dat doet iets met je gevoel van veiligheid. Je wordt voorzichtiger in de omgang met anderen en je gaat je afvragen of zoiets jou niet kan overkomen. En wat je ertegen kan doen. Maar zolang de dader nog vrij rondloopt, is dat eigenlijk bar weinig. Daarom moet hij gepakt worden.

„Dna is voor mijn familie een lastig concept. Zo is mijn tante verdachte geweest van de moord op haar eigen moeder, omdat een dna-spoor verkeerd geïnterpreteerd werd. Daarna was er een veelbelovend dna-spoor, maar dat bleek weer van een rechercheur afkomstig te zijn. Dna is niet per se zaligmakend.

„In onze zaak zijn er nu nog twee dna-sporen waarvan de herkomst niet duidelijk is. Maar bij ons zijn zoveel fouten gemaakt, dat we het vertrouwen in het NFI en justitie hebben verloren. Daarom zeg ik: als particuliere databanken gebruikt worden, moet dat eerst zorgvuldig worden vastgelegd. Overhaast nieuwe methoden inzetten, daar heeft niemand wat aan.”

Wil Vreeburg (79) moeder van Caroline Pino, vermoord in 1996

Het is juli 1996 als de 24-jarige Caroline Pino niet op de afgesproken tijd komt opdagen op de camping in Crécy-la-Chapelle, vlakbij Disneyland Parijs. Haar ouders zouden naar de camping komen voor een weekje vakantie, Caroline zou liftend vanuit Portugal komen. Ze wordt gewurgd gevonden langs de snelweg in haar slaapzak, met alleen haar bh en slipje nog aan.

Wil Vreeburg: „Ik was alweer in Nederland toen een agent me eind augustus vertelde dat mijn dochter vermoord was. Het was alsof ik knock-out werd geslagen. Die agent vroeg of hij mijn man moest bellen. ‘Die hoort het vanavond wel’, zei ik, zo in shock was ik. Ik ben nooit meer de oude geworden. „Meteen was daar die vraag: wie heeft dit gedaan? Het bleek dat ze woorden had gehad met de jongen waarmee ze aan het liften was en daarna zelf verder is gegaan. Ik denk dat ze iemand is tegengekomen die haar wilde verkrachten, maar dat ze heeft teruggevochten. En daarna gewurgd is.

„Inmiddels onderzoekt het NFI haar spullen. Ik hoop dat dna-sporen van een dader naar boven komen. Er zijn veel cold case-zaken in Nederland, het is heel frustrerend te weten dat in die zaken dna-sporen van daders zijn, die in een particuliere databank in Amerika een hit opleveren. Daarom vind ik dat ook onderzocht moet worden of de particuliere databanken voor cold cases gebruikt kunnen worden. „Het allerbelangrijkste voor mij blijft om te weten wie het gedaan heeft.”

Verstuurd vanaf mijn iPad

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e
Cc: 5.1.2.e
Onderwerp: INPUT REACTIE 'feitelijke en juridische onderbouwing advies verkenning'
Datum: woensdag 18 november 2020 09:44:02
Bijlagen: [INPUT REACTIE 'feitelijke en juridische onderbouwing advies verkenning'.docx](#)

Hoi 5.1.2.e en 5.1.2.e

Na telefoongesprekken met 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e en ook met 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e, heb ik een reactie gestuurd aan 5.1.2.e op de 'feitelijke en juridische onderbouwing advies verkenning'. Met 5.1.2.e is afgestemd dat zij apart een reactie stuurt met een meer juridisch-inhoudelijke kijk op zaken.

5.2.1

5.2.1

Relevante feiten daarin zijn: de profielen, technische geschiktheid en de juridische grondslag. Er wordt gebruik gemaakt van een SNP-profiel dat anders is dan een autosomaal profiel. We zien dan ook geen verband voor deze verkenning met bestaande DNA-databanken. Feitelijk gaan we met 20 losstaande biologische profielen uit enkele eenheden aan de slag. Hiertoe is al een inschatting gemaakt van de technische geschiktheid en ligt er een (voorstel voor) juridische grondslag.

5.2.1

5.2.1

Met 5.1.2.e heb ik afgestemd dat we de actiepunten en bespreekpunten voor een verkenning los zien van het traject en actiepunten rondom het LBVP en de databank. Ook zal 5.1.2.e niet aansluiten bij het overleg van aanstaande donderdag. Dit om de scheiding van onderwerpen te benadrukken.

De meer uitgebreide variant van onze zienswijze op een verkenning met een openbare genealogische databank staat in de bijlage.

Hartelijke groeten,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl
Aan: 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e @om.nl"; 5.1.2.e
 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e @om.nl"; 5.1.2.e
 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e (AP Rotterdam); 5.1.2.e @om.nl"; 5.1.2.e
 5.1.2.e (Parket-Generaal)
Cc: 5.1.2.e @minjenv.nl
Onderwerp: Agenda en bijlage bijeenkomst verkenning genealogische DNA-databanken NN"ers
Datum: vrijdag 27 november 2020 12:22:58
Bijlagen: [Agenda bijeenkomst Verkenning genealogische databanken 27 november 2020.docx](#)
[20201127 input conceptnota Ministers.docx](#)

Beste allen,

Hierbij de conceptagenda en de bijlage (2 pagina's).

Tot dinsdag.

Vriendelijke groet,

5.1.2.e

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO

Verzonden: dinsdag 24 november 2020 15:26

Aan: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO; 5.1.2.e - BD/DRC/CV; 5.1.2.e -

BD/DRC/FO; 5.1.2.e - BD/DJOA/JBOZ; 5.1.2.e @om.nl"; 5.1.2.e

- BD/DJOA/JBOZ; 5.1.2.e @politie.nl"; 5.1.2.e

5.1.2.e - BD/DWJZ/SSR; 5.1.2.e

BD/DGPenV/PPBT/PBO; 5.1.2.e - BD/DRB/SBA;

5.1.2.e (AP Rotterdam); 5.1.2.e @om.nl"; 5.1.2.e @politie.nl"; 5.1.2.e

5.1.2.e (Parket-Generaal); 5.1.2.e

5.1.2.e - BD/DJOA/JBOZ

CC: 5.1.2.e - BD/DRC/FO

Onderwerp: pilot genealogische dna-databanken

Tijd: dinsdag 1 december 2020 14:00-14:30 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.

Locatie: webex

-- De volgende tekst niet verwijderen of wijzigen. --

Wanneer het tijd is, kunt u hier deelnemen aan uw Rijksvideo Vergadering.

Vergaderingsnummer (toegangscodes): Niet onder reikwijdte

Wachtwoord voor vergadering: Niet onder reikwijdte

Deelnemen aan vergadering

Tik om deel te nemen vanaf een mobiel apparaat (alleen deelnemers)

+31-^{Niet onder reikwijdte} Netherlands Toll
+1-^{Niet onder reikwijdte} United States Toll

Deelnemen via telefoon

+31-^{Niet onder reikwijdte} Netherlands Toll
+1-^{Niet onder reikwijdte} United States Toll

[Algemene inbelnummers](#)

Deelnemen via een videosysteem of -toepassing

Kies ^{Niet onder reikwijdte} @rijksvideo.webex.com

U kunt ook ^{Niet onder reikwijdte} kiezen en uw vergaderingsnummer invoeren.

Deelnemen met Microsoft Lync of Microsoft Skype voor Bedrijven

Kies ^{Niet onder reikwijdte} @lync.webex.com

Als u een host bent, [klik dan hier](#) om hostgegevens weer te geven.

Hebt u hulp nodig? Ga naar <http://help.webex.com>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**

Contactpersoon
T 06 5.1.2.e

Datum
27 november 2020

Projectnaam
genealogische databanken

agenda

Verkenning genealogische databanken

Vergaderdatum en -tijd Dinsdag 1 december 2020, 14.00 – 15.00 uur
Vergaderplaats Webex

---

1. Welkom
2. Bespreken input conceptnota Ministers d.d. 27 november 2020
3. Vervolgafspraken

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e @minjenv.nl"
Onderwerp: RE: overleg pilot genealogische dna-databanken
Datum: woensdag 2 december 2020 13:17:56

Ik kan nog om half 9 en 11 uur. Lukt dat?

Groet 5.1.2.e

5.1.2.e

Adviseur

Telefoon 06 5.1.2.e

Politie | directie operatie | beleidsontwikkeling | opsporing en ondermijning

---

Van: 5.1.2.e
Verzonden: woensdag 2 december 2020 10:52
Aan: 5.1.2.e @minjenv.nl' <5.1.2.e @minjenv.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e @politie.nl>
Onderwerp: RE: overleg pilot genealogische dna-databanken

Hoi hoi,

Wat mij betreft wel. Zeg maar hoe laat.

Groet, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl [mailto:5.1.2.e @minjenv.nl]
Verzonden: woensdag 2 december 2020 10:51
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e @politie.nl>
Onderwerp: overleg pilot genealogische dna-databanken

Hoi 5.1.2.e en 5.1.2.e

Graag wil ik even met een van jullie overleggen over de pilot. Schikt vrijdag?

Groet,
 5.1.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the

sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minjenv.nl>
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: RE: afspraken 1/12 en vervolgproces Pilot genealogische DNA-databanken
Datum: woensdag 9 december 2020 15:48:10

Dank 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>
Verzonden: woensdag 9 december 2020 13:27
Aan: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO <5.1.2.e@minjenv.nl>
Onderwerp: RE: afspraken 1/12 en vervolgproces Pilot genealogische DNA-databanken

Heldere tijds- en proceslijn. Dank je!

Groet, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minjenv.nl> [<mailto:5.1.2.e@minjenv.nl>]

Verzonden: woensdag 9 december 2020 13:00

Gelijk aan doc. 61

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

----- Disclaimer -----

De informatie verzonden met dit e-mailbericht (en bijlagen) is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en zij die van de geadresseerde(n) toestemming kregen dit bericht te lezen.

Kennisneming door anderen is niet toegestaan.

De informatie in dit e-mailbericht (en bijlagen) kan vertrouwelijk van aard zijn en binnen het bereik van een geheimhoudingsplicht en/of een verschoningsrecht vallen.

Indien dit e-mailbericht niet voor u bestemd is, wordt u verzocht de afzender daarover

onmiddellijk te informeren en het e-mailbericht (en bijlagen) te vernietigen.

Conform het beveiligingsbeleid van de Politie wordt e-mail van en naar de politie gecontroleerd op virussen, spam en phishing en moet deze e-mail voldoen aan de voor de overheid verplichte mailbeveiligingsstandaarden die zijn vastgesteld door het Forum Standaardisatie.

Mail die niet voldoet aan het beveiligingsbeleid kan worden geblokkeerd waardoor deze de geadresseerde niet bereikt. De geadresseerde wordt hiervan niet in kennis gesteld.

The information sent in this E-mail message (including any attachments) is exclusively intended for the individual(s) to whom it is addressed and for the individual(s) who has/have had permission from the recipient(s) to read this message.

Access by others is not permitted.

The information in this E-mail message (including any attachments) may be of a confidential nature and may form part of the duty of confidentiality and/or the right of non-disclosure.

If you have received this E-mail message in error, please notify the sender without delay and delete the E-mail message (including any attachments).

In conformity with the security policy of the Police, E-mails from and to the Police are checked for viruses, spam and phishing and this E-mail must meet the standards of the government-imposed E-mail security as set by the Standardization Forum.

Any E-mail failing to meet said security policy may be blocked as a result of which it will not reach the intended recipient. The recipient concerned will not be notified.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e
Cc: 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e
Onderwerp: FW: afspraken 1/12 en vervolgproces Pilot genealogische DNA-databanken
Datum: donderdag 10 december 2020 06:50:06

Hoi 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e

Ik zie dat de mail van 5.1.2.e over het laatste overleg niet aan jullie is doorgestuurd.

5.2.1

Tijdens het overleg werd het perceptieverschil over de juridische grondslag wel aangestipt maar nog niet echt uitgediept. 5.1.2.e vraagt daarop reactie van o.a. 5.1.2.e 5.2.1

De reactie vanuit de politie zal m.i. een gezamenlijke reactie zijn. Hoe zien jullie dat?

Hartelijke groeten,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl]

Verzonden: woensdag 9 december 2020 13:00

Gelijk aan doc. 61

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

argumenten nog uitgewerkt en nagestuurd. 5.2.1

Omdat de verkennende pilot NN in onze eerdere contacten met de minister en burgemeester als belangrijk en waardevol werd gezien, willen wij een zorgvuldig uitgewerkte reactie aanreiken.

Onze reactie vanuit de politie is dus in voorbereiding maar zal ook intern afgestemd worden. Deze afstemming vraagt meer tijd dan voorzien (agenda's zijn in deze weken erg vol) en wordt zo spoedig mogelijk maar niet deze week naar jou gestuurd.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

FO-programma / Cold Cases

Politie | Staf Korpsleiding

Bezoekadres: Kwekerijweg 6, 3709 JA ZEIST

Postadres: Postbus 17107, 2502 CC Den Haag

M 06 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e [@minjenv.nl](mailto:5.1.2.e@minjenv.nl) [mailto:5.1.2.e@minjenv.nl]

Gelijk aan doc. 061

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

----- Disclaimer -----

De informatie verzonden met dit e-mailbericht (en bijlagen) is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en zij die van de geadresseerde(n) toestemming kregen dit bericht te lezen.

Kennisneming door anderen is niet toegestaan.

De informatie in dit e-mailbericht (en bijlagen) kan vertrouwelijk van aard zijn en binnen het bereik van een geheimhoudingsplicht en/of een verschoningsrecht vallen.

Indien dit e-mailbericht niet voor u bestemd is, wordt u verzocht de afzender daarover onmiddellijk te informeren en het e-mailbericht (en bijlagen) te vernietigen.

Conform het beveiligingsbeleid van de Politie wordt e-mail van en naar de politie gecontroleerd op virussen, spam en phishing en moet deze e-mail voldoen aan de voor de overheid verplichte mailbeveiligingsstandaarden die zijn vastgesteld door het Forum Standaardisatie.

Mail die niet voldoet aan het beveiligingsbeleid kan worden geblokkeerd waardoor deze de geadresseerde niet bereikt. De geadresseerde wordt hiervan niet in kennis gesteld.

The information sent in this E-mail message (including any attachments) is exclusively intended for the individual(s) to whom it is addressed and for the individual(s) who has/have had permission from the recipient(s) to read this message.

Access by others is not permitted.

The information in this E-mail message (including any attachments) may be of a confidential nature and may form part of the duty of confidentiality and/or the right of non-disclosure.

If you have received this E-mail message in error, please notify the sender without delay and delete the E-mail message (including any attachments).

In conformity with the security policy of the Police, E-mails from and to the Police are checked for viruses, spam and phishing and this E-mail must meet the standards of the government-imposed E-mail security as set by the Standardization Forum.

Any E-mail failing to meet said security policy may be blocked as a result of which it will not reach the intended recipient. The recipient concerned will not be notified.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: FW: verzoek morgen reactie [DNA-databank vermiste personen] Mogelijke data en concept afsprakenlijst
Datum: donderdag 22 juli 2021 12:37:59

Ha!

Gaat met name om de afspraken onderin. Ben je op de hoogte.
 Ze heeft nu jou gekoppeld aan de verkenning gebruik commerciële genealogische databank. Klopt dat? Heb je dat teruggenomen?

Groet, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl [mailto:5.1.2.e @minjenv.nl]

Verzonden: woensdag 21 juli 2021 17:55

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e ' <5.1.2.e @nfi.nl>; 5.1.2.e @nfi.nl'
 <5.1.2.e @nfi.nl>; 5.1.2.e @minjenv.nl

Onderwerp: verzoek morgen reactie [DNA-databank vermiste personen] Mogelijke data en concept afsprakenlijst

Hoi allen,

Hierbij een concept afsprakenlijst (ik heb een nadere invulling gegeven aan mijn mail aan BZK) en mogelijke data voor de vervolgbijeenkomst.

Graag hoor ik morgen of jullie al dan niet opmerkingen hebben over de afsprakenlijst en welke data en tijdstippen jullie schikken (overleg van 2 uur). Ik stel voor om meteen een afspraak met reservedatum in te plannen voor de zekerheid.

Afspraak 1:

Di 2 november 13-15
 Wo 3 november 10-17
 Do 4 november 10-14
 Di 9 november 13-15
 Wo 10 november 10-17
 Do 11 november 12-14

Afspraak 2 (met terugvaloptie):

Di 16 november 13-17
 Wo 17 november 10-14
 Do 18 november 10-13
 Wo 24 november 10-17
 Di 30 november 13-17
 Wo 1 december 10-17
 Do 2 december 12-14

Hartelijke groet,

5.1.2.e

Concept afsprakenlijst 21/7/2021

1. Politie (5.1.2.e ea) en het NFI (5.1.2.e e.a.) brengen in kaart: 1) Wat is de beoogde werkwijze van politie en NFI tav het gebruik van DNA-profielen van vermisten, niet-geïdentificeerde doden, verwanten van vermisten en aangetroffen lijkdelen, inclusief gegevensbescherming (bewaartermijnen etc) 2) Waar zien politie en het NFI hiaten in regelgeving cq problemen in de huidige wetgeving (DNA-onderzoek in strafzaken) etc. Dit document wordt op 15/10 afgerond en verstrekt aan JenV (5.1.2.e en 5.1.2.e

Dit traject staat los van:

- de verkenning naar het gebruik van genealogische DNA-databanken tav NN'ers (5.1.2.e) (profielen komen uit forensische dossiers cold cases);
  - het mogelijk verzoek van de politie om verder te gaan met het wetsvoorstel WZUP (5.1.2.e);
2. JenV (5.1.2.e) plant een bijeenkomst begin november waarin dit document wordt besproken tussen de deelnemers van het overleg van vandaag. DWJZ wordt later betrokken.
  3. JenV (5.1.2.e) informeert BZK (5.1.2.e) over het bovenstaande en geeft namen van 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e door aan BZK tbv preconsultatie Wlb.
  4. Politie (5.1.2.e / 5.1.2.e) zorgt dat ze aangehaakt zijn op 5.1.2.e van politie die is betrokken bij de herziening van de Wlb. Het NFI (5.1.2.e) neemt indien gewenst ook apart contact op met 5.1.2.e ivm traject Wlb en betrokkenheid NFI.
  5. JenV gaat na wat vanuit JenV-optiek wenselijk is mbt internationale verstrekkingen. 5.2.1 .
  6. uitwisseling gegevens met Interpol en derdelanden.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: RE: verzoek morgen voor 12.00 uur reactie cold cases
Datum: maandag 2 augustus 2021 18:20:39
Prioriteit: Hoog

Hoi 5.1.2.e

Graag ontvang ik uiterlijk maandag een reactie. Graag hoor ik of dat lukt.

Vriendelijke groet,

5.1.2.e

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 5.1.2.e . - BD/DGPenV/PPBT/PBO <5.1.2.e @minjenv.nl>
Datum: donderdag 22 jul. 2021 1:57 PM
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @politie.nl>
Onderwerp: verzoek morgen voor 12.00 uur reactie cold cases

Hoi 5.1.2.e

Hierbij een conceptagenda en hieronder een beschrijving van de huidige stavaza. Zitten hier fouten in en heb je aanvullingen etc?

Twee vragen:

- 1) Verkenning genealogische DNA-databanken: heb je nog mogelijk data wanneer de notitie tbv genealogische DNA-databanken er ligt en wat er dan in zit. Zie hieronder wat we destijds hebben afgesproken.
- 2) Is al duidelijk wanneer er een visie ligt?

Groet,

5.1.2.e

Niet onder reikwijdte

Niet onder reikwijdte

Genealogische DNA-databanken

In de werkgroep genealogische DNA-databanken zijn de volgende afspraken gemaakt.

Politie levert aan:

- a. Notitie nut en noodzaak pilot, alsmede een cijfermatig overzicht van de onbekende doden die niet zijn geïdentificeerd mbv standaardproces (gaat duiden wat dt proces is) met relevante categorisering (zie oa vragen in het document 'input nota' dat bij het overleg van 1/12 op de agenda stond en
- b. Formeel standpunt van politie is maatschappelijk belang van identificatie NN zo groot (zie ook informatie onder a) dat er moet worden ingezet op mogelijk maken van pilot (en wetgeving om nieuwe werkwijze via commerciële DNA-databanken mogelijk te maken) tav het traject NN (geen slachtoffer van een misdrijf).

Vervolgproces na ontvangst van de informatie door politie

- a. overleg met BZK om te bezien of gemeenten reden zien om hiermee voor NN'ers verder te gaan of niet;
- b. de Minister informeren inclusief een voorstel over hoe we de TK gaan informeren. De nota aan Minister en reactie aan TK wordt afgestemd met relevante partijen, waaronder politie; eventuele afwijkende standpunten worden uiteraard ook in de nota vermeld;

Het DOT heeft politie waarschijnlijk het volgende voorgesteld: met de landelijk portefeuillehouder ethiek en privacy, de landelijk portefeuillehouders politie en OM, JenV, BZK (ivm wet op lijkbezorging) en experts van politie en OM dit najaar tot een eindadvies te komen, op basis waarvan besloten kan worden of een politiek en wetgevingstraject wordt ingezet. Politie heeft toegezegd met een notitie te komen. Nadere concretisering van deze afspraak is nodig.

Daarnaast willen we graag het volgende:

- c. DGRR te vragen te starten met het onderzoek naar de juridische mogelijkheden van het gebruik van genealogische DNA-databanken in strafzaken en bij negatief antwoord of het wenselijk is een grondslag te creëren en niet te wachten op de afronding van de verkenning tav het gebruik van genealogische databanken voor onbekende doden

(ambtelijk komen we hier niet verder).

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e, 5.1.2.e
Onderwerp: JenV overleg cold cases
Datum: dinsdag 28 september 2021 16:57:54

Aantekeningen uit overleg cold cases en genealogische DNA-databanken 28 september 2021

5.1.2.e, Jan Willem Schaper, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e

JWS:

- Thema cold cases in de TK is laatste tijd wat rustiger geworden. Op 1 december wordt de TK weer geïnformeerd op de voortgang op het dossier cold cases. In het voorjaar van 2022 willen we de TK informeren op de wel / niet tappen op inzet van de databanken.

- 5.2.1
 5.1.2.e

- Schetst huidige situatie van teams cold cases en landelijke organisatie.
- Vraag om het stroomlijnen van de samenwerking tussen politie en Ministerie: via de lijn.

- 5.2.1

Op thema's:

- Vrijwilligers: geen nationaal wervingsplan maar actieve werving vanuit eenheden. Vraag is wel wat vrijwilligers opleveren in het oplossen van zaken. Het heeft een maatschappelijke functie, maar we zien geen 'keiharde' resultaten. Het vraagstuk op vrijwilligers is groter dan de inzet van vrijwilligers op cold case teams. De (niet operationele) vrijwilligers hebben veelal geholpen bij administratieve werkzaamheden. **JWS vraagt inzicht in voortgang op werving en wijze van inzet van de vrijwilligers tbv de Kamerbrief.**
- Digitalisering: we staan aan de voorkant van het digitaliseren van alle dossiers. We schatten in dat dit over een jaar gelukt is, extra 'tooling' is niet nodig. Probleem zit in het labelen en kunnen duiden van bijvoorbeeld ongelijksoortigheid in svo's. **JWS vraagt ook op dit thema de voortgang tbv de Kamerbrief.**
- Landelijk team: in het inrichtingsplan NP staat dat alle eenheden een basale voorziening hebben voor cold cases, in een aantal grote eenheden zijn min of meer vaste teams. Over het algemeen wordt voor zaken collega's aangetrokken. **5.1.2.e geeft aan dat TK leden een meer eenduidig beeld en uniformiteit, meer centrale regie en duidelijke definitie van cold cases willen – het idee bestaat dat het vormen van een landelijk team hierbij helpt.** Het lokaal gezag maakt de keuze, meestal is deze gebaseerd op opportuniteit (beschikbaarheid sporen), een student kijkt nu naar alle manieren van prioriteren van zaken. In praktijk is het prioriteringsvraagstuk complex, met automatisering kunnen we wel sneller zien in welke zaken mogelijk winst zit. De vraag is of landelijke prioritering hier iets in doet. **JWS wil dat 5.1.2.e het echte verhaal kan vertellen, maar waarschuwt voor de vraag van de TK. Daarbij: hoe kunnen we ontwikkelingen en innovatie rond cold cases gebruiken voor versterking van de bredere opsporing?** Om te beginnen is een duidelijke definitie nodig, willen we bijvoorbeeld de vermisten opnemen? Hebben we een ambitie op alle oude zaken?
- Genealogische DNA databank: **JWS vraagt de politie een beeld te geven van de noodzaak, omvang problematiek, technische mogelijkheden, wenselijkheid en impact van inzet van deze databases.** Op de omvang kunnen we een grove inschatting maken, maar het gaat om het maatschappelijk gevoelen. Een pilot zou nodig zijn om te zien wat we hiervoor nodig hebben. Is vergelijking met buitenland zinnig? Gaat eigenlijk meer over vermiste personen dan over cold cases.

Groet 5.1.2.e

5.1.2.e
 Adviseur

Telefoon 06 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e ; 5.1.2.e
Onderwerp: cold case en genealogische dna-databank
Datum: vrijdag 29 oktober 2021 20:10:19

Dag 5.1.2.e

Ben jij al in de gelegenheid geweest om de vragen naar aanleiding van het gesprek dat we hadden met Jan Willem Schaper ea uit te zetten bij de collega's, en kunnen wij JenV al een terugkoppeling geven? Onze reactie op de motie op eigenlijk alle ondergenoemde thema's moeten we voor 1 december naar de TK brengen. Enige spoed dus 😊

Het ging over de inzet van vrijwilligers bij cold case teams:

- Voortgang werving (aantallen)
- Wijze van inzet
- Soorten vrijwilligers (opsporingsbevoegd/niet-opsporingsbevoegd/ex-politieambtenaar)

Digitalisering dossier

- Wat gaat gebeuren, wat is de verwachting qua effect
- Verwachting op tijdlijn

Landelijk team / hebben we ambitie op meer landelijke regie

Genealogische DNA-databank

- Noodzaak
- Technisch mogelijkheden
- Omvang en categorisering
- Wenselijkheid
- Impact
- Cap/middelen voor evt pilot?

Vriendelijke groet 5.1.2.e

5.1.2.e

Adviseur

Telefoon 06 5.1.2.e

Politie | directie operatie | beleidsontwikkeling | specialistische opsporing en ondermijning

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e
 5.1.2.e @nri.nl; 5.1.2.e @minjenv.nl
Onderwerp: RE: Overleg DNA-databank vermiste personen en onbekende doden
Datum: maandag 17 januari 2022 13:48:51

Goedemiddag allen,

Vanuit de politie is vorige maand de notitie: 'Noodzaak bevoegdheden voor de politie bij overlijdensonderzoeken' opgesteld en ingediend bij BZK en J&V. Dit als reactie op het conceptvoorstel Wlb. Omdat het vaststellen van de identiteit onderdeel is van het overlijdensonderzoek, is deze notitie (in zekere zin) ook van toepassing op ons onderwerp. Vorige week heb ik hierover contact gehad met 5.1.2.e en overleg gevoerd wat nu nog wenselijk zou zijn. Dit gesprek ga ik ook met de opstellers van deze notitie intern voeren.

Ik stel dan ook voor onze afspraak voor woensdag tot nader orde uit te stellen en ik met 5.1.2.e het contact blijf onderhouden.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
 5.1.2.e
 5.1.2.e

06 - 5.1.2.e
 Werkdagen: ma, di, wo, do

Politie | Landelijke Eenheid | Dienst Specialistische Operaties | NXT
 Hoofdstraat 54
 3972LB Driebergen

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl [mailto:5.1.2.e @minjenv.nl]
Verzonden: vrijdag 14 januari 2022 09:25
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @politie.nl>;
 5.1.2.e <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @nfi.nl>;
 5.1.2.e @nfi.nl' <5.1.2.e @nfi.nl>; 5.1.2.e @minjenv.nl
Onderwerp: Overleg DNA-databank vermiste personen en onbekende doden
Urgentie: Hoog

Beste allemaal,

Volgende week hebben we een overleg. Lukt het maandag voor 12 uur stukken aan te leveren?

Groet,
 5.1.2.e

5.1.2.e
 06-5.1.2.e

Ministerie van Justitie en Veiligheid
 Directoraat-generaal Politie en Veiligheidsregio's
 Programma politieke beleidsontwikkeling

Turfmarkt 147

2511 DP Den Haag

Postbus 20301

2500 EH Den Haag

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e
Onderwerp: 20220309 concept verkenning genealogische DNA-databanken.docx
Datum: donderdag 10 maart 2022 15:43:26
Bijlagen: [20220309 concept verkenning genealogische DNA-databanken.docx](#)

Ha 5.1.2.e

Hierbij een eerste slag (graag eerst zelf beoordelen en niet zo verder verspreiden). 5.2.1

Het deel dat gaat over de privacy en AVG e.d. heb ik overgeslagen, dat is niet mijn expertise.

Groet, 5.1.2.e

5.1.2.e

Adviseur

+31 6 5.1.2.e

Politie | Staf Korpsleiding | Directie Operatiën | Beleidsontwikkeling | Werkprocessen en Kwaliteit
Nieuwe Uitleg 1, 2511DP Den Haag
Postbus 17107, 2502CC Den Haag

Meer informatie? Kijk op [politie.nl](https://www.politie.nl)

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e
Cc: 5.1.2.e 5.1.2.e
Onderwerp: FW: conceptnotitie Pilot NN v0.3
Datum: vrijdag 11 maart 2022 11:05:00
Bijlagen: [conceptnotitie Pilot NN v0.3.docx](#)
[pilot NN tijdljn en inhoud \(beknopt\).pptx](#)

Hallo 5.1.2.e en 5.1.2.e

Zoals vanochtend besproken, stuur ik de conceptnotitie die is aangeboden aan 5.1.2.e en 5.1.2.e maar niet is verstuurd naar 5.1.2.e. Ook de vragen – in onderstaande mail – zijn niet behandeld omdat 5.1.2.e eerst een gesprek hierover met 5.1.2.e aan wilde gaan. Het heeft vele maanden geduurd voordat het gesprek 5.1.2.e / 5.1.2.e plaatsvond en daarin was de pilot NN niet het hoofdonderwerp en daarna zijn ook onderstaande vragen niet beantwoord.

Deze conceptnotitie is opgesteld als reactie op de afwijzing vanuit het ministerie om de pilot uit te voeren en hun vraag wat het belang, nut en noodzaak van de pilot NN is. In de conceptnotitie wordt verwezen naar meerdere bijlagen. Die bijlagen heb ik niet meegestuurd maar laat even weten of daar behoefte aan is (dan stuur ik ze alsnog door).

Bijgevoegd vind je ook de slides (over tijdljn en inhoud) die ik eerder liet zien.

Groeten en tot volgende week,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Verzonden: dinsdag 29 december 2020 15:31
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e @politie.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @politie.nl>

Onderwerp: conceptnotitie Pilot NN v0.3

Hallo 5.1.2.e en 5.1.2.e

Het ministerie van J&V en BZK werken aan een negatief advies voor de pilot NN. Deze pilot is door het NFI en Politie opzet om een mogelijke nieuwe opsporingsmethode te verkennen. Bijgevoegd vind je de conceptnotitie die we vanuit de Politie willen indienen als brief aan het ministerie en advies aan de minister.

Onze vraag aan jullie is drieledig:

- 1) Gaan we als Politie het standpunt innemen dat de pilot NN wel doorgaat?
- 2) Zijn jullie het eens met de inhoud van deze conceptnotitie en vanuit wie wordt deze verstuurd?
- 3) Leggen we dit als brief neer bij het ministerie of ook bij andere stakeholders?

Context

Het NFI en Politie hebben in 2019 samen een plan uitgewerkt voor het identificeren van 20 NN-ers (geen strafzaken) via een nieuwe DNA-technologie bij genealogische databanken. In 2020 heeft het ministerie aangegeven een aantal juridische vragen te hebben. Inmiddels hebben zij zich een beeld gevormd en wijzen zij de pilot af. Het ministerie werkt aan een afrondend negatief advies naar de minister.

Het ministerie heeft in de afgelopen maanden erg veel bespreekpunten gekoppeld aan de technische pilot NN. Naar onze mening ook bespreekpunten die niet relevant waren. Gelukkig werd dit in de voorlaatste vergadering teruggebracht tot de kern 'mag het juridisch nu wel of niet'. Daarop hebben wij als Politie input geleverd en hebben we die vragen schriftelijk beantwoord.

In de laatste vergadering werd kort medegedeeld dat de pilot NN afgewezen wordt. Per saldo merken wij dat de wet eigenlijk geen uitsluitel geeft, en, dat het uitvoeren van deze pilot NN vanuit juridisch oogpunt zowel voorstanders als tegenstanders kent.^{5.2.1}

Conclusie

Vanuit ons groepje – dus de werkgroep met ^{5.1.2.e} ^{5.1.2.e} ^{5.1.2.e} en ^{5.1.2.e} – ^{5.2.1}
Kort gezegd: ^{5.2.1}

Onze inhoudelijke onderbouwing (dus belang, nut en noodzaak) hebben we wederom op papier gezet, ^{5.2.1} maar de vraag is hoe we dat als Politie zien? Kortom, is het onderwerp voldoende belangrijk om een discussie op een hoger echelon aan te gaan?

Vraag aan jullie

Onze argumentatie is verwerkt in een notitie (zie bijlage). Kunnen we in het nieuwe jaar met jullie beiden online afstemmen hoe jullie hierin staan en wat onze gezamenlijke beslissing en reactie wordt?

Hartelijke groeten en een gezellige jaarwisseling !!

Namens ^{5.1.2.e} ^{5.1.2.e} en ^{5.1.2.e}

^{5.1.2.e}

^{5.1.2.e}

^{5.1.2.e}

Politie | Staf Korpsleiding
Bezoekadres: Kwekerijweg 6, 3709 JA ZEIST
Postadres: Postbus 17107, 2502 CC Den Haag
M 06 ^{5.1.2.e}

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e
Onderwerp: RE: 20220309 concept verkenning genealogische DNA-databanken.docx
Datum: vrijdag 11 maart 2022 13:27:35

Dank!

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>
Datum: vrijdag 11 mrt. 2022 1:26 PM
Aan: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO <5.1.2.e@minjenv.nl>, 5.1.2.e
5.1.2.e @politie.nl
Onderwerp: RE: 20220309 concept verkenning genealogische DNA-databanken.docx

We zijn nog in gesprek, maandag krijg je een totaal-antwoord!

Groet en fijn weekend 5.1.2.e

5.1.2.e

Adviseur

Telefoon 06 5.1.2.e

Politie | directie operatie | beleidsontwikkeling | specialistische opsporing en ondermijning

---

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl [mailto:5.1.2.e@minjenv.nl]
Verzonden: vrijdag 11 maart 2022 11:48
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>; 5.1.2.e
5.1.2.e @politie.nl
Onderwerp: RE: 20220309 concept verkenning genealogische DNA-databanken.docx

Dank! Hoever zijn jullie met het verzamelen van de gevraagde gegevens?

Groet,

5.1.2.e

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>
Datum: donderdag 10 mrt. 2022 3:44 PM

Gelijk aan doc. 26

----- Disclaimer -----

De informatie verzonden met dit e-mailbericht (en bijlagen) is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en zij die van de geadresseerde(n) toestemming kregen dit bericht te lezen.

Kennisneming door anderen is niet toegestaan.

De informatie in dit e-mailbericht (en bijlagen) kan vertrouwelijk van aard zijn en binnen het bereik van een geheimhoudingsplicht en/of een verschoningsrecht vallen.

Indien dit e-mailbericht niet voor u bestemd is, wordt u verzocht de afzender daarover onmiddellijk te informeren en het e-mailbericht (en bijlagen) te vernietigen.

Conform het beveiligingsbeleid van de Politie wordt e-mail van en naar de politie gecontroleerd op virussen, spam en phishing en moet deze e-mail voldoen aan de voor de overheid verplichte mailbeveiligingsstandaarden die zijn vastgesteld door het Forum Standaardisatie.

Mail die niet voldoet aan het beveiligingsbeleid kan worden geblokkeerd waardoor deze de geadresseerde niet bereikt. De geadresseerde wordt hiervan niet in kennis gesteld.

The information sent in this E-mail message (including any attachments) is exclusively intended for the individual(s) to whom it is addressed and for the individual(s) who has/have had permission from the recipient(s) to read this message.

Access by others is not permitted.

The information in this E-mail message (including any attachments) may be of a confidential nature and may form part of the duty of confidentiality and/or the right of non-disclosure.

If you have received this E-mail message in error, please notify the sender without delay

and delete the E-mail message (including any attachments).

In conformity with the security policy of the Police, E-mails from and to the Police are checked for viruses, spam and phishing and this E-mail must meet the standards of the government-imposed E-mail security as set by the Standardization Forum.

Any E-mail failing to meet said security policy may be blocked as a result of which it will not reach the intended recipient. The recipient concerned will not be notified.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

----- Disclaimer -----

De informatie verzonden met dit e-mailbericht (en bijlagen) is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en zij die van de geadresseerde(n) toestemming kregen dit bericht te lezen.

Kennisneming door anderen is niet toegestaan.

De informatie in dit e-mailbericht (en bijlagen) kan vertrouwelijk van aard zijn en binnen het bereik van een geheimhoudingsplicht en/of een verschoningsrecht vallen.

Indien dit e-mailbericht niet voor u bestemd is, wordt u verzocht de afzender daarover onmiddellijk te informeren en het e-mailbericht (en bijlagen) te vernietigen.

Conform het beveiligingsbeleid van de Politie wordt e-mail van en naar de politie gecontroleerd op virussen, spam en phishing en moet deze e-mail voldoen aan de voor de overheid verplichte mailbeveiligingsstandaarden die zijn vastgesteld door het Forum Standaardisatie.

Mail die niet voldoet aan het beveiligingsbeleid kan worden geblokkeerd waardoor deze de geadresseerde niet bereikt. De geadresseerde wordt hiervan niet in kennis gesteld.

The information sent in this E-mail message (including any attachments) is exclusively intended for the individual(s) to whom it is addressed and for the individual(s) who has/have had permission from the recipient(s) to read this message.

Access by others is not permitted.

The information in this E-mail message (including any attachments) may be of a confidential nature and may form part of the duty of confidentiality and/or the right of non-disclosure.

If you have received this E-mail message in error, please notify the sender without delay and delete the E-mail message (including any attachments).

In conformity with the security policy of the Police, E-mails from and to the Police are checked for viruses, spam and phishing and this E-mail must meet the standards of the government-imposed E-mail security as set by the Standardization Forum. Any E-mail failing to meet said security policy may be blocked as a result of which it will not reach the intended recipient. The recipient concerned will not be notified.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e
Cc: 5.1.2.e
Onderwerp: FW: genealogische DNA databank, verkenning 5.1.2.e
Datum: maandag 14 maart 2022 14:34:44
Bijlagen: [20220309 concept verkenning genealogische DNA-databanken.docx](#)

Hoi 5.1.2.e

5.1.2.e kreeg onderstaande mail van jou. Dit dossier van 5.1.2.e is overgedragen aan onze collega 5.1.2.e is deze week met vakantie. Ik zag dat jullie voor vanmiddag al een reactie willen. Dat gaat ons helaas niet lukken, omdat 5.1.2.e en ik beiden niet diep genoeg in dit dossier zitten. Kunnen we later deze week nog reageren? En heb je al concrete punten waarvan je wil dat wij er naar kijken?

Ik hoor graag van je.

Groet,
 5.1.2.e

5.1.2.e
 Strategisch adviseur wet- en regelgeving

5.1.2.e

06 – 5.1.2.e
 Werkdagen: 5.1.2.e

Politie | Staf Korpsleiding | Directie Informatievoorziening | Gegevensautoriteit
 Nieuwe Uitleg 1, 2514 BP Den Haag
 Postbus 17107, 2502 CC Den Haag

Meer informatie? Kijk op politie.nl

Van: 5.1.2.e
Verzonden: vrijdag 11 maart 2022 12:51
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e @politie.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e @politie.nl>
Onderwerp: genealogische DNA databank, verkenning 5.1.2.e

Dag collega's,

Hierbij de genealogische DNA databanken verkenning van 5.1.2.e van JenV. Willen jullie meelesen vanuit je expertisegebied en becommentariëren waar nodig? Dan leggen we maandag aan het einde van de dag het stuk weer bij 5.1.2.e

PS: ik lees in de retourmail dat 5.1.2.e tot september afwezig is ivm werkzaamheden voor de Europese Commissie in Brussel.

Groet 5.1.2.e

5.1.2.e

Adviseur

Telefoon 06

5.1.2.e

Politie | directie operatie | beleidsontwikkeling | specialistische opsporing en ondermijning

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e
Cc: 5.1.2.e 5.1.2.e
Onderwerp: RE: genealogische DNA databank, verkenning 5.1.2.e
Datum: maandag 14 maart 2022 16:04:37
Bijlagen: [image001.jpg](#)

Prima, dank 5.1.2.e We nemen dit mee naar 5.1.2.e Ik houd jullie op de hoogte...

Groet 5.1.2.e

5.1.2.e

Adviseur

Telefoon 06 5.1.2.e

Politie | directie operatie | beleidsontwikkeling | specialistische opsporing en ondermijning

---

Van: 5.1.2.e
Verzonden: maandag 14 maart 2022 15:11
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e> @politie.nl; 5.1.2.e
 <5.1.2.e> @politie.nl
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e> @politie.nl; 5.1.2.e
 <5.1.2.e> @politie.nl
Onderwerp: RE: genealogische DNA databank, verkenning 5.1.2.e
Urgentie: Hoog

Dag 5.1.2.e

Dank voor de stukken.

We hebben er na overleg voor gekozen in een mail te reageren en niet specifiek inhoudelijk te antwoorden omdat het stuk zo uitgebreid is dat het een brei aan opmerkingen en suggesties zou worden.

Het idee dat wij er bij hebben:

5.2.1

- 5.2.1 :
- het (wel in het stuk van 5.1.2.e beschreven) doel van de pilot is niet meer te vinden;
  - het forensisch technische deel is én te uitgebreid én voor een groot deel niet relevant voor de technische uitvoering;
  - de ethische kwesties die aangestipt worden, zijn ook deels niet relevant want technisch niet mogelijk met de DNA profielen (zoals de vraag of werkgevers er iets mee kunnen gaan doen);
  - de pilot is/was juist bedoeld om een aantal van de gestelde (ethische) vragen/punten beantwoord te krijgen;
  - het algemeen maatschappelijk belang van de hele opzet van deze pilot (ook beschreven in het stuk van 5.1.2.e) ontbreekt.

5.2.1

5.2.1

5.2.1

Tenslotte: nog steeds een belangrijk punt in een eventuele beantwoording dat vanuit de politie besloten is de Pilot NN stil te leggen in afwachting van de verkenning door het OM.
De status van die verkenning door het OM is nog niet gedeeld met de politie.

Wes spreken elkaar aanstaande donderdag.

Met vriendelijke groet, ook namens 5.1.2.e en 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Forensisch Rechercheur Cold Case

Politie | Amsterdam | Dienst Regionale Recherche
Generieke Opsporing - Cold Case Team
Kabelweg 25
1014BA Amsterdam
Postbus 2287
1000CG Amsterdam
T: (+31) 88-5.1.2.e
M (+31) 06-5.1.2.e
e-mail: 5.1.2.e @politie.nl

5.1.2.i @politie.nl

Van: 5.1.2.e

Verzonden: vrijdag 11 maart 2022 12:51

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e @politie.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e @politie.nl>

Onderwerp: genealogische DNA databank, verkenning 5.1.2.e

Dag collega's,

Hierbij de genealogische DNA databanken verkenning van 5.1.2.e van JenV. Willen jullie meelesen vanuit je expertisegebied en becommentariëren waar nodig? Dan leggen we maandag aan het einde van de dag het stuk weer bij 5.1.2.e

PS: ik lees in de retourmail dat 5.1.2.e tot september afwezig is ivm werkzaamheden voor de Europese Commissie in Brussel.

Groet 5.1.2.e

5.1.2.e

Adviseur

Telefoon 06-5.1.2.e

Politie | directie operatie | beleidsontwikkeling | specialistische opsporing en ondermijning

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e @minjenv.nl
Cc: 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e @minjenv.nl
Onderwerp: concept verkenning genealogische DNA-databanken
Datum: dinsdag 15 maart 2022 14:05:22
Bijlagen: [concept verkenning genealogische DNA-databanken.docx](#)

Hoi allen,

Gistermiddag laat kreeg ik de laatste info. Ik heb de belangrijke punten verwerkt.

Conceptagenda

- Gewenste uitkomst van de verkenning
- Wat is minimale informatie die Tweede Kamer verwacht
- Scope verkenning
- Vervolgafspraken
  - o Wat moet er nog nader worden uitgezocht
  - o Werkverdeling

Groet,

5.1.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: FW: Scriptie NN'ers
Datum: dinsdag 15 maart 2022 21:48:50
Bijlagen: [Masterthesis 5.1.2.e](#) [_def versie 1.0.pdf](#)

Hoi hoi,

Teveel voor vanavond, maar dit kan nog wel wat bijdragen.

Gr. 5.1.2.e

Van: "5.1.2.e", 5.1.2.e " <5.1.2.e> @politie.nl>
Verzonden: dinsdag 15 maart 2022 19:44
Aan: "5.1.2.e" 5.1.2.e @politie.nl>
CC: "5.1.2.e" <5.1.2.e> @politie.nl>
Onderwerp: FW: Scriptie NN'ers

Ja en daar is ie dan! Masterthesis Graf zonder naam.

5.1.2.e werkt als analist nog voor Midden Nederland.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

06 - 5.1.2.e

Werkdagen: ma, di, wo, do

Politie | Landelijke Eenheid | Dienst Specialistische Operaties
Hoofdstraat 54
3972LB Driebergen

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: FW: vragen mbt gebruik private DNA-databanken en parlementair overzicht
Datum: dinsdag 15 maart 2022 17:36:47
Bijlagen: [Parlementair overzicht cold case.docx](#)

Van: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO
Verzonden: dinsdag 15 februari 2022 12:05
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>
CC: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO <5.1.2.e@minjenv.nl>
Onderwerp: vragen mbt gebruik private DNA-databanken en parlementair overzicht

Beste 5.1.2.e

Hierbij de vragen waarop we graag input zouden krijgen van politie, zoals eerder ook besproken met 5.1.2.e en 5.1.2.e. Zoals aangegeven, ben ik bereikbaar voor overleg, vragen etc.

Bijgevoegd ook nog een parlementair overzicht tav het brede onderwerp cold cases (mogelijk komt er nog een kleine aanvulling op, 5.2.1).

Groet,

5.1.2.e

Vragen aan politie mbt gebruik particuliere DNA-databank ter identificatie van NN?

1. Nut en noodzaak identificatie NN mbt particuliere DNA-databanken. Is het maatschappelijk wenselijk dat we dit gaan doen? Zo ja, waarom? En wat kost het de samenleving (c.q. de politie, NFI)?
  - Oa hoe groot is het probleem: Omvang en relevante categorisering bij politie bekende NN. We gaan er vooralsnog vanuit dat dit NN'ers zijn wiens DNA-profiel is opgeslagen in DNA-databank vermiste personen en onbekende doden en bij wie niet is gelukt hen te identificeren na het uitvoeren van het standaardproces. (het onderzoek van BZK naar het ruimen van graven waarbij ook een schatting is gedaan naar het aantal onbekende doden dat is begraven, is ons bekend). Subvragen: Is het standaardproces identificatie NN inmiddels vastgesteld en beschreven? Is de databank vermiste personen en onbekende doden bekend bij het publiek? Maw is het beeld dat mensen die iemand missen zich melden bij politie en hun DNA afstaan?

5.2.1

[Redacted text block]

  - Eerste grove schatting van impact op politieorganisatie als dit een (wettelijke) mogelijkheid wordt.
2. Indien met ja, beantwoord, wat zijn dan de technische obstakels. Via recente kamervragen hebben we afgestemd dat die er niet zijn.
3. Wat zijn de juridisch obstakels. We hebben afgestemd dat een afdoende wettelijke grondslag ontbreekt obv advies wetgevingsjuristen.
4. Uitvoeringsvragen:
  - Er zijn geen technische belemmeringen om de pilot uit te voeren; zijn er punten die de politie door middel van een pilot wil verkennen, zo ja welke en eventueel motivering waarom dit wenselijk zou zijn voordat er een toereikende wettelijke grondslag is. Of moet er worden gekeken naar het gebruik van deze DNA-databanken in

strafzaken?

- Wil politie capaciteit en middelen ter beschikking stellen voor evt pilot NN?

5. Evt (ter bespreking): wat is bekend tav aantallen niet-geïdentificeerde slachtoffers in strafzaken?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e
Cc: 5.1.2.e @minjenv.nl
Onderwerp: RE: notitie verkenning inzet van genealogische DNA databanken
Datum: dinsdag 15 maart 2022 15:49:14

Hoi 5.1.2.e

Graag hoor ik of jullie pf deze reactie steunt.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e> @politie.nl>

Verzonden: dinsdag 15 maart 2022 15:41

Aan: 5.1.2.e . - BD/DGPenV/PPBT/PBO <5.1.2.e> @minjenv.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e> @politie.nl>

CC: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO <5.1.2.e> @minjenv.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e> @politie.nl>

Onderwerp: RE: notitie verkenning inzet van genealogische DNA databanken

Daar verschillen we inderdaad van inzicht, 5.1.2.e

Eerder is door de collega's aangegeven dat deze gegevens elders gevonden konden worden en/of niet relevant waren voor het vraagstuk.

Met vriendelijke groet 5.1.2.e

5.1.2.e

Adviseur

Telefoon 06 5.1.2.e

Politie | directie operatie | beleidsontwikkeling | specialistische opsporing en ondermijning

---

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl [mailto:5.1.2.e @minjenv.nl]

Verzonden: dinsdag 15 maart 2022 14:06

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e> @politie.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e> @politie.nl>

CC: 5.1.2.e @minjenv.nl

Onderwerp: RE: notitie verkenning inzet van genealogische DNA databanken

Hoi 5.1.2.e

Dank voor de input. 5.2.1

5.2.1

5.2.1

ening

5.2.1

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>

Verzonden: maandag 14 maart 2022 18:52

Aan: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO <5.1.2.e@minjenv.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e@politie.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>

Onderwerp: notitie verkenning inzet van genealogische DNA databanken

Dag 5.1.2.e

In aanloop naar ons gesprek as woensdag onderstaande reactie op het stuk dat nu voorligt.

Het is ons niet helemaal duidelijk wat het doel is van de notitie. Wij zien dit als een intern document waarmee we naar onszelf duidelijk geven op inhoud en proces – waarmee we een grondslag leggen voor het gesprek over het vervolg. Ik hoor ook geluiden dat dit document de grondslag is voor een brief aan de TK. 5.2.1

In de notitie staan van onze hand een paar aantekeningen in de zijlijn en in de tekst.

Wat hierbij belangrijk is:

- In de notitie (met beider bovengenoemde doelstellingen) zeggen we onvoldoende over het WHY: waarom is het belangrijk dat we hierover spreken? Op de eerste pagina zeg ik hier het eea over in de zijlijn.
- Dat is ook de WHY voor de inzet van de NN pilot waarop politie heeft ingezet. En wellicht ook voor de pilot strafrecht, die ik mis in het stuk. De WHY is het begin van de ethische afwegingen en één van de grote vraagstukken in de pilot NN.

Vraag is of we met deze uitgebreide - en op punten te technische - notitie niet weglopen van de oorspronkelijke gedachte achter inzet van deze databanken. Politie heeft de inspanningen op de pilot NN stilgezet in afwachting van de verkenningen van het OM. Ik hoop dat we met de partners op korte termijn kunnen bespreken wat deze pilot inhoudt en wat dit ook betekent voor onze verdere stappen.

Met groet 5.1.2.e

5.1.2.e

Adviseur

Telefoon 06 5.1.2.e

Politie | directie operatie | beleidsontwikkeling | specialistische opsporing en ondermijning
ée

----- Disclaimer -----

De informatie verzonden met dit e-mailbericht (en bijlagen) is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en zij die van de geadresseerde(n) toestemming kregen dit bericht te lezen.

Kennisneming door anderen is niet toegestaan.

De informatie in dit e-mailbericht (en bijlagen) kan vertrouwelijk van aard zijn en binnen het bereik van een geheimhoudingsplicht en/of een verschoningsrecht vallen.

Indien dit e-mailbericht niet voor u bestemd is, wordt u verzocht de afzender daarover onmiddellijk te informeren en het e-mailbericht (en bijlagen) te vernietigen.

Conform het beveiligingsbeleid van de Politie wordt e-mail van en naar de politie gecontroleerd op virussen, spam en phishing en moet deze e-mail voldoen aan de voor de overheid verplichte mailbeveiligingsstandaarden die zijn vastgesteld door het Forum Standaardisatie.

Mail die niet voldoet aan het beveiligingsbeleid kan worden geblokkeerd waardoor deze de geadresseerde niet bereikt. De geadresseerde wordt hiervan niet in kennis gesteld.

The information sent in this E-mail message (including any attachments) is exclusively intended for the individual(s) to whom it is addressed and for the individual(s) who has/have had permission from the recipient(s) to read this message.

Access by others is not permitted.

The information in this E-mail message (including any attachments) may be of a confidential nature and may form part of the duty of confidentiality and/or the right of non-disclosure.

If you have received this E-mail message in error, please notify the sender without delay and delete the E-mail message (including any attachments).

In conformity with the security policy of the Police, E-mails from and to the Police are checked for viruses, spam and phishing and this E-mail must meet the standards of the government-imposed E-mail security as set by the Standardization Forum.

Any E-mail failing to meet said security policy may be blocked as a result of which it will not reach the intended recipient. The recipient concerned will not be notified.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

----- Disclaimer -----

De informatie verzonden met dit e-mailbericht (en bijlagen) is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en zij die van de geadresseerde(n) toestemming kregen dit bericht te lezen.

Kennisneming door anderen is niet toegestaan.

De informatie in dit e-mailbericht (en bijlagen) kan vertrouwelijk van aard zijn en binnen het bereik van een geheimhoudingsplicht en/of een verschoningsrecht vallen.

Indien dit e-mailbericht niet voor u bestemd is, wordt u verzocht de afzender daarover onmiddellijk te informeren en het e-mailbericht (en bijlagen) te vernietigen.

Conform het beveiligingsbeleid van de Politie wordt e-mail van en naar de politie gecontroleerd op virussen, spam en phishing en moet deze e-mail voldoen aan de voor de overheid verplichte mailbeveiligingsstandaarden die zijn vastgesteld door het Forum Standaardisatie.

Mail die niet voldoet aan het beveiligingsbeleid kan worden geblokkeerd waardoor deze de geadresseerde niet bereikt. De geadresseerde wordt hiervan niet in kennis gesteld.

The information sent in this E-mail message (including any attachments) is exclusively intended for the individual(s) to whom it is addressed and for the individual(s) who has/have had permission from the recipient(s) to read this message.

Access by others is not permitted.

The information in this E-mail message (including any attachments) may be of a confidential nature and may form part of the duty of confidentiality and/or the right of non-disclosure.

If you have received this E-mail message in error, please notify the sender without delay and delete the E-mail message (including any attachments).

In conformity with the security policy of the Police, E-mails from and to the Police are checked for viruses, spam and phishing and this E-mail must meet the standards of the government-imposed E-mail security as set by the Standardization Forum.

Any E-mail failing to meet said security policy may be blocked as a result of which it will not reach the intended recipient. The recipient concerned will not be notified.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e
Onderwerp: Geneol DNA databank
Datum: woensdag 16 maart 2022 10:49:13

---

16 maart 2022

5.1.2.e
 5.1.2.e , JenV RR
 5.1.2.e , beleidsteam privacy JenV
 5.1.2.e
 5.1.2.e

Niet: NFI geschrokken vanwege stuk, OM principieel

Onbekende doden, NN

Notitie

- Te breed
- Maar breder dan NN, ook strafrecht

Wat moet uit de verkenning komen:

- 5.1.2.e maatschappelijk belang, ethische afweging is belangrijk voor het advies dat we geven.
- 5.1.2.e maatschappelijk belang, welk doel dienen we: technisch (kan), juridisch (zoektocht naar grondslag), ethisch (wat is het kantelpunt).

5.1.2.e hoeveel onbekende doden zitten in de databank? Voor gemeente zie BZK rapport.
 5.2.1 , gaat met ons mee dat voor achterblijvers en nabestaande (en TK leden) niet relevant is.

5.1.2.e
 Adviseur

Telefoon 06 5.1.2.e

Politie | directie operatie | beleidsontwikkeling | specialistische opsporing en ondermijning

Van je familie moet je het hebben

“Verkennd onderzoek naar de forensische genetische genealogie met gebruik van Amerikaanse particuliere genealogische DNA-databanken ten behoeve van de identificatie van verdachten van ernstige misdrijven in Nederland.”

Masterproject Wetenschap en Opsporing

Auteur: 5.1.2.e (Nationale Politie, Landelijke Eenheid)
Studentnummer: 5.1.2.e
Dienstnummer: 5.1.2.e / 5.1.2.e
Contact: 5.1.2.e @politie.nl / +31 6 5.1.2.e

Opleiding: Tactische Recherchekunde
Begeleiding: 5.1.2.e (5.1.2.e)
Datum: 16 maart 2022
Illustratie omslag: 5.1.2.e

© Nationale Politie, maart 2022, all rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, op geautomatiseerde wijze opgeslagen of openbaar gemaakt in enige vorm of op enigerlei wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Nationale Politie.

Voorwoord

Deze scriptie is het sluitstuk van de opleiding tot recherchekundige, master tactisch, waaraan ik in april 2018 ben begonnen. Tijdens het laatste lesblok mochten wij een *cold case* reviewen: een zedenzaak waarbij minderjarige meisjes seksueel waren misbruikt. Het DNA van de vermoedelijke dader was aangetroffen op de plaatsen delict maar zijn identiteit is tot op heden niet achterhaald. Op 23 december 2020, een week na onze eindpresentatie met aanbevelingen, waarvan het insturen van DNA bij commerciële DNA-databanken er één was, besteedde NPO 2 in de uitzending 'de kennis van nu' aandacht aan deze nieuwe opsporingsmethode waarmee Zweedse opsporingsdiensten een moordenaar na 16 jaar op het spoor kwamen en in de VS talloze zaken zijn opgelost: de forensische genetische genealogie (FGG) met gebruikmaking van particuliere genealogische DNA-databanken. Voornoemde was aanleiding hier verder in te duiken. Toen ik erachter kwam dat in Nederland een verkennend onderzoek gaande was naar de inzet van FGG, maar deze zich niet richtte op de toepassing in *strafzaken*, wist ik dat ik mijn scriptieonderwerp gevonden had.¹

Uit onderzoek is gebleken dat in Zweden (90%)² en de VS (80%)³ maatschappelijk draagvlak is voor gebruikmaking van FGG ten behoeve van het oplossen van ernstige misdrijven. Dergelijk onderzoek is (nog) niet in Nederland gedaan. Omdat ik nieuwsgierig was naar het standpunt van bekende politiecollega's, familie en vrienden, heb ik middels een mini-enquête het draagvlak voor de inzet van deze methode getoetst (zie **bijlage 1** inclusief resultaten). Daaruit kwam naar voren dat 89% van mijn collega's (n= 28) en 96% van mijn vrienden en familie (n= 28) van mening zijn dat de Nederlandse politie gebruik mag maken van particuliere genealogische DNA-databanken ten behoeve van de identificatie van daders van ernstige misdrijven (zoals moord, doodslag, verkrachting, ontvoering). Het verkennend onderzoek van de politie, het Nederlands Forensisch Instituut, het Openbaar Ministerie en het departement van Justitie en Veiligheid richt zich op de toepassing van FGG bij de identificatie van doden, niet door een misdrijf om het leven gekomen. Opvallend is dat daar minder, maar overigens nog steeds voldoende steun voor is (75% collega's en 82% vrienden en familie). Deze resultaten laten zien hoe mensen uit mijn (professionele) kring hiernaar kijken. In hoeverre het überhaupt juridisch mogelijk is FGG in te zetten in strafzaken in Nederland, en op welke wijze dit zou moeten gebeuren, wordt in het onderzoek dat voor u ligt uiteengezet.

Mocht besloten worden FGG toe te passen in strafzaken, houd ik mij aanbevolen mee te werken aan deze zaken. En mocht het voornemen er zijn collega's op te leiden op dit gebied, sta ik daarvoor open: ik zou mij willen specialiseren op dit gebied.

Graag spreek ik mijn dank uit naar allen die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van dit stuk. 5.1.2.e

Rest mij niets anders dan u veel leesplezier toe te wensen.

---

¹ In opdracht van de 5.1.2.e heeft 5.1.2.e gelijktijdig een scriptie over FGG geschreven. Voor meer informatie over dit onderwerp adviseer ik ook zijn scriptie te raadplegen.

² Snaprud, P. (2019) Mördare fångad av släktforskare. Forskning & Framsteg (nr 4/2019). <https://fof.se/tidning/2019/4/artikel/mordare-fangad-av-slaktforskare> [hämtad 2020-05-12], uitkomst enquête https://fof.se/sites/fof.se/files/nar_ska_polisen_fa_anvanda_slaktforskarnas_databaser.pdf.

³ Guerrini, Robinson, Petersen & McGuire (2018).

Samenvatting

In de Verenigde Staten (VS) en in Zweden worden *cold cases* opgelost met behulp van een revolutionaire opsporingsmethode: de forensische genetische genealogie (FGG) met gebruik van Amerikaanse particuliere genealogische DNA-databanken (FGG-DNA-databanken).

FGG houdt in dat van op een plaats delict achtergelaten DNA, afkomstig van een onbekende dader van een ernstig strafbaar feit, een 'genealogisch' DNA-profiel wordt vervaardigd en deze door opsporingsdiensten wordt geüpload in Amerikaanse FGG-DNA-databanken. Deze databanken maken het mogelijk bloedverwanten te vinden. De (verre) verwanten die uit deze vergelijking naar voren komen worden onderworpen aan stamboomonderzoek en tactisch politieonderzoek om zo aanwijzingen te genereren ten aanzien van de identiteit van de verdachte. Wettelijk geregeld (klassiek) DNA-onderzoek zal moeten uitwijzen of deze persoon daadwerkelijk de donor van het daderspoor is.

Anno 2020 telt Nederland ten minste 1774 *cold cases*. De inzet van FGG kan een mogelijkheid bieden deze maar ook nieuwe zaken op te lossen. Daders kunnen worden opgespoord die anders onder de radar waren gebleven. Dit is de aanleiding geweest om onderzoek te doen naar de juridische haalbaarheid van de toepassing van FGG in strafzaken in Nederland.

Door middel van kwalitatief onderzoek is een antwoord geformuleerd op de volgende **centrale vraag**:

“In hoeverre en op welke wijze kan de forensische genetische genealogie met gebruik van Amerikaanse particuliere genealogische DNA-databanken in Nederland worden ingezet ten behoeve van de identificatie van verdachten van ernstige misdrijven?”

Om deze vraag te beantwoorden is middels een literatuur- en documentstudie onderzocht in hoeverre er een wettelijke grondslag is voor FGG, wat de mogelijke consequenties zijn van het ontbreken daarvan en welke juridische belemmeringen er zijn. De Zweedse casus is geanalyseerd (casestudie) omdat dit de eerste en vooralsnog enige zaak in Europa is waarin FGG is toegepast en omdat in Zweden met Nederland vergelijkbare EU-privacywetgeving van kracht is. Nederlandse deskundigen zijn geïnterviewd om verdere informatie te vergaren met betrekking tot de inzet van FGG.

Uit de onderzoeksresultaten is gebleken dat het vooralsnog onduidelijk is of FGG *rechtmatig* in Nederland kan worden toegepast. Aan het vergelijkend onderzoek in Amerikaanse FGG-DNA-databanken zitten juridische haken en ogen. Bij of krachtens de wet wordt momenteel niet voorzien in een grondslag voor het verstrekken van een DNA-profiel aan Amerikaanse FGG-DNA-databanken. Betoogd kan worden dat de wet wel op onderdelen voorziet in een grondslag – *te weten DNA-verwantschapsonderzoek en/of een vordering gevoelige gegevens* – voor het verrichten van opsporingshandelingen in deze databanken maar het is nog maar de vraag of de strafvorderlijke autoriteiten toestemming zullen geven hiervoor. Mocht het OM op dit moment FGG toepassen levert dat vermoedelijk een vormverzuim op maar het is niet gezegd dat daaraan (zware) consequenties worden verbonden omdat FGG slechts sturingsinformatie oplevert en niet bijdraagt aan de bewijsvoering tegen de verdachte.

In Zweden is FGG succesvol toegepast ondanks twijfels over de juridische grondslag: de dader van een moordzaak uit 2004 is geïdentificeerd, aangehouden en veroordeeld. De Zweedse toepassing van FGG heeft handvatten geboden voor het gebruik in Nederland. Alvorens in Nederland te starten met een *pilot* is een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) vereist. De door de wet voorgeschreven verplichte voorafgaande raadpleging van de Autoriteit Persoonsgegevens kan mogelijk achterwege worden gelaten als uit de GEB blijkt dat voldoende maatregelen zijn getroffen om eventuele privacyrisico's te beperken. Voorafgaand aan het vergelijkend onderzoek in Amerikaanse FGG-DNA-databanken dient een rechtshulpverzoek aan de Amerikaanse autoriteiten te worden gericht omdat opsporingshandelingen worden verricht in de VS. Nederlandse opsporingsdiensten kunnen daarin aangeven het vergelijkend onderzoek in FGG-DNA-databanken zelf te willen doen. Of de Nederlandse implementatie van art. 39 EU-Richtlijn 2016/680 voorziet in een grondslag persoonsgegevens door te geven aan Amerikaanse FGG-DNA-databanken is vooralsnog onduidelijk.

De grootste beperking die dit onderzoek kende was dat er geen jurisprudentie beschikbaar was en er een leemte van kennis bestond omtrent dit onderwerp, omdat de opsporingsmethode niet in Nederland is ingezet. Door FGG in de vorm van een *pilot* toe te passen in een strafzaak zal duidelijk worden of de methode (buiten) wettelijk en succesvol is en kan jurisprudentie worden gegenereerd. Tevens dienen het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken en mogelijk ook het Wetboek van Strafvordering te worden aangepast zodat het mogelijk wordt FGG *rechtmatig* toe te passen. Dit zijn dan ook de twee belangrijkste aanbevelingen die uit dit onderzoek naar voren kwamen.

Omdat het niet wenselijk is dat opsporingsdiensten afhankelijk zijn van commerciële bedrijven wordt voor vervolgonderzoek aanbevolen te inventariseren in hoeverre een FGG-databank, met als enige doel het oplossen van ernstige misdrijven en/of het identificeren van doden zonder naam, kan worden opgericht door de Nederlandse overheid of Europol en welke juridische, technische en/of ethische aspecten daarbij komen kijken. Tevens wordt aanbevolen te onderzoeken in hoeverre en op welke voorwaarden burgers bereid zijn te participeren in de opsporing door hun genealogisch DNA-profiel te uploaden in een al dan niet door de overheid beheerde FGG-DNA-databank.

Inhoudsopgave

1	Probleemverkenning.....	7
1.1	Aanleiding.....	7
1.2	DNA-profielen.....	8
1.3	FGG-DNA-databanken.....	8
1.4	FGG.....	9
1.5	Probleemomschrijving en onderzoeksafbakening.....	10
1.6	Doelstelling.....	11
1.7	Maatschappelijke en praktische relevantie.....	11
1.8	Theoretische relevantie.....	12
2	Vraagstelling.....	13
2.1	Centrale vraag.....	13
2.2	Onderzoeksvragen.....	13
2.3	Definities en operationalisering van begrippen.....	13
3	Onderzoeksmethoden.....	15
3.1	Document- en literatuurstudie.....	15
3.2	Casestudie.....	16
3.3	Interviews.....	17
3.4	Interviews per e-mail.....	18
4	Grondslag inzet opsporingsmethode.....	20
4.1	Het (vervaardigen van een) SNP-DNA-profiel.....	20
4.2	Vergelijkend onderzoek in de FGG-DNA-databanken.....	20
4.2.1	DNA-verwantschapsonderzoek.....	21
4.2.2	Vordering gevoelige gegevens.....	21
4.2.3	Cybercrimeverdrag of gewoonterecht.....	22
4.2.4	Politiewet.....	22
4.3	Stamboomonderzoek.....	22
4.4	Vormverzuim.....	23
5	Casestudie Zweden.....	25
5.1	Algemene opmerkingen.....	25
5.1.1	Criteria inzet methode.....	25
5.1.2	Toepassingsgebieden Zweedse wetten.....	25
5.1.3	Gebruik GEDmatch en FamilyTreeDNA.....	26
5.2	Gegevensbeschermingseffectbeoordeling.....	26
5.3	Vervaardigen SNP-DNA-profiel.....	29
5.4	Vergelijkend onderzoek in de FGG-DNA-databanken.....	29
5.5	Het genetisch-genealogisch onderzoek.....	31
5.6	Forensisch vergelijkend DNA-onderzoek.....	31
5.7	Gevolgen advies IMY en ontwikkelingen.....	31
6	Vergelijkend onderzoek in FGG-DNA-databanken.....	32
6.1	GEB en raadpleging AP.....	32
6.2	Rechtshulp vereist.....	32
6.3	Doorgifte SNP-DNA-profiel aan Amerikaanse FGG-DNA-databanken.....	33
6.3.1	Verskil met Zweden.....	33
6.3.2	Doorgifte aan een <i>ontvanger</i> in een derde land.....	34
7	Belemmeringen.....	36
7.1	Informed consent.....	36
7.2	(On)verenigbaar met doel.....	36
7.3	Bepalen SNP-DNA-profielen.....	38

8	Conclusie	39
9	Discussie	41
9.1	Inhoudelijke discussie	41
9.2	Methodologische discussie	42
10	Aanbevelingen	45
10.1	Voor de praktijk	45
10.2	Voor vervolgonderzoek	47
11	Verwijzingen	48
12	Podcasts, webinars en programma's	50
12.1	Podcasts en radiofragmenten	50
12.2	Webinars	51
12.3	Programma's	51
13	Bijlagen	52

1 Probleemverkenning

1.1 Aanleiding

Dankzij de inzet van een nieuwe opsporingsmethode in de Verenigde Staten (VS) werd in 2018 de identiteit achterhaald van de *Golden State Killer* (GSK). Tussen 1974 en 1986 was de GSK in Californië verantwoordelijk voor tenminste dertien moorden en vijftig verkrachtingen. Hij is geïdentificeerd door toepassing van de forensische genetische genealogie (FGG), ook wel *investigative genetic genealogy* genoemd, met gebruik van Amerikaanse particuliere genealogische DNA-databanken (FGG-DNA-databanken). Tot september 2020 heeft FGG in de VS geleid tot de identificatie van meer dan honderdvijftig daders van moord- en ernstige zedenzaken (Guerrini, Wickenheiser, Bettinger, McGuire, & Fullerton, 2021, pagina 2). Het gerenommeerde tijdschrift *Science* nam FGG in 2018 op in de top-tien van doorbraken in wetenschappelijk onderzoek.⁴

Kort samengevat houdt FGG het volgende in.⁵ Van DNA-materiaal afkomstig van een dader of dode, van wie de identiteit niet bekend is, wordt een 'genealogisch' DNA-profiel vervaardigd. Dat profiel wordt vergeleken met DNA-profielen in FGG-DNA-databanken. Deze databanken maken het mogelijk bloedverwanten te vinden. Door middel van stamboomonderzoek kan via de (doorgaans) verre bloedverwanten die uit de vergelijking in de databank naar voren komen de identiteit worden achterhaald van meer nabije verwanten van de onbekende persoon en daarmee uiteindelijk de identiteit van de onbekende persoon zelf.

In februari 2020 onderbouwt voormalig minister van Justitie en Veiligheid Grapperhaus waarom hij het *“van belang acht dat uitgezocht wordt of en in hoeverre deze nieuwe ontwikkeling kan worden gebruikt in het Nederlandse Strafprocesrecht”* (zie het kamerstuk in **bijlage 2**).⁶ De politie, het Nederlands Forensisch Instituut (NFI), het Openbaar Ministerie (OM) en het departement van Justitie en Veiligheid (JenV) verkennen de voorwaarden voor de toepassing van FGG in Nederland bij de identificatie van *nomina nescio* (doden zonder naam, NN'ers) waarvan *“met voldoende zekerheid vaststaat dat zij geen slachtoffer zijn van een misdrijf”*, aldus Grapperhaus. De gedachte hierachter is dat *“niemand bezwaar zal hebben tegen het identificeren van onbekende doden zodat dit een mooie testcase zou kunnen worden met weinig ethische probleempunten”* (5.1.2e, persoonlijke communicatie (pc), 30 december 2020). Het verkennend onderzoek bevindt zich in de afrondende fase.⁸

Geïnspireerd door de behaalde resultaten in de VS werd FGG in 2020 succesvol toegepast in Zweden: een dubbele moord uit 2004 werd opgelost. Dit is de eerste en – voor zover bekend - enige zaak in Europa waarbij justitie toestemming heeft gegeven voor de toepassing van FGG als opsporingsmethode (Polisen, 2021, pagina 28). De legitimiteit van de methode is in Zweden en de VS ter terechtzitting niet in twijfel getrokken (Kling, Philips, Kennett, & Tillmar, 2021, pagina 2).

---

⁴ <https://vis.sciencemag.org/breakthrough2018/finalists/#forensic-genealogy>

⁵ Voor uitgebreide uitleg over FGG en de (DNA-)techniek die erachter zit, verwijst ik naar *'Een hooiberg vol spelden'* (Meulenbroek & Aben, 2019)

⁶ *Kamerstukken II* 2019/20, 29628, nr. 939, pagina 3-4.

⁷ 5.1.2e

⁸ Er zijn geen technische beletselen een pilot uit te voeren (*Aanhangsel Handelingen II* 2021/22, nr. 1069, pagina 2).

Gezien de succesverhalen uit de VS en Zweden is het van belang te onderzoeken of en op welke manier FGG kan worden gebruikt in strafzaken in Nederland. In het vervolg van dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van FGG en het te onderzoeken probleem.

1.2 DNA-profielen

Deoxyribonucleic acid (DNA) is de drager van erfelijke eigenschappen en maakt het mogelijk mensen van elkaar te onderscheiden, maar ook om verwantschap tussen personen aan te tonen (Meulenbroek⁹ & Aben, 2019, pagina 18). Wanneer op een plaats delict een biologisch spoor, zoals sperma of bloed, wordt aangetroffen dat vermoedelijk afkomstig is van de dader (daderspoor), wordt van dat celmateriaal een forensisch DNA-profiel vervaardigd.

Genealogische DNA-profielen (SNP-DNA-profielen), zoals gebruikt door FGG-DNA-databanken, zijn fijnmaziger en geven meer informatie over voorouders dan forensische DNA-profielen, omdat op meer plekken van het DNA wordt gekeken (Aben & Meulenbroek 2019, pagina 12). Een toelichting op deze DNA-profielen wordt gegeven in **bijlagen 3** en **4**. In **bijlage 5** wordt de reikwijdte van de verschillende DNA-profielen weergegeven in een stamboom. De Amerikaanse overheidsinstanties die forensisch onderzoek doen, het *Nationellt forensiskt centrum* (Zweedse NFI, NFC) en het NFI hebben *vooral*¹⁰ niet de middelen om SNP-DNA-profielen te vervaardigen (DOJ, 2019, pagina 3; Aben, 2019, pagina 30; NFC, 2020, pagina 9).

1.3 FGG-DNA-databanken

FGG-DNA-databanken maken het mogelijk bloedverwanten te vinden, stambomen inzichtelijk te maken en meer informatie te verkrijgen over afkomst en etniciteit. Het bereik van deze databanken is groot. Erlich, Shor, & Pe'er (2018, pagina 3) berekenden dat “*a genetic database needs to cover only 2% of the target population to provide a third-cousin match to nearly any person*”.

De grootste *direct-to-consumer* (DTC) FGG-DNA-databanken zijn het Amerikaanse 23andMe, Ancestry.com, *FamilyTreeDNA*¹¹ en het Israëlische Myheritage (Kling et al., 2021, pagina 3).¹² De bedrijven achter deze DNA-databanken analyseren tegen betaling DNA en vervaardigen SNP-DNA-profielen aan de hand van speeksel of wangslimvlies dat door de consument middels een daartoe verstrekte DNA-testkit is opgestuurd. Deze profielen worden opgenomen in hun databank en door middel van een algoritme vergeleken met andere SNP-DNA-profielen.

Omdat een onderlinge vergelijking van resultaten tussen de FGG-DNA-databanken niet mogelijk was, werd GEDmatch opgericht, inmiddels eigendom van *Verogen Inc*¹³. Dit Amerikaanse bedrijf verkoopt geen DNA testkits maar biedt een DNA-databank aan waarin SNP-DNA-profielen, vervaardigd door DTC-DNA-bedrijven, kunnen worden geüpload en vergeleken met elkaar. De Amerikaanse FGG-DNA-databank DNASolves, eind 2019 opgericht door *Othram Inc*¹⁴, is ook zo'n bedrijf maar heeft, in tegenstelling tot de anderen, als enige doel het oplossen van strafzaken en het identificeren van *NN*'ers. GEDmatch, FamilyTreeDNA en DNASolves staan opsporingsdiensten toe van hun databanken gebruik te maken bij het oplossen van ernstige misdrijven.¹⁵

---

⁹ DNA-deskundige (NFI).

¹⁰ Het is onduidelijk of het NFI inmiddels wel de technologie in huis heeft. Daarom ga ik er in deze scriptie van uit dat dit moet worden uitbesteed.

¹¹ Gene by Gene Ltd. is het moederbedrijf, <https://genebygene.com>.

¹² Deze hebben bij elkaar opgeteld circa zevenendertig miljoen deelnemers getest.

¹³ <https://verogen.com>.

¹⁴ <https://othram.com>.

¹⁵ <https://pro.gedmatch.com/about>, <https://www.familytreedna.com/legal/law-enforcement-guide>, <https://dnasolves.com/faq>.

De resultaten van de vergelijking, middels een account aan de consument verstrekt, bestaan onder meer uit een overzicht van verwanten, de mate van overeenkomsten met de profielen van (mogelijke) verwanten weergegeven in de rekeneenheid cM (*centimorgan*), de naam (of alias) en het e-mailadres. Zie **bijlage 6** voor een voorbeeld. De ruwe data in de vorm van het opgeslagen SNP-DNA-profiel is niet inzichtelijk voor andere deelnemers.

1.4 FGG

In deze paragraaf wordt de toepassing van FGG in de Zweedse zaak uiteengezet. De informatie komt uit het Zweedse rapport '*Pilot: Dna-spår och släktforskning*' (NFC, 2020). Op 19 december 2004 werden in Linköping, Zweden, een achtjarige jongen en een vrouw door messteken om het leven gebracht door een onbekende mannelijke dader. Op het vlindermes, achtergelaten op de plaats delict, werden DNA-sporen van het jongetje, de vrouw, en een onbekende derde aangetroffen. Ook op een in beslaggenomen muts werden sporen van die derde aangetroffen. Uit DNA-onderzoek in de nationale en *buitenlandse justitiële DNA-databanken*¹⁶ en uit het DNA-verwantschapsonderzoek kwam geen *match* naar voren. Tot dan toe waren meer dan negenduizend personen gehoord en hadden circa vijftienduizend burgers DNA afgestaan ten behoeve van het onderzoek.

Op 25 februari 2019 werd geoordeeld dat deze zaak in aanmerking kwam voor de *pilot "Dna-spår och släktforskning"* (vertaald: DNA-sporen en genealogie). Het SNP-DNA-profiel, vervaardigd uit het daderspoor door een extern laboratorium, werd door het NFC geüpload in GEDmatch en FamilyTreeDNA. Beide FGG-DNA-databanken constateerden dat de databestanden van onvoldoende kwaliteit waren waardoor uit de vergelijking alleen verre verwanten naar voren kwamen. Na *hernieuwde DNA-analyses*¹⁷ werden SNP-DNA-profielen vervaardigd die van betere kwaliteit waren.

De raadpleging van GEDmatch in het najaar van 2019 leverde drieduizend matches op. De beste match was met een bloedverwant waarvan de dichtstbijzijnde gemeenschappelijke voorouder een *betbetovergrootouder*¹⁸ was (ook wel een *fifth cousin* genoemd, met een gedeeld DNA-segment van 29 cM, zie **bijlage 7** voor de verwantschapsaanduidingen). De externe genealoog Peter Sjölund, ingeschakeld door de Zweedse opsporingsdiensten, heeft deze verwijderde matches geanalyseerd. Daaruit kwam een cluster van verwanten met een oorsprong in Noord-Duitsland. Het genealogisch onderzoek bleek echter complex omdat Duitsland strikte geheimhouding toepast op geboortegegevens van de laatste 110 jaar waardoor het spoor doodliep. Een nieuwe raadpleging van GEDmatch begin 2020 resulteerde in dezelfde matches. Daarna is geen gebruik meer gemaakt van GEDmatch.

Uit de raadpleging van FamilyTreeDNA in het voorjaar van 2020, die achthonderdnegentig matches genereerde, kwamen nauwere verwanten naar voren, maar deze waren nog steeds verwijderd. Voor een beoordeling van de matches op relevantie, werd de lijst gesorteerd op basis van de totale hoeveelheid gedeeld DNA en het grootst matchende DNA-segment. De beste hits lagen rond de 60-100 cM (een zogenaemde *third of fourth cousin*). Voornoemde genealoog constateerde dat het van achtentwintig personen, geïdentificeerd op basis van naam

---

¹⁶ De DNA-databanken van landen waarmee Zweden op basis van het Verdrag van Prüm DNA-profielen geautomatiseerd laat vergelijken.

¹⁷ Zie de casestudie van Tillmar, Fagerholm, Staaf, Sjölund & Ansel (2021).

¹⁸ De opa of oma van jouw overgrootvader of -moeder.

en e-mailadres, de moeite waard was stamboomonderzoek te doen. Zie **bijlage 8** voor een schematisch overzicht. Gezocht is - van het heden naar het verleden – naar gezamenlijke voorouders van die verwanten. In totaal zijn circa zes- tot zevenhonderd voorouders uit de 18^e, 19^e en 20^e eeuw in kaart gebracht en vervolgens - van het verleden naar het heden – afstammelingen hiervan. Toen uit het onderzoek bleek dat bepaalde voorouders mogelijk uit een bepaalde streek in Zweden kwamen, zijn, om meer referentiemateriaal te genereren, vijftien politiemensen van wie zeker was dat zij familie hadden afkomstig uit die streek, verzocht om DNA-monsters af te staan aan FamilyTreeDNA. Daaruit kwam een nauwe verwant naar voren (399 cM, *first of second cousin*) waardoor het te onderzoeken aantal verwanten werd gereduceerd van duizenden naar circa honderd. Op het moment dat alle familieleden geïdentificeerd waren heeft tactisch politieonderzoek het aantal teruggebracht naar twee broers. Daarbij was rekening gehouden met de woonplaats van de subjecten ten tijde van het delict en persoonskenmerken zoals de geschatte leeftijd en oogkleur. Zij zijn begin juni 2020 aangehouden en uit klassiek forensisch DNA-onderzoek kwam naar voren dat één van de broers daadwerkelijk de donor van het daderspoor was. In verhoor bekende hij en op 1 oktober 2020 werd hij door de rechtbank Linköping schuldig bevonden en veroordeeld. Tegen het vonnis is geen hoger beroep ingesteld (Rechtbank Linköping, pc, 22 maart 2021).

1.5 Probleemomschrijving en onderzoeksafbakening

Samengevat kan worden gesteld dat FGG een revolutionaire opsporingsmethode is waarmee daders van ernstige misdrijven zijn geïdentificeerd die anders onder de radar waren gebleven. Grapperhaus (2020, pagina 3) geeft aan dat FGG “*een interessante methode kan zijn*” maar dat het gebruiken van informatie uit commerciële Amerikaanse DNA-databanken voor de opsporing “*op een zorgvuldige en juiste wijze*” dient te gebeuren. De technische en juridische vraagstukken die zich voordoen bij gebruik van FGG-DNA-databanken ten behoeve van de identificatie van NN'ers worden daarom onderzocht door het departement van JenV (Grapperhaus, 2020, pagina 3). In tegenstelling tot NN'ers, waarbij “*de materie ‘ondergeregeld’ is, of liever gezegd: helemaal niet geregeld*”, is de wetgeving omtrent de identificatie van verdachten van ernstige misdrijven “*overgeregeld*” (5.1.2.e pc, 30 december 2020). Bovendien is privacywetgeving niet van toepassing op (de doorgifte van) persoonsgegevens van overleden personen.¹⁹ Dat maakt het juridisch kader ten aanzien van de toepassing van FGG anders. Daarom is het van belang ook te onderzoeken *of* en *hoe* deze opsporingsmethode in Nederland in strafzaken kan worden ingezet. Op die vragen richt onderhavig onderzoek zich, met een expliciete focus op de juridische aspecten.

Deze scriptie richt zich nadrukkelijk niet op de technische aspecten omdat de bevindingen van het verkennend onderzoek van de minister vermoedelijk grotendeels op hetzelfde neer zullen komen. De doelstelling van dit onderzoek is ook niet om een vergelijking te maken tussen het Nederlandse en Zweedse rechtssysteem maar om parallellen te vinden tussen de ingeroepen wetsartikelen die voortvloeien uit de in de Europese Unie (EU) geldende wetgeving.

---

¹⁹ Kamerstukken II 2017/18, 34851, nr. 3, pagina 81 (MvT).

1.6 Doelstelling

In deze scriptie is onderzocht of bij of krachtens de Nederlandse wet wordt voorzien in een grondslag voor FGG en welke juridische belemmeringen er zijn. Tevens wordt onderzocht welke juridische overwegingen speelden bij de toepassing van FGG in Zweden, hoe de *Integritetsskyddsmyndigheten* (de Zweedse Autoriteit Persoonsgegevens, *IMY*) daarover heeft geoordeeld en wordt een koppeling gelegd tussen deze resultaten en de inzet van FGG in Nederland.

Het doel van deze scriptie is door middel van kwalitatief onderzoek ***inzicht te bieden in hoeverre en op welke wijze de forensische genetische genealogie met gebruik van Amerikaanse particuliere genealogische DNA-databanken in Nederland kan worden ingezet ten behoeve van de identificatie van verdachten van ernstige misdrijven.***

1.7 Maatschappelijke en praktische relevantie

Strafrechtelijke waarheidsvinding is van maatschappelijk belang. Zolang daders van levens- en andere ernstige delicten vrij rondlopen, kunnen zij een gevaar vormen voor de samenleving. De politie heeft als wettelijke taak deze personen op te sporen en potentiële slachtoffers te beschermen. Niet alleen dient de samenleving tegen dergelijke daders te worden beschermd, de slachtoffers en nabestaanden verdienen genoegdoening. Onderzoek naar FGG is maatschappelijk relevant, omdat de inzet daarvan mogelijk bij kan dragen aan de waarheidsvinding: daders kunnen alsnog worden opgespoord.

De Federal Bureau of Investigation (FBI) noemt als groot voordeel dat met behulp van FGG zaken worden opgelost “*which otherwise would remain unsolved*” (FBI, pc, 10 mei 2021). Nederland telt anno 2020 ten minste 1774 *cold cases* (Politie, 2020). Dit zijn onopgeloste ernstige delicten waarop een gevangenisstraf van twaalf jaar of meer staat.²⁰ Onderzoek naar FGG is praktisch relevant, omdat het wellicht een nieuwe mogelijkheid biedt deze maar ook nieuwe zaken op te lossen.

Gelet op de schaarse politiecapaciteit wordt gekeken naar manieren om deze efficiënter en effectiever in te zetten (Grapperhaus, 2020, pagina 1). *Rae-Venter*²¹ en de FBI concluderen dat “*efficiency of resources*” en “*minimal intrusion into privacy*” positieve gevolgen zijn geweest van de inzet van FGG in de *GSK*-zaak omdat gerichter kon worden gezocht. Daardoor zijn slechts enkele personen onderwerp van onderzoek geweest, hetgeen in sterk contrast staat met de achtduizend onschuldige burgers in het primaire onderzoek (Rae-Venter, 2020).²² Voor de Nederlandse politiepraktijk kan de toepassing van FGG betekenen dat opsporingscapaciteit efficiënter kan worden ingezet, *cold cases* en mogelijk opsporingsonderzoeken in het algemeen effectiever kunnen worden aangepakt. Dit sluit aan bij doelen van Grapperhaus en die gesteld in het rapport ‘*Selectie en toewijzing in de opsporing*’, uitgegeven door het ministerie van JenV (2019, pagina 4).

---

²⁰ Zie voor de definitie **bijlage 2**, pagina 2.

²¹ Deze genealoog heeft meegewerkt aan het onderzoek naar de *GSK*.

²² Zeshonderdvijftig personen hadden 200.000 uur aan de *GSK*-zaak gewerkt, DNA is afgenomen van driehonderd burgers. Na upload in de FGG-DNA-databanken is de dader door vijf man in circa 1.250 – 1.500 uur geïdentificeerd (Rae-Venter, 2020).

1.8 Theoretische relevantie

Op dit moment loopt er een verkennend onderzoek naar de toepassing van de methode bij de identificatie van *NN*'ers. Alhoewel de technische aspecten die hieruit voortvloeien ook relevant zijn voor de toepassing van FGG in strafzaken, zijn de juridische aspecten anders. Zodoende blijft er een leemte bestaan ten aanzien van de juridische toepasbaarheid van FGG in strafzaken.

Omdat de methode nog niet in Nederland is gebruikt, is er geen jurisprudentie hieromtrent. In de Nederlandse literatuur en media zijn juridische, ethische en technische aandachtspunten opgeworpen die spelen bij de vraag of FGG in Nederland kan worden ingezet (Meulenbroek & Aben, 2019 en 2021; Endedijk & van den Berg, 2019; Aben, 2019; van Toor, 2020; Hoving, 2020; den Hartog, 2020; M'charek & de Knijff, 2020 en 2021; Kaptein, 2021; Meulenbroek, 2021). Het is van belang daaruit de juridische aspecten te destilleren, maar ook door middel van een documentstudie en interviews informatie te vergaren over de juridische toepasbaarheid van FGG in strafzaken. Door de in de literatuur en documenten opgeworpen grondslagen, zienswijzen en belemmeringen op een rijtje te zetten en voor te leggen aan deskundigen ontstaat een vollediger beeld van de huidige stand van zaken.

Daarnaast schuilt de theoretische relevantie in de resultaten van de Zweedse *casestudie*. De Zweedse rapporten zijn waardevol omdat deze inzicht geven in de juridische overwegingen die speelden bij de inzet van FGG in Zweden, op welke wetsartikelen zij zich hebben beroepen en hoe de IMY heeft geoordeeld over de rechtmatigheid daarvan. Dit kan handvatten bieden voor de toepassing van FGG in Nederland.

De verworven kennis kan in genoemde leemte voorzien en daarmee een bijdrage leveren aan de discussie over inzet van FGG bij de identificatie van verdachten van ernstige misdrijven. Tevens wordt hiermede een verdere constructieve gedachtewisseling over deze nieuwe opsporingsmethode, en de kansen die zij in Nederland biedt, aangemoedigd.

2 Vraagstelling

2.1 Centrale vraag

Op basis van de probleemverkenning en doelstelling is de volgende centrale vraag geformuleerd:

“In hoeverre en op welke wijze kan de forensische genetische genealogie met gebruik van Amerikaanse particuliere genealogische DNA-databanken in Nederland worden ingezet ten behoeve van de identificatie van verdachten van ernstige misdrijven?”

2.2 Onderzoeksvragen

Deze centrale vraag leidt tot de volgende onderzoeksvragen:

1. In hoeverre vindt FGG zijn grondslag in de Nederlandse wet?
2. Welke juridische overwegingen speelden een rol bij het toepassen van FGG in Zweden?
3. In hoeverre kan FGG op de ‘Zweedse manier’ in Nederland worden ingezet?
4. Welke juridische belemmeringen worden op voorhand voorzien bij de toepassing van FGG in Nederland?

2.3 Definities en operationalisering van begrippen

Belemmeringen

De *juridische* begrenzingsen, opgeworpen in de Nederlandse literatuur en door deskundigen, die het toepassen van FGG kunnen beletten.

DNA-verwantschapsonderzoek

DNA-onderzoek gericht op verwantschap, geregeld in art. 151da en 195g Wetboek van Strafvordering (Sv).

Ernstige misdrijven

De misdrijven zoals genoemd in de *algemene voorwaarden*²³ van de FGG-DNA-databanken.

Forensisch DNA-onderzoek

Het DNA-onderzoek zoals bedoeld in art. 138a Sv.

Forensische genetische genealogie

Het door opsporingsdiensten uploaden van een SNP-DNA-profiel, vervaardigd uit een daderspoor, in een FGG-DNA-databank om vervolgens de verwanten die uit dat vergelijkend onderzoek voortvloeien te onderwerpen aan stamboomonderzoek en tactisch politieonderzoek ten einde aanwijzingen te genereren ten aanzien van de identiteit van de verdachte.

Genealogie

De wetenschap van de opeenvolging van de geslachten en het stamboomonderzoek (Van Dale, 2020).

---

²³ Zie voetnoot 15.

Genealogisch DNA-onderzoek

Het onderzoek van celmateriaal dat gericht is op het vervaardigen van een SNP-DNA-profiel om deze vervolgens te vergelijken met andere SNP-DNA-profielen in FGG-DNA-databanken ten einde verwanten te vinden.

SNP-DNA-profiel

Een DNA-profiel vervaardigd met behulp van de *MicroArray*-technologie. Gekeken wordt naar *single nucleotide polymorphisms* (SNP's) op specifieke gebieden van het DNA waarbij afzonderlijke bouwstenen verschillen van persoon tot persoon.

Genetische genealogie

Het leggen van verbanden tussen genetische gegevens en genealogische stambomen.

In hoeverre

Een *juridische* beoordeling of FGG *rechtmatig* kan worden ingezet door te onderzoeken (1) of bij of krachtens Nederlandse wet wordt voorzien in een grondslag (2) wat de gevolgen zijn als deze grondslag er niet is en FGG toch wordt ingezet en (3) welke juridische belemmeringen er zijn die de toepassing kunnen beletten.

Juridische overwegingen

Juridische argumenten die aan de besluitvorming omtrent de toepassing van FGG ten grondslag liggen. Deze vloeien voort uit de documenten met referentienummer A637.388/2018 d.d. 28 januari 2019, 5 februari 2019 en 27 mei 2019 (NFC, 2019), het rapport '*Pilot: Dna-spår och släktforskning*' d.d. 19 november 2020 (NFC, 2020) en IMY-rapport d.d. 3 mei 2021 (IMY, 2021).

Op welke wijze

Een *juridische* beoordeling aan de hand van de (1) in de literatuur geopperde grondslagen (2) juridische overwegingen die speelden in Zweden en (3) bevindingen van deskundigen met betrekking tot de doorgifte van een SNP-DNA-profiel aan Amerikaanse FGG-DNA-databanken.

Op de Zweedse manier

Onderzocht wordt of een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) vereist is en een raadpleging van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) achterwege kan blijven alvorens te starten met FGG, er geen rechtshulpverzoek aan het vergelijkend onderzoek vooraf hoeft te gaan en het SNP-DNA-profiel met een beroep op de nationale implementatie van art. 39 EU-Richtlijn 2016/680 kan worden doorgegeven aan Amerikaanse FGG-DNA-databanken.

FGG-DNA-databanken

Particuliere genealogische DNA-databanken die het mogelijk maken bloedverwanten te vinden, stambomen inzichtelijk te maken en inzicht te genereren in afkomst en voorouders. Vanaf nu wordt met FGG-DNA-databanken de Amerikaanse databanken *GEDmatch* en *FamilyTreeDNA* bedoeld. Zij staan opsporingsdiensten toe gebruik te maken van hun diensten en zijn door Amerikaanse en Zweedse opsporingsdiensten gebruikt om zaken op te lossen.

3 Onderzoeksmethoden

Dit onderzoek is kwalitatief van aard omdat het een verkennend onderzoek betreft dat berust op niet-cijfermatige gegevens. Ten behoeve van de vaststelling van het onderzoekskader is een verkenning uitgevoerd in primaire, secundaire en grijze bronnen (Verhoeven, 2018).

Oriënterende gesprekken zijn gevoerd met vertegenwoordigers van de politie, het OM, het NFI en de FBI. Omdat het een verkenning betrof van een nieuwe methode die nog niet in Nederland is toegepast, was er geen jurisprudentie beschikbaar. Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen is daarom een triangulatie van de volgende onderzoeksmethoden toegepast. Door middel van een document- en literatuurstudie is een juridisch kader geschetst. De Zweedse casus is bestudeerd om zo een beeld te krijgen van de juridische overwegingen die speelden bij de toepassing van FGG. De uit de document-, literatuur- en casestudie verkregen informatie is verdiept door middel van interviews met deskundigen.

Hieronder wordt in een tabel weergegeven met behulp van welke methoden antwoord is gegeven op de onderzoeksvragen.

Deelvraag	Document- en literatuurstudie	Casestudie	Interviews	Interviews per e-mail
1	✓		✓	✓
2		✓		
3	✓	✓	✓	✓
4	✓		✓	

3.1 Document- en literatuurstudie

Dataverzameling

De document- en literatuurstudie is gestart in de probleemverkenning om alle beschikbare informatie over FGG te achterhalen. Daaruit bleek dat sinds de ontmaskering van de GSK in 2018 zowel nationaal als internationaal aandacht is besteed aan FGG. Wetenschappelijke artikelen op het gebied van FGG zijn gezocht via Google Scholar. Onderzoek is gedaan in primaire en secundaire literatuur. Daarbij is gebruikgemaakt van het Internet, Agora, Intranet en de mediatheek van de Politieacademie. In het Nederlands en Engels is gezocht op termen als *“forensische genetische genealogie”*, *“SNP-DNA-profielen”*, *“(vergelijkend onderzoek in) commerciële DNA-databanken”*, *“stamboomonderzoek”* en *“DNA-verwantschapsonderzoek”*, al dan niet in combinatie met *“cold case”*.²⁴ Via literatuurlijsten en voetnoten in de gevonden publicaties zijn nieuwe publicaties over FGG achterhaald (de zogenoemde ‘sneeuwbalmethode’). Later is ook gezocht op wetsartikelen en grondslagen die uit de Nederlandse literatuur en in de Zweedse rapporten naar voren kwamen. Op deze manier is getracht een zo compleet mogelijk overzicht te krijgen van de beschikbare informatie.

Een selectie van de literatuur is gemaakt, waarbij alleen relevante en kwalitatief hoge bronnen overbleven. Voor Nederland betrof dat acht FGG- en DNA-verwantschapsonderzoek

---

²⁴ De zoekslag heeft ook radiofragmenten, podcasts, *webinars* en tv-programma's opgeleverd. In hoofdstuk 12 zijn links te vinden naar deze bronnen.

gerelateerde artikelen gepubliceerd in Expertise en Recht, Ars Aequi en Justitiële Verkenningen. Deze juridische tijdschriften staan onder redactie van gerenommeerde deskundigen uit de (rechts)praktijk en wetenschap. Tevens zijn twee Nederlandse FGG-gerelateerde boeken geraadpleegd (Meulenbroek, 2021; Meulenbroek & Aben, 2019). In deze scriptie aangehaalde buitenlandse artikelen zijn gepubliceerd in Journal of Law and the Biosciences, PLOS Biology, Science, Forensic Science International en ScienceDirect (Elsevier). Dit zijn toonaangevende bronnen van inhoudelijk-wetenschappelijke kwaliteit. De deskundigheid van de Nederlandse en buitenlandse auteurs is beoordeeld door te kijken naar wie zij zijn en waar zij werken.

Aanvullende informatie is verzameld via overheidswebsites (wetteksten, overheidsrapporten en beleidsstukken, kamerstukken, memorieën en nota's van toelichting en instructies) en online krantenartikelen zijn geraadpleegd. Van deskundigen ontvangen interne rapporten zijn bestudeerd, waaronder de 'Handleiding DNA en inkomende rechtshulpverzoeken' (OM, 2020) en de 'Instructie DNA-verwantschapsonderzoek (OM, 2016).

Data analyse

De document- en literatuurstudie is uitgevoerd ten behoeve van de probleemverkenning en om antwoord te geven op onderzoeksvragen 1, 3 en 4. Van iedere bron is een samenvatting gemaakt en zijn de auteur, uitgever, relevante achterliggende bronnen (literatuur en personen) genoteerd. Het analyseren en sorteren van de gegenereerde informatie is gedaan aan de hand van een milde vorm van de gefundeerde theoriebenadering (GT-benadering), door de gegevens "te coderen, te groeperen en vervolgens verbanden aan te geven" (Verhoeven, 2018). De juridische aspecten in de FGG-gerelateerde teksten zijn uiteengezet in de onderdelen "(het vervaardigen van een) genealogisch SNP-DNA-profiel", "vergelijkend onderzoek in de Amerikaanse FGG-DNA-databanken", "het stamboomonderzoek" (de stappen bij de toepassing van FGG), "vormverzuim" en "belemmeringen". Vervolgens is onderzoek gedaan naar de in de literatuur opgeworpen wettelijke grondslagen, belemmeringen en vormverzuimen door te zoeken naar gerelateerde literatuur en documenten. Voor zover de informatie geen volledig antwoord gaf op de onderzoeksvragen, werd per vraag genoteerd welke informatie ontbrak, welke vragen er rezen en welke vervolgstappen nodig waren om tot een vollediger beeld te komen. Dit is meerdere keren herhaald (iteratief proces), hetgeen heeft bijgedragen aan een hoge kwaliteit en betrouwbaarheid van de resultaten (Verhoeven, 2018). Vervolgstappen waren: het doen van een aanvullende literatuur- of documentstudie, het houden van interviews en het verrichten van de Zweedse casestudie om tot meer informatie te komen.

3.2 Casestudie

Dataverzameling

Een casestudie betreft een gedetailleerd onderzoek en intensieve analyse van één casus, het zogeheten 'N=1'-onderzoek, in dit geval de toepassing van FGG bij het oplossen van de dubbele moord in Zweden. Dit begon met een analyse van het Zweedse evaluatierapport 'Dna-spår och släktforskning' (NFC, 2020). De officiële vertaling van dit document heb ik van het OM ontvangen. Omdat in dat stuk gerefereerd werd aan drie voorafgaande rechtsonderzoeken met referentienummer A637.388/2018 heb ik deze rapporten opgevraagd bij de Zweedse politie en op 8 juni 2021 ontvangen, ingescand en vertaald via de *DeepL translator*²⁵. Omdat de rapporten onduidelikheden bevatten, zijn per mail vragen gesteld aan 5.1.2.e, forensisch adviseur bij

---

²⁵ <https://www.deepl.com/nl/translator>

Polisen/ NFC en 5.1.2.e, geneticus bij het Zweeds departement van forensische genetica (zie de vragen in **bijlage 9**). 5.1.2.e en 5.1.2.e beschikken over voldoende expertise omdat zij mee hebben gewerkt aan de dubbele moordzaak. 5.1.2.e heeft mij op 10 augustus 2021 het adviesrapport van de IMY verstrekt zodat ik daar verder onderzoek naar kon doen (IMY, 2021). Op 19 november 2021 mailde 5.1.2.e mij het door de Zweedse politie in november uitgegeven rapport '*Forensic DNA traces and genealogy*' (Polisen, 2021).

Data analyse

Allereerst zijn de rapporten grondig bestudeerd. Structuur is aangebracht door de juridische overwegingen in de rapporten te groeperen aan de hand van (vervaardigen van een) genealogisch SNP-DNA-profiel, vergelijkend onderzoek in de FGG-DNA-databanken, het stamboomonderzoek en klassiek forensisch DNA-onderzoek. Daaraan is het onderdeel "*gegevenseffectbeschermingsbeoordeling / voorafgaande raadpleging AP*" toegevoegd, omdat deze nieuwe informatie niet uit de literatuur- en documentstudie naar voren was gekomen. Per onderdeel zijn de juridische overwegingen op een rijtje gezet. Een verdiepingslag is gemaakt door de in de rapporten aangehaalde parlementaire stukken en Zweedse wetgeving, het Zweedse vonnis en literatuur waarvan 5.1.2.e en 5.1.2.e mede-auteurs waren (5.1.2.e et al., 2021; 5.1.2.e et al., 2021) te bestuderen. De resultaten ter beantwoording van deelvraag 3 werden daarmee aangevuld.

3.3 Interviews

Dataverzameling

Uit de document- en literatuurstudie en casestudie verkregen informatie is verdiept door deskundigen te interviewen die vanuit hun expertise inzichten konden delen met betrekking tot de juridische aspecten rondom FGG. Omdat dit een verkennend onderzoek betrof naar een methode die nog niet in Nederland is toegepast, was er ten aanzien van de selectie van respondenten geen afgebakend steekproefkader, nu er geen overzicht was van personen die gespecialiseerd waren in deze materie. De selectie van deskundigen is gestart met een rondvraag per mail binnen het netwerk van de politie, het OM, het NFI en het ministerie van JenV. Tevens is een aanvraag gedaan bij de Landelijke Deskundigheidsmakelaar (LDM) van de Nationale Politie. Verder is contact opgenomen met de Raad voor de rechtspraak vanwege mijn wens rechters te interviewen, maar gezien de duur van deze aanvraagprocedure heb ik daarvan afgezien en in plaats daarvan een gepensioneerd rechter uit mijn kennissenkring benaderd. De projectleider van het onderzoeksteam 'Evaluatie regeling DNA-verwantschapsonderzoek', door mij aangeschreven omdat FGG in meerdere bronnen werd geclassificeerd als DNA-verwantschapsonderzoek, verwees mij door naar 5.1.2.e. Tevens is gebruikgemaakt van de 'sneeuwbalmethode': een geraadpleegde deskundige raadde op verzoek weer andere deskundigen aan (Verhoeven, 2018, pagina 191). Dit heeft de volgende respondenten opgeleverd met kennis op het gebied van straf(proces)recht, privacywetgeving, forensisch onderzoek of internationale rechtshulp:

- 5.1.2.e, gepensioneerd strafrechter bij de rechtbank Amsterdam;
- 5.1.2.e, universitair docent straf- en strafprocesrecht, Rijksuniversiteit Groningen;²⁶
- 5.1.2.e, Team Gegevensautoriteit, Politie;
- 5.1.2.e, adviseur DNA-verwantschapsonderzoek, Politie;

---

²⁶ Het interview met 5.1.2.e leverde niet veel meer informatie op dan verwerkt in zijn publicatie (Hoving, 2020). Zodoende is hij vanuit de interviews weinig geparafraseerd in mijn stuk.

- 5.1.2.e, forensisch rechercheur Coldcase, Politie;²⁷
- 5.1.2.e, Team Gegevensautoriteit, Politie;
- Anoniem, Afdeling Internationale Rechtshulp in Strafzaken (AIRS), Ministerie JenV.²⁸

De interviews duurden tussen de 30 en 60 minuten. De topiclijsten zijn te vinden in **bijlage 10**.

De literatuur- en documentstudie hebben het fundament geboden voor semi-gestructureerde, *face-to-face* interviews met 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e om te toetsen hoe zij vanuit hun juridische expertise keken naar de inzet van FGG. Getracht is zoveel mogelijk dezelfde onderwerpen aan bod te laten komen. Dat was niet altijd mogelijk, aangezien de kennis ten aanzien van de specifieke onderwerpen varieerde.

5.1.2.e en 5.1.2.e zijn telefonisch gevraagd welke *mogelijkheden en belemmeringen*²⁹ de inzet van FGG met zich meebracht. Het onderwerp behoeft weinig introductie, omdat zij vanuit de politie betrokken waren bij het verkennend onderzoek naar de inzet van FGG bij de identificatie van de NN'ers. Dit waren open interviews waarin alleen het onderwerp en de beginvraag van tevoren vaststond.

De Zweedse casestudie riep nieuwe vragen op ten aanzien van het vergelijkend onderzoek in Amerikaanse FGG-DNA-databanken. Met 5.1.2.e en een medewerker van AIRS zijn via *MS Teams* semi-gestructureerde interviews gehouden.

Data analyse

De interviews zijn auditief geregistreerd en woordelijk uitgewerkt. Wederom zijn de transcripties aan de hand van de een milde vorm van de GT-benadering, gebruikmakend van dezelfde codes als bij de literatuur-, document- en casestudie, geanalyseerd. Vervolgens werd, daar waar nodig, een aanvullende literatuur- en documentstudie gedaan op de wijze zoals omschreven in paragraaf 3.1. Ook dit proces is volgens de eerder beschreven iteratieve methode meerdere keren herhaald ten behoeve van een verhoging van de kwaliteit en betrouwbaarheid van de resultaten.

3.4 Interviews per e-mail

Dataverzameling

Omdat de Zweedse casestudie nieuwe vragen oproep ten aanzien van het vergelijkend onderzoek in Amerikaanse FGG-DNA-databanken zijn de tien regionale rechtshulpcentra (IRC's) en het Landelijk Internationaal Rechtshulpcentrum (LIRC) benaderd. Alhoewel mijn voorkeur uitging naar *face to face* of telefonische interviews, was dit vanwege het tijdgebrek en het groot aantal respondenten niet haalbaar en is om die reden gekozen voor het voorleggen van de vragen per mail. Om ervoor te zorgen dat de medewerkers vrijuit hun bevindingen konden delen, is in de mail aangegeven dat deze bevindingen en eventuele citaten geanonimiseerd zouden worden weergegeven (IRC1, IRC2, etc.). Van de elf rechtshulpcentra

²⁷ Met 5.1.2.e zijn oriënterende gesprekken gevoerd in de beginfase van het onderzoek. Zij is niet als deskundige geïnterviewd.

²⁸ Deze deskundige, waarvan de naam en contactgegevens mij als onderzoeker bekend zijn, gaf aan anoniem te willen blijven, hetgeen ik gezien zijn of haar functie begreep en respecteerde.

²⁹ In eerste instantie hadden twee onderzoeksvragen daarop betrekking. Later ben ik mij gaan richten op de juridische belemmeringen behorende bij de toepassing van FGG en is het onderzoek naar de 'mogelijkheden' komen te vervallen.

hebben vijf aangegeven de expertise niet in huis te hebben, twee niet gereageerd en vier (deels) inhoudelijk, schriftelijk.

Tevens is, omdat bepaalde onderwerpen specifieke vragen oproepen, per mail vragen gesteld aan:

- Vier medewerkers, anoniem, FBI; van geen van hen heb ik een reactie ontvangen;
- Anoniem, officier van justitie (OvJ), OM.³⁰

De vragen per respondent zijn te vinden in **bijlage 11**.

Data analyse

Het antwoord van de OvJ is geplaatst onder de code “*stamboomonderzoek*” omdat de vragen daarop betrekking hadden. De antwoorden van de IRC's zijn per vraag gerangschikt, en de resultaten daarvan verwerkt in hoofdstuk 6. Daar waar onduidelijkheden bestonden is over en weer gemaïld of telefonisch contact geweest. De aanvullende informatie is wederom verwerkt onder de desbetreffende vragen. Tevens is, daar waar de antwoorden nieuwe informatie opleverden, wederom, volgens de eerder beschreven iteratieve methode een aanvullende literatuur- en documentstudie gedaan.

---

³⁰ Zie voetnoot 28.

4 Grondslag inzet opsporingsmethode

Onderzoeksvraag 1: In hoeverre vindt FGG zijn grondslag in de Nederlandse wet?

In hoeverre er een wettelijke grondslag is voor de inzet van FGG, wordt in dit hoofdstuk besproken aan de hand van de volgende stappen: het vervaardigen van een SNP-DNA-profiel van het spoor, het vergelijkend DNA-verwantschapsonderzoek en stamboomonderzoek. Deze stappen komen uit de stroomschema's van Wickenheiser (2019, pagina 122) en Meulenbroek & Aben (2019, pagina 101). Klassiek forensisch DNA-onderzoek moet uitwijzen of de persoon die uit FGG naar voren komt, daadwerkelijk de donor van het daderspoor is. Omdat dit DNA-onderzoek is verankerd in de wet, wordt daaraan geen verdere aandacht besteed. Tevens wordt besproken wat de gevolgen kunnen zijn van de onrechtmatige inzet van FGG.

4.1 Het (vervaardigen van een) SNP-DNA-profiel

Aben (2019, pagina 20) constateert dat de wet, wetsgeschiedenis, het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken en de toelichting daarop geen nadere specificering geven omtrent het begrip 'DNA-profiel'. Volgens Aben (2019, pagina 20, 29) staat het justitie daardoor vrij om "*in te spelen op de technologische ontwikkelingen op het terrein van DNA-analyse*" en "*verhindert de (tekst van de) wet op zichzelf dus niet om onder het begrip 'DNA-profiel' ook genealogische DNA-profielen te scharen*". Ook Hoving (2020, pagina 195) constateert dat de wetgever niet beschrijft "*op welke manier het celmateriaal moet worden onderzocht of hoe DNA-profielen moeten worden opgesteld*". Van Toor³¹ (2020, pagina 363) stelt dat "*normaliter van lichaamsmateriaal een autosomaal DNA-profiel wordt opgemaakt in Nederland, maar het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken schrijft geen verplichte variant van DNA-onderzoek voor*". De auteurs sluiten niet uit dat SNP-DNA-profielen binnen de scope van de wet kunnen vallen.

Het bepalen van een SNP-DNA-profiel kan volgens Aben (2019, pagina 30) vallen onder onderzoek van celmateriaal dat gericht is op het vaststellen van verwantschap ex. art. 138a Sv. Dat de wetgever het SNP-DNA-profiel ten tijde van de implementatie van het DNA-verwantschapsonderzoek in het Wetboek van Strafvordering niet voor ogen stond, staat daaraan volgens hem *in principe*³² niet in de weg. Aben (2019, pagina 30) constateert dat wanneer aan de vereisten van art. 7 Besluit DNA-onderzoek in strafzaken wordt voldaan, door Nederlandse laboratoria, anders dan die van het NFI, "*in overeenstemming met de wettelijke regeling een 'genealogisch' DNA-profiel van sporenmateriaal kan worden bepaald*". Volgens voornoemd artikel dient dit een geaccrediteerd laboratorium te zijn dat deskundig is op het terrein van forensisch DNA-onderzoek. Dit kan ook een buitenlands laboratorium betreffen, maar volgens Hoving (2020, pagina 196) valt het opstellen van een SNP-DNA-profiel door Amerikaanse FGG-DNA-databanken hier vermoedelijk niet onder omdat een dergelijke accreditatie ontbreekt.

4.2 Vergelijkend onderzoek in de FGG-DNA-databanken

Alvorens de in de literatuur opgeworpen wettelijke grondslagen voor het verrichten van opsporingshandelingen op een rijtje te zetten, dient allereerst de vraag te worden gesteld in hoeverre de bij of krachtens de wet gestelde regels het überhaupt toelaten een DNA-profiel van een verdachte te verstrekken aan anderen dan geaccrediteerde laboratoria. Uit art. 15.2 juncto 6.1 Besluit DNA-onderzoek in strafzaken vloeit voort dat *gegevens* behorende bij DNA-profielen

³¹ 5.1.2.e

³² Aben (2019, pagina 29) plaatst daar een kanttekening bij, zie paragraaf 7.3.

kunnen worden verstrekt. Alleen art. 15.4 Besluit DNA-onderzoek in strafzaken noemt expliciet de verstrekking van DNA-*profielen*, echter betreft dit die van overleden onbekende slachtoffers. De Nederlandse wetgeving en – voor zover bekend – internationale verdragen bieden verder geen grondslag voor de verstrekking van DNA-profielen, aldus de ‘Handleiding DNA en inkomende rechtshulpverzoeken’ (OM, 2020, pagina 10). In voornoemde handleiding zijn uitgaande rechtshulpverzoeken buiten beschouwing gelaten “*omdat hierbij eenvoudigweg onze nationale wetgeving bepalend is voor de nationale toepassingsmogelijkheden*” (pagina 2).

4.2.1 DNA-verwantschapsonderzoek

Een wettelijke basis voor DNA-verwantschapsonderzoek volgt uit art. 138a, 151da en 195g Sv. Volgens Van Toor (2020, pagina 364), is het “*vooralsnog niet mogelijk om rechtmatig genetische genealogie via commerciële databanken in de Nederlandse strafvordering uit te voeren*” omdat de expliciete wettelijke bevoegdheid, noodzakelijk bij deze mate van inbreuk op de persoonlijke levenssfeer ontbreekt. Volgens hem vallen FGG-DNA-databanken niet onder art. 151da Sv maar verwijst dit artikel naar de DNA-databank voor strafzaken, in beheer bij het NFI en onder verantwoordelijkheid van het ministerie van JenV (art. 14 Besluit DNA-onderzoek in strafzaken). Tevens merkt hij op dat DNA-onderzoek door deskundigen in de zin van de Nederlandse strafwetgeving dient te worden uitgevoerd en dat dat bij FGG-DNA-databanken niet het geval is (Van Toor, 2020, pagina 364). Naast aanpassing van het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken dient volgens van Toor (2020, pagina 368) eerst een wettelijke grondslag te worden gecreëerd.

Ook Meulenbroek & Aben (2019, pagina 64) stellen dat art. 138a Sv “*niet het genetisch-genealogisch verwantschapsonderzoek met gebruik van genealogische DNA-databanken in het buitenland omvat*” en dat “*ook de overige bepalingen in dat wetboek (Wetboek van Strafvordering) en het daarop gebaseerde Besluit DNA-onderzoek in strafzaken geen wettelijke grondslag verschaffen voor een forensische toepassing van het (...) genetisch-genealogisch onderzoek*”.

Hoving (2020, pagina 195) plaatst daar echter kanttekeningen bij. Volgens hem staat de definitie in art. 138a Sv het gebruik van FGG-DNA-databanken niet in de weg omdat “*de wetgever niet beschrijft op welke manier het celmateriaal moet worden onderzocht*” en dient het gebruik van FGG-DNA-databanken “*het doel wat de wetgever voor ogen stond: het vaststellen van de identiteit van de betrokkene*”. Hij is van mening dat art. 151da en art. 195g Sv ruimte bieden voor het gebruik van FGG-DNA-databanken omdat er niets staat over de bron van de genetische gegevens gebruikt voor het verrichten van DNA-verwantschapsonderzoek. Tevens merkt hij op dat de wetgever in art. 151da Sv geen aandacht heeft besteed de mogelijkheid dat “*afname en gebruik*” van celmateriaal van derden afzonderlijk van elkaar plaatsvinden. Volgens Hoving zouden, bij een ruime interpretatie van de wet, SNP-DNA-profielen van derden, door hen zelf afgenomen, kunnen vallen onder deze regeling. Wel vindt hij er “*vanuit het principe dat privacy-inbreuken een sterke wettelijke basis behoeven wat voor te zeggen dat deze nieuwe opsporingsmethode een eigen wettelijke grondslag krijgt*” (Hoving, 2020, pagina 197).

4.2.2 Vordering gevoelige gegevens

Van Toor (2020, pagina 364) en Aben (2019, pagina 31) werpen de mogelijkheid op om via een vordering gevoelige gegevens (art. 126nf Sv) gegevens te verkrijgen van FGG-DNA-databanken. Alhoewel noch het DNA noch het DNA-profiel van de verwanten wordt verstrekt, liggen aan het verzamelen van deze gegevens genetische gegevens ten grondslag. Uit de verstrekking door FamilyTreeDNA kan informatie naar voren komen over afkomst en etniciteit

(pc, 22 april 2021). Zodoende is een vordering gevoelige gegevens vermoedelijk het meest passend. Van Toor (2020, pagina 364) vermoedt dat de vordering de toets van proportionaliteit niet kan doorstaan omdat de identiteit van de verdachte en zijn verwanten onbekend is waardoor er geen specifieke DNA-profielen in de vordering kunnen worden genoemd. Volgens Cleiren, Crijns, & Verpalen (2017, pagina 696) kan een schriftelijke vordering echter ook worden gedaan indien de naam onbekend is, onder vermelding van een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding van de persoon of personen over wie de gegevens worden gevorderd. Aben (2019, pagina 31) trekt de inzet van 126nf Sv in twijfel omdat eerst een databaserun moet plaatsvinden en het is nog maar de vraag of *“zo’n ‘run’ op de voet van artikel 126nf Sv kan worden afgedwongen, of dat de hele inhoud van de databank tezamen met de toegepaste databaseapplicatie zou moeten worden opgevraagd”*.

4.2.3 Cybercrimeverdrag of gewoonterecht

De servers van GEDmatch staan vermoedelijk in de VS (Aben, 2019, pagina 30; NFC, 2019, pagina 8). Door een genealogisch SNP-DNA-profiel te uploaden ten behoeve van de identificatie van een verdachte van een ernstig feit *“oefenen Nederlandse justitiële autoriteiten, zij het in beperkte mate, ‘jurisdictie’ uit op het grondgebied van de Verenigde Staten. Dat vormt een inbreuk op de soevereiniteit van de Verenigde Staten. Zonder instemming van de Amerikaanse autoriteiten, ad hoc of bij verdrag, is dat onverenigbaar met het internationaal recht”* (Aben, 2019, pagina 30). Een beroep op art. 32 Cybercrimeverdrag (waarbij Nederland en de VS zijn aangesloten) zou hier volgens Aben *mogelijk* een opening voor Nederlandse autoriteiten kunnen bieden zich toegang te verschaffen tot of de beschikking te krijgen over in de VS opgeslagen computergegevens waarbij hij opmerkt dat het onzeker is of dit artikel *“– ook – van toepassing is op de (digitale) opsporing van andere criminaliteit dan de computercriminaliteit die is omschreven in de artikelen 2 tot en met 11 van het Cybercrimeverdrag”* (Aben, 2019, pagina 30-31). Aben merkt verder op dat *“indien de unilaterale grensoverschrijdende bewijsgaring op basis van publiekelijk toegankelijke gegevens als onderdeel kan worden beschouwd van het internationaal gewoonterecht, toestemming van de Amerikaanse autoriteiten of is een verdragsbasis niet per se nodig is”* maar of dit standpunt juist is *“is nu nog verre van zeker”* (Aben, 2019, pagina 31).

4.2.4 Politiewet

Wanneer door de overheid meer dan geringe inbreuk wordt gemaakt op de rechten en vrijheden van burgers en de opsporingsmethode risicovol is voor integriteit en de beheersbaarheid van de opsporing, dient daarvoor een specifieke wettelijke grondslag te zijn anders dan art. 3 Politiewet 2012 (Pw).³³ Van Toor (2020, pagina 366) denkt dat art. 3 Pw niet als grondslag voor het raadplegen van commerciële DNA-databanken kan worden gebruikt omdat een *“compleet beeld van de oorsprong van een persoon kan worden opgesteld”* en met de verwantschappen een stamboom kan worden gemaakt. Hierdoor wordt volgens hem de grens van beperkte inbreuk overschreden. Ook Hoving (2020, pagina 125) is van mening dat niet kan worden volstaan met een beroep op art. 3 Pw *“gezien de inbreuk die met het gebruik van DNA-profielen wordt gemaakt op de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen”*.

4.3 Stamboomonderzoek

Het doel van het stamboomonderzoek is het achterhalen van de identiteit van de verdachte. Daarbij is het noodzakelijk dat onderzoek wordt gedaan op meerdere subjecten, tot, zo blijkt uit de Zweedse en Amerikaanse casussen, generaties terug. Historische bronnen dienen hiervoor

---

³³ Zwolsman arrest, HR 19 december 1995, ECLI:NL:HR:1995:ZD0328.

te worden geraadpleegd.³⁴ Volgens een officier van justitie (anoniem, pc, 22 februari 2022) 5.2.1

4.4 Vormverzuim

Het inzetten van opsporingsmethoden zonder adequate normstelling kan resulteren in een vormverzuim in de zin van art. 359a Sv. Gevolgen hiervan zijn dat de rechter dit constateert zonder consequenties, strafvermindering toepast, resultaten die door het verzuim zijn verkregen als bewijs uitsluit of het OM niet-ontvankelijk verklaart. Of inzet van FGG een onherstelbaar vormverzuim oplevert en wat daarvan de rechtsgevolgen zijn *“is een kwestie die het bestek van dit boek te buiten gaat”*, aldus Meulenbroek & Aben (2019, pagina 65). Volgens Aben (2019, pagina 32) zou een wettelijke regeling *“teleurstellingen kunnen voorkomen”*.

5.1.2.e merkt op dat de niet-ontvankelijkheid van het OM zelden wordt uitgesproken (pc, 20 mei 2021). Van Toor (2020, pagina 367) acht niet-ontvankelijkheid bij de toepassing van FGG *“onwaarschijnlijk”* omdat te betwijfelen valt of met het vormverzuim *“ernstig inbreuk is gemaakt op ‘beginselen van een behoorlijke procesorde waardoor doelbewust of met grove veronachtzaming van de belangen van de verdachte aan diens recht op een eerlijke behandeling van zijn zaak is tekortgedaan”* en *“niet elke schending van het eerlijkprocesrecht leidt tot een niet-ontvankelijkverklaring”*.³⁵

Wanneer iets ongeoorloofds in het voortraject is gebeurd, maar dit slechts sturingsinformatie heeft opgeleverd en geen bewijsmateriaal, is aan het criterium dat bewijsmateriaal verkregen is als gevolg van een normschending door een opsporingsambtenaar of een rechter-commissaris (RC), niet voldaan.³⁶ Meulenbroek & Aben (2021, pagina 54), de FBI (pc, 10 mei 2021), 5.1.2.e (pc, 10 augustus 2021) en 5.1.2.e (pc, 21 mei 2021) 5.2.1

5.1.2.e³⁷ Klassiek forensisch DNA-onderzoek moet uitwijzen of de persoon ook daadwerkelijk de donor van het daderspoor is. Ook Van Toor (2020, pagina 367) acht het om deze reden *“onwaarschijnlijk dat het bewijs dat voor de bewezenverklaring zal worden gebruikt, is verkregen door het vormverzuim”*. Wanneer deze denklijn wordt gevolgd, is bewijsuitsluiting niet zonder meer het meest aangewezen rechtsgevolg.

Bij de inzet van buitenwettelijke opsporingsmethoden merkt advocaat-generaal Aben in zijn conclusie voor het arrest van de Hoge Raad (HR) van 3 mei 2013 in zijn algemeenheid op dat bewijsuitsluiting eerder uitzondering is dan regel en dat *“een groot deel van ons Wetboek van Strafvordering een product is van de gevoelde noodzaak om opsporingsmethoden en de daarvoor benodigde bevoegdheden wettelijk te regelen”*.³⁸ Over een buitenwettelijke ingezette opsporingsmethode die lijkt op een *wel* wettelijk geregelde methode merkt advocaat-generaal Bleichrodt in zijn conclusie voor het arrest van de HR van 17 december 2019 op dat onder omstandigheden ruimte lijkt te bestaan voor opsporingsmethoden die *“gelijkenissen vertonen met een wél wettelijk geregelde methode”* en dat wettelijke regelingen *“niet uitputtend”*

³⁴ Denk hierbij aan bevolkings-, trouw- en begraafregisters.

³⁵ Zie HR 30 maart 2004, ECLI:NL:HR:2004:AM2533(Afvoerpipj), r.o. 3.6.5.

³⁶ Kamerstukken II 1995/96, 24 072, nr. 14, pagina 16-17.

³⁷ Er is geen identificatieplicht bij het uploaden van DNA-profielen in FGG-DNA-databanken. Genetische verwantschap hoeft niet hetzelfde te zijn als genealogische verwantschap, denk aan kinderen die niet door de wettelijke vader zijn verwekt, maar wel onder diens naam zijn ingeschreven.

³⁸ CAG Aben d.d. 12 maart 2012, ECLI:NL:PHR:2013:229, paragraaf 4.

behoeven te zijn: “Zolang op onderdelen is voorzien in een wettelijke regeling, en deze – zoals vereist door art. 8 EVRM³⁹ – helder, voorzienbaar en adequaat toegankelijk is, is verdedigbaar dat er een basis in de wet is waarop burgers hun gedrag kunnen aanpassen”.⁴⁰ Aangehaald wordt dat de betrokkenheid van een OvJ of RC daarbij kan dienen als waarborg “ter overbrugging van de periode waarin een specifiek op de methode toegesneden regeling ontbreekt”.

Opsporingsdiensten mogen celmateriaal van derden gebruiken en vergelijken met andere DNA-profielen ten behoeve van DNA-verwantschapsonderzoek en gevoelige gegevens vorderen bij commerciële partijen. Zodoende valt te verdedigen dat de wet in ieder geval op onderdelen voorziet in een wettelijke grondslag voor het vergelijkend onderzoek in FGG-DNA-databanken, maar in hoeverre deze helder, *voorzienbaar*⁴¹ en adequaat toegankelijk is, is nog maar de vraag. Op beide opsporingsbevoegdheden wordt controle uitgeoefend door een strafvorderlijke autoriteit, namelijk de OvJ na machtiging van de RC. Bij *actief DNA-verwantschapsonderzoek*⁴² is tevens toestemming vereist van het College van procureurs-generaal. 5.1.2.e merkt op: “5.2.1

(pc, 20 mei 2021).

---

³⁹ Europees Verdrag voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, <https://wetten.overheid.nl/BWBV0001000/2021-08-01>.

⁴⁰ CAG Bleichrodt d.d. 18 juni 2019, ECLI:NL:PHR:2019:648, paragrafen 87-89 (Posbankzaak).

⁴¹ Zie ook paragraaf 7.2.

⁴² Een vergelijking met alle DNA-profielen in de DNA-databank voor strafzaken of grootschalig DNA-verwantschapsonderzoek.

5 Casestudie Zweden

Onderzoeksvraag 2. Welke juridische overwegingen speelden een rol bij het toepassen van FGG in Zweden?

Hieronder wordt uiteengezet welke juridische overwegingen speelden tijdens het vooronderzoek naar de inzet van FGG in de Zweedse *pilot*. Deze overwegingen vloeien voort uit de documenten zoals genoemd in de operationalisering (paragraaf 2.3). Na de succesvolle afronding van de *pilot* hebben de Zweedse opsporingsdiensten, omdat zij de intentie hadden FGG structureel in te zetten, voorafgaand de IMY geraadpleegd. De IMY heeft op 3 mei 2021 een advies uitgebracht (IMY, 2021). Dit advies had geen gevolgen voor de verwerkingen die reeds hadden plaatsgevonden tijdens de *pilot*. De standpunten van de IMY ten aanzien van de juridische overwegingen worden tevens kort uiteengezet.

5.1 Algemene opmerkingen

De *pilot* vloeit voort uit een intensieve samenwerking tussen de Zweedse politie, haar 'Legal Affairs Department, region Öst', de ethische raad, het NFC, de 'Rättsmedicinalverket' (de 'National Board of Forensic Medicine'), een extern laboratorium en een ingehuurd, externe genealoog.

5.1.1 Criteria inzet methode

De Zweedse criteria voor de inzet van FGG, waaraan de zaak uit 2004 voldeed, luiden als volgt:

- *Er is sprake van een ernstig misdrijf (levensdelict, ernstig zedendelict);*
- *Het raadplegen van FGG-DNA-databanken geeft een impuls aan het onderzoek;*
- *De meeste (DNA) opsporingsmiddelen zijn benut (waaronder DNA-vergelijkingen nationale en buitenlandse justitiële databanken, DNA-onderzoek naar uiterlijk waarneembare kenmerken en/of DNA-verwantschapsonderzoek);*
- *Het DNA (waarvan met zekerheid kan worden gezegd dat het een daderspoor betreft) is van voldoende hoeveelheid en kwaliteit voor uitgebreid onderzoek;*
- *Het externe laboratorium dat belast is met DNA-analyse houdt zich aan door het NFC opgestelde kwaliteitsvoorschriften en geheimhouding;*
- *De biografische oorsprong⁴³ van de dader is vertegenwoordigd in de DNA-databanken (waaronder Noord- en West-Europa, de Britse Eilanden en de VS) en in dat land van oorsprong is een goede basisadministratie, vereist voor het genealogisch onderzoek.*

5.1.2 Toepassingsgebieden Zweedse wetten

Brottsdatalagen (2018:1177)⁴⁴ betreft de Zweedse implementatie van *EU-Richtlijn 2016/680*⁴⁵ en is van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op het onderzoek naar strafbare feiten. Aanvullende wetgeving is opgenomen in de

⁴³ Onder meer achterhaald door getuigenverklaringen en/of DNA-onderzoek.

⁴⁴ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/brottsdatalag-20181177_sfs-2018-1177.

⁴⁵ https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/richtlijn_2016_-_680_definitief.pdf.

Polisens Brottsdatalog (2018:1693)⁴⁶ en de *Brottsdataförordningen* (2018:1202)⁴⁷. Tevens is de *Polisdatalog* (2010:361, *Polisdatalagen*)⁴⁸ aangewend. Voornoemde wetten zijn van toepassing op (de verwerking van persoonsgegevens door) het NFC, omdat zij deel uitmaakt van de Zweedse politie. De *Dataskyddsförordningen* betreft de Zweedse vertaling van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).⁴⁹

5.1.3 Gebruik GEDmatch en FamilyTreeDNA

De AVG is van toepassing op verwerkingen van persoonsgegevens van betrokkenen die zich in de EU bevinden door GEDmatch en FamilyTreeDNA omdat de verwerkingen verband houden “*met het aanbieden van diensten aan deze betrokkenen in de Unie*” (art. 3.1 en 3.3 *Dataskyddsförordningen*). Overeenkomstig art. 6.1 *Dataskyddsförordningen* moeten ondernemingen een rechtmatige grondslag hebben voor de verwerking van persoonsgegevens. Toen bekend werd dat Amerikaanse opsporingsdiensten in de zoektocht naar de GSK gebruik hadden gemaakt van GEDmatch en FamilyTreeDNA, zijn medio 2018 de *terms of service* (TOS) van deze FGG-DNA-databanken gewijzigd. Daarin werd toegestaan dat opsporingsdiensten onder bepaalde voorwaarden van de databank gebruik mochten maken bij de identificatie van verdachten en *NN*ers. In maart 2019 veranderde FamilyTreeDNA haar privacybeleid. Zij maakte het voor gebruikers mogelijk toestemming te weigeren hun DNA-profielen te vergelijken met die geüpload door opsporingsdiensten, de zogenoemde ‘*opt-out*’ functie. Alle bestaande EU-deelnemers werden standaard ingesteld op ‘*opt-out*’ om zo te voldoen aan de Europese privacywetgeving. In mei 2019 veranderde ook GEDmatch haar privacy beleid, met als gevolg dat alle bestaande GEDmatch deelnemers ingesteld werden op ‘*opt-out*’. Door de Zweedse opsporingsdiensten is om die reden gebruikgemaakt van voornoemde FGG-DNA-databanken. De tijdens de *pilot* waargenomen verschillen tussen deze databanken zijn te vinden in **bijlage 12**. Het gebruik van DNASolves werd niet als optie gezien, vanwege de beperkte omvang van de databank.⁵⁰

5.2 Gegevensbeschermingseffectbeoordeling

Omdat geconstateerd werd dat de verwerking “*waarschijnlijk een hoog risico voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen zou opleveren*” en het een verwerking betrof “*waarbij nieuwe technologieën worden gebruikt*”, was een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) vereist alvorens FGG toe te passen (hoofdstuk 3.7 alinea 1 *Brottsdatalogen*⁵¹). Hieronder wordt een algemene beschrijving van de onderdelen die de GEB moet bevatten, toegelicht (hoofdstuk 3.8 alinea 1 *Brottsdataförordningen*⁵²). Deze zijn getoetst door een Zweedse functionaris gegevensbescherming.

Beoogde verwerkingen

Het gebruik van FGG hield in dat omvangrijke persoonsgegevens van de verdachte, de gebruikers van FGG-DNA-databanken en hun (verre) verwanten zouden worden verwerkt. Uit art. 8 Handvest van de grondrechten van de EU vloeit voort dat een ieder recht heeft “*op bescherming van zijn persoonsgegevens*” (lid 1) en deze gegevens eerlijk moeten worden verwerkt “*voor bepaalde doeleinden en met toestemming van de betrokkene of op basis van*

---

⁴⁶ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-20181693-om-polisens-behandling-av_sfs-2018-1693.

⁴⁷ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/brottsdataforordning-20181202_sfs-2018-1202.

⁴⁸ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/polisdatalag-2010361_sfs-2010-361.

⁴⁹ https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/verordening_2016_-_679_definitief.pdf.

⁵⁰ Volgens Meulenbroek (2021, pagina 366) bevat deze DNA-databank enkele duizenden profielen.

⁵¹ Zweedse equivalent art. 27.1 EU-Richtlijn 2016/680.

⁵² Zweedse equivalent art. 27.2 EU-Richtlijn 2016/680.

een andere gerechtvaardigde grondslag waarin de wet voorziet" (lid 2). Volgens de 'Groep Gegevensbescherming Artikel 29', waarvan de Europese gegevensbeschermingsautoriteiten deel uitmaken, maken DNA-gegevens "de ondubbelzinnige en unieke identificatie van een persoon mogelijk" en valt het afleiden van informatie uit een monster van menselijk weefsel "onder het verzamelen van persoonsgegevens, waarop de richtlijn van toepassing is" (EC, 2007, pagina 9). Volgens hoofdstuk 1.6 *Brottsdatalagen* is de definitie van genetische gegevens ("genetiska uppgifter"): "persoonsgegevens betreffende overgeërfde of verworven genetisch kenmerken, afgeleid van analyse van een spoor of een monster van een persoon."⁵³ Een SNP-DNA-profiel werd gekwalificeerd als een genetisch (gevoelig) gegeven, omdat voornoemde kenmerken aan het licht konden komen na DNA-analyse van het daderspoor. De vergelijking van het SNP-DNA-profiel in de FGG-DNA-databanken betrof een verwerking van genetische gegevens. Volgens hoofdstuk 2.12 *Brottsdatalagen* en hoofdstuk 6.4 *Polisens Brottsdatalag* mogen genetische gegevens alleen worden verwerkt indien daarin uitdrukkelijk bij wet is voorzien en wanneer dat onvermijdelijk is voor het doel van de verwerking. Dit dient per geval zorgvuldig te worden beoordeeld. Er zijn bepalingen op grond waarvan het NFC genetische gegevens voor forensische doeleinden mag verwerken. De resultaten van het vergelijkend onderzoek en het stamboomonderzoek (namen, e-mailadressen en familiebetrekkingen) werden gezien als persoonsgegevens, niet zijnde genetische gegevens (hoofdstuk 1.6 *Brottsdatalagen*⁵⁴).

<p>Oordeel IMY: DNA-gegevens zijn genetische gegevens, namen, e-mailadressen en familiebetrekkingen zijn dit niet. Deze uiteenzetting van beoogde verwerkingen van gegevens is juist.</p>
--

Beoordeling risico's voor de rechten en vrijheden van betrokkenen

Het risico van inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van een dader die zijn DNA-spoor heeft achtergelaten op een plaats delict werd niet als bijzonder hoog beschouwd vergeleken met de noodzaak dergelijke persoonsgegevens te verwerken in het kader van een opsporingsonderzoek. Het langdurig opslaan van een profiel bij een FGG-DNA-databank, noodzakelijk om *grondige analyses*⁵⁵ van de resultaten te doen, leverde daarentegen mogelijk wel een verhoogd risico op omdat werknemers van het bedrijf of buitenstaanders zich op ongeoorloofde wijze toegang zouden kunnen verschaffen tot de gegevens ("*intrång*") maar maatregelen en waarborgen werden getroffen om voornoemd risico te minimaliseren.

Gezien het feit dat gebruikers van de databanken toestemming hadden verleend hun SNP-DNA-profiel te vergelijken met die geüpload door opsporingsdiensten werd het risico van inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de gebruikers geacht kleiner te zijn dan wanneer een dergelijke toestemming ontbrak, maar niet verwaarloosbaar.

De verwerking van namen en familiebetrekkingen leverde noch een bijzonder noch hoog risico van inbreuk op de persoonlijke levenssfeer op vergeleken bij normale opsporingsactiviteiten. De regels inzake gegevensbescherming werden niet geacht van toepassing te zijn op overleden verwanten.

---

⁵³ Zweedse equivalent art. 3.12 EU-Richtlijn 2016/680.

⁵⁴ Zweedse equivalent art. 3.1 EU-Richtlijn 2016/680.

⁵⁵ Naar de mate van verwantschap en validiteit van de *matches*.

Maatregelen beperking privacyrisico's en waarborgen bescherming persoonsgegevens

Naast de criteria genoemd in paragraaf 5.1.1. werd de toepassing van FGG in eerste instantie beperkt tot één *pilot*. Er werd alleen gebruik gemaakt van FGG-DNA-databanken waarvan de deelnemers hadden ingestemd met de verwerking van hun gegevens, door hen zelf openbaar gemaakt, voor opsporingsdoeleinden. De FGG-DNA-databanken werden gebruiksbeperkingen opgelegd: (1) het SNP-DNA-profiel van de verdachte mocht niet voor andere doeleinden worden gebruikt en (2) het SNP-DNA-profiel zou niet langer dan noodzakelijk worden opgeslagen en op verzoek van de Zweedse politie worden gewist.

Omdat persoonsgegevens van verschillende categorieën van betrokkenen werden verwerkt, werd onderscheid gemaakt tussen verdachten en niet-verdachten zodat duidelijk werd dat de personen die voortvloeiden uit het vergelijkend onderzoek en het stamboomonderzoek niet van enig misdrijf werden verdacht (in lijn met overweging 31 EU-Richtlijn 2016/680).

De Zweedse opsporingsdiensten volgden de ontwikkelingen rondom FGG op de voet, alsmede de veranderende algemene voorwaarden van en de beveiligingsmaatregelen door de FGG-DNA-databanken.⁵⁶

Oordeel IMY: De opsporingsdiensten hebben onvoldoende in detail beschreven of de FGG-DNA-databanken voldoende beveiligd zijn om ongeoorloofde toegang te voorkomen, hoe zij ervoor zullen zorgen dat de gebruiksbeperkingen worden nageleefd en hoe ingevoerde gegevens en resultaten conform afspraak worden gewist.

Voorzorgs-, beveiligingsmaatregelen en de mechanismen om persoonsgegevens te beschermen

Uit de wetgeving kwam naar voren dat de verwerking van omvangrijke en gevoelige gegevens een documentatieverplichting met zich meebracht en een verplichting om de toezichthoudende autoriteit te informeren over elke doorgifte (zie paragraaf 5.4 laatste alinea).

Voorafgaande raadpleging Autoriteit Persoonsgegevens

Uit de GEB vloeide voort dat, ondanks het gebruik van “*nieuwe technologieën, mechanismen of procedures*” de verwerkingen geen hoog risico voor de rechten en vrijheden van betrokkenen met zich meebracht en voldoende maatregelen werden genomen om de risico's te beperken. Een voorafgaande raadpleging van de IMY in de zin van hoofdstuk 3.7 lid 2 *Brottsdatalaten*⁵⁷ werd daarom achterwege gelaten. Bovendien vloeide uit het artikel met betrekking tot de doorgifte van gegevens aan ontvangers in derde landen al voort dat dat de toezichthoudende autoriteit diende te worden ingelicht bij elke doorgifte van persoonsgegevens (zie paragraaf 5.4.).

Oordeel IMY: Er is sprake van een verwerking van gevoelige persoonsgegevens waarbij een nieuwe technologie wordt gebruikt met een hoog risico op ‘*intrång*’. Dit brengt een bijzonder risico voor de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene met zich mee en er is onvoldoende in detail beschreven welke maatregelen worden genomen om dit risico te beperken. Een voorafgaande raadpleging van de IMY alvorens de *pilot* uit te voeren was daarom *wel* verplicht.

---

⁵⁶ Tijdens de *pilot* werd GEDmatch overgenomen door Verogen Inc. Een nieuwe GEB is uitgevoerd naar de gewijzigde omstandigheden.

⁵⁷ Zweedse equivalent art. 28 EU-Richtlijn 2016/680.

5.3 Vervaardigen SNP-DNA-profiel

Uit de wet vloeit voort dat het NFC genetische gegevens mag verwerken ten behoeve van DNA-analyses (hoofdstuk 5.1 *Polisdatlagen*). Tevens kan het NFC een beroep doen op andere Zweedse deskundigen voor forensische analyses, onderzoeken of vergelijkingen (hoofdstuk 5.1 lid 4 *Polisdatlagen* en hoofdstuk 6.1 lid 4 *Polisens brottsdatlag*). Er was geen juridisch beletsel voor het NFC het DNA-extract van het DNA-spoor voor analyse naar een Zweeds extern laboratorium op te sturen ter vervaardiging van een SNP-DNA-profiel.

Oordeel IMY: Deze uiteenzetting van beoogde verwerkingen van gegevens is juist, de verwerking valt onder de gestelde doeleinden.

5.4 Vergelijkend onderzoek in de FGG-DNA-databanken

Wettelijke grondslag

Deze stap van FGG werd niet gekwalificeerd als DNA-verwantschapsonderzoek omdat “*familial search is performed using our own DNA databases*” (5.1.2.e pc, 3 november 2021). Het NFC mag volgens de Zweedse wetgeving genetische gegevens verwerken voor forensische doeleinden ten einde aanwijzingen te genereren (hoofdstuk 6.1 sub 5 *Polisens Brottsdatlag*). Volgens hoofdstuk 2.14 *Brottsdatlagen* is het verboden op basis van gevoelige gegevens bevestigingen te doen met als doel het verkrijgen van een selectie van personen.⁵⁸ Afgevraagd werd of dit verbod betrekking had op een raadpleging van een verzameling gegevens waarvoor een particuliere onderneming verantwoordelijk was en die op het Internet beschikbaar waren voor een ieder die ervan gebruik wenste te maken op de voorwaarde dat de gebruiksvoorwaarden werden aanvaard. Volgens art. 10 sub c EU-Richtlijn 2016/680 is een verwerking van genetische gegevens toegestaan wanneer “*die verwerking betrekking heeft op gegevens die kennelijk door de betrokkene zelf openbaar zijn gemaakt*”. Alhoewel de *Personuppgiftslag* (1998:204), waarin dit artikel van EU-Richtlijn 2016/680 was geïmplementeerd, was vervallen op 25 mei 2018, werd geoordeeld dat als het de bedoeling van de wetgever was het verbod ook van toepassing te laten zijn op het raadplegen van door de betrokkene openbaar gemaakte en op Internet beschikbare gegevens, dit duidelijker uit de wet had moeten voortvloeien. Hoofdstuk 1.2 *Brottsdatlagen* stond daaraan in ieder geval niet in de weg. Zodoende werd hoofdstuk 2.14 *Brottsdatlagen* dusdanig geïnterpreteerd dat dit verbod geen betrekking had op door betrokkenen openbaar gemaakte gegevens. De Amerikaanse wetgeving en de algemene voorwaarden van GEDmatch en FamilyTreeDNA beletten de toepassing van FGG ook niet.

Naar aanleiding van voorgaande werd geoordeeld dat er geen juridische belemmeringen waren voor het vergelijkend onderzoek in de FGG-DNA-databanken. Wel is er gesproken over het belang van het creëren van regelgeving ter verduidelijking van de wettelijke voorwaarden waaronder dergelijk onderzoek kan worden verricht. Een wetwijziging werd echter voorbarig geacht omdat de praktische uitvoerbaarheid van FGG nog niet was getoetst en onduidelijk was in welke mate FGG in de toekomst zou worden toegepast.

Oordeel IMY: De verwerking valt niet onder de toegestane doeleinden in hoofdstuk 6.1 *Polisens Brottsdatlag*. Art. 10 sub c EU-Richtlijn 2016/680 dient te worden gelezen als een voorbeeld van “*concrete situaties waarin de nationale wetgeving in een dergelijke gegevensverwerking zou kunnen voorzien*” (EC, 2017, pagina 8). Noch *Brottsdatlagen* noch *Polisens Brottsdatlag* regelt specifiek de

⁵⁸ De Nederlandse wet kent een dergelijke verbodsbepaling niet.

situatie die voortvloeit uit artikel 10 sub c EU-Richtlijn 2016/680. De ter ondersteuning vereiste nationale wetgeving voor de verwerking van gevoelige gegevens door deze te verstrekken aan GEDmatch/ FamilyTreeDNA ontbreekt. De verwerking valt onder het verbod van hoofdstuk 2.14 *Brottsdatalagen*. Een wetwijziging is nodig voor de verwerking van genetische gegevens als zodanig.

Doorgifte persoonsgegevens

Aangenomen werd dat de servers van GEDmatch en FamilyTreeDNA zich in de VS bevonden. De doorgifte van persoonsgegevens (*in casu* een DNA-profiel in elektronische vorm) aan de VS, zijnde een derde land, kan plaatsvinden als de Europese Commissie heeft besloten dat daar een passend beschermingsniveau voor bestaat, een zogenoemd adequaatheidsbesluit. Aangezien de ontvanger geen wetshandhavinginstantie maar een rechtspersoon was, werd de bepaling inzake doorgiften van persoonsgegevens aan *ontvangers* anders dan bevoegde autoriteiten in derde landen als grondslag gebruikt met de volgende voorwaarden (hoofdstuk 8.8 *Brottsdatalagen*⁵⁹):

1. De doorgifte van gegevens was strikt noodzakelijk voor de uitvoering van de taak waarvoor de Zweedse opsporingsdiensten verantwoordelijk waren: het onderzoek naar en de opsporing van strafbare feiten (hoofdstuk 8.1 lid 1 *Brottsdatalagen*);

2. Het maatschappelijk belang deze zaak op te lossen woog zwaarder dan het recht van individuen op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hoofdstuk 8.8, 1 en 5 *Brottsdatalagen*);

3. Het was ondoeltreffend of ongeschikt genetische gegevens aan de bevoegde autoriteit in de VS door te geven (hoofdstuk 7.2 *Brottsdataförordningen*). Hierover zegt 5.1.2.e “*Primarily it was concluded that a direct transfer to these publically open databases was seen as most appropriate and that we thereby could avoid obvious delays in the handling/process (ineffective), also avoid sharing sensitive data (inappropriate), but also avoid factors out of our control that were expected to expand into unknown proportions (delaying the handling/process - ineffective)*” (pc, 3 december 2021);

4. Het was ondoeltreffend en ongeschikt de bevoegde autoriteit in de VS over de overdracht te informeren (hoofdstuk 7.2 *Brottsdataförordning*). Op de vraag of dit (en het uitblijven van een ‘*legal aid request*’⁶⁰) gevolgen met zich mee heeft gebracht, antwoordt 5.1.2.e “*as far as I am aware there has been no follow up or feedback to or from American police authorities on this specific matter*” (pc, 22 juni 2021);

5. Informatie over de specifieke doeleinden waarvoor de gegevens werden verwerkt, werd verstrekt aan GEDmatch en FamilyTreeDNA (hoofdstuk 8.10 *Brottsdatalagen*). Aan GEDmatch en FamilyTreeDNA zijn gebruiksbeperkingen opgelegd.

De doorgifte van gegevens werd gedocumenteerd en de toezichthoudende autoriteit (voorheen “*Datainspektionen*”, nu IMY) werd in kennis gesteld van elke overdracht van genetische gegevens aan de FGG-DNA-databanken (hoofdstuk 7.5 *Brottsdataförordning*).

⁵⁹ Lijkt Zweedse equivalent art. 39 EU-Richtlijn 2016/680.

⁶⁰ Volgens 5.1.2.e (pc, 31 januari 2022) en 5.1.2.e (pc, 22 juni 2021) is geen rechtshulpverzoek gericht aan de VS.

Oordeel IMY: Hoofdstuk 8.8 en 8.5 lid 2 *Brottsdataförordning* voorzien in de mogelijkheid *in afzonderlijke en specifieke gevallen* onder bepaalde voorwaarden persoonsgegevens door te geven. Grootschalige doorgiften mogen niet (overweging 72 EU-Richtlijn 2016/680). De Zweedse opsporingsdiensten hebben beschreven de geplande methode op grotere schaal te willen toepassen. Uit de overgelegde documentatie blijkt dat naar verwachting herhaaldelijk opzoeken in FGG-DNA-databanken zullen plaatsvinden in het kader van genealogische onderzoekswerkzaamheden. De ingeroepen overdrachtsgrond moet restrictief worden toegepast en laat in de regel geen herhaalde overdrachten toe.

5.5 Het genetisch-genealogisch onderzoek

Omdat de verwerking van de resultaten van het vergelijkend onderzoek geen verwerking van genetische gegevens betrof, hoefde dit niet te gebeuren door het NFC en heeft zij ten behoeve van het genetisch-genealogisch onderzoek de inloggegevens van het FamilyTreeDNA-account overgedragen aan het onderzoeksteam.

5.6 Forensisch vergelijkend DNA-onderzoek

Er waren geen juridische beletselen om DNA-onderzoek te doen naar de uit FGG naar voren gekomen verdachten, aangezien dit forensisch DNA-onderzoek betrof zoals geregeld in de wet.

5.7 Gevolgen advies IMY en ontwikkelingen

Uit de meest recente publicatie over de toepassing van FGG blijkt het volgende (Polisen, 2021, pagina 27-28). De Zweedse opsporingsdiensten waren het niet eens met IMY's advies het gebruik van FGG te staken, maar dit advies was noch juridisch bindend noch voor beroep vatbaar. Dit betekende dat wanneer de opsporingsdiensten, in strijd met het gegeven advies, toch zouden besluiten FGG in te zetten, de IMY een sanctie zou kunnen opleggen. Tegen een dergelijk besluit kan wel beroep worden ingesteld bij de rechtbank, echter vonden de Zweedse opsporingsdiensten dit geen optie, omdat dergelijke procedures lang kunnen duren en de uitkomst onzeker is. Alternatieven waren het aanpassen van de wetgeving of afzien van de inzet van FGG. Omdat ervan afzien geen optie was, heeft de Zweedse regering ertoe besloten te onderzoeken of en op welke manier FGG kan worden geïmplementeerd in de Zweedse wetgeving.⁶¹ Naar verwachting is dit onderzoek in februari 2023 afgerond. Afhankelijk van de uitkomsten, zal de wetgeving al dan niet worden aangepast. De consequentie van de raadpleging van de IMY is "*considerable and will delay the implementation and use of the method with several years*" (Polisen, 2021, pagina 27).

---

⁶¹ Zie ook <https://www.regeringen.se/rattsligadokument/kommittedirektiv/2021/05/dir.-202134>.

6 Vergelijkend onderzoek in FGG-DNA-databanken

Onderzoeksvraag 3. In hoeverre kan FGG op de ‘Zweedse manier’ in Nederland worden ingezet?

Uit hoofdstuk 4 is gebleken dat het vervaardigen van een SNP-DNA-profiel en het stamboomonderzoek lijken te zijn ondervangen door de wet en dat aan het vergelijkend onderzoek in FGG-DNA-databanken juridische haken en ogen zitten. In dit hoofdstuk wordt onderzocht of FGG op de ‘Zweedse manier’ kan worden ingezet, meer concreet of een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) vereist is, een raadpleging van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) achterwege kan blijven alvorens te starten met FGG, geen rechtshulpverzoek aan het vergelijkend onderzoek vooraf hoeft te gaan en het SNP-DNA-profiel met een beroep op de nationale implementatie van art. 39 EU-Richtlijn 2016/680 kan worden doorgegeven aan Amerikaanse FGG-DNA-databanken.

6.1 GEB en raadpleging AP

Het onderzoek van DNA-profielen van grote aantallen personen of bevolkingsgroepen is een geval waarbij een GEB in de zin van art. 4c.1 Wet politiegegevens (Wpg) verplicht is.⁶² Volgens 5.1.2.e is vóór het toepassen van FGG een GEB mogelijk vereist (pc, 18 januari 2022). Wanneer uit de GEB blijkt dat de verwerking een hoog risico voor de rechten en vrijheden van de betrokkene met zich meebrengt en het niet lukt om maatregelen te vinden om dit risico te beperken, dient de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) te worden geraadpleegd (art. 33b.1(a) Wpg). Volgens 5.1.2.e leent de toepassing van FGG zich voor voorafgaande raadpleging van de AP, hetgeen volgens haar slechts één keer sinds de invoering van voornoemd artikel in 2019 is gedaan. 5.2.1 : het is goed om van tevoren te weten waar je aan toe bent, want achteraf loop je het risico dat de AP oordeelt dat de verwerking onrechtmatig was en maatregelen neemt zoals het opleggen van een boete of last onder dwangsom, maar als de AP het er vooraf niet mee eens is, wordt het project daarmee tenietgedaan (pc, 18 januari 2022). Een functionaris gegevensbescherming van de politie adviseert over de uitkomst van de GEB, over de vraag of er voldoende maatregelen zijn genomen en of de voorafgaande raadpleging nodig is.⁶³

6.2 Rechtshulp vereist

Een algemeen beginsel dat ten grondslag ligt aan internationale samenwerking op strafrechtelijk terrein is het soevereiniteitsbeginsel, hetgeen inhoudt dat *“iedere staat op zijn eigen grondgebied bij uitsluiting bevoegd is te handelen overeenkomstig zijn eigen rechtsorde”*.⁶⁴ Volgens art. 5.1.1. lid 2) Sv kunnen verzoeken *“tot het al dan niet gezamenlijk verrichten van handelingen van onderzoek of het verlenen van medewerking daaraan”* aan bevoegde autoriteiten van andere staten als rechtshulpverzoeken worden aangemerkt. Aangezien gegevens worden verkregen buiten de opsporingsketen, in het kader van een opsporingsonderzoek, moeten deze worden gevorderd, *“je wilt namelijk niet op eigen titel weten wie je verre over-achter-groottante is, maar een ernstig misdrijf oplossen”* (IRC3, pc, 31 december 2021). Nu de servers van de FGG-DNA-databanken zich vermoedelijk in de VS bevinden worden in dat land opsporingshandelingen verricht. Volgens de IRC’s en AIRS betreft

⁶² Kamerstukken II 2017/18, 34889, nr. 3, pagina 64 (MvT).

⁶³ <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/zelf-doen/voorafgaande-raadpleging#wanneer-is-een-voorafgaande-raadpleging-nodig-6718>.

⁶⁴ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0024759/2009-01-01>.

dit een justitiële aangelegenheid, rechtshulp is vereist (pc, 15 november 2021 (IRC1), 31 december 2021 (IRC2), 31 december 2021 (IRC3), 4 januari 2022 (IRC4), 20 januari 2022 (AIRS)). Volgens IRC1 betreft DNA “altijd een justitiële aangelegenheid; rechtshulp is altijd vereist” (pc, 15 november 2021). ^{5.1.2.a}

(pc, 20 januari 2022). IRC3 geeft aan: “Bovendien verstrek je zelf via het verzoek ook gegevens (het DNA-profiel), waaraan je restricties moet stellen. Deze doelbinding is nodig, omdat de buitenlandse autoriteiten anders kunnen doen en laten wat ze willen met ons DNA-profiel” (pc, 31 december 2021).

Tussen de VS en Nederland is het *bilaterale verdrag aangaande wederzijdse rechtshulp in strafzaken*⁶⁵ van kracht. Bij uitgaande rechtshulpverzoeken geldt in het algemeen dat “aan het buitenland niet een verzoek kan worden gedaan dat in strijd is met het nationale recht”.⁶⁶ Het rechtshulpverzoek dient te geschieden met tussenkomst van het (L)IRC en, omdat het verzoek wordt gedaan buiten de EU, AIRS.⁶⁷ Onder meer wordt getoetst of het rechtshulpverzoek niet in strijd is met een wettelijk voorschrift. De kans bestaat dat op dit moment een dergelijk verzoek niet kan worden doorgezonden naar de Amerikaanse autoriteiten vanwege het mogelijk ontbreken van een wettelijke grondslag voor de verstrekking van het DNA-profiel.

In casu zal het doel zijn te bewerkstelligen dat de Nederlandse opsporingsdiensten onderzoekshandelingen kunnen verrichten in de Amerikaanse FGG-DNA-databanken, waarbij de upload van het DNA-profiel en de verstrekking van gegevens idealiter geschiedt middels een door politie, justitie of het NFI aan te maken account. Op de vraag of hierom kan worden verzocht in het rechtshulpverzoek, antwoorden IRC3 en AIRS bevestigend. ^{5.2.1}

(pc, 20 januari 2022).

IRC2 is van mening ^{5.2.1}

. ^{5.2.1}

(AIRS, pc, 20 januari 2022).

6.3 Doorgifte SNP-DNA-profiel aan Amerikaanse FGG-DNA-databanken

Uit voorgaande blijkt dat er sprake is van doorgifte van persoonsgegevens die zich als rechtshulp laat kwalificeren. De beoordeling van twee naast elkaar staande regimes zal tegelijkertijd moeten plaatsvinden (Politie, 2021, pagina 1). Hieronder wordt uiteengezet of het artikel waarop de Zweedse opsporingsdiensten zich hebben beroepen als grondslag kan worden gebruikt.

6.3.1 Verschil met Zweden

Op verwerkingen van persoonsgegevens door het NFC is de Zweedse implementatie van EU-Richtlijn 2016/680 van toepassing, omdat zij deel uitmaakt van de Zweedse politie. Het NFI verwerkt in tegenstelling tot de Nederlandse politie en justitie niet onder de EU-Richtlijn 2016/680 omdat de minister haar niet als ‘bevoegde autoriteit’ heeft aangemerkt.⁶⁸ Het NFI verwerkt *persoonsgegevens*⁶⁹ in principe op grond van de AVG⁷⁰, maar wanneer het OM de

⁶⁵ <https://wetten.overheid.nl/BWBV0004049/2010-02-01>.

⁶⁶ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0024759/2009-01-01>.

⁶⁷ <https://www.internationalerechtshulp.nl/airs/wat-doet-airs>.

⁶⁸ *Kamerstukken II* 2017/18, 34939, nr. 3, pagina 21-22 (MvT).

⁶⁹ Zie definitie in art. 4.1 AVG. Volgens de NFI-website zijn DNA-profielen persoonsgegevens.

⁷⁰ *Kamerstukken II* 2017/18, 34939, nr. 3, pagina 22 (MvT).

opdracht geeft tot het verstrekken van een DNA-profiel kan de verwerking alsnog vallen onder de Nederlandse implementatie van EU-Richtlijn 2016/680, zijnde de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg), zo blijkt uit de privacyverklaring van het NFI (2019, pagina 3). In *Staatsblad 2007, 550*⁷¹ wordt gesteld dat de uitwisseling van DNA-profielen onder het regime van de Wjsg valt.

6.3.2 Doorgifte aan een *ontvanger* in een derde land

Het OM kan aan het NFI of aan een DNA-deskundige, benoemd om een SNP-DNA-profiel te vervaardigen (zie paragraaf 4.1), de opdracht verstrekken het SNP-DNA-profiel te uploaden in een Amerikaanse FGG-DNA-databank. Het Zweedse NFC heeft deze upload gedaan met een beroep op, naar het lijkt, het Zweedse equivalent van art. 39 EU-Richtlijn 2016/680. Dit artikel is in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd in art. 16a.4 Wjsg (zie de wettekst in **bijlage 13**). Volgens dit artikel kunnen justitiële gegevens onverminderd een internationale overeenkomst tussen lidstaten en derde landen worden doorgegeven aan een *ontvanger*⁷² in een derde land “zonder tussenkomst van een bevoegde autoriteit in dat land, indien de doorgifte strikt noodzakelijk is voor de strafrechtspiegeling” en wanneer aan vijf cumulatieve voorwaarden is voldaan. In de volgende alinea wordt alleen de voorwaarde genoemd in sub c besproken, omdat deze onduidelijkheden met zich meebrengt.

Art. 16a.4 Wjsg kan worden ingeroepen als de ontvanger over gegevens beschikt “die van groot belang zijn voor het opsporingsonderzoek of voor de strafvervolgning, en het doorlopen van een rechtshulpprocedure tijdrovend is”.⁷³ Er dient “gegronde reden” te zijn om met “voorbijgaan van de autoriteit die in het derde land bevoegd is” gegevens door te geven.⁷⁴ De voorwaarde genoemd art. 39.1(c) EU-Richtlijn 2016/680 en 16a.4(c) Wjsg luidt: “de bevoegde autoriteit die de doorgifte doet, is van mening dat de doorgifte aan een autoriteit die in het derde land bevoegd is voor de in artikel 1, eerste lid, van de richtlijn bedoelde doeleinden [het onderzoek naar en de opsporing van strafbare feiten], ondoeltreffend of ongeschikt is, met name omdat de doorgifte niet tijdig kan worden bewerkstelligd”. Overweging 73 EU-Richtlijn 2016/680 vermeldt dat dit het geval kan zijn wanneer doorgifte van persoonsgegevens “dringend noodzakelijk is om het leven van een persoon die het slachtoffer van een strafbaar feit dreigt te worden, te redden of om een op handen zijnd misdrijf, waaronder terrorisme, te voorkomen”. Dit voorbeeld impliceert dat er sprake moet zijn van extreme situaties waarbij met het afgeven van informatie een direct gevaar kan worden afgewend. De zinsnede “met name” lijkt echter ruimte te bieden voor andere gevallen. De Zweden vonden het ongeschikt om “sensitive data” te delen en ondoeltreffend vanwege “delays in the handling/process”. Alhoewel dit niet lijkt te stroken met de in de overweging genoemde extreme situaties, heeft de IMY niet betwist dat aan sub c is voldaan.

Het doorgeven van gegevens op grond van dit artikel kan slechts “in afzonderlijke en specifieke gevallen”. Volgens overweging 72 EU-Richtlijn 2016/680 houdt dit in dat de doorgifte moet worden beperkt “tot de strikt noodzakelijke gegevens”. Een frequente, massale, structurele en grootschalige doorgifte van persoonsgegevens mag niet. **5.1.2** geeft aan: “Je kan geen structurele verstrekking (wat je in feite zou willen gaan doen met een GEDmatch of FamilyTreeDNA) uitvoeren” (pc, 11 oktober 2021). Dit blijkt ook uit IMY’s bevindingen (IMY, 2021, pagina 6). **5.1.2.e**

⁷¹ file:///H:/Mijn%20Documenten/Downloads/stb-2007-550.pdf (pagina 95) en <https://wetten.overheid.nl/BWBR0024759/2009-01-01> (voetnoot 24).

⁷² Dit kunnen zowel privaatrechtelijke als publiekrechtelijke rechtspersonen zijn (art. 1 sub u Wjsg; *Kamerstukken II 2017/18, 34889, nr. 3, pagina 14* (MvT); art. 51 Sr; *Kamerstukken II 2005/06, 30538, nr. 3, pagina 8* (MvT)).

⁷³ *Kamerstukken II 2017/18, 34889, nr. 3, pagina 72-73* (MvT)

⁷⁴ Zie vorige voetnoot.

5.1.2.e beredeneert het anders. Zij stelt dat wanneer steeds een individuele afweging per zaak wordt gemaakt, dit niet structureel hoeft te zijn en het nog steeds onder de definitie van “*afzonderlijke gevallen*” kan vallen (pc, 18 januari 2022).

Niet valt uit te sluiten dat art. 16a.4 Wjsg (in ieder geval eenmalig) kan worden ingeroepen, met de kanttekening dat niet duidelijk is geworden of dit artikel ook van toepassing is wanneer aan de doorgifte een rechtshulpverzoek vooraf is gegaan.

7 Belemmeringen

Onderzoeksvraag 4. Welke juridische belemmeringen worden op voorhand voorzien bij de toepassing van FGG in Nederland?

Hieronder worden de juridische belemmeringen aangehaald die uit de literatuur en de gesprekken met deskundigen naar voren zijn gekomen.

7.1 Informed consent

Volgens M'charek & de Knijff⁷⁵ (2020; 2021, pagina 16-17) is de kwestie van 'informed consent' een van de grootste belemmeringen omdat FGG naar verwanten leidt die geen weet hebben "van het feit dat zij in een opsporing ingesloten zijn": het *informed consent* verleend door een deelnemer van een FGG-DNA-databank wordt "het *informed consent van zijn familie*". Ook Grapperhaus (2020, pagina 3), Meulenbroek & Aben (2019, pagina 62) en Nico Kaptein⁷⁶ (2021, pagina 89) benoemen dat informatie vrijkomt over (verre) familieleden die zich noch daarvan bewust zijn noch daarvoor gekozen hebben. Voornoemde is echter inherent aan DNA-verwantschapsonderzoek. Het stamboomonderzoek naar de moordenaar van Marianne Vaatstra naar aanleiding van het grootschalig DNA-verwantschapsonderzoek leidde bijvoorbeeld naar een voorouder uit 1748 (Meulenbroek & Aben, 2019, pagina 43).

De betekenis van 'informed consent' in de context van DNA-verwantschapsonderzoek houdt in dat de deelnemer bevestigt voldoende geïnformeerd te zijn over de rechten die aan hem toekomen en de gevolgen en risico's van de deelname (zie **bijlage 14** voor het 'informed consent' formulier in de Vaatstra zaak). Volgens voormalige minister Dekker zijn Nederlandse burgers anno 2018 voldoende geïnformeerd over de risico's verbonden aan "het delen van DNA materiaal met bedrijven die genealogisch onderzoek (...) doen".⁷⁷ De vraag is of deelnemers van GEDmatch en FamilyTreeDNA de consequenties overzien van het ingeschakeld houden van de 'opt-in' functie ten behoeve van opsporingsdiensten. M'charek & de Knijff (2021, pagina 18) en [5.1.2.e](#) (pc, 20 mei 2021) [5.2.1](#). In de TOS en *Privacy Policy* van GEDmatch wordt geen informatie verstrekt over de risico's en gevolgen daarvan. *The DNA Geek* heeft op haar website een petitietemplate gepubliceerd om GEDmatch ertoe te bewegen haar deelnemers beter te informeren.⁷⁸ FamilyTreeDNA geeft weliswaar iets meer informatie, maar verzuimt ook te vermelden dat (verre) familieleden onderwerp van politie-onderzoek kunnen zijn.

Het niet voldoen aan het vereiste van 'informed consent' kan met zich meebrengen dat een ongerechtvaardigde inbreuk wordt gemaakt op de persoonlijke levenssfeer van deze (verre) verwanten (art. 8 EVRM). Betoogd kan worden dat de verdachte dit het OM in zijn strafzaak echter niet kan tegenwerpen omdat hij niet in zijn belangen is geschaad.⁷⁹

7.2 (On)verenigbaar met doel

[5.1.2.a](#) geeft aan dat het vergelijkend onderzoek in FGG-DNA-databanken "een soort van hetzelfde is" als DNA-verwantschapsonderzoek maar dat vanuit privacy-oogpunt de voorzienbaarheid mogelijk ontbreekt "als je verwantschapsonderzoeken gaat doen met materiaal [DNA-profielen]

⁷⁵ M'charek is hoogleraar antropologie (UvA), de Knijff hoofd forensisch laboratorium voor DNA-onderzoek (LUMC).

⁷⁶ Directeur advies- en onderzoeksbureau Maruda.

⁷⁷ *Aanhangsel Handelingen II* 2018/19, nr. 492, pagina 3.

⁷⁸ <https://thednageek.com/petition-to-implement-informed-consent-at-gedmatch>.

⁷⁹ De relativiteitsleer, zie *Kamerstukken II* 1993/94, 23705, nr. 3, pagina 3 (MvT).

dat niet specifiek daarvoor is afgegeven, maar waar in de kleine lettertjes wel van stond dat het eventueel mogelijk was” (pc, 10 juni 2021).

Volgens art. 5 AVG moeten persoonsgegevens “voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt”. Zowel Grapperhaus (2020), Meulenbroek & Aben (2019, pagina 62), M'charek & de Knijff (2021, pagina 18) en 5.1.2.e (pc, 3 juni 2021) werpen op dat FGG-DNA-databanken voor een ander doeleinde zijn opgericht dan opsporingsmiddel voor de politie. Verhoef, Willems, & Groenen⁸⁰ (2021, pagina 70) geven als voorbeeld van een doelverschuiving het meehelpen van FamilyTreeDNA bij een FBI-onderzoek als gevolg van een uitgegeven rechterlijk bevel zonder dat om uitdrukkelijke toestemming van de deelnemers is gevraagd. Een doelverschuiving kan volgens de AP geoorloofd zijn, mits de verwerking gebaseerd is op een wettelijke bepaling of wanneer hiervoor toestemming van de betrokkenen is verkregen. De bedrijven achter de FGG-DNA-databanken hebben het standpunt ingenomen dat alleen de deelnemers zelf daarvoor toestemming kunnen geven door een ‘opt-in’ / ‘opt-out’ keuzemogelijkheid in te bouwen (Meulenbroek & Aben, 2019, pagina 62). Volgens van Toor, 2020 (pagina 363) staat inmiddels expliciet en duidelijk in de algemene voorwaarden van GEDmatch aangegeven “dat opsporingsambtenaren gebruik mogen maken van de databank” en is het beleid “in lijn met het uitgangspunt dat gebruikers toestemming moeten geven (art. 9.2(a) AVG) om de genetische informatie als bijzonder persoonsgegeven (art. 9.1 AVG) op te laten slaan”.

De vraag is echter in hoeverre de deelnemers uitdrukkelijk toestemming aan GEDmatch en FamilyTreeDNA hebben verleend voor de vergelijking van hun SNP-DNA-profielen met die geüpload door opsporingsdiensten. Volgens de AP is de gegeven toestemming rechtsgeldig als deze vrijelijk gegeven en ondubbelzinnig is, de toestemming specifiek is en de deelnemer goed geïnformeerd is.⁸¹ In paragraaf 7.1 is uiteengezet dat dat laatste betwist kan worden.

The Biometrics and Forensics Ethics Group trekt in haar rapport, zijnde een haalbaarheidsonderzoek naar het gebruik van FGG, in twijfel of de toestemming van gebruikers van FGG-DNA-databanken vrijelijk gegeven is “because the data obtained may reveal sensitive social and health information about many other individuals, for example, other family members, current and in the future” (BFEG, 2020, pagina 13).

Over de ondubbelzinnigheid zegt de AP: “Er moet sprake zijn van een duidelijke actieve handeling (...). Het gebruik van voor-aangevinkte vakjes is dus niet toegestaan”.⁸² Wanneer op GEDmatch een profiel wordt aangemaakt, staat de ‘default setting’ op ‘opt in’, zie **bijlage 15**. Dit is ook opgemerkt in het Zweedse rapport maar onduidelijk is welke duiding hieraan is gegeven (NFC, 2020, pagina 13). Bij het aanmaken van een FamilyTreeDNA account kan in eerste instantie tijdens de registratie van een account überhaupt niet gekozen worden voor ‘opt-out’ (zie **bijlage 16**).

Het voorgaande in ogenschouw nemend, lijkt niet (voldoende) tegemoet te zijn gekomen aan de vereisten van art. 9.2(a) AVG maar ook hier geldt weer dat de verdachte dit het OM niet kan tegenwerpen in zijn strafzaak.

---

⁸⁰ Verhoef en Willems zijn themacoördinator respectievelijk onderzoeker (Rathenau Instituut), Groenen is onderzoeker (Wageningen Food Safety Research).

⁸¹ <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/algemene-informatie-avg/mag-u-persoonsgegevens-verwerken#wanneer-mag-u-zich-baseren-op-de-grondslag-toestemming-6331>.

⁸² <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/algemene-informatie-avg/mag-u-persoonsgegevens-verwerken#wanneer-mag-u-zich-baseren-op-de-grondslag-toestemming-6331>.

7.3 Bepalen SNP-DNA-profielen

5.1.2.e noemt als belemmering dat op meer plekken op het coderende deel van het DNA wordt gekeken dan thans wordt gedaan bij strafrechtelijk DNA-onderzoek met als gevolg dat mogelijk geconstateerd wordt dat dat niet mag (pc, 3 juni 2021). Aben (2019, pagina 29) plaatst een vergelijkbare kanttekening bij het bepalen van SNP-DNA-profielen en merkt op: “*Bij de introductie van de DNA-wetgeving in het Wetboek van Strafvordering (1994) heeft de wetgever zich voorstander getoond van het beperken van DNA-onderzoek tot die delen van het menselijk genoom waaruit zo min mogelijk informatie kon worden verkregen omtrent de lichamelijke gesteldheid van de betrokkene en van zijn verwanten.*”

Het onderzoek naar technologische mogelijkheden om meer informatie af te leiden uit sporen is volop in ontwikkeling (de Poot,⁸³ 2021, pagina 38–39). Het NFI past bijvoorbeeld ‘*Massively Parallel Sequencing*’ (MPS) toe voor “*diepgaander, gedetailleerder en daarmee meer onderscheidend DNA-onderzoek*”, een techniek ontwikkeld voor “*de analyse van het hele DNA genoom (...)*”.⁸⁴ Aangenomen mag worden dat de wetgever destijds niet heeft kunnen voorzien dat het gehele genoom in kaart kon worden gebracht. Desalniettemin wordt deze techniek steeds vaker ingezet bij forensisch zaakonderzoek.

---

⁸³ Bijzonder hoogleraar Criminalistiek (VU Amsterdam).

⁸⁴ <https://www.forensischinstituut.nl/actueel/nieuws/2021/03/18/mps-levert-nieuwe-inzichten-en-informatie-voor-opsporing-en-vervolging>.

8 Conclusie

In deze scriptie is gezocht naar een antwoord op de vraag: ***“In hoeverre en op welke wijze kan de forensische genetische genealogie met gebruik van Amerikaanse particuliere genealogische DNA-databanken in Nederland worden ingezet ten behoeve van de identificatie van verdachten van ernstige misdrijven?”***

Uit dit onderzoek blijkt dat de forensische genetische genealogie (FGG) kansen kan bieden voor de Nederlandse opsporing. Daders van ernstige misdrijven kunnen worden geïdentificeerd, opgespoord en aangehouden die anders onder de radar waren gebleven.

FGG bestaat uit de volgende stappen: het vervaardigen van een ‘genealogisch’ DNA-profiel van een daderspoor, het vergelijkend onderzoek in de particuliere genealogische DNA-databanken (FGG-DNA-databanken) en het stamboomonderzoek. Tactisch politieonderzoek naar de personen die hieruit naar voren komen levert een aanwijzing op ten aanzien van de mogelijke verdachte. Wettelijk geregeld (klassiek) DNA-onderzoek zal moeten uitwijzen of deze persoon daadwerkelijk de donor van het daderspoor is.

Deze scriptie heeft een vertrekpunt geboden voor (een verdere constructieve gedachtewisseling omtrent) de inzet van FGG. Omdat FGG nog niet in Nederland is toegepast blijft het vooralsnog speculeren over de juiste juridische grondslagen en aanvliegroute.

In hoeverre FGG in Nederland *rechtmatig* kan worden ingezet, is vooralsnog onduidelijk. Het antwoord is tweeledig. Enerzijds lijkt bij of krachtens de Nederlandse wet momenteel niet te zijn voorzien in een mogelijkheid voor het NFI een DNA-profiel van een onbekende verdachte te verstrekken aan anderen dan geaccrediteerde laboratoria. FGG-DNA-databanken vallen niet onder de wettelijke gestelde vereisten. Het ziet ernaar uit dat het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken dient te worden aangepast om een *rechtmatige* verstrekking mogelijk te maken. Daarnaast is het onzeker of het vergelijkend onderzoek in FGG-DNA-databanken een juridische grondslag geniet waarbij moet worden opgemerkt dat wettelijke regelingen niet uitputtend hoeven te zijn. De betrokkenheid van een officier van justitie (OvJ) of rechter-commissaris (RC) kan dienen als waarborg ter overbrugging van de periode waarin een specifiek op FGG toegesneden regeling ontbreekt. Betoogd kan worden dat het vergelijkend onderzoek gelijkenissen vertoont met het wél wettelijk geregelde DNA-verwantschapsonderzoek (art. 151da / 195g Sv) en/of de vordering gevoelige gegevens (art. 126nf Sv). Van de in de literatuur opgeworpen grondslagen vergen deze twee opsporingsbevoegdheden een voorafgaande toetsing door strafvorderlijke autoriteiten, hetgeen kan dienen als waarborg ten aanzien van de rechtmatigheid daarvan. Dit zou een reden kunnen zijn art. 151da / 195g of 126nf Sv als grondslag te gebruiken. De Zweden hebben het vergelijkend onderzoek niet als DNA-verwantschapsonderzoek geclassificeerd omdat de DNA-databank voor strafzaken niet werd aangewend. Door Nederlandse rechtsgeleerden is hetzelfde bepleit. Dan blijft mogelijk (voor nu) alleen de vordering gevoelige gegevens over maar het is onduidelijk of een databaserun op de voet van dit artikel kan geschieden. De praktijk zal moeten uitwijzen of de RC een machtiging zal afgeven voor de inzet van deze opsporingsbevoegdheden (en in het geval van DNA-verwantschapsonderzoek, of ook het college van Procureurs-generaal toestemming verleent hiervoor).

De Zweedse toepassing van FGG heeft handvatten geboden voor het gebruik in Nederland. De inzet van FGG is proportioneel en subsidiair wanneer er sprake is van een ernstig misdrijf en de meeste opsporingsmiddelen zijn benut. Alvorens in Zweden te starten met een *pilot* is een

gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) uitgevoerd. Uit deze inventarisatie van de privacyrisico's kwam naar voren dat er voldoende maatregelen waren getroffen om de risico's die de toepassing van FGG met zich meebracht te beperken, waardoor een voorafgaande raadpleging van de *Integritetsskyddsmyndigheten* (Zweedse Autoriteit Persoonsgegevens, IMY) volgens de Zweedse opsporingsdiensten niet verplicht was. Wel waren er twijfels of de nationale wetgeving voorzag in een grondslag voor het vergelijkend onderzoek in FGG-DNA-databanken. Desondanks is de *pilot* succesvol uitgevoerd: de dader is geïdentificeerd, de inzet van FGG is door de rechter ter terechtzitting niet in twijfel getrokken en de dader is veroordeeld. Omdat de Zweedse opsporingsdiensten FGG daarna structureel wilden inzetten, is de IMY voorafgaand geraadpleegd. De IMY heeft geadviseerd verder gebruik van FGG te staken vanwege het ontbreken van een wettelijke grondslag. Alhoewel dit advies noch juridisch bindend noch voor beroep vatbaar was, hebben de Zweedse opsporingsdiensten het gebruik van FGG noodgedwongen moeten stilleggen omdat zij een sanctie van de IMY riskeerden en de beroepsprocedure die daarop zou volgen lang en onzeker zou zijn. De Zweedse overheid onderzoekt momenteel of en hoe FGG kan worden geïmplementeerd in de wetgeving en verwacht dit onderzoek in februari 2023 af te ronden.

Uit de onderzoeksresultaten is gebleken dat voorafgaand aan de toepassing van FGG in Nederland ook een GEB dient te worden uitgevoerd. Alhoewel FGG zich volgens een deskundige leent voor een voorafgaande raadpleging van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP), zal, wanneer de AP adviseert FGG niet te gebruiken, de zaak daarmee, net als in Zweden, teniet kunnen worden gedaan (tenzij wordt besloten FGG toch in te zetten en een sanctie van de AP op de koop toe te nemen). Het is daarom van belang om de te nemen maatregelen om de privacyrisico's te beperken in de GEB goed te onderbouwen zodat de verplichting vervalt een dergelijke raadpleging te moeten doen alvorens van start te gaan met een *pilot*

De Zweden hebben het vergelijkend onderzoek in de FGG-DNA-databanken gedaan zonder een rechtshulpverzoek te richten aan de Amerikaanse autoriteiten. Uit de onderzoeksresultaten is gebleken dat volgens vier Internationale Rechtshulp Centra (IRC) en de Afdeling Internationale Rechtshulp in Strafzaken (AIRS) een dergelijk verzoek door Nederlandse justitie *wel* dient te worden gedaan omdat opsporingshandelingen worden verricht in de VS. Omdat er geen duidelijke juridische basis is voor het verstrekken van DNA-profielen van verdachten, valt echter te bezien of een rechtshulpverzoek de voorafgaande toetsing door AIRS zal doorstaan. In het rechtshulpverzoek kan worden gevraagd het vergelijkend onderzoek zelf te doen door de upload en verstrekking via een door Nederlandse opsporingsdiensten aan te maken account te laten verlopen. Vooral nog is onduidelijk of een beroep op de Nederlandse implementatie van art. 39 EU-Richtlijn 2016/680 als grondslag kan dienen voor de doorgifte van een DNA-profiel aan een ontvanger in de VS. De praktijk zal dit moeten uitwijzen.

De juridische belemmeringen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen, lijken de inzet van FGG in strafrechtelijke zin niet te beletten omdat de verdachte daardoor niet in zijn belangen wordt geschaad. Mocht de verdachte worden opgespoord en terechtstaan en de rechter oordeelt dat de inzet van FGG onrechtmatig was, is het niet gezegd dat dit per definitie leidt tot een vormverzuim waaraan (zware) consequenties worden verbonden. Het feit dat FGG slechts sturingsinformatie oplevert en niet bijdraagt aan de bewijsvoering tegen de verdachte, speelt daarbij mogelijk een rol. Bovendien zijn er, wanneer voornoemde aanvliegroute wordt gekozen, zoveel tussentijdse weegmomenten – GEB, (AP), OvJ, RC, (college van Procureurs-generaal), (L)IRC, AIRS, Amerikaanse autoriteiten – dat daarmee de rechtmatigheid van de inzet wordt geborgd.

9 Discussie

9.1 Inhoudelijke discussie

Hoe ver mogen opsporingsdiensten gaan in de zoektocht naar de identificatie van een dader van een ernstig misdrijf? De staat heeft de verplichting om “*passend op te treden om het leven van burgers die onder zijn rechtsmacht vallen te beschermen*” tegen inbreuken op het recht op leven ex. art. 2 EVRM (Vellinga-Schootstra & Vellinga, 2008, pagina 5). Alle beschikbare opsporingsmiddelen dienen binnen de wettelijke grenzen te worden benut ten behoeve van het oplossen van ernstige misdrijven.⁸⁵ Zodoende kan worden betoogd dat de overheid - voor zover zij van mening is dat bij of krachtens de Nederlandse wet op onderdelen wordt voorzien in een grondslag die helder, voorzienbaar en adequaat toegankelijk is - verplicht is aan de slachtoffers, nabestaanden en maatschappij deze nieuwe opsporingsmethode te toetsen.

Uit de onderzoeksresultaten is gebleken dat aan FGG juridische haken en ogen zitten. Een wetwijziging zal echter vermoedelijk nog vele jaren duren. Moet daarop gewacht worden alvorens FGG toe te passen in een strafzaak? Waar opsporingsonderzoeken in zaken die een ernstige inbreuk hebben gemaakt op de rechtsorde geen resultaat hebben geboekt, is het maatschappelijke belang gediend bij de inzet van FGG. Deze opsporingsmethode vindt daarin zijn rechtvaardiging. De wet geeft daders niet de aanspraak gevrijwaard te blijven van de opheldering van strafbare feiten en de plaats delict is geen plek waar de dader onbevangen zichzelf kan zijn. Bij DNA-onderzoek aan celmateriaal van onbekende verdachten is “*van enigerlei inbreuk op grondrechten (...) geen sprake*”.⁸⁶ De toepassing van FGG maakt niet of slechts in beperkte mate inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de verdachte omdat DNA-onderzoek aan een op de plaats delict achtergelaten biologisch spoor groot verschil maakt “*met het geval waarin het onderzochte celmateriaal (al dan niet onder dwang) is afgenomen van een als verdachte aangemerkte persoon*” (Meulenbroek & Aben, 2021, pagina 62-63). Het DNA-profiel van de verdachte wordt niet langer dan noodzakelijk opgeslagen in commerciële Amerikaanse FGG-DNA-databanken en deze wordt alleen vergeleken met DNA-profielen van deelnemers met een ‘opt-in’. Het verwerken van namen van familieleden in een stamboom is qua privacy-inbreuk “*zonder meer te prefereren boven te worden afgeluisterd door een telefoontap, stelselmatig te worden geobserveerd of mee te werken aan een grootschalig DNA-verwantschapsonderzoek*” (Hoving, 2020, pagina 196). Kortom: de inbreuk op de privacy van betrokkenen is (zeer) gering.

Wanneer het OM nu besluit FGG in te zetten, lijkt dit verre van kansloos. Een beroep op art. 126nf Sv biedt wellicht de meest voor de hand liggende oplossing (mogelijk in combinatie met een vordering toekomstige gegevens ex art. 126ne Sv, omdat de resultaten van de databank dagelijks veranderen). Het DNA-verwantschapsonderzoek (ex. art. 195g Sv) kan tegelijkertijd worden bevolen. Wanneer de RC een machtiging afgeeft, kan in elk geval betoogd worden dat daaraan een goede rechterlijke toetsing vooraf is gegaan. Neemt niet weg dat het rechtshulpverzoek ook nog de toetsing door AIRS zal moeten doorstaan. Al zou de upload geschieden zonder tussenkomst van het (L)IRC, AIRS en de Amerikaanse autoriteiten, kan de (beperkte) inbreuk op de soevereiniteit van de VS de verdachte in zijn strafzaak niet baten omdat niet hij maar de VS wordt getroffen in deze schending. En ook als het OM buiten de RC om FGG inzet, valt te betwijfelen in hoeverre een sanctionering op de voet van art. 359a Sv zal

---

⁸⁵ Kamerstukken II 2009/10, 32168, nr. 3, pagina 5 (MvT).

⁸⁶ Kamerstukken II 2007/08, 31415, nr. 1, pagina 31.

volgen nu FGG slechts sturingsinformatie oplevert. Niet kan worden gezegd dat met het opstellen van een SNP-DNA-profiel en het vergelijkend onderzoek in Amerikaanse FGG-DNA-databanken aan het recht op een eerlijke behandeling van de zaak van de verdachte is tekortgekomen. Pas ná de toepassing van FGG “*en de bekendwording van de naam van een verdachte komen in de strafzaak zijn rechten tot ontwikkeling*” (Meulenbroek & Aben, 2021, pagina 63). De ‘schade’ lijkt aldus beperkt.

Tot slot, in de zaak Vaatstra hebben 6.746 van de 7.300 opgeroepen mannen deelgenomen aan het grootschalig DNA-verwantschapsonderzoek door *vrijwillig DNA af te staan*⁸⁷, in de zaak Van Doorn 131 van de 133 en bij Verstappen 15.000 van de 21.500 man (Winter et al., 2019, pagina 59-64). Tegen alle verwachtingen in steeg het aantal uploads van DNA-profielen bij GEDmatch van circa 1.200 naar 5.000 per dag nadat de GSK-zaak openbaar werd gemaakt.⁸⁸ De bereidwilligheid van burgers om mee te werken aan het oplossen van ernstige misdrijven lijkt groot. Wellicht kan deze bereidwilligheid worden benut door in Nederland of Europa een FGG-DNA-databank op te richten met als doel het oplossen van ernstige misdrijven waar burgers met uitdrukkelijke toestemming hun DNA-profielen kunnen uploaden ten behoeve van het oplossen van ernstige misdrijven. Hoving (2020, pagina 197) oppert dit ook, het is immers “*niet wenselijk dat Nederlands onderzoek afhankelijk is van genealogische DNA-databanken uit de Verenigde Staten*”. Daarbij vindt hij het voor de hand liggend dat de databank “*wordt opgezet en beheerd door een private aanbieder*” (Hoving 2020, pagina 197).

9.2 Methodologische discussie

In deze paragraaf wordt een uiteenzetting gegeven van de methodologische leermomenten.

Literatuur en documenten

Niet onder reikwijdte

Casestudie

Niet onder reikwijdte

⁸⁷ Afname van wangslijmvlies met behulp van een wattenstaafje.

⁸⁸ <https://www.rollingstone.com/culture/culture-news/dna-search-method-that-caught-the-golden-state-killer-no-longer-available-839315>.

Niet onder reikwijdte

Selectie van de respondenten

Niet onder reikwijdte

Betrouwbaarheid en validiteit

Niet onder reikwijdte

Omdat dit een verkennend onderzoek betrof naar een nieuwe, nog niet in Nederland toegepaste opsporingsmethode was er geen jurisprudentie daaromtrent en bestond er een leemte in kennis omtrent dit onderwerp. Dit was de grootste beperking die dit onderzoek kende. Tot de methode daadwerkelijk wordt ingezet en de rechter een oordeel velt, blijft het speculeren over de rechtmatigheid van de methode en de juridische aanvliegroure. Dat maakte het lastig de resultaten te toetsen en dit is van invloed geweest op de validiteit van dit onderzoek.

Niet onder reikwijdte

Niet onder reikwijdte

Niet onder reikwijdte

10 Aanbevelingen

Uit dit verkennend onderzoek vloeien de volgende aanbevelingen voort.

10.1 Voor de praktijk

Niet onder reikwijdte

Wanneer FGG daadwerkelijk wordt toegepast gelden de volgende subaanbevelingen:

Niet onder reikwijdte

1B.

Niet onder reikwijdte

1C.

Niet onder reikwijdte

2.

Niet onder reikwijdte

Niet onder reikwijdte

Niet onder reikwijdte

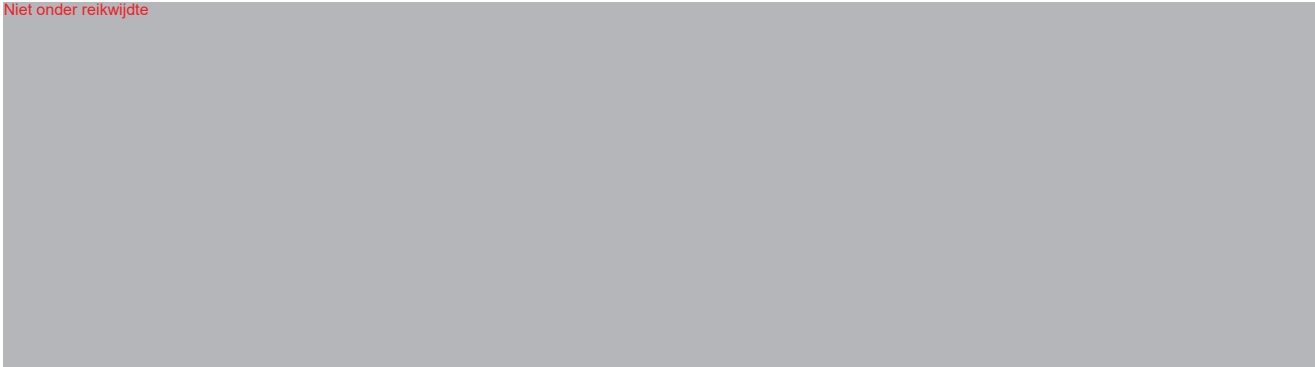

10.2 Voor vervolgonderzoek

1.

Niet onder reikwijdte

2.

Niet onder reikwijdte

3.

Niet onder reikwijdte

11 Verwijzingen

- Aben, D. (2019-I). Juridische aspecten van (grootschalig) DNA-verwantschapsonderzoek. *Expertise en Recht*, 20-33.
- Aben, D., & Meulenbroek, L. (2019, februari 28). *Grootschalig DNA-verwantschapsonderzoek*. Opgehaald van Uitgeverij Paris: https://www.uitgeverijparis.nl/documenten/grootschalig_dna-verwantschapsonderzoek.pdf
- BFEG. (2020, september 9). *Should we be making use of genetic genealogy to assist in solving crime?* Opgehaald van GOV.UK: <https://www.gov.uk/government/publications/use-of-genetic-genealogy-techniques-to-assist-with-solving-crimes/should-we-be-making-use-of-genetic-genealogy-to-assist-in-solving-crime-a-report-on-the-feasibility-of-such-methods-in-the-uk-accessible-version>
- Cleiren, C., Crijns, J., & Verpalen, M. (2017). *Tekst & Commentaar Strafvordering*. Deventer: Wolters Kluwer.
- de Poot, C. (2021). Het gebruik van DNA in het opsporingsproces. *Justitiële verkenningen*, 20 - 43.
- den Hartog, T. (2020, februari 25). *Grapperhaus overweegt dna voor opzoeken familie ook te gebruiken voor oude moordzaken*. Opgehaald van AD: <https://www.ad.nl/politiek/grapperhaus-overweegt-dna-voor-opzoeken-familie-ook-te-gebruiken-voor-oude-moordzaken~a8ccc39e/>
- DOJ. (2019, januari 11). *United States Department of Justice Interim Policy*. Opgehaald van Justice.gov: <https://www.justice.gov/olp/page/file/1204386/download>
- EC. (2007, juni 20). *Groep Gegevensbescherming artikel 29 - Advies 4/2007 over het begrip persoonsgegevens*. Opgehaald van European Commission: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2007/wp136_nl.pdf
- EC. (2017, november 29). *Groep Gegevensbescherming artikel 29 - Advies inzake een aantal belangrijke aandachtspunten van de richtlijn gegevensbescherming bij rechtshandhaving (Richtlijn (EU) 2016/680)*. Opgehaald van Privacy Friendly: https://www.privacy-friendly.nl/files/WP29/opinions/wp258%20rev%200.1_nl.pdf
- Endedijk, B. (2019, december 15). *Hobby-databanken als nieuwe opsporingsmethode*. Opgehaald van nrc.nl: <https://www.nrc.nl/nieuws/2019/12/15/particulier-dna-als-nieuwe-oplossing-voor-cold-cases-a3983937>
- Endedijk, B. (2020, maart 8). *'Ik wil weten wie het gedaan heeft, en waarom'*. Opgehaald van NRC: <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/03/08/ik-wil-weten-wie-het-gedaan-heeft-en-waarom-a3993067>
- Endedijk, B., & Berg, E. v. (2020, juni 15). *Zweedse aanpak moordzaak inspireert*. Opgehaald van NRC: <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/06/15/zweedse-aanpak-moordzaak-inspireert-a4002913>
- Endedijk, B., & van den Berg, E. (2019, februari 5). *DNA van verre familie geeft anonieme doden een naam*. Opgehaald van NRC: <https://www.nrc.nl/nieuws/2019/02/05/dna-van-verre-familie-geeft-anonieme-doden-een-naam-a3653025>
- Erllich, Y., Shor, T., & Pe'er, I. (2018, november 9). *Identity inference of genomic data using long-range familial searches*. Opgehaald van National Center for Biotechnology Information: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7549546/pdf/nihms-1594743.pdf>
- Grapperhaus, F. (2020, februari 24). *Cold cases (o.a. genealogische DNA-databanken)*. Opgehaald van tweedekamer.nl: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z03774&did=2020D07868
- Greytak, E., Moore, C., & Armentrout, S. (2019). Genetic genealogy for cold case and active investigations. *Forensic Science International*, 103 - 113. Opgehaald van Researchgate: https://www.researchgate.net/profile/Ellen-Greytak/publication/332047092_Genetic_genealogy_for_cold_case_and_active_investigations/links/5d31b2d6458515c11c3d439f/Genetic-genealogy-for-cold-case-and-active-investigations.pdf
- Guerrini, C. J., Wickenheiser, R. A., Bettinger, B., McGuire, A. L., & Fullerton, S. M. (2021). Four misconceptions about investigative. *Journal of Law and the Biosciences*, 1 - 18.
- Guerrini, C., Robinson, J., Petersen, D., & McGuire, A. (2018, oktober 2). *Should police have access to genetic genealogy databases?* Opgehaald van Plos Biology: <https://journals.plos.org/plosbiology/article?id=10.1371/journal.pbio.2006906>
- Hoving, R. (2020-5). Van je familie moet je het hebben. *Expertise en Recht*, 193-197.
- IMY. (2021). *Förhandssamråd enligt brottsdatalogen; användning av dna-baserade släktforskningsdatabaser*. Stockholm: IMY.
- JenV. (2019, 12 16). *Selectie en toewijzing in de opsporing*. Opgehaald van Rijksoverheid: <https://www.inspectie-jenv.nl/binaries/inspectie-venj/documenten/rapporten/2019/12/16/selectie-en-toewijzing-in-de-opsporing/Selectie+en+toewijzing+in+de+opsporing.pdf>
- Kaptein, N. (2021). Genealogische DNA-databanken: consequenties van het delen van ons DNA. *Justitiële verkenningen: De toekomst van DNA-analyse*, 83 - 95.
- Kling, D., Philips, C., Kennett, D., & Tillmar, A. (2021, mei). *Investigative genetic genealogy: Current methods, knowledge and practice*. Opgehaald van ScienceDirect: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1872497321000132>
- Kop, N., van der Wal, R., & Snel, G. (2012). *Opsporing belicht*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.

- M'charek, A., & de Knijff, P. (2020, juli 6). *Opsporing via pret-dna-test schendt de privacy van burgers*. Opgehaald van NRC: <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/07/03/opsporing-via-pret-dna-test-schendt-de-privacy-van-burgers-a4004922?t=1627304963>
- M'charek, A., & de Knijff, P. (2021). Commerciële DNA-databanken: een mixed blessing of een bedreiging voor de forensische praktijk? *Justitiële verkenningen: De toekomst van DNA-analyse*, 9 - 19.
- Meulenbroek, L. (2021). *DNA zoekmachine*. Bertram+ de Leeuw Uitgevers.
- Meulenbroek, L., & Aben, D. (2019). *Een hooiberg vol spelden*. Uitgeverij Paris.
- Meulenbroek, L., & Aben, D. (2021). Een goudmijn vol tips: Het gebruik van genealogische DNA-databanken bij opsporing en identificatie. *Justitiële verkenningen: De toekomst van DNA-analyse*, 44 - 65.
- NFC. (2019). *Dna-spår och släktforskning (27 mei 2019) - ref. A637.388/2018*. Polisen.
- NFC. (2019). *Dna-spår och släktforskning (28 januari 2019) - ref. A637.388/2018*. Polisen.
- NFC. (2019). *Dna-spår och släktforskning (5 februari 2019) - ref. A637.388/2018*. Polisen.
- NFC. (2020). *Pilot: Dna-spår och släktforskning*. Linköping: NFC, Nationellt Forensiskt centrum.
- NFI. (2014). *humaan mitochondriaal DNA-onderzoek. Vakbijlage*, 9.
- NFI. (2019, september 5). *Privacy verklaring Nederlands Forensisch Instituut (NFI)*. Opgehaald van Nederlands Forensisch Instituut: https://www.forensischinstituut.nl/binaries/nfi/documenten/publicaties/2019/10/18/privacyverklaring-nfi-oktober-2019/Privacy+verklaring+NFI-2019_18okt2019_DEF.pdf
- OM. (2016, oktober 1). *Instructie DNA-verwantschapsonderzoek (2016I005)*. Opgehaald van Openbaar Ministerie: <https://www.om.nl>
- OM. (2020). *Handleiding DNA en inkomende rechtshulpverzoeken*. Rotterdam: Openbaar Ministerie.
- Polisen. (2021, november). *Forensic DNA traces and genealogy*. Opgehaald van Polisen: <https://polisen.se/siteassets/dokument/forensik/forensic-dna-traces-and-genealogy.pdf>
- Politie. (2018, januari 26). *Persmoment DNA-verwantschapsonderzoek Nicky Verstappen*. Opgehaald van Youtube: https://www.youtube.com/watch?v=15XQ_2ltwks
- Politie. (2020). *Feiten en cijfers over cold cases en de coldcasekalender*. Opgehaald van Politie.nl: <https://www.politie.nl/binaries/content/assets/politie/algemeen/onderwerpteksten/cold-case/coldcasekalender-2020/coldcasekalender-2020-infographic.pdf>
- Politie. (2021). *Tijdelijke instructie Doorgifte van politiegegevens aan derde landen en internationale organisaties*. Overheid.
- Rae-Venter, B. (2020, 11 17). *Emerging Issues in Forensic Genealogy*. Opgehaald van Stetson University: <https://stetson.ensemblevideo.com/hapi/v1/contents/permalinks/x4S6ApTm/view>
- Scudder, N., Daniel, R., Raymond, J., & Sears, A. (2020, augustus 1). *Operationalising forensic genetic genealogy in an Australian context*. Opgehaald van Preprints: [file:///H:/Mijn%20Documenten/Downloads/preprints202008.0003.v1%20\(2\).pdf](file:///H:/Mijn%20Documenten/Downloads/preprints202008.0003.v1%20(2).pdf)
- Sjölund, P. (2020, juni 16). *How DNA testing and genealogy unraveled a murder mystery in Linköping*. Opgehaald van Sverigesradio: <https://sverigesradio.se/artikel/7496559>
- Tillmar, A., Fagerholm, S. A., Staaf, J., Sjölund, P., & Ansell, R. (2021, juli). *Getting the conclusive lead with investigative genetic genealogy – A successful case study of a 16 year old double murder in Sweden*. Opgehaald van ScienceDirect: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1872497321000636>
- Van Dale. (2020). Opgehaald van Van Dale: <https://www.vandale.nl/>
- van Toor, D. (2020). Het raadplegen van genealogische DNA-profielen in niet door de overheid beheerd. *Ars Aequi*, 10.
- Vellinga-Schootstra, F., & Vellinga, W. (2008, november 18). *'Positive obligations' en het Nederlandse straf(proces)recht*. Opgehaald van Rijksuniversiteit Groningen: <file:///H:/Mijn%20Documenten/Downloads/oratiefvshv.pdf>
- Verhoef, P., Willems, Y., & Groenen, M. (2021). Publieke waarden en het gebruik van genetische gegevens. *Justitiële Verkenningen*, 66 - 82.
- Verhoeven, N. (2018). *Wat is onderzoek?* Amsterdam: Boom uitgevers Amsterdam.
- Wickenheiser, R. A. (2019). *Forensic genealogy, bioethics and the Golden State Killer case*. Opgehaald van Forensic Science International: Synergy: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2589871X19301342?via%3Dihub>
- Winter, H., Hoving, R., Boxum, C., & Veen, C. (2019). *Evaluatie regeling DNAverwantschapsonderzoek*. Groningen: WODC, ministerie van Veiligheid en Justitie.

12 Podcasts, webinars en programma's

Ter oriëntatie op en verdere verdieping in het onderwerp, wordt aanbevolen onder meer de volgende podcasts, radiofragmenten, *webinars* en programma's te raadplegen.

Niet onder reikwijdte

12.2 Webinars

Niet onder reikwijdte

12.3 Programma's

Niet onder reikwijdte

13 Bijlagen

Bijlage 1

Enquête inclusief resultaten

5.1.2.e

Vergaderjaar 2019–2020

29 628

Politie

Nr. 939

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 februari 2020

Sinds 2013 is de politie zo ingericht dat aparte aandacht voor het ophelderen van cold cases – ernstige misdrijven die destijds niet konden worden opgelost – is zeker gesteld. Deze aandacht voor cold cases is belangrijk; voor onze samenleving en ook juist voor de nabestaanden. In navolging van mijn brief van 4 februari 2019 (Kamerstuk 29 628, nr. 859) informeer ik uw Kamer bij deze over de ontwikkelingen op dit terrein. Daarnaast ga ik (onder thema 4) in op het verzoek van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid van 19 december 2019 om te reageren op het mediabericht «Hobby-databanken als nieuwe opsporingsmethode» (NRC, 15 december 2019).

In mijn brief van 17 december 2019¹ heb ik uw Kamer uitgebreid geïnformeerd over de huidige druk op de inzetbare politiecapaciteit. Capaciteit die per definitie schaars is. De realiteit is dat er momenteel nog meer moeilijke keuzes moeten worden gemaakt ten aanzien van de politie-inzet, iets wat de gezagen, de politie en ik graag anders hadden gezien. Dit kan ook gevolgen hebben voor de capaciteit die wordt ingezet voor cold cases. Dit betekent overigens niet dat de aanpak van cold cases stilstaat. Samen met het Openbaar Ministerie (OM) en het NFI heeft de politie het afgelopen jaar verkend hoe ze de aanpak van cold cases kunnen versterken en ze hun schaarse capaciteit effectiever kunnen inzetten. De politie en het NFI willen het Openbaar Ministerie, dat immers beslist over de prioritering van strafrechtelijke onderzoeken, beter inzicht verschaffen in de vraag welke cold cases het meest kansrijk zijn voor nader onderzoek.

Gelet op het voorgaande gaat de politie het komende jaar inzetten op een doorontwikkeling van de aanpak op vijf verschillende punten. Over de inhoud daarvan hebben de politie, het openbaar ministerie, het NFI, DJI en/of mijn departement reeds afstemming gezocht. Hieronder licht ik het voorgaande nader toe.

¹ Kamerstuk 29 628, nr. 920.

1. Selectiecriteria en werkvoorbereiding cold cases

Het OM en de politie hebben vastgesteld dat de huidige criteria² om een onopgeloste zaak als cold case aan te merken teveel ruimte laten voor interpretatie. Ook heeft de politie vastgesteld dat de zogenaamde werkvoorbereiding die voorafgaat aan het eventueel starten van een opsporingsonderzoek verschilt per eenheid. De politie en het OM zetten waar nodig in op een meer eenduidige landelijke lijn in de selectie en werkvoorbereiding van cold cases. Ze gaan het komend jaar onderzoeken of en hoe de selectiecriteria en de werkvoorbereiding aangepast kunnen worden en de inzet is dit traject aan het einde van het jaar af te ronden.

2. Digitaliseren en doorzoekbaar maken van cold case dossiers

De politie is vorig jaar gestart met het ontwikkelen van een landelijke werkwijze voor het meer geautomatiseerd analyseren van cold cases. Op dit moment beschikken de cold case-teams hoofdzakelijk over papieren dossiers en bestaan er tussen de eenheden verschillen in de wijze van digitaliseren. Dit traject bestaat onder andere uit het landelijk uniform digitaliseren en doorzoekbaar maken van de forensische en tactische informatie in een beperkt aantal cold cases. Dit moet leiden tot het implementeren van een landelijke werkwijze. De politie maakt in dit traject gebruik van de ervaringen van het experiment dat ik in de brief van 4 februari 2019 heb beschreven en een kleinschalig archiveringsexperiment dat de politie het afgelopen half jaar heeft uitgevoerd. De politie wil het traject rondom het landelijk uniform digitaliseren en doorzoekbaar maken zoals hierboven genoemd, aan het einde van dit jaar hebben opgeleverd en geëvalueerd.

3. Inzet politievrijwilligers

Met het oog op onder meer de schaarse politiecapaciteit is de ondersteuning van politievrijwilligers welkom. De politie werft dan ook meer politievrijwilligers. Zij worden bij de aanpak van cold cases momenteel onder meer ingezet op het digitaliseren van dossiers. Het organiseren van de inzet en begeleiding van vrijwilligers legt voor een deel beslag op de tijd van de medewerkers uit de cold case-teams. Daarom plaatst de politie stapsgewijs vrijwilligers, startend in de eenheid Noord-Holland. De eenheid Noord-Holland heeft het afgelopen najaar een vacature opengesteld voor politievrijwilligers cold cases. De animo was groot: er zijn ruim 300 sollicitanten met zeer uiteenlopende achtergronden op afgekomen. Dat is zeer bemoedigend. De eenheid Noord-Holland heeft zes kandidaten geselecteerd en de namen van een aantal andere sollicitanten met hun toestemming doorgegeven aan andere eenheden. In maart zullen de eerste twee vrijwilligers uit deze ronde, die reeds werkzaam waren binnen de politie, als executieve politievrijwilliger aan de slag gaan. Daarnaast worden momenteel vier andere geselecteerde kandidaten gescreend. Zij zullen in beginsel na een korte opleiding als niet-executief politievrijwilliger aan de slag gaan. Zoals eerder gemeld in mijn brief van 4 februari 2019 is het streven om specialisten van buiten op termijn sneller in te kunnen zetten als executief politievrijwilliger. Een voorwaarde hiervoor is de aanpassing van het Besluit algemene rechtspositie politie. Naar verwachting is dit traject voor de zomer van 2020 afgerond.

² Het huidige criterium dat de politie en het Openbaar Ministerie hanteren is dat het moet gaan om onopgeloste levensdelicten (moord of doodslag) of andere zeer ernstige delicten die drie jaar of langer geleden zijn gepleegd, waarop naar wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van twaalf jaar of meer staat en die door de rechercheofficier van het OM en de eenheidsleiding zijn aangemerkt als cold case.

De vrijwilligers kunnen dan volstaan met een screening en korte opleiding, die is toegespitst op de betreffende specifieke taak en inzet. De Politieacademie ontwikkelt op dit moment deze opleidingstrajecten. Het is de bedoeling dat de eerste hiervan in 2020 starten.

4. Verkenning gebruik genealogische DNA-databanken

Op 18 december 2019 heeft de Vaste Commissie voor Justitie en Veiligheid van uw Kamer mij verzocht te reageren op het mediabericht «Hobby-databanken als nieuwe opsporingsmethode» (NRC, 15 december 2019). In dit bericht wordt door Diederik Aben, advocaat-generaal bij de Hoge Raad, en Lex Meulenbroek, DNA-deskundige bij het Nederlands Forensisch Instituut (NFI), gewezen op de mogelijkheid van het gebruik van particuliere genealogische DNA-databanken als opsporingsmethode bij cold cases en het identificeren van onbekende doden.

Particuliere genealogische DNA-databanken zijn databanken die door veelal commerciële partijen zijn opgericht met als doel dat mensen hun verwanten kunnen zoeken en informatie krijgen over hun geografische herkomst. Mensen kunnen, met behulp van een afnameset, bij zichzelf celmateriaal afnemen en dit opsturen naar het betreffende bedrijf. Het bedrijf vervaardigt uit het celmateriaal een DNA-profiel dat geschikt is voor het traceren van (verre) verwanten en neemt dit op in hun DNA-databank. Op basis van vergelijkend DNA-onderzoek wordt vervolgens in de DNA-databank van het bedrijf gezocht naar verwanten.

In het mediabericht wordt verwezen naar Amerika waar met behulp van particuliere genealogische DNA-databanken in anderhalf jaar tijd z'n zeventig zaken zijn opgelost. Het gaat hierbij om strafzaken en onbekende doden die konden worden geïdentificeerd. De politie beschikte in deze zaken over vermoedelijke dadersporen, maar de hiervan verkregen DNA-profielen leverden geen match op in de forensische DNA-databanken. Van deze sporen liet de politie tevens DNA-profielen vervaardigen, die geschikt zijn voor verwantschapsonderzoek, en uploadde die in een particuliere genealogische DNA-databank. Aan de hand van de verkregen matches met verwanten werden vervolgens door stamboomonderzoek de daders opgespoord en de onbekende doden geïdentificeerd. De vraag wordt gesteld of en hoe de gebruikte opsporingsmethode in Amerika ook in Nederland kan worden ingezet.

Ik begrijp de wens om nieuwe opsporingsmethoden in te zetten om alsnog cold cases te kunnen oplossen en onbekende doden te identificeren. De inzet van DNA-verwantschapsonderzoek in genealogische DNA-databanken kan een interessante methode zijn. De particuliere genealogische DNA-databanken zijn echter voor een ander doeleinde opgericht dan opsporingsmiddel voor de politie. Personen die een DNA-profiel hebben laten opnemen doen dit om (verre) familieleden te vinden en/of hun geografische herkomst te achterhalen. Door een profiel te uploaden is er niet alleen informatie beschikbaar van de persoon die zijn profiel heeft laten opnemen, maar ook van (verre) familieleden die er niet voor hebben gekozen hun DNA-profiel in een particuliere genealogische DNA-databank te laten opnemen. Gebruik van de genealogische DNA-databanken heeft daardoor impact op de privacy van veel mensen en daar moet op zorgvuldige wijze mee worden omgegaan. Daarnaast worden de DNA-profielen geüpload bij commerciële partijen in Amerika. Er is hierdoor weinig zicht op wat er door wie in de DNA-databank wordt geüpload. Er geldt bijvoorbeeld geen identificatieplicht. Als informatie uit de particuliere databanken voor de opsporing wordt gebruikt, is het belangrijk dat dit zorgvuldig en op een juiste wijze gebeurt.

Om genoemde redenen acht ik het van belang dat uitgezocht wordt of en in hoeverre deze nieuwe ontwikkeling kan worden gebruikt in het Nederlandse strafprocesrecht. Daarom gaan de politie, het Nederlands Forensisch Instituut, het openbaar ministerie en mijn departement verkennen wat de mogelijkheden en voorwaarden zouden zijn voor het gebruik van particuliere genealogische databanken. Die verkenning richt zich op de identificatie van onbekende doden, waarbij met voldoende zekerheid vaststaat dat zij geen slachtoffer zijn van een misdrijf en de technische en juridische vraagstukken die zich bij een mogelijk gebruik van dergelijke databanken voordoen. Zodra die verkenning is afgerond, zal ik zal uw Kamer over de resultaten daarvan informeren.

5. Cold case-kalender

De politie heeft een nieuwe cold cases-kalender opgesteld. Met ingang van dit jaar wordt deze niet alleen in penitentiaire inrichtingen, maar ook in TBS-instellingen en via het internet aan het algehele publiek verspreid (www.coldcasekalender.nl). Uiteraard is het opnemen van de zaken vooraf met de betrokken nabestaanden besproken. Recent heeft de politie deze nabestaanden geïnformeerd over de komst van de nieuwe kalender en de aanpak van cold cases.

6. Tot slot

Het is van groot maatschappelijk belang dat een ernstig misdrijf zo snel mogelijk wordt opgelost, alle inspanning van OM, de politie en het NFI zijn daarop gericht. Als dit niet lukt en een ernstige zaak als cold case moet worden aangemerkt, is het vervolgens van belang dat het OM, de politie en het NFI doen wat mogelijk en realistisch is om deze zaken alsnog op te helderen. Dit met als doel de samenleving, maar vooral ook slachtoffers en nabestaanden het door hen zo diep gewenste recht te doen en meer duidelijkheid te verschaffen over de toedracht van het misdrijf en het onrecht dat hen is aangedaan.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus

Bijlage 3

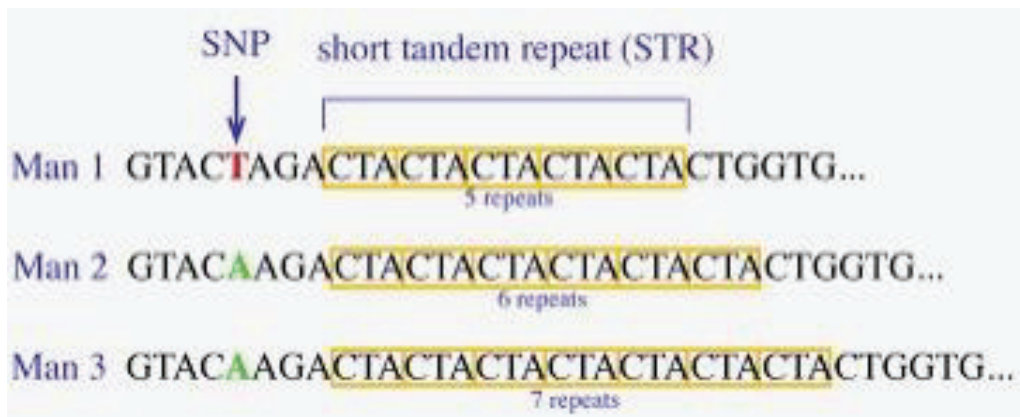
Forensische DNA-profielen

Het standaard forensisch DNA-onderzoek richt zich op drie-en-twintig hypervariabele gebieden van het autosomale DNA (Meulenbroek & Aben, 2021, pagina 55). Deze gebieden bestaan uit zich herhalende stukjes bouwstenen van het DNA die per persoon in lengte en aantallen sterk verschillen. Deze reeksen worden *Short Tandem Repeats* (STR) genoemd en het DNA-profiel dat hieruit voortvloeit wordt weergegeven als een getallenreeks (Meulenbroek & Aben, 2021, pagina 55). Gekeken wordt naar het niet-coderende deel van het DNA (de Poot, 2021, pagina 22). Op het geslacht na wordt geen genetische informatie verkregen over de fysieke eigenschappen en persoonlijkheidskenmerken van het individu.

Voor forensisch DNA-onderzoek gericht op het vaststellen van uiterlijk waarneembare persoonskenmerken wordt gekeken naar specifieke kenmerken, ook van het *coderende* deel van het DNA, waar een bouwsteen van persoon tot persoon varieert (NFI, pc, 1 maart 2021). Deze variaties worden *single nucleotide polymorfismes* (SNP's) genoemd.

De verschillende onderzoekstechnieken worden in **figuur 1** weergegeven.

Figuur 1

Bron: <https://fiom.nl/kenniscollectie/internationale-dna-databanken/wat-dna/dna-terminologie>.

Bijlage 4

Genealogisch SNP-DNA-profiel

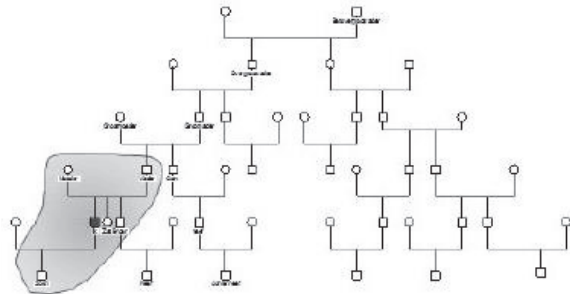
Bij het vaststellen van *genealogische* DNA-profielen wordt met behulp van de MicroArray-technologie gekeken naar circa zeventhonderdduizend SNP's van het DNA (Aben & Meulenbroek, 2019, pagina 24). Deze technologie maakt het mogelijk biologische informatie te vertalen in digitale, ruwe data. Inmiddels is het mogelijk om van slechts 10.230 SNPs een SNP-DNA-profiel te maken (Meulenbroek & Aben, 2021, pagina 64). Aan de hand van het SNP-DNA-profiel kan worden vastgesteld of personen door overerving overeenkomstig DNA hebben en hoe groot die overeenkomende stukken zijn, waarbij wordt aangenomen dat die overeenkomst wordt veroorzaakt door een gemeenschappelijke herkomst van die twee personen, ook wel *identical by descent* (IBD) genoemd (Meulenbroek & Aben, 2019). Het betreft een hoeveelheid identiek DNA dat personen hebben geërfd van hun meest recente gemeenschappelijke voorouder, waarbij de hoeveelheid IBD-DNA een indicatie is van de mate van verwantschap tussen die twee personen. Een match tussen verwanten wordt weergegeven in de rekeneenheid *centimorgan* (cM), hetgeen staat voor de mate van verwantschap. Hoe meer stukken qua hoeveelheid en lengte overeenkomen, des te hoger het aantal cM's en des te dichterbij de verwant tot de donor van het DNA-profiel staat (Aben & Meulenbroek, 2019, pagina 33).

Omdat forensische DNA-profielen anders zijn samengesteld dan genealogische DNA-profielen, kunnen deze niet met elkaar worden vergeleken (Aben & Meulenbroek, 2019, pagina 24).

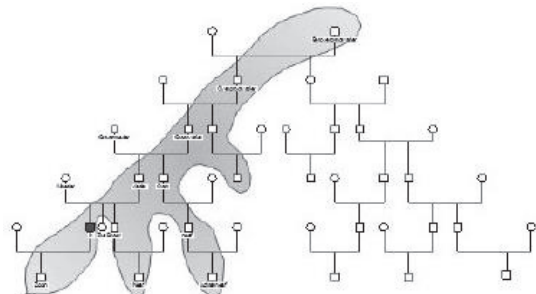
Niet onder reikwijdte

Bijlage 5

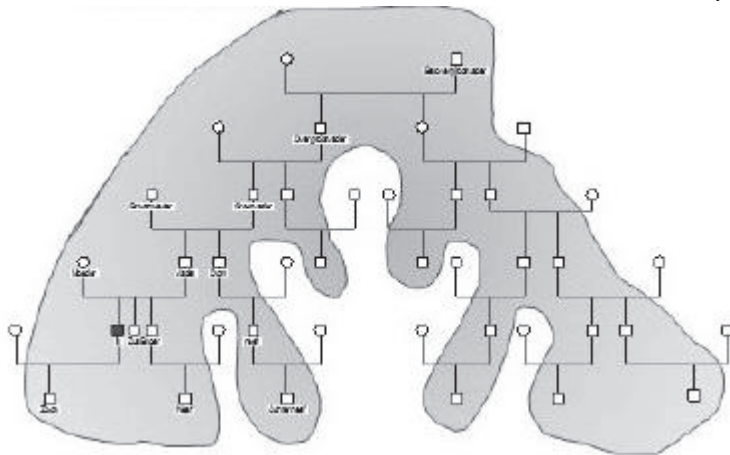
Hieronder is de reikwijdte van de informatie die de verschillende DNA-profielen over verwantschap verschaffen gevisualiseerd in een stamboom. Het donkergrijze vierkant stelt de donor van het DNA-spoor voor.

Figuur 1a Reikwijdte autosomaal DNA-profiel

Figuur 1b Reikwijdte Y-chromosomaal DNA-profiel

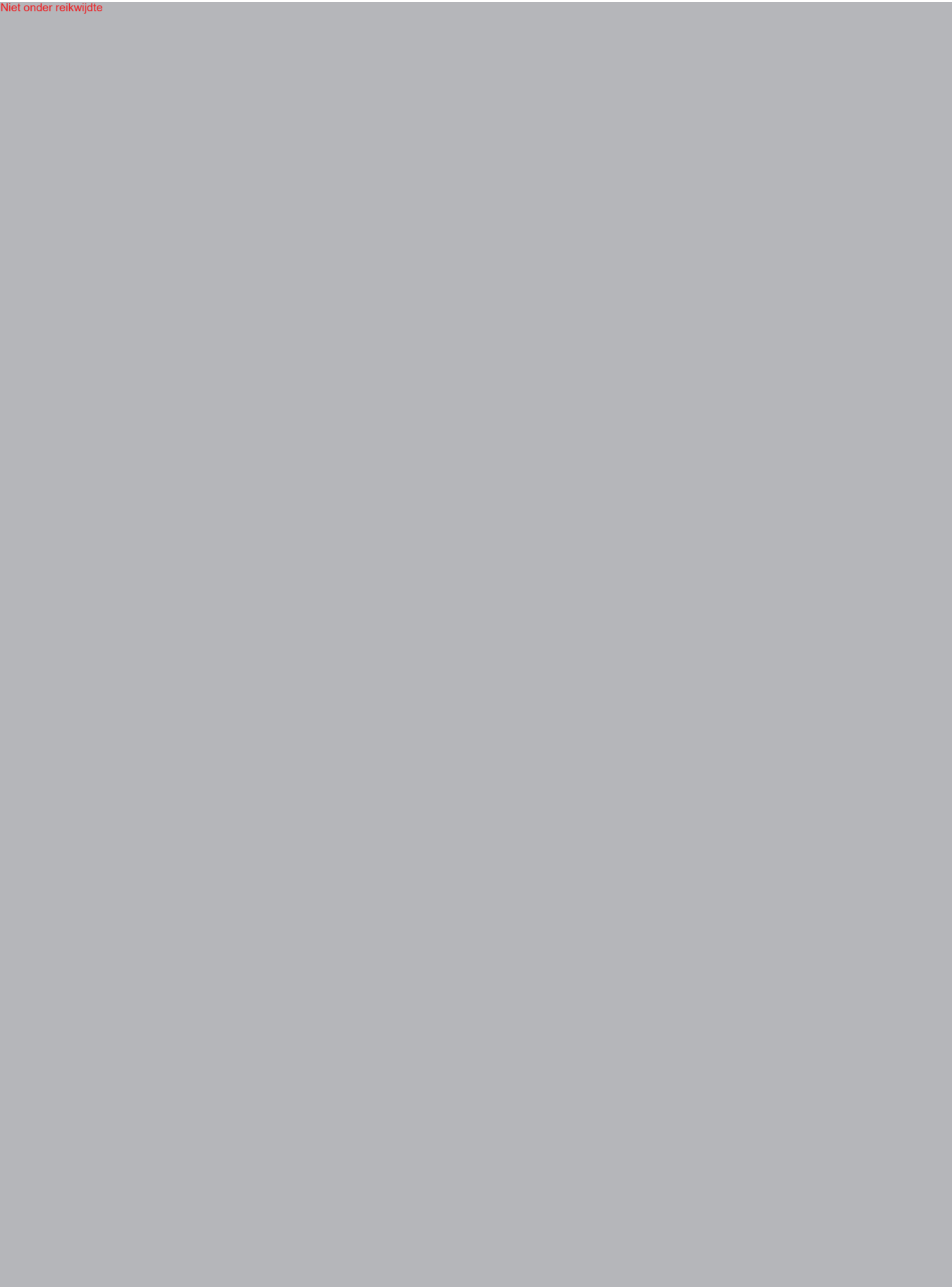

Figuur 1c Reikwijdte genealogisch SNP-profiel.

Bron: Aben & Meulenbroek (2019, pagina 15)

Bijlage 6

Niet onder reikwijdte

Bijlage 7

Een tabel met een overzicht van verschillende verwantschappen, verwantschapsgraad en gedeeld DNA.

Niet onder reikwijdte

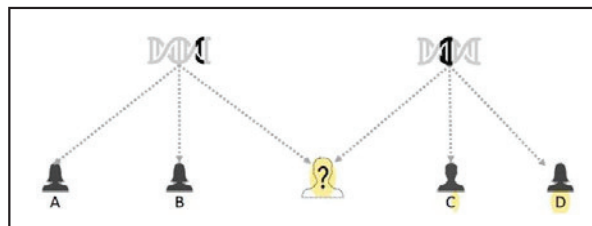

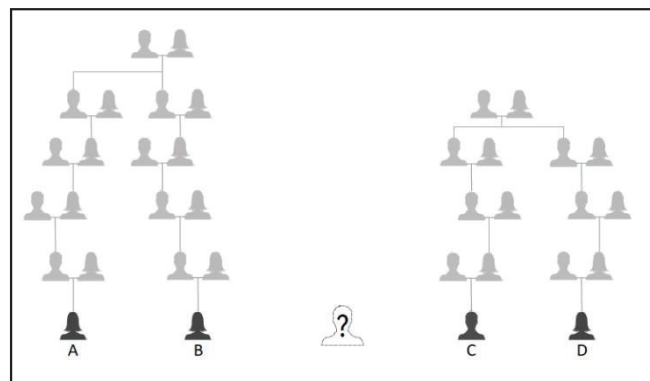
Bijlage 8

Schematisch overzicht van het genealogische onderzoek. Tijdens een eerste fase worden vergelijkende zoekacties uitgevoerd met DNA-databestanden in de respectievelijke database, waarbij een lijst met hits voor matches wordt verkregen en er een selectie wordt gemaakt met de beste hits (1A). De stambomen van de geselecteerde personen worden van het heden naar het verleden in kaart gebracht totdat er gemeenschappelijke voorouders worden geïdentificeerd (1B). Vervolgens worden alle nakomelingen van het verleden naar het heden in kaart gebracht om uiteindelijk mogelijke kandidaten te identificeren die ook voldoen aan de onderzoeksgegevens, zoals geslacht, leeftijd en geografische achtergrond (1C)

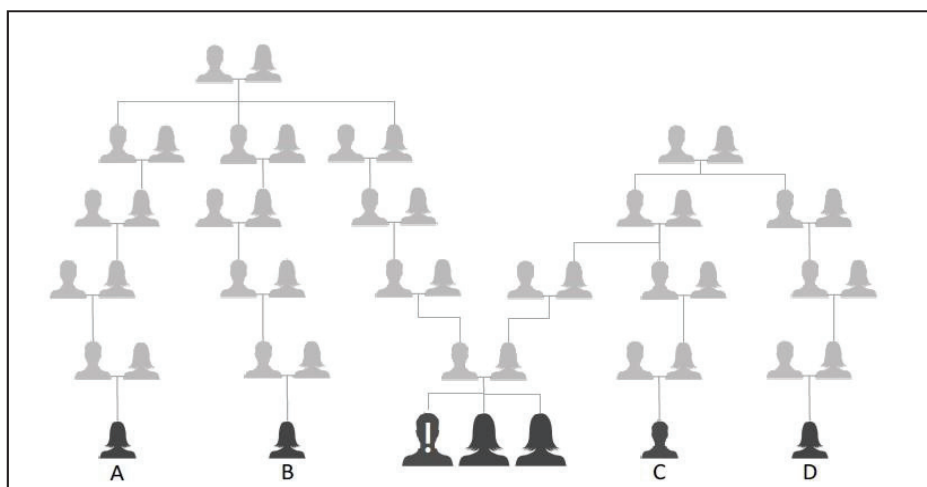
1A. Zoekactie database levert matches op

1B. Stamboomonderzoek van het heden naar het verleden

1C. Stamboomonderzoek van het verleden naar het heden

Bron: Zweedse rapport 'Pilot: Dna-spår och släktforskning', pagina 21.

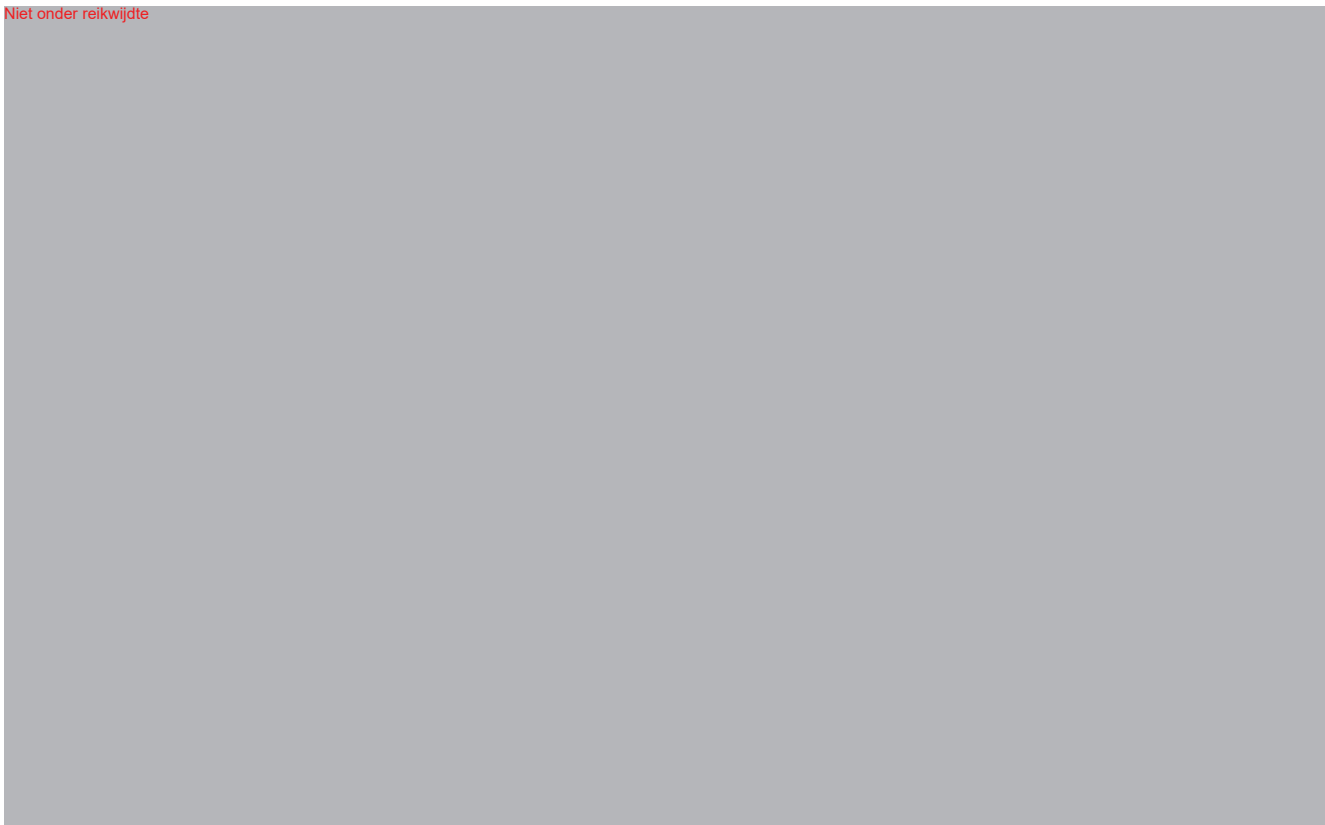
Bijlage 9

Topiclijst Zweedse deskundigen

5.1.2.e

Niet onder reikwijdte

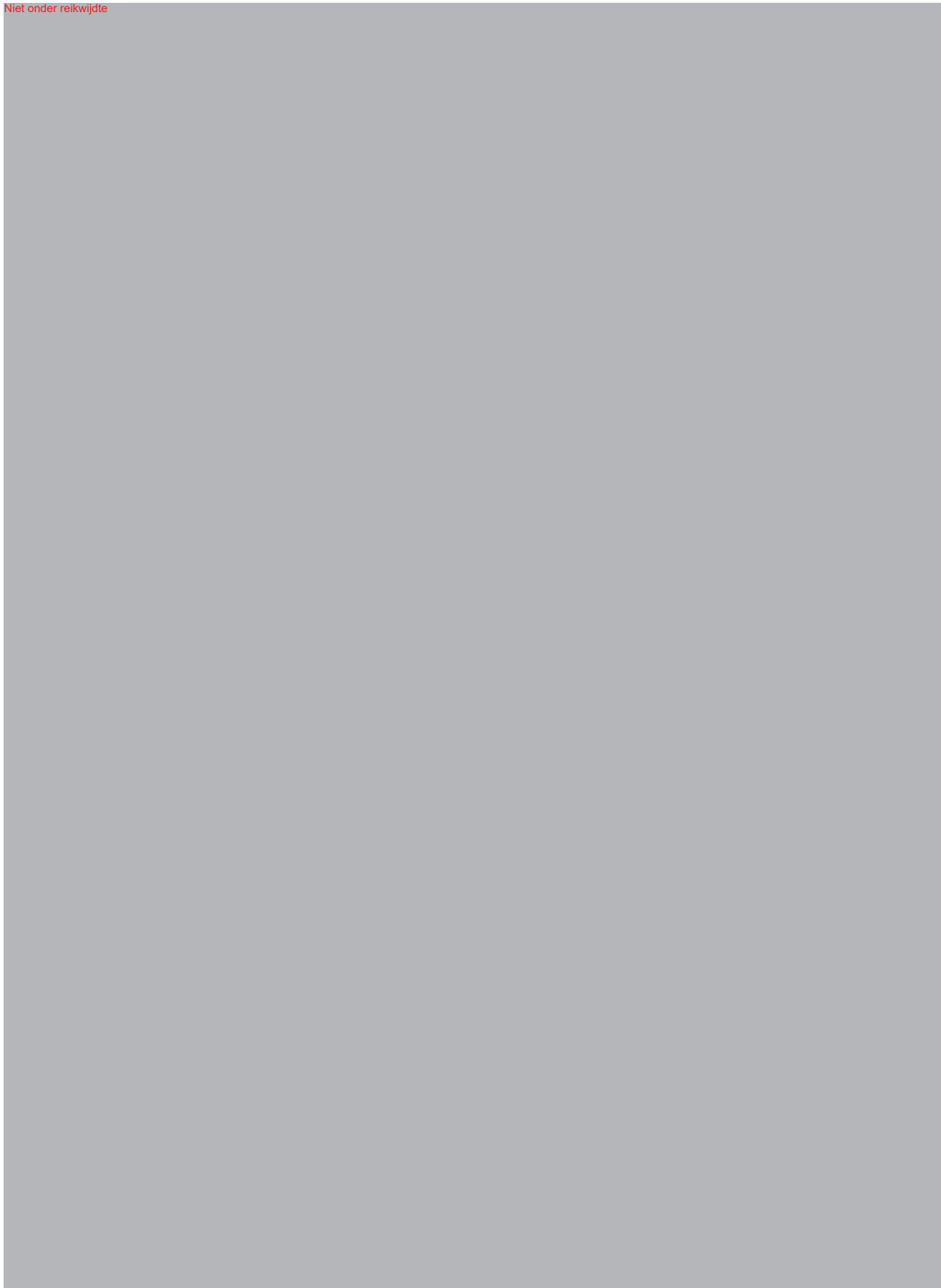

Bijlage 10

Niet onder reikwijdte

Niet onder reikwijdte

Bijlage 11

Niet onder reikwijdte

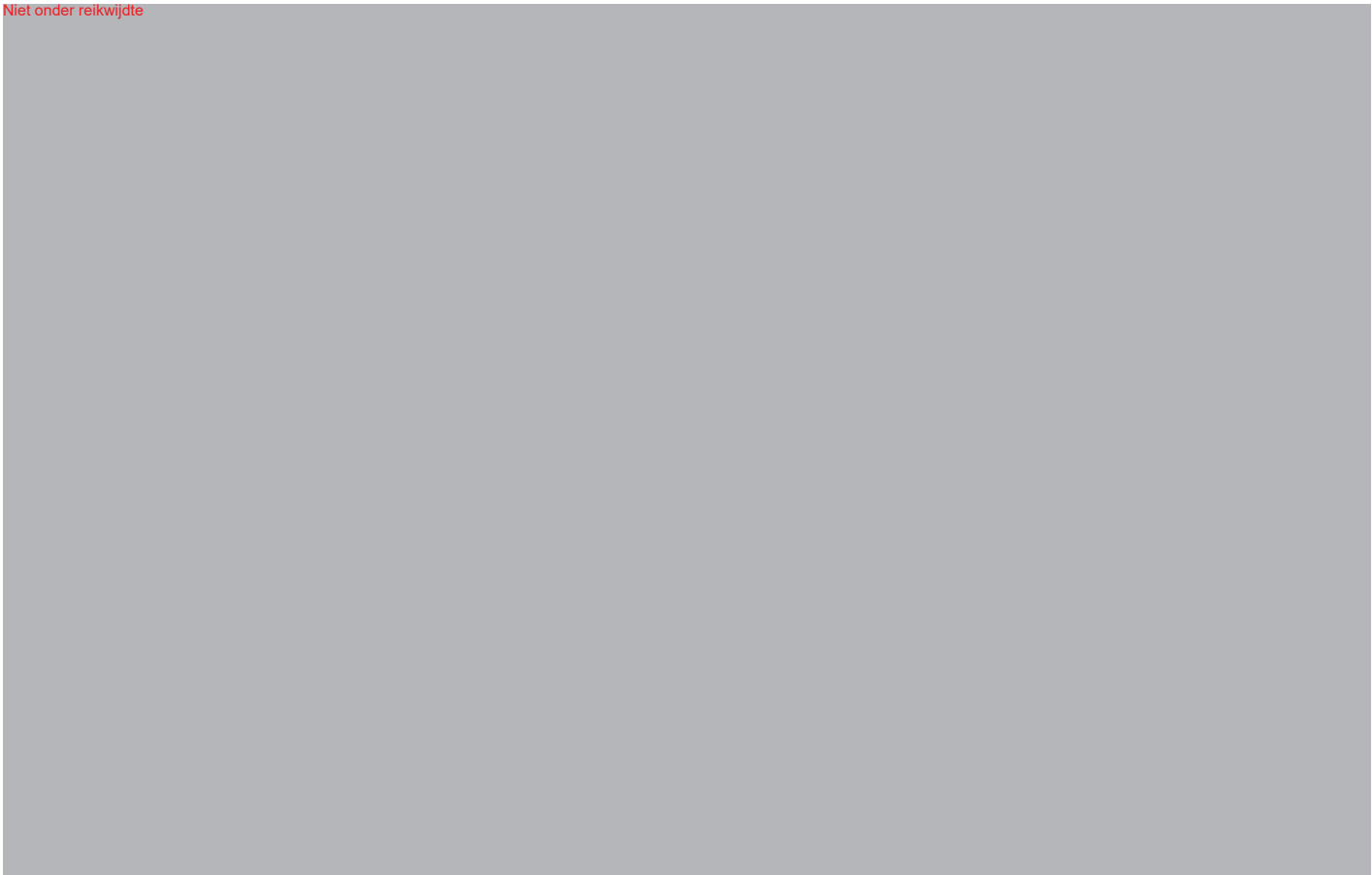
Bijlage 12

Enkele verschillen tussen de particuliere genealogische DNA-databanken GEDmatch en FamilyTreeDNA die in kaart zijn gebracht tijdens het pilotproject:

Niet onder reikwijdte

Niet onder reikwijdte

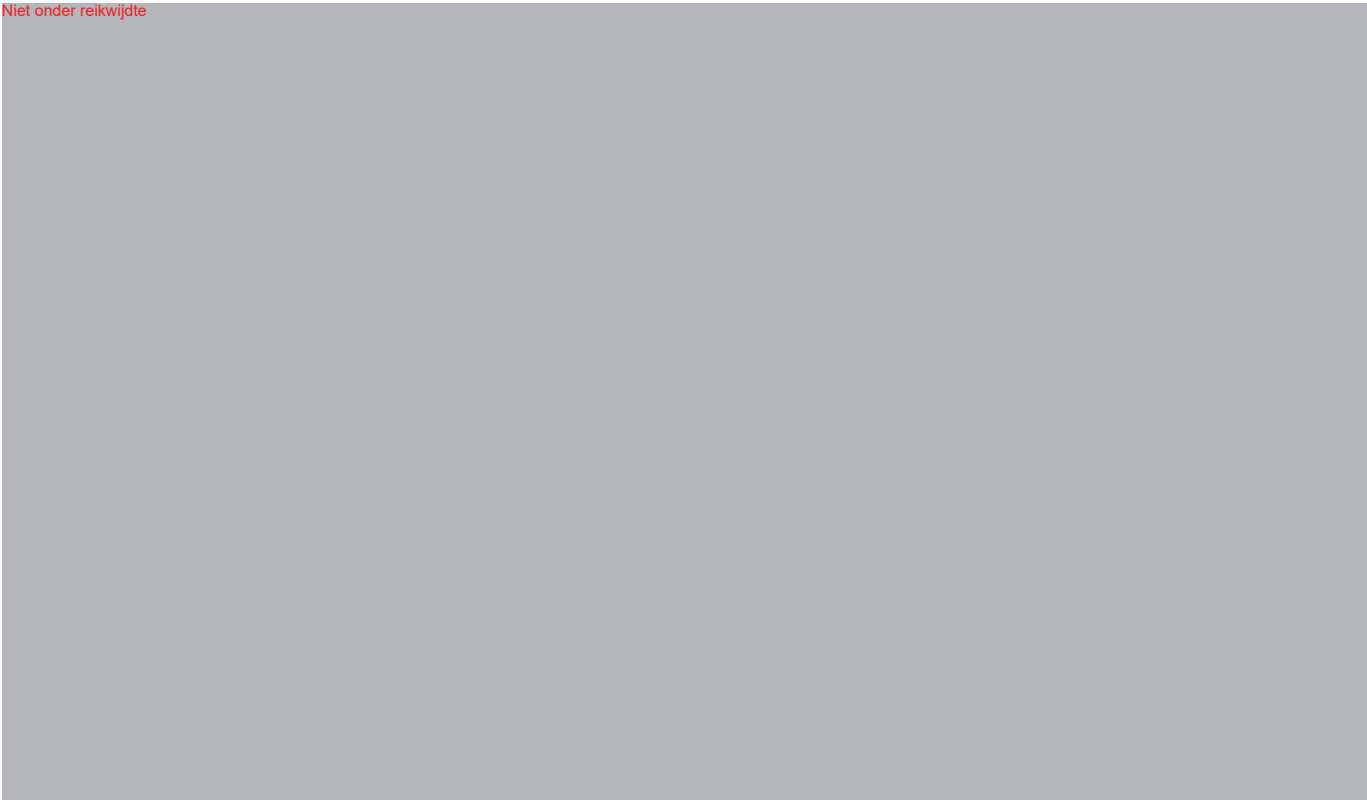

Bijlage 13

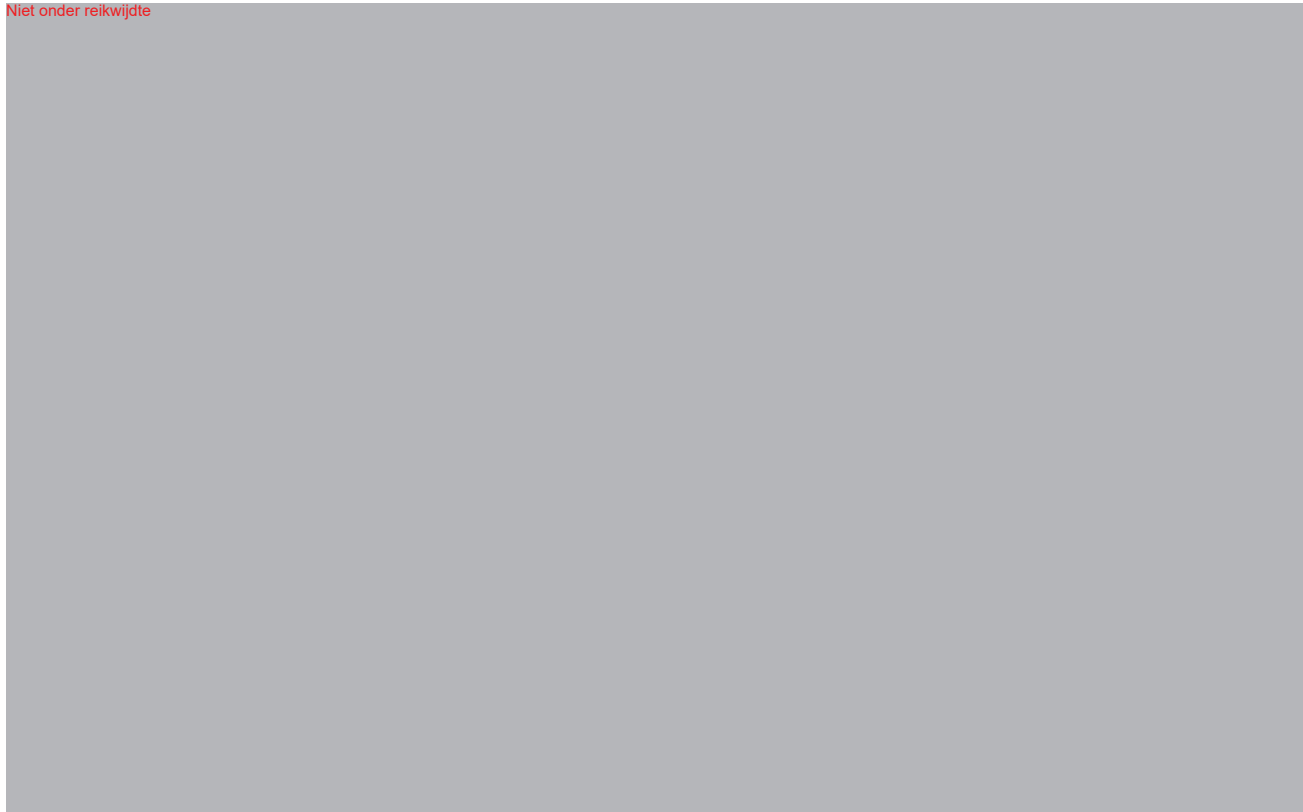
Artikel 16a lid 4 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

Niet onder reikwijdte

Artikel 39 lid 1 EU-Richtlijn 2016/680

Niet onder reikwijdte

Bijlage 14

Niet onder reikwijdte

Bijlage 15

Niet onder reikwijdte

Bijlage 16

Niet onder reikwijdte

Bijlage 17

In het rapport wordt aanbevolen onderstaande zaken te regelen vóór of tijdens de toepassing van FGG in andere strafzaken.

Aspecten met betrekking tot gegevensbescherming

Tijdens het project zijn juridische aspecten naar voren gekomen. Voorgesteld worden een verdere juridische analyse en gegevensbeschermingsanalyse ten aanzien van de volgende zaken:

- duidelijk maken welk type persoonsgegevens, genetische dan wel biometrische gegevens, er worden behandeld binnen de verschillende stappen van FGG (hetgeen doorwerkt in de verdeling van verantwoordelijkheden tussen enerzijds NFC en anderzijds het onderzoek);
- een juridische analyse van de verdeling van de verwerkingsverantwoordelijkheid met betrekking tot persoonsgegevens tussen de politie en de genealogische-databasebedrijven die men wil gebruiken;
- een benodigde formele voorafgaande raadpleging van *Datainspektionen* voordat FGG operationeel in gebruik wordt genomen [mede in het kader van (de duur van) de opslag en verwerking van gegevens, almede (de verdeling van) de verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid met betrekking tot de verwerking van die persoonsgegevens door politie en het NFC];
- waarborgen dat de beoordelingen zoals die voortvloeiden uit eerder uitgevoerde juridische analyses binnen de op dit moment geldende voorwaarden nog steeds redelijk en volledig zijn, bijvoorbeeld ten aanzien van rechtsgronden, de maximale termijn voor de behandeling van gegevens en doorgiften naar derde landen.

Aspecten met betrekking tot het archiefrecht

- uitvoeren van een analyse van informatiebeheer uit het oogpunt van het archiefrecht (databeheer binnen de lopende zaak, schifting van producten en eventuele langdurige opslag van data).

Forensische aspecten

Aspecten die voornamelijk betrekking hebben op de forensische diensten:

- specificeren van de eisen/criteria waaraan DNA-extracten en sporen van plaatsen delict moeten voldoen;
- specificeren van de eisen/criteria voor gegenereerd DNA (kwaliteit en kwantiteit);
- specificeren van de eisen/criteria voor de verschillende stappen bij de behandeling van data binnen de bio-informatica (bijvoorbeeld evaluatie van STR- en SNP-analyse en eindproduct);
- waarborgen van procedures voor gegevensbescherming en behandeling van vertrouwelijke gegevens binnen de dienst en richting externe partijen;
- vaststellen - indien een identificatiezaak onderdeel is van de methodiek - van procedures voor de behandeling van gegevens in het kader van de activiteiten van NFC.

Onderzoeks- en genealogische aspecten

Er zijn ook aspecten naar voren gekomen die betrekking hebben op het onderzoeksgedeelte en de genealogische stap:

- duidelijk krijgen of een ingeschakelde verwantschapsonderzoeker intern bij de dienst moet werken dan wel kan worden ingeschakeld als externe adviseur en of het dan gaat om een koppeling aan NFC dan wel aan de onderzoekssectie van de dienst;
- waarborgen van gegevensbescherming en correcte behandeling van vertrouwelijke gegevens (binnen het kader van de genealogische onderzoekswerkzaamheden);
- kwaliteitsborging voor de genealogische onderzoekswerkzaamheden.

Overige aspecten

Er zijn een aantal andere aspecten naar voren gekomen:

- opstellen van benodigde landelijke richtlijnen dan wel andere richtinggevende documenten waarin FGG wordt beschreven en waarin de voorwaarden voor gebruik van genealogische databases vanuit opsporingsdiensten worden gespecificeerd (gebruikersondersteuning);
- evalueren van de voorwaarden voor een mogelijke uitbreiding van de toepassing van FGG naar de identificatie van overleden personen in het kader van onderzoeken in verband met ernstige misdrijven;
- het feit dat *Rättsmedicinalverket* meer optrad als partner dan als onderleverancier; de opdracht moet worden geformaliseerd;
- het bereiken van consensus met betrekking tot de mediastrategie van de betrokken partijen binnen het project en het beschermen van diverse onderdelen van de toegepaste methodiek;
- routinematige follow-up van kwesties met betrekking tot veiligheidsaspecten in gebruikte databases.

Bron: Rapport '*Dna-spår och släktforskning*', pagina 34

Disclaimer: de vertaling van het rapport is gedaan door een beëdigd vertaler. Toch kunnen hier en daar wat onduidelijkheden bestaan met betrekking tot de inhoud.

Bijlage 18

Criteria en actielijst voor de implementatie van FGG per individuele zaak - concept-checklijst.

Criteria en voorwaarden

- FGG moet uitsluitend worden gebruikt bij het onderzoek naar zeer ernstige delicten die betrekking hebben op dodelijk geweld dan wel zedendelicten.
- Eerdere opsporingsmiddelen zijn ingezet en omvangrijk geweest maar hebben geen resultaat opgeleverd. Er moet zijn gezocht op basis van STR-profielen in landelijke registers alsmede internationaal plus in het Prüm-register en via Interpol. Er moet eveneens zijn gezocht op familieleden. Er moet een beoordeling hebben plaatsgevonden van oog- en haarkleur plus biogeografische afkomst of er moeten betrouwbare gegevens beschikbaar zijn die wijzen op bijvoorbeeld een Europese of Amerikaanse afkomst.
- Er is een beoordeling beschikbaar, uitgevoerd in overleg met een verwantschapsonderzoeker, van de vraag of wordt voldaan aan de voorwaarden voor een succesvolle zoekactie. Er moet rekening worden gehouden met de verwachte biogeografische afkomst van de dader, enerzijds kijkend naar het gegevensmateriaal in doorzoekbare genealogische databases en anderzijds naar de vraag of er in de betreffende geografische regio sprake is van een goed bevolkingsregister of een vergelijkbaar middel.
- Er is een grondslag voor de besluitvorming beschikbaar van de verantwoordelijke leider van het vooronderzoek. FGG moet alleen worden gebruikt indien dit absoluut noodzakelijk wordt geacht, indien de maatregel proportioneel wordt bevonden en de potentie heeft om het onderzoek vooruit te helpen.

DNA-analyse

- DNA-extract beschikbaar van relevante sporen op de plaats delict. Het DNA-extract moet bestaan uit DNA afkomstig van één persoon en kwaliteit en kwantiteit moeten voldoende zijn voor een succesvolle DNA-analyse. Het alternatief is dat er resterende sporen van de plaats delict zijn die kunnen worden gebruikt.
- Externe onderleveranciers die worden ingeschakeld bij DNA-analyse en de daarop volgende dataverwerking voldoen aan de door NFC gestelde eisen (inclusief eisen ten aanzien van kwaliteit en gegevensbescherming).
- Gegeneerde DNA-databestanden moeten van voldoende kwaliteit worden bevonden voor vergelijkende zoekacties voordat zij worden ingebracht in een database.

Vergelijking in genealogische database

- Vergelijkende zoekacties vinden uitsluitend plaats in commerciële genealogische databases die toestemming geven voor zoekacties door opsporingsdiensten. Als er vergelijkende zoekacties kunnen worden uitgevoerd door opsporingsdiensten moet dat zijn opgenomen in de gebruikersvoorwaarden of in een vergelijkbaar stuk voor de individuele particuliere gebruiker van de database. Er wordt gezocht met betrekking tot databasegebruikers die toestemming hebben gegeven voor zoekacties met betrekking tot hun DNA-data op sporen afkomstig van opsporingsdiensten.

- Op dit moment kunnen opsporingsdiensten de beperkingen voor gebruikers met betrekking tot DNA-data waarborgen bij het aanmaken van een gebruikersaccount. Daar waar deze stap geen onderdeel uitmaakt van het aanmaakproces voor een gebruikersaccount moet de politie waarborgen dat er een beperking geldt voor gebruikers met betrekking tot gebruikte databases, waarbij in die beperking is opgenomen dat geüploade DNA-databestanden niet mogen worden gebruikt voor andere doeleinden dan vergelijkende zoekacties uitgevoerd door de politie.
- De verantwoordelijkheid voor vergelijkende zoekacties ligt bij de politie. Een voorwaarde voor het kunnen gebruiken van FGG is dat een bepaalde dataverwerking moet zijn toegestaan bij het bedrijf dat verantwoordelijk is voor de database.

Lijst met hits en selectie

- Het resultaat van een vergelijkende zoekactie met een daaropvolgend genealogisch onderzoek moet worden beschouwd als een forensische zoekhandeling met één of meer kandidaat-hits.

Hit

- Er moet met betrekking tot een verdachte altijd een vergelijkende DNA-afname worden uitgevoerd om de kandidaat-hit te bevestigen dan wel uit te sluiten met betrekking tot sporen van de plaats delict.

Databeheer en archivering

- Wanneer een kandidaat-hit via een vergelijkende DNA-afname wordt bevestigd, moeten alle informatie en DNA-data bij de betreffende genealogische databases en externe leveranciers worden gewist dan wel anderszins verwijderd. Er moet worden gewaarborgd dat de data is gewist.
- Databeheer in de respectievelijke stappen van FGG dient plaats te vinden op basis van de van toepassing zijnde vertrouwelijkheidsregels en is goedgekeurd uit het oogpunt van gegevensbeveiliging.
- Er moet voortdurend worden gelet op eventuele aanpassingen van de gebruikersvoorwaarden en veranderde omstandigheden plus de verdere ontwikkeling op rechtsgebied, waaronder de aanwezigheid van een wettelijke grondslag voor de behandeling.

Bron: Rapport 'Dna-spår och släktforskning', pagina 47 – 48

Disclaimer: de vertaling van het rapport is gedaan door een beëdigd vertaler. Toch kunnen hier en daar wat onduidelijkheden bestaan met betrekking tot de inhoud.

Bijlage 19

Niet onder reikwijdte

Niet onder reikwijdte

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: RE: Actiepunten Vervolgoverleg genealogische DNA-databanken
Datum: woensdag 16 maart 2022 13:52:14

Dank!

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e> @politie.nl>

Verzonden: woensdag 16 maart 2022 13:49

Aan: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO <5.1.2.e> @minjenv.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e> @politie.nl>; 5.1.2.e - BD/DRC/CV <5.1.2.e> @minjenv.nl>;
 5.1.2.e ' <5.1.2.e> @nfi.nl>; 5.1.2.e ' <5.1.2.e> @nfi.nl>; 5.1.2.e
 - BD/DRB <5.1.2.e> @minjenv.nl>; 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO
 <5.1.2.e> @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: Actiepunten Vervolgoverleg genealogische DNA-databanken

Ha 5.1.2.e en anderen,

Eens dat het een prima en constructief overleg was. 5.2.1

Paar kleine aanvullingen in rood.

Groet en tot de volgende!

5.1.2.e

5.1.2.e

Adviseur

+31 6 5.1.2.e

Politie | Staf Korpsleiding | Directie Operatiën | Beleidsontwikkeling | Werkprocessen en Kwaliteit
 Nieuwe Uitleg 1, 2511DP Den Haag
 Postbus 17107, 2502CC Den Haag

Meer informatie? Kijk op politie.nl

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl [mailto:5.1.2.e @minjenv.nl]

Verzonden: woensdag 16 maart 2022 13:01

Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e> @politie.nl>; 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e
 5.1.2.e @nfi.nl>; 5.1.2.e ' <5.1.2.e> @nfi.nl>; 5.1.2.e @minjenv.nl;
 5.1.2.e @minjenv.nl

Onderwerp: Actiepunten Vervolgoverleg genealogische DNA-databanken

Hoi allen,

Dat was een constructief overleg. Hierbij de actiepunten en nog wat gedachtenspinsels opgesomd. Als jullie opmerkingen hebben, graag een reply all.

Vriendelijke groet,

5.1.2.e

1. 5.1.2.e verwerkt de opmerkingen (mn ethisch stuk) (2 weken; streven 1 week leestijd) en plant nieuwe afspraak. Ze legt het afgestemde stuk (= onze eindversie) ook voor aan BZK en VWS ter afstemming. Beoogt wordt een stuk dat als een bijlage bij een kamerbrief kan worden gevoegd. Opstellers: JenV, BZK, politie, NFI (bij voorkeur).
2. 5.1.2.e legt de vragen over aantal onbekende doden die bekend zijn bij politie voor aan 5.1.2.e ;
3. 5.1.2.e vraagt na bij 5.1.2.e of er nu een standaardproces is vastgesteld voor NN
4. 5.1.2.e legt de vragen over aantal onbekende doden bekend zijn bij het NFI voor aan 5.1.2.e / 5.1.2.e Interessant is ook om hoeveel daadwerkelijke bevragingen het per jaar gaat (dus om hoeveel individuele gevallen, eventueel om hoeveel bevragingen (als één nn-er vaker bevraagd zou worden). En dan over x-periode, liefst sinds 1988 (want vermissingen vallen onder cold cases en die hangen weer min of meer samen met de verjaringstermijnen: je moet immers ergens een knip maken).
5. 5.1.2.e checkt wat het privacycluster wil met de toezegging die nog bij hen ligt over genealogische DNA-databanken (AVG) en wat dat voor gevolg dat heeft voor deze verkenning.
6. 5.1.2.e vraagt na of bij de juridische verkenning wat andere landen doen kan worden volstaan met verwijzing naar literatuur of niet en zo nee, wat een handige manier is om ea na te vragen bij landen.
7. Allen: bezien of er onderzoek is gedaan naar de impact van een grootschalig DNA-verwantschapsonderzoek op mensen/gemeenschap.
8. 5.1.2.e plant een afspraak met 5.1.2.e en 5.1.2.e en 5.1.2.e over ruimen graven (waarom willen ze het niet beter regelen) (neemt mee in afspraak over verkenning zelf).

NB (gedachten in willekeurige volgorde)

- o Ethisch: Kernvraag is wil je dit regelen; maatschappelijk belang; toestemming voor individueel geval; transparantie; impact op mensen; vgl DNA-verwantschapsonderzoek (openbaar; druk gemeenschap); ernst van het feit vs privacy inbreuk; zorgvuldig gebruik van gegevens, is databank-specifiek en afhankelijk van de afspraken hierover met de leverancier-databank; transparantie; kosten; goede procedures met bv een rechterlijke toets; wettelijke grondslag; afweging belang mensen in en rond database met belang van achterblijvers / nabestaanden; kansrijkheid (afhankelijk van mensen in database, is sterk etnisch gekleurd); operationele oefening / voldoende informatiebeeld en tactische ruimte (capacitaire inzet); toestemming geven bij inbrengen profiel in databank, is men zich hier bewust van?
- o Er ontbreekt juridisch grondslag. Er lijken twee mogelijkheden te zijn als noodzaak/wenselijkheid vaststaat:
  - 1) Via innovatiebepaling testen (is wetstraject): kansrijkheid; kloppen ethische vraagstukken; kosten etc.
  - 2) vrijwilligers inschakelen om te testen wat voor match etc iets oplevert en hoe lang het duurt en wat het kost om iemand te vinden, 5.2.1 .

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: 5.1.2.e . - BD/DGPenV/PPBT/PBO

Verzonden: woensdag 16 maart 2022 12:46

Aan: 5.1.2.e . - BD/DGPenV/PPBT/PBO; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e - BD/DRC/CV; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e - BD/DRB; 5.1.2.e . - BD/DGPenV/PPBT/PBO

Onderwerp: Vervolgoverleg genealogische DNA-databanken

Tijd: woensdag 13 april 2022 10:00-11:30 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.

Locatie: webex

geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

----- Disclaimer -----

De informatie verzonden met dit e-mailbericht (en bijlagen) is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en zij die van de geadresseerde(n) toestemming kregen dit bericht te lezen.

Kennisneming door anderen is niet toegestaan.

De informatie in dit e-mailbericht (en bijlagen) kan vertrouwelijk van aard zijn en binnen het bereik van een geheimhoudingsplicht en/of een verschoningsrecht vallen.

Indien dit e-mailbericht niet voor u bestemd is, wordt u verzocht de afzender daarover onmiddellijk te informeren en het e-mailbericht (en bijlagen) te vernietigen.

Conform het beveiligingsbeleid van de Politie wordt e-mail van en naar de politie gecontroleerd op virussen, spam en phishing en moet deze e-mail voldoen aan de voor de overheid verplichte mailbeveiligingsstandaarden die zijn vastgesteld door het Forum Standaardisatie.

Mail die niet voldoet aan het beveiligingsbeleid kan worden geblokkeerd waardoor deze de geadresseerde niet bereikt. De geadresseerde wordt hiervan niet in kennis gesteld.

The information sent in this E-mail message (including any attachments) is exclusively intended for the individual(s) to whom it is addressed and for the individual(s) who has/have had permission from the recipient(s) to read this message.

Access by others is not permitted.

The information in this E-mail message (including any attachments) may be of a confidential nature and may form part of the duty of confidentiality and/or the right of non-disclosure.

If you have received this E-mail message in error, please notify the sender without delay and delete the E-mail message (including any attachments).

In conformity with the security policy of the Police, E-mails from and to the Police are checked for viruses, spam and phishing and this E-mail must meet the standards of the government-imposed E-mail security as set by the Standardization Forum.

Any E-mail failing to meet said security policy may be blocked as a result of which it will not reach the intended recipient. The recipient concerned will not be notified.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: genealogische databank
Datum: donderdag 17 maart 2022 15:11:45

Je zou ook de LinkedIn van 5.1.2.e kunnen bekijken; daar staan voldoende voorbeelden op om een verkenning mee te larderen. (Of had je dat al gezien?)

<https://eenvandaag.avrotros.nl/item/staat-nederland-gebruik-van-commerciele-dna-databanken-straks-toe-om-cold-cases-op-te-lossen-er-kan-meer-dan-we-mogen/>

5.1.2.e

Adviseur

+31 6 5.1.2.e

Politie | Staf Korpsleiding | Directie Operatiën | Beleidsontwikkeling | Werkprocessen en Kwaliteit
Nieuwe Uitleg 1, 2511DP Den Haag
Postbus 17107, 2502CC Den Haag

Meer informatie? Kijk op politie.nl

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e, 5.1.2.e
Cc: 5.1.2.e, 5.1.2.e
Onderwerp: RE: JenV Geneol DNA databank 16 mrt 2022
Datum: vrijdag 18 maart 2022 08:37:22

Hallo 5.1.2.e en 5.1.2.e

Veel dank voor jullie moeite en energie om de zorgpunten (zie eerdere mail van 5.1.2.e) te behandelen.

Zoals gisteren is benoemd, lijkt het oorspronkelijke doel 'verkenning naar mogelijkheden' in de notitie van J&V een beetje over te hellen naar een beschrijving van risico's en belemmeringen. De aanpassingen die jullie daarop kunnen doen zijn belangrijk, zodat de boodschap aan de Tweede Kamer niet de bodem onder een andere pilot (de pilot strafzaken van het OM en het NFI) vandaan haalt.

Het besluit van de werkgroep, om te stoppen met de verdere voorbereiding en uitwerking van pilot NN, is besproken en afgestemd met 5.1.2.e van het OM, met 5.1.2.e, 5.1.2.e en het portefeuilleteam cold case. Mijn verzoek is om bij wijziging van deze afspraak, dit ook met hen af te stemmen.

Met 5.1.2.e en 5.1.2.e heb ik getracht de zorgpunten, afspraken en eerdere notities te verwoorden en door te sturen. Bij een volgende afspraak zal ik niet aansluiten maar laat me s.v.p. even weten als ik nog informatie of stukken aan jullie kan doorgeven.

Hartelijke groeten,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Verzonden: woensdag 16 maart 2022 14:01
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>
Onderwerp: JenV Geneol DNA databank 16 mrt 2022

Dag collega's,

Vanmorgen hebben 5.1.2.e en ik over de NN-ers gesproken met collega's van JenV - niet het '17 juristenoverleg' van 5.1.2.e 😊 - maar enkel 5.1.2.e, 5.1.2.e (JenV DGRR) en 5.1.2.e (JenV privacy). OM wenste niet aan te sluiten aangezien het niet over strafrecht ging, het NFI was iets geschrokken van de verkennende notitie en sloot daarom niet aan. Daar heb ik maar niet op gereageerd.

Er is uitgebreid gesproken over het maatschappelijk belang en het belang van 'achterblijvers' bij inzet van de databases. 5.1.2.e heeft een paar mooie praktijkvoorbeelden gegeven waardoor dit bij de JenV-ers ook meer ging leven. Daarbij hebben we aangegeven dat ook TK leden zullen handelen op individuele zaken, en hier dus ook een politiek belang ligt. Met alle zorg en aandacht voor de privacyaspecten die hangen aan de inzet van deze databanken.

We hebben afgesproken dat we doorgaan op de verkenning waarbij we een heel lijstje aan overwegingen hanteren:

- Het maatschappelijk belang en individueel belang van betrokkenen;

- Het ethische vraagstuk: de ernst van het vraagstuk in relatie tot de inbreuk op individuele en collectieve rechten van burgers;
- Wijze waarop het proces is ingericht (transparantie, juridische grondslag, eventueel rechterlijke toets, transparantie, etc);
- Kosten van onderzoek in verhouding tot verwachte uitkomst;
- Afspraken met eigenaren databanken / toestemming burgers;
- Kansrijkheid van onderzoek;
- Inzet innovatiewetgeving;
- En mogelijk meer.

5.1.2.e [redacted] gaat verder met het stuk en we hebben afgesproken dat we ook met BZK het overleg voortzetten. Op dit thema hebben we de burgemeesters als lokaal gezag toch echt nodig, 5.2.1 [redacted].

We zijn er dus nog lang niet, maar op zich was het een gesprek met positieve toon. Morgen maar even bespreken hoe we hierin als politie verder willen, al dan niet met het OM. 5.1.2.e [redacted] heb ik nog niet te pakken gekregen - maar ik hoop hem toch voor morgen te spreken.

Groet 5.1.2.e [redacted]

5.1.2.e [redacted]

Adviseur

Telefoon 06 5.1.2.e [redacted]

Politie | directie operatie | beleidsontwikkeling | specialistische opsporing en ondermijning

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: RE: begeleidingsethiek en zon
Datum: maandag 28 maart 2022 17:56:56
Bijlagen: [image001.png](#)

Hey ha!

Niet onder reikwijdte

Dank ook voor onderstaande. Ik ga dat met mijn counterpart van JenV en met mijn collega bespreken.^{5.2.1}

De omweg is uiteindelijk vaak de snelste weg. Kortom, ik ga het voorleggen en hopelijk wil en kun je binnenkort een keer met ons gezamenlijk verder praten. Kunnen we van daaruit kijken of we wat gaan doen – en wat dan.

Hartelijke groet!

5.1.2.e

5.1.2.e

Adviseur

+31 6 5.1.2.e

Staf Korpsleiding | Directie Operatiën | Beleidsontwikkeling | Werkprocessen en Kwaliteit
 Nationaal Hoofd Bestuursondersteuning | Nationale Staf Grootchalig Bijzonder Optreden
 Nieuwe Uitleg 1, 2511DP Den Haag
 Postbus 17107, 2502CC Den Haag

Meer informatie? Kijk op politie.nl

Van: 5.1.2.e [mailto:5.1.2.e@ecp.nl]
Verzonden: vrijdag 25 maart 2022 13:19
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e@politie.nl>
Onderwerp: begeleidingsethiek en zon

Ha 5.1.2.e

Niet onder reikwijdte

Ik stuur je hierbij drie verslagen van sessies begeleidingsethiek bij de politie. Daarnaast hier de publicatie van de aanpak begeleidngsethiek. <https://begeleidingsethiek.nl/publicaties/publicatie-aanpak-begeleidingsethiek/>

[Aanpak begeleidingsethiek - Platform](#)

Begeleidingsethiek

Een dialoog over technologie met handelingsperspectief door Peter-Paul Verbeek en Daniël Tijink. Het concept 'begeleidingsethiek' geeft de mogelijkheid om op een andere manier over technologie en menselijke waarden te denken. In discussies.

begeleidingsethiek.nl

Dit is tevens de website waar je meer cases, ook van buiten de politie, vindt.

Laat maar weten of het jullie past. ^{5.1.2.e} is vanaf gister mijn directe contactpersoon op dit onderwerp, dus als we iets gaan doen is het goed hem ook in de loop te brengen. Kan ik ook doen.

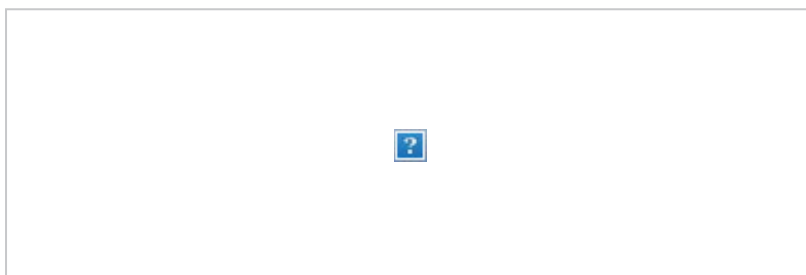
groet!

^{5.1.2.e}

^{5.1.2.e}

MT-lid, Zorg, strategie en ethiek

www.begeleidingsethiek.nl

ECP | Platform voor de InformatieSamenleving

Maanweg 174 | 8^e verdieping | 2516 AB | Den Haag

T: +31 (0)70 41 90 309 | M: +31 (0)6 ^{5.1.2.e}

E: ^{5.1.2.e} [@ecp.nl](mailto:info@ecp.nl) | E: info@ecp.nl

Twitter: [@Platform_ECP](https://twitter.com/Platform_ECP) | Website: www.ecp.nl

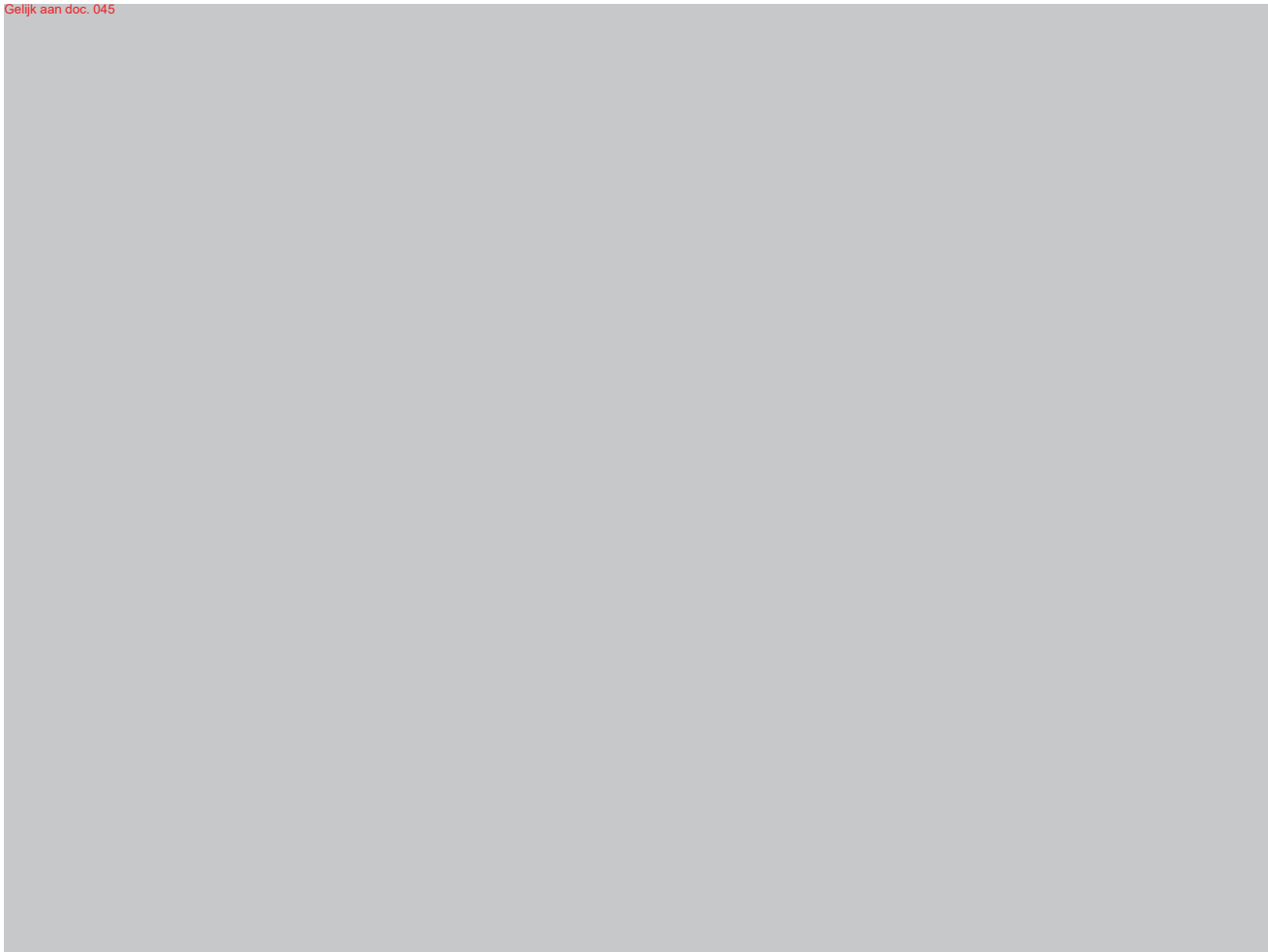
Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: FW: begeleidingsethiek en zon
Datum: woensdag 30 maart 2022 16:53:48
Bijlagen: [Outlook-1t3gyzu3.png](#)
[crowdmngt en citydeal.pdf](#)
[2020_0623_Ethiektafels_KL_-_verslag_\(1\).pdf](#)
[2019-11_Begeleidingsethiek_bij_de_politie_-_Verslag_Ethiektafels.pdf](#)
[060-001_-_Boek_Aanpak_begeleidingsethiek_240165_-_binnenwerk_digitaal.pdf](#)

Misschien samen met 5.1.2.e verkennen of we hier iets aan zouden kunnen hebben?

Groet, 5.1.2.e

Gelijk aan doc. 045

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e
Cc: 5.1.2.e
Onderwerp: RE: overleg
Datum: woensdag 6 april 2022 17:17:28
Bijlagen: [image001.png](#)

Ha, en dank voor je snelle reactie!

Valt niet onder de reikwijdte

We willen juist graag met jou spreken, dus gaan we natuurlijk verschuiven. Want als jij bereid bent om met ons te verkennen...dan nodig ik je inderdaad graag uit!

Maar wat is een geschikt moment?

@5.1.2.e kan jij wat opties geven voor wanneer je in DH bent? Dan kunnen we wellicht wat gemakkelijker wat bij elkaar brengen.

Hartelijke groet,

5.
1.

Van: 5.1.2.e [mailto:5.1.2.e@ecp.nl]
Verzonden: woensdag 6 april 2022 17:04
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>
Onderwerp: Re: overleg

Hai 5.1.2.e

Mooie formulering: 'stel dat we je uitnodigen' en ook mooi dat je ervan uit gaat dat ik weet wat NU betekent (wat ook zo blijkt te zijn)

Ik vind een inventariserend gesprek een goed idee, alleen de datum past niet, Valt niet onder de reikwijdte

Aan jullie of je wilt verschuiven of dat die datum vaststaat.

hartelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

MT-lid, Zorg, strategie en ethiek
www.begeleidingsethiek.nl

ECP | Platform voor de InformatieSamenleving

Maanweg 174 | 8^e verdieping | 2516 AB | Den Haag

T: +31 (0)70 41 90 309 | M: +31 (0)6 5.1.2.e

E: 5.1.2.e @ecp.nl | E: info@ecp.nl

Twitter: @Platform_ECP | Website: www.ecp.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>

Verzonden: woensdag 6 april 2022 16:54

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@ecp.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>

Onderwerp: overleg

Ha 5.1.2.e

In lijn met wat we eerder bespraken. Stel nu dat ik je uitnodig voor een lunch aan de NU. Zou je dan bereid zijn om mij en mijn collega (en mogelijk onze counterpart van JenV) mee te nemen in hoe we het gesprek over (al dan niet strafrechtelijk) gebruik van commerciële genealogische databanken beter kunnen voeren? Wellicht is het niet nodig om een gehele begeleidingstafel in te richten -al kan dat natuurlijk ook wel de uitkomst zijn van het gesprek/ de voorverkenning. (In dat geval zouden we dat nog afzonderlijk met 5.1.2.e moeten bespreken, maar dat is eventueel voor later.)

Hoe dan ook, kan jij op donderdag 21 april, van 12:00 tot 13:00/ 13:30 uur? En zou je bereid zijn tot zo'n inventariserend gesprek?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Adviseur

+31 6 5.1.2.e

Staf Korpsleiding | Directie Operatiën | Beleidsontwikkeling | Werkprocessen en Kwaliteit
Nationaal Hoofd Bestuursondersteuning | Nationale Staf Grootchalig Bijzonder Optreden
Nieuwe Uitleg 1, 2511DP Den Haag
Postbus 17107, 2502CC Den Haag

Meer informatie? Kijk op politie.nl

----- Disclaimer -----

De informatie verzonden met dit e-mailbericht (en bijlagen) is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en zij die van de geadresseerde(n) toestemming kregen dit bericht te lezen.

Kennisneming door anderen is niet toegestaan.

De informatie in dit e-mailbericht (en bijlagen) kan vertrouwelijk van aard zijn en binnen het bereik van een geheimhoudingsplicht en/of een verschoningsrecht vallen.

Indien dit e-mailbericht niet voor u bestemd is, wordt u verzocht de afzender daarover onmiddellijk te informeren en het e-mailbericht (en bijlagen) te vernietigen.

Conform het beveiligingsbeleid van de Politie wordt e-mail van en naar de politie gecontroleerd op virussen, spam en phishing en moet deze e-mail voldoen aan de voor de overheid verplichte mailbeveiligingsstandaarden die zijn vastgesteld door het Forum Standaardisatie.

Mail die niet voldoet aan het beveiligingsbeleid kan worden geblokkeerd waardoor deze de geadresseerde niet bereikt. De geadresseerde wordt hiervan niet in kennis gesteld.

The information sent in this E-mail message (including any attachments) is exclusively intended for the individual(s) to whom it is addressed and for the individual(s) who has/have had permission from the recipient(s) to read this message.

Access by others is not permitted.

The information in this E-mail message (including any attachments) may be of a confidential nature and may form part of the duty of confidentiality and/or the right of non-disclosure.

If you have received this E-mail message in error, please notify the sender without delay and delete the E-mail message (including any attachments).

In conformity with the security policy of the Police, E-mails from and to the Police are checked for viruses, spam and phishing and this E-mail must meet the standards of the government-imposed E-mail security as set by the Standardization Forum.

Any E-mail failing to meet said security policy may be blocked as a result of which it will not reach the intended recipient. The recipient concerned will not be notified.

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: Scriptie toepassing forensische genetische genealogie bij identificatie verdachten van ernstige misdrijven
Datum: donderdag 7 april 2022 15:56:44
Bijlagen: [Masterthesis 5.1.2.e - toepassing FGG in strafzaken in Nederland.pdf](#)

Geachte mevrouw 5.1.2.e

Van 5.1.2.e heb ik uw contactgegevens ontvangen.

Als recherchekundige i.o. heb ik een scriptie geschreven over de toepassing van de forensische genetische genealogie met gebruik van Amerikaanse particuliere genealogische DNA-databanken bij de identificatie van verdachten van ernstige misdrijven in Nederland.

In de bijlage treft u mijn masterthesis aan, deze heb ik afgelopen week met een 7 afgerond.

Op vrijdag 29 april verdedig ik mijn scriptie op de politieacademie. In de tussentijd dien ik mijn aanbevelingen in de praktijk te brengen. Dit betekent dat ik de belanghebbenden van het onderzoek op de hoogte stel van de onderzoeksresultaten en hen inlicht over hoe zij de onderzoeksresultaten kunnen gebruiken ter verbetering van de opsporing. Ik wilde u niet passeren.

Mocht u nog op- of aanmerkingen hebben naar aanleiding van mijn stuk – voor zover u tijd heeft deze te lezen – hoor ik het graag zodat ik deze eventueel kan verwerken ten behoeve van mijn presentatie op 29 april.

Tevens vroeg ik mij af of u weet aan wie bij het ministerie van JenV ik het stuk kan toesturen.

Graag verneem ik van u.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
Recherchekundige i.o

Politie | Landelijke Eenheid

M +31 6 5.1.2.e
E 5.1.2.e @politie.nl

Politieacademie | Arnhemseweg 348 | 7334 AC | Apeldoorn

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e "; 5.1.2.e
 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e @minjenv.nl
Onderwerp: Nieuwe versie tbv vervolgoverleg genealogische DNA-databanken a.s. woensdag
Datum: maandag 18 april 2022 22:05:07
Bijlagen: [20220418 concept verkenning genealogische DNA-databanken schoon.docx](#)
Prioriteit: Hoog

Beste allemaal,

In de samenwerkingsruimte vinden jullie een nieuwe versie van de verkenning. Als je in het document opmerkingen wilt plaatsen, graag in track and changes in de schone versie van vandaag. Ik zal zelf morgen nog een aantal voetnoten toevoegen.

Woensdag wil ik met jullie de onderdelen 'ethische verkenning' en 'hoe nu verder' bespreken, alsmede de actiepunten doorlopen (zie hieronder) en bespreken wat de vervolgstappen worden (mogelijk nog wat meer leestijd).

Mochten jullie problemen ondervinden met de samenwerkingsruimte, dan kan je me bellen (06 5.1.2.e). Bijgevoegd in ieder geval de schone versie.

Vriendelijke groet,

5.1.2.e

Actiepunten

1. 5.1.2.e verwerkt de opmerkingen (mn ethisch stuk) (2 weken; streven 1 week leestijd) en plant nieuwe afspraak. Ze legt het afgestemde stuk (= onze eindversie) ook voor aan BZK en VWS ter afstemming. Beoogt wordt een stuk dat als een bijlage bij een kamerbrief kan worden gevoegd. Opstellers: JenV, BZK, politie, NFI (bij voorkeur).
2. 5.1.2.e legt de vragen over aantal onbekende doden die bekend zijn bij politie voor aan 5.1.2.e;
3. 5.1.2.e vraagt na bij 5.1.2.e of er nu een standaardproces is vastgesteld voor NN
4. 5.1.2.e legt de vragen over aantal onbekende doden bekend zijn bij het NFI voor aan 5.1.2.e / 5.1.2.e. Interessant is ook om hoeveel daadwerkelijke bevestigingen het per jaar gaat (dus om hoeveel individuele gevallen, eventueel om hoeveel bevestigingen (als één nn-er vaker bevraagd zou worden). En dan over x-periode, liefst sinds 1988 (want vermissingen vallen onder cold cases en die hangen weer min of meer samen met de verjaringstermijnen: je moet immers ergens een knip maken).
5. 5.1.2.e checkt wat het privacycluster wil met de toezegging die nog bij hen ligt over genealogische DNA-databanken (AVG) en wat dat voor gevolg dat heeft voor deze verkenning.
6. 5.1.2.e vraagt na of bij de juridische verkenning wat andere landen doen kan worden volstaan met verwijzing naar literatuur of niet en zo nee, wat een handige manier is om ea na te vragen bij landen.
7. Allen: bezien of er onderzoek is gedaan naar de impact van een grootschalig DNA-verwantschapsonderzoek op mensen/gemeenschap.
8. 5.1.2.e plant een afspraak met 5.1.2.e en 5.1.2.e en 5.1.2.e over ruimen graven (waarom willen ze het niet beter regelen) (neemt mee in afspraak over verkenning zelf).

NB (gedachten in willekeurige volgorde)

- o Ethisch: Kernvraag is wil je dit regelen; maatschappelijk belang; toestemming voor individueel geval; transparantie; impact op mensen; vgl DNA-verwantschapsonderzoek (openbaar; druk gemeenschap); ernst van het feit vs privacy inbreuk; zorgvuldig gebruik van gegevens, is databank-specifiek en afhankelijk van de afspraken hierover met de leverancier-databank; transparantie; kosten; goede procedures met bv een rechterlijke toets; wettelijke grondslag; afweging belang mensen in en rond database met belang van achterblijvers / nabestaanden; kansrijkheid (afhankelijk van mensen in database, is sterk etnisch gekleurd); operationele oefening / voldoende informatiebeeld en tactische ruimte (capacitaire inzet); toestemming geven bij inbrengen profiel in databank, is men zich hier bewust van?
- o Er ontbreekt juridisch grondslag. Er lijken twee mogelijkheden te zijn als noodzaak/wenselijkheid vaststaat:
  - 1) Via innovatiebepaling testen (is wetstraject): kansrijkheid; kloppen ethische vraagstukken; kosten etc.

2) vrijwilligers inschakelen om te testen wat voor match etc iets oplevert en hoe lang het duurt en wat het kost om iemand te vinden, 5.2.1 .

5.1.2.e

06-5.1.2.e

*Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directoraat-generaal Politie en Veiligheidsregio's
Programma politieke beleidsontwikkeling*

*Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag*

*Postbus 20301
2500 EH Den Haag*

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minjenv.nl">
Onderwerp: RE: aantallen
Datum: woensdag 20 april 2022 16:37:53

Tweede dark number is dat mogelijk (of beter: heel waarschijnlijk) niet alle oude zaken zijn overgehaald naar Summ-IT. Zeker zaken zonder strafbaar feit (waar dus 'niemand' eigenaar van was/ is) zullen niet allemaal zijn overgenomen uit de oude systemen. Om completer te zijn zouden ook de oude systemen moeten worden bevraagd (wat ook geen garantie op compleetheid gaat geven).

Conclusie: met welk cijfer je uiteindelijk ook zal gaan werken, het zullen er altijd meer zijn dan dat.

Groet, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Verzonden: woensdag 20 april 2022 16:34
Aan: 5.1.2.e @minjenv.nl' <5.1.2.e@minjenv.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e@politie.nl>
Onderwerp: RE: aantallen

Ik zal deze vraag na de vakantie beantwoorden... 😊

5.1.2.e

Adviseur

Telefoon 06 5.1.2.e

Politie | directie operatie | beleidsontwikkeling | specialistische opsporing en ondermijning

---

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl [mailto:5.1.2.e@minjenv.nl]
Verzonden: woensdag 20 april 2022 16:26
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e@politie.nl>
Onderwerp: RE: aantallen

Helemaal fijn 5.1.2.e Betreft dit zowel de onbekende doden die slachtoffer zijn van een misdrijf als zij van wie redelijkerwijs aangenomen wordt dat ze dit niet zijn?

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>
Verzonden: woensdag 20 april 2022 15:29
Aan: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO <5.1.2.e@minjenv.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e@politie.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e@politie.nl>
Onderwerp: aantallen

Hallo 5.1.2.e

Ik heb even de collega's bevroegd:

- We kunnen uit Summit het aantal bij politie bekende zaken onbekende doden aangeven
- Daarnaast hebben wij het aantal registraties van profielen van onbekende doden in onze DNA databank.
- Daarbij moeten we wel rekening houden met een 'dark number' omdat niet van alle onbekende doden een DNA profiel veilig is gesteld/opgemaakt kon worden.

Dit overzicht komt half mei onze kant op, beetje vertraging ivm vakanties.

Groet ^{5.1.2.e}

^{5.1.2.e}

Adviseur

Telefoon 06 ^{5.1.2.e}

Politie | directie operatie | beleidsontwikkeling | specialistische opsporing en ondermijning

----- Disclaimer -----

De informatie verzonden met dit e-mailbericht (en bijlagen) is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en zij die van de geadresseerde(n) toestemming kregen dit bericht te lezen.

Kennisneming door anderen is niet toegestaan.

De informatie in dit e-mailbericht (en bijlagen) kan vertrouwelijk van aard zijn en binnen het bereik van een geheimhoudingsplicht en/of een verschoningsrecht vallen.

Indien dit e-mailbericht niet voor u bestemd is, wordt u verzocht de afzender daarover onmiddellijk te informeren en het e-mailbericht (en bijlagen) te vernietigen.

Conform het beveiligingsbeleid van de Politie wordt e-mail van en naar de politie gecontroleerd op virussen, spam en phishing en moet deze e-mail voldoen aan de voor de overheid verplichte mailbeveiligingsstandaarden die zijn vastgesteld door het Forum Standaardisatie.

Mail die niet voldoet aan het beveiligingsbeleid kan worden geblokkeerd waardoor deze de geadresseerde niet bereikt. De geadresseerde wordt hiervan niet in kennis gesteld.

The information sent in this E-mail message (including any attachments) is exclusively intended for the individual(s) to whom it is addressed and for the individual(s) who has/have had permission from the recipient(s) to read this message.

Access by others is not permitted.

The information in this E-mail message (including any attachments) may be of a confidential nature and may form part of the duty of confidentiality and/or the right of non-disclosure.

If you have received this E-mail message in error, please notify the sender without delay and delete the E-mail message (including any attachments).

In conformity with the security policy of the Police, E-mails from and to the Police are checked for viruses, spam and phishing and this E-mail must meet the standards of the government-imposed E-mail security as set by the Standardization Forum.

Any E-mail failing to meet said security policy may be blocked as a result of which it will not reach the intended recipient. The recipient concerned will not be notified.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen

aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

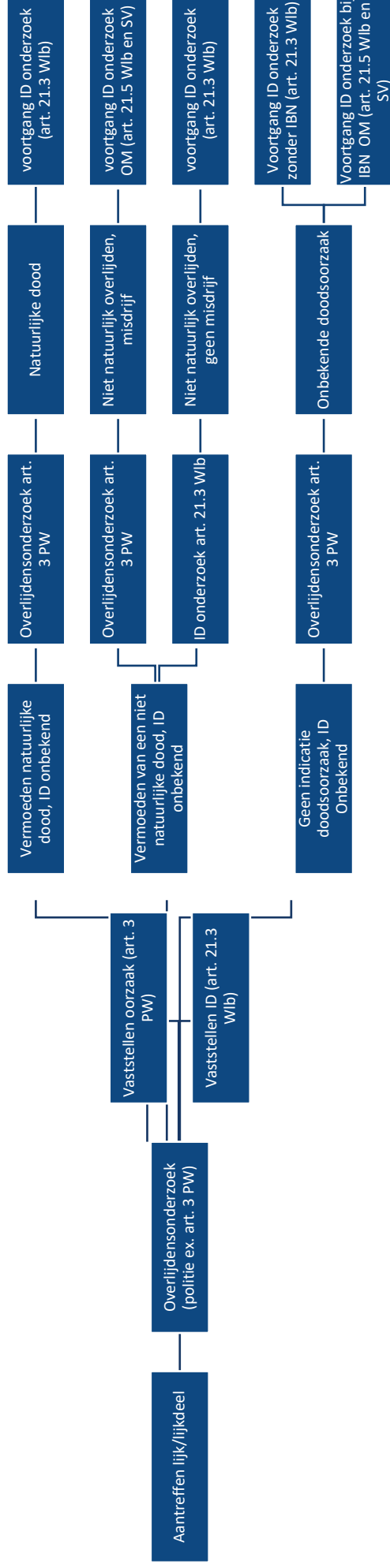
Landelijke Eenheid / Dienst Specialistische Operaties | 2022
Thema Vermiste Personen (voormalig LBVP)

Opstellers::

5.1.2.e	5.1.2.e
5.1.2.e	5.1.2.e
5.1.2.e	5.1.2.e

CONCEPT 2.0 21-04-2022

Proces

Aantreffen lijk, lijkdelen, lichaamsdelen

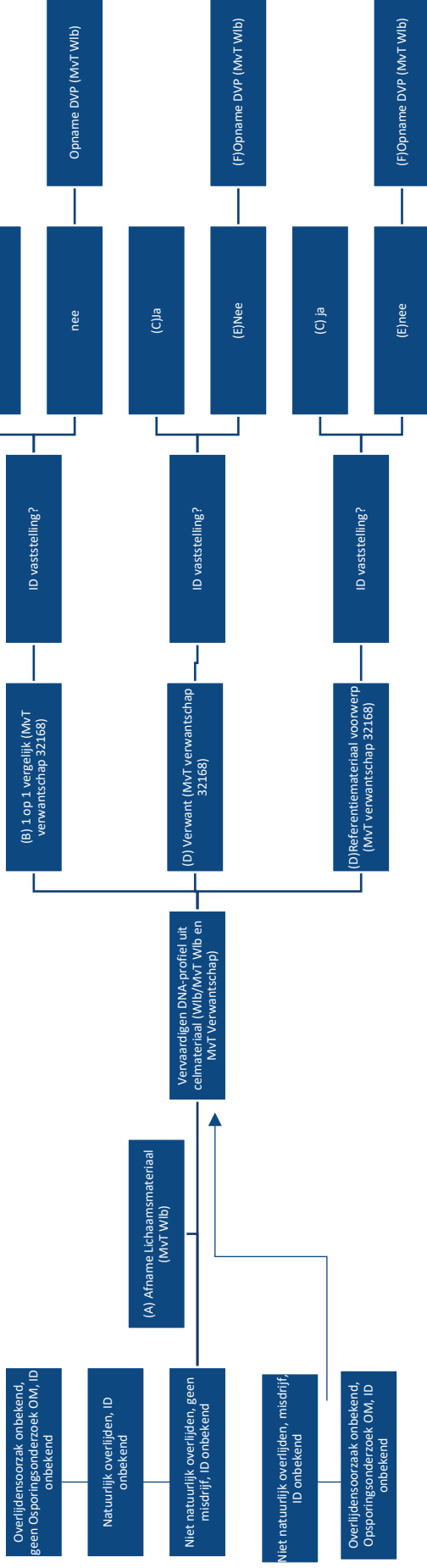
Dagelijks komen bij politie meldingen binnen van overleden personen, lijkdelen en lichaamsdelen. De toedracht van het overlijden kan door politie forensisch onderzocht worden. Ook wanneer identiteit van de overleden persoon onbekend is. Wanneer er aanwijzingen zijn dat het overlijden in verband gebracht kan worden met een strafbaar feit of dat bij aantreffen de oorzaak van het overlijden niet duidelijk is, zal het lichaam in beslag genomen worden. Het opsporingsonderzoek valt dan onder regie van het Openbaar Ministerie (OM).

Identificatie

De vaststelling van de identiteit is, ingevolge artikel 21 lid 3 Wet op de Lijkbezorging, een opgedragen taak aan de burgemeester. De burgemeester voert deze taak uit door, als gezag over de politie, de opdracht tot vaststelling van de identiteit te verstrekken aan politie. De politie voert deze opdracht als politietaak, ex. Art. 3 Politiewet 2012 vervolgens uit (MVT Wlb).

Evaluatie

- In art. 21.3 Wlb wordt gesproken over afnemen van lichaamsmateriaal, in de Memorie van Toelichting (MVT) wordt gesproken over afname celmateriaal. Hoe de politie deze taak moet uitvoeren is niet expliciet benoemd in bijv. een MVT, richtlijnen of anderszins. Wel dat het lichaamsmateriaal onder verantwoordelijkheid van een arts afgenomen moet zijn;
- Bij een vermoeden van een strafbaar feit valt het opsporingsonderzoek onder regie van het OM. Hoe het onderzoek naar de identiteit zich in situaties verhoudt tot de vaststelling van de identiteit is onduidelijk. Uit art. 21.5 Wlb zou opgemaakt kunnen worden dat zodra het overlijdensonderzoek uitsluitel geeft dat het overlijden in verband gebracht kan worden met een misdrijf dat, als identiteitsvaststelling nog niet heeft plaatsgevonden, deze onder regie van OM en in het kader van het Opsporingsonderzoek verder uitgevoerd wordt.
- IBN van het lijk kan echter al plaatsvinden nog voordat het overlijden uitsluitel geeft over indicatie strafbaar feit. De Wlb geeft geen nadere toelichting onder welk bevoegd gezag de identiteit in deze situaties onderzocht kan worden.
- Het Forensisch onderzoek houdt zich aan de gestelde FT normen, deze zijn vastgesteld. Het is echter onduidelijk hoe deze normen zich verhouden t.o.v. het te verrichten onderzoek. Bijv. er zijn richtlijnen accreditatie DNA afname bij een lijk, maar gelden deze accreditatierichtlijnen ook voor afname bij verwanten of bepalen profielen/afname in zake een vermissing?
- Er is geen consequent gebruik van dezelfde definitiebepaling in verschillende wetgeving/richtlijnen/MVT. Dit leidt tot verwarring.

Proces

DNA Verwantschapsonderzoek

(Memorie van Toelichting, vergaderjaar 2009-2010, 32168, nr. 3)

Eén van de mogelijkheden om de identiteit van een overleden persoon of van lijkdelen/lichaamsdelen vast te stellen is het DNA verwantschapsonderzoek. Er wordt celmateriaal afgenomen waaruit een DNA profiel vervaardigd wordt. Dit DNA profiel kan vervolgens vergeleken worden met DNA referentiemateriaal van familieleden. Ook is het mogelijk om een DNA-profiel verkregen van referentiemateriaal te vergelijken met het profiel van de overleden persoon. Indien er een vermoeden van identiteit is en het DNA-profiel van deze persoon is opgenomen in de DNA-databank Strafzaken, dan is het mogelijk een 1 op 1 vergelijk uit te voeren om te komen tot vaststelling identiteit.

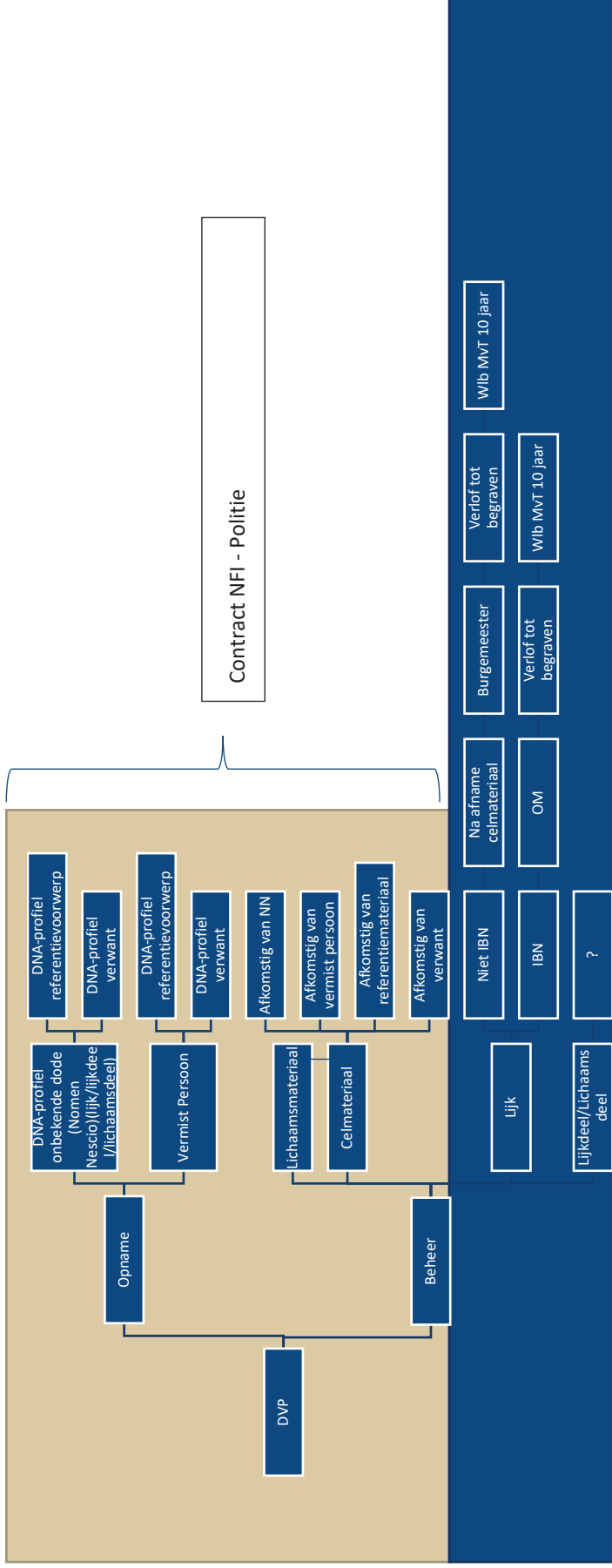
Ook de Memorie van Toelichting Wlb stelt dat celmateriaal afgenomen moet worden indien de identiteit niet vastgesteld kan worden. Vervolgens moet van dit celmateriaal een DNA-profiel bepaald worden, welke opgenomen moet worden in de DNA databank 'vermiste personen en stoffelijke overschotten'.
In de MVT Wlb wordt voorgesteld dat onbekende doden begraven worden, waardoor er gedurende minimaal tien jaar een herkenbare plek blijft bestaan.

Bewaren & Vernietigen

De identificatieprocedure kan leiden tot een positief resultaat (match). Het NFI koppelt dit resultaat terug aan de Forensische Opsporing. Omdat het DNA onderzoek onderdeel uit maakt van het identiteitsonderzoek dient de Regionale Eenheid de conclusie met betrekking tot het vaststellen van de identiteit terug te koppelen aan het NFI. Pas dan kan NFI, na opdracht van politie (DVP), overgaan tot het bewaren van het profiel van de overleden persoon en het vernietigen van het profiel van de eventuele verwant.

Evaluatie vervolg:

- In zowel de MVT Verwantschapsonderzoek als de MVT Wet op de Lijkbezorging wordt geen duidelijkheid gegeven waaraan het forensisch onderzoek moet voldoen daar waar het gaat over afname celmateriaal t.b.v. vervaardigen DNA-profiel;
- Het vaststellen van de identiteit valt onder de Wlb, waarbij het bevoegd gezag rust bij de burgemeester. Is er echter een vermoeden van identiteit waarbij het profiel van deze persoon opgenomen is in de DNA – Databank Strafzaken, dan is het OM bevoegd om het DNA-profiel van de onbekende dode te vergelijken met de DNA strafzaken (o.a. MVT Verwantschap 32168).
Er zijn geen wettelijke richtlijnen in hoeverre;
  - DNA-profiel geïdentificeerde persoon bewaard moeten blijven of vernietigd moeten worden;
  - Celmateriaal, referentiematerialen en voorwerpen die gebruikt zijn om celmateriaal uit/vanaf te vervaardigen te bewaren of te vernietigen.
- In de Wlb wordt geen verwijzing gemaakt naar de wetswijziging DNA Verwantschap/MVT 32168). Dit terwijl voor identiteit vaststelling waarbij een DNA-profiel vervaardigd is, verwantschapsonderzoek één van de meest voorkomende vervolgonderzoeken is.
- Al-hoewel voor onbekende doden voor de duur van 10 jaar een herkenbare graf wordt voorgesteld is hier nergens een verplichting voor de gemeenten aan gekoppeld. Daarnaast zijn lichamen soms niet compleet, worden lijkdelen en lichaamsdelen gevonden. Het is onduidelijk of de MVT Wlb ook deze lijk en lichaamsdelen schaaft onder de begraaftermijn van 10 jaar. In praktijk blijkt deze termijn onvoldoende is en er een wens is voor langere termijn.
De MVT Wlb spreekt over opname in de DNA-databank vermiste personen en stoffelijk overschotten. Er is behoefte aan eenduidige definitiebepaling begrippen zoals stoffelijk overschot, lijk, lijkdelen, lichaamsdelen.

Vaststelling van de identiteit betreft, ingevolge artikel 21 lid 3 Wet op de Lijkbezorging, een opgedragen taak aan de burgemeester. De burgemeester voert deze taak uit door, als gezag over de politie, de opdracht tot vaststelling van de identiteit te verstrekken aan politie. De politie voert deze opdracht als politietask, ex. Art. 3 Politiewet 2012 vervolgens uit. Hiertoe verstrekt de politie aan het NFI de opdracht tot vervaardigen van DNA-profielen uit celmateriaal en de opname van deze DNA-profielen in de DVP.

Met de introductie van het DNA-verwantschapsonderzoek werd eveneens mogelijk DNA-onderzoek te verrichten in onderzoeken naar vermiste personen (MvT 32168, 3.4.). Hiertoe kunnen DNA-profielen van vermiste personen, DNA-profielen vervaardigd uit celmateriaal afkomstig van referentievoorzwerpen en/of DNA-profielen van verwante eerste graad familieleden opgenomen worden in de DVP.

Omdat de DVP onder verantwoordelijkheid van de politie valt, maakt deze juridische gezien deel uit van de door de politie gevoerde administratie. De politie is in deze, als registerbeheerder in de zin van de Wet politiegegevens (WPG), beschikkingsbevoegd.

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e
Cc: 5.1.2.e; 5.1.2.e
Onderwerp: RE: aantallen
Datum: maandag 16 mei 2022 15:48:36

Hartelijk dank 5.1.2.e Helder verhaal.

Ik ga ze zo doorgeven aan JenV. 5.1.2.e en ik kijken scherp mee op het juiste gebruik van deze cijfers.

Ik houd je / jullie op de hoogte....

Groet 5.1.2.e

5.1.2.e
Adviseur

Telefoon 06 5.1.2.e

Politie | directie operatie | beleidsontwikkeling | specialistische opsporing en ondermijning

---

Van: 5.1.2.e
Verzonden: maandag 16 mei 2022 15:13
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>; 5.1.2.e, 5.1.2.e
 <5.1.2.e@politie.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>
Onderwerp: RE: aantallen

Beste 5.1.2.e

Van het NFI heb ik een lijst gekregen waaruit blijkt dat er in onze databank ongeveer 850 onbekende doden zijn opgenomen.

De eerste 100 heb ik nader gespecificeerd en op basis van extrapolatie kom ik dan tot het volgende overzicht. Uiteraard blijven het schattingen

850 onbekende doden:

- Ongeveer 150 koelkastzaken NFI. Dit zijn zaken van voor 2006. Tijdens secties zijn een stukje bot en spier (en soms ook buisje bloed) veiliggesteld. Aangezien er toen nog geen DVP (databank vermiste personen) was, zijn deze zaken bewaard in de koeling.
- Ongeveer 180 zaken vanuit het BIDKL (berging en identificatiedienst koninklijke landmacht)
- De overige onbekende doden kunnen worden verdeeld over lichamen (ook van baby's) en bot/lichaamsdeel. Bewust hier even de term lichamen gebruikt ondanks het feit dat de wetgeving meerdere terminologieën hanteert. De verhouding is ongeveer 60/40. Op basis van de 850 onbekende doden betekent dit dus ongeveer 300 lichamen en 200 botten/lichaamsdelen.

Ik hoop dat je wat hebt aan deze getallen. Als je nog andere vragen hebt, hoor ik ze graag.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
5.1.2.e
DNA (verwantschap) specialist
Thema Vermiste Personen

06 - 5.1.2.e
Werkdagen: ma, di en wo

Nationale Politie | Landelijke Eenheid | Dienst Specialistische Operaties | Vermiste Personen
Bezoekadres: Faunalaan 247, 3972 PP Driebergen
Postbus 100, 3970 AC Driebergen

Van: 5.1.2.e
Verzonden: woensdag 20 april 2022 12:15
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>
CC: 5.1.2.e) <5.1.2.e@politie.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e@politie.nl>
Onderwerp: RE: aantallen

Ik heb 17 mei pas het volgende overleg met JenV, dus dat lijkt me geen probleem. Dus ik zou zeggen: Valt niet onder de reikwijdte

Geniet ervan, groet 5.1.2.e

5.1.2.e
Adviseur

Telefoon 06 5.1.2.e

Politie | directie operatie | beleidsontwikkeling | specialistische opsporing en ondermijning

---

Van: 5.1.2.e
Verzonden: woensdag 20 april 2022 12:13
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>; 5.1.2.e
<5.1.2.e@politie.nl>
Onderwerp: RE: aantallen

Valt niet onder de reikwijdte

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
5.1.2.e

06 - 5.1.2.e
Werkdagen: ma, di, wo, do

Politie | Landelijke Eenheid | Dienst Specialistische Operaties
Hoofdstraat 54
3972LB Driebergen

Van: 5.1.2.e

Verzonden: woensdag 20 april 2022 12:12

Aan: [redacted] [redacted] <[redacted]@politie.nl>

CC: [redacted] [redacted] <[redacted]@politie.nl>; [redacted]

<[redacted]@politie.nl>

Onderwerp: RE: aantallen

Dat is goed nieuws, [redacted] Tot wanneer ben je op vakantie? Het heeft geen superhaast.

Groet [redacted]

[redacted]

Adviseur

Telefoon 06 [redacted]

Politie | directie operatie | beleidsontwikkeling | specialistische opsporing en ondermijning

---

Van: [redacted]

Verzonden: woensdag 20 april 2022 12:10

Aan: [redacted] <[redacted]@politie.nl>

CC: [redacted] <[redacted]@politie.nl>; [redacted]

<[redacted]@politie.nl>

Onderwerp: RE: aantallen

Dag [redacted],

Welzeker kunnen wij dit.

Het aantal bestaat uit het aantal bij ons bekende zaken van onbekende doden. Deze kunnen wij halen uit de Summitregistraties die alle RE specialisten VP bijhouden.

Daarnaast hebben wij het aantal registraties van profielen van onbekende doden in onze DNA databank.

We moeten wel rekening houden met een 'dark number' en met het feit dat van niet alle onbekende doden een DNA profiel veilig is gesteld/opgemaakt kon worden.

Voor wanneer wil jij hierop een concreet antwoord (ik ga op vakantie nl.).

Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]

06 [redacted]

Werkdagen: ma, di, wo, do

Politie | Landelijke Eenheid | Dienst Specialistische Operaties
Hoofdstraat 54
3972LB Driebergen

Van: [redacted]

Verzonden: woensdag 20 april 2022 11:34

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>

Onderwerp: aantallen

Hallo 5.1.2.e

In verband met de discussie die we voeren van JenV over de inzet van genealogische databank bij cold cases, zoekt JenV naar het aantal 'onbekende doden' of de 'hoeveelheid vermiste personen zonder aanwijzing van misdrijf' die we momenteel kennen. NFI verwijst daarvoor naar ons, maar hebben wij ook die gegevens?

Groet, 5.1.2.e

5.1.2.e

Adviseur

Telefoon 06 5.1.2.e

Politie | directie operatie | beleidsontwikkeling | specialistische opsporing en ondermijning

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e
Onderwerp: RE: Bijpraten m.b.t. DNA databank VP/NN (DVP)
Datum: vrijdag 20 mei 2022 10:26:34

Ja, dat is prima.

Groet 5.1.2.e

5.1.2.e
 Adviseur

Telefoon 06 5.1.2.e

Politie | directie operatie | beleidsontwikkeling | specialistische opsporing en ondermijning

---

Van: 5.1.2.e
Verzonden: donderdag 19 mei 2022 17:10
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e@politie.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>;
 5.1.2.e 5.1.2.e@politie.nl; 5.1.2.e
 <5.1.2.e@politie.nl>

Onderwerp: RE: Bijpraten m.b.t. DNA databank VP/NN (DVP)

Goedemiddag,

In navolging mail hier onder:

Kunnen jullie wellicht woensdag 15 juni 13:00 uur naar ons toekomen? Faunalaan 247 Driebergen.
 Dan kunnen wij nl. jullie e.e.a. laten zien en combineren.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
 5.1.2.e

06 - 5.1.2.e
 Werkdagen: ma, di, wo, do

Politie | Landelijke Eenheid | Dienst Specialistische Operaties
 Hoofdstraat 54
 3972LB Driebergen

Van: 5.1.2.e
Verzonden: donderdag 19 mei 2022 09:59
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>; 5.1.2.e
 5.1.2.e@politie.nl; 5.1.2.e 5.1.2.e@politie.nl;
 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e@politie.nl>

Onderwerp: Bijpraten m.b.t. DNA databank VP/NN (DVP)

Dag allen,

Gisteren heb ik uitgebreid met 5.1.2.e gesproken. Aanleiding het nogal dwingende verzoek van 5.1.2.e om met 5.1.2.e in gesprek te gaan (niet conform de door ons intern afgesproken werkwijze). Dit weer naar aanleiding van het aanleveren door ons/ 5.1.2.e van de cijfers onbekende doden/lijk en lijkdelen die in onze DVP geregistreerd staan. Uiteraard begrijp ik dat het voor 5.1.2.e heel interessant is om met 5.1.2.e in gesprek te gaan, maar 5.1.2.e (en 5.1.2.e zijn operationeel erg druk en wat precies de inhoudelijke vragen van 5.1.2.e zijn is ons onduidelijk. Ik heb 5.1.2.e op de hoogte gebracht van onze vorderingen m.b.t. project bewaren/vernietigen DVP, de wijze waarop wij op dit moment werken en hoe wij samenwerken Internationaal (o.a. Interpol/I Familia). Ook dat de specialisten vermiste personen van de Eenheden al jaren bezig zijn met het bepalen van het aantal onbekende doden in hun eenheid die nog niet opgegraven zijn. Dat elke Eenheid hierover de cijfers aardig kan produceren, maar dat tijdens onze laatste overleg wederom het initiatief is genomen te komen tot een landelijk beeld. Dit keer door de samenwerking te zoeken met de stichting online begraafplaatsen. 5.1.2.e. Dit alles zit nog in een verkennende fase.

Al pratende leek het ons een goede zaak onze werkzaamheden overzichtelijk aan jullie te presenteren tijdens een live bijeenkomst. Dit zodat jullie dit weer kunnen meenemen in de gesprekken met ministeries (en wat er al dan niet verder op het program staat) Ik schiet hierover in juni een datum in.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Nationale Politie | Landelijke Eenheid | Dienst Specialistische Operaties

Bezoekadres: Hoofdstraat 54, 3972 LB Driebergen

M 06 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e
Onderwerp: WBL en Databank Vermiste Personen/Onbekende Doden
Datum: maandag 23 mei 2022 10:59:35
Bijlagen: [Procesevaluatie DVP concept 2.0 21-04-2022.docx](#)

Goedemorgen,

5.1.2.e vraagt of ik al verder ben gekomen met de analyse/knelpunten DNA databank VP/NN m.b.t. wijziging WBL.

Onlangs heb ik 5.1.2.e benaderd met de vraag hier voor ons naar te kijken en een juridische vertaalslag te maken. Wellicht zelfs als aanvulling op de al eerder geschreven notitie over het overlijdensonderzoek.

Daarnaast hebben wij vorige week uitvoerig over de vragen/verzoeken van 5.1.2.e gesproken.

Het zou fijn zijn als 5.1.2.e benaderd kan worden en dat er concrete afspraken met haar gemaakt kunnen worden met wat en wanneer zij van ons e.e.a. kan verwachten.

Is dit mogelijk?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Nationale Politie | Landelijke Eenheid | Dienst Specialistische Operaties

Bezoekadres: Hoofdstraat 54, 3972 LB Driebergen

M 06 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e
5.1.2.e @minjenv.nl
Cc: 5.1.2.e @minjenv.nl
Onderwerp: Stukken overleg genealogische DNA-databanken
Datum: maandag 6 juni 2022 14:19:06
Bijlagen: [20220606 concept verkenning genealogische DNA-databanken schoon.docx](#)
[Vragen genealogische DNA-databanken.docx](#)

Hoi allen,

Conceptagenda volgt.

Groet,

5.1.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e @minjenv.nl
Cc: 5.1.2.e @minjenv.nl
Onderwerp: Rappelletje: vervolgspraken genealogische DNA-databanken
Datum: woensdag 8 juni 2022 16:10:59

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO

Verzonden: maandag 6 juni 2022 15:24

Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e . - BD/DRC/CV <5.1.2.e @minjenv.nl>; 5.1.2.e
 - BD/DRB <5.1.2.e @minjenv.nl>

CC: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO <5.1.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: vervolgspraken genealogische DNA-databanken

Hoi allen,

Zojuist heb ik jullie de gewijzigde stukken gestuurd. Dit vraagt wel enige tijd om te lezen. Daarnaast staan er nog een aantal punten open voor een aantal van ons (zie bijlage met mogelijke vragen).

Ik stel het volgende voor:

- 1) Het lijkt me goed volgende week even te bespreken waar we staan (welke vragen moeten nog worden beantwoord) en wanneer en hoe we de TK willen informeren. Kunnen jullie een anderhalf uur op de volgende data:
  - Woensdag 15/6 9-11 of 16.00-17.30
  - Vrijdag 17/6 9-14.45 (wellicht kan 5.1.2.e haar punten aan 5.1.2.e meegeven).
  - Maandag 20/6 14-17
  - Dinsdag 21/6 9-11, 12-14, 15.30 ev
  - Woensdag 22/6

Graag aangeven of je fysiek of digitaal kan vergaderen en waar je voorkeur naar uitgaat.

- 2) Daarnaast zou ik jullie willen vragen om uiterlijk volgende week maandag antwoord te geven op de gestelde vragen (zie gezonden bijlage + bij een aantal: aparte mailwisseling), cq aan te geven wanneer het antwoord kan worden gegeven.
- 3) Via track en changes wijzigingen te maken in de conceptverkenning – *bij voorkeur in de samenwerkingsruimte* - en deze uiterlijk volgende week maandag aan mij door te geven.

Vriendelijke groet,

5.1.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e, 5.1.2.e
Cc: 5.1.2.e
Onderwerp: Docs tav pilot genealogische databank
Datum: woensdag 15 juni 2022 15:41:47
Bijlagen: [20200127 Memo Wettelijke grondslag genealogische databanken v.1.0.docx](#)
[Memo_191120_01 Grondslag genealogische DNA-db v 0.1.doc](#)

Beste 5.1.2.e, 5.1.2.e (5.1.2.e in cc),

Zoals afgesproken in de bijlage het uiteindelijke doc waarin de juridische grondslag voor de pilot is beschreven.

Het is het resultaat van een overleg tussen 5.1.2.e (NFI), 5.1.2.e (NP KS) en mijzelf. 5.2.1 (20200127 Memo Wettelijke grondslag genealogische databanken v.1.0.docx).

Voor de volledigheid stuur ik je nog mijn initiële memo mee. (Memo_191120_01 Grondslag genealogische DNA-db v 01.doc). Dit memo heb ik gemaakt na het eerste overleg met 5.1.2.e en 5.1.2.e. Ik had toen op me genomen dat ik een memo zou maken van hetgeen we hadden besproken. 5.2.1. Het heeft dus geen status. Na veel heen-en-weer gmail is uiteindelijk het hierboven genoemde 20200127 Memo ontstaan 5.2.1.

Rest mij nog om aan te geven dat ik niet weet wat de status is van het eerstgenoemde memo en de status van het project. De vervolgstappen lagen op het gebied van de Wpg; niet mijn specialisme noch aandachtsgebied. Vervolgens ben ik mede als gevolg van Corona het zicht kwijtgeraakt.

Mochten jullie nav hiervan vragen hebben, neem dan gerust contact op.

En, als jullie informatie voor mij hebben die van belang is ihkv het LBVP dan zou ik die graag ontvangen.

Alvast bedankt.

Hartelijke groet,

5.1.2.e

Jurist

06 – 5.1.2.e of 0900 – 8844
 Werkdagen: ma, di, wo

Politie | Landelijke Eenheid | DSO| NXT
 Hoofdstraat 54, 3972 LB Driebergen
 Postbus 100, 3970 AC Driebergen
 Meer informatie? Kijk op [politie.nl](https://www.politie.nl)

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl
Aan: 5.1.2.e
Cc: 5.1.2.e 5.1.2.e
Onderwerp: RE: cijfers onbekende doden
Datum: maandag 19 september 2022 18:18:51

Dank 5.1.2.e duidelijk verhaal.

Groet,

5.1.2.e

Verzonden met BlackBerry Work
 (www.blackberry.com)

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>

Datum: maandag 19 sep. 2022 5:58 PM

Aan: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO <5.1.2.e@minjenv.nl>

Kopie: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>, 5.1.2.e, 5.1.2.e
 <5.1.2.e@politie.nl>

Onderwerp: RE: cijfers onbekende doden

Ha 5.1.2.e

Zoals je weet is de databank vermiste personen (DVP) gestart in 2006. Er zijn ook profielen opgenomen van zaken onbekende doden van daarvoor. Dat begint al vanaf 1920. Het kan zijn dat er in de eenheden nog zaken van onbekende doden zijn, waarvan geen profiel verkregen kon worden of die bijv. nog niet opgegraven zijn. Om hoeveel zaken het exact gaat is onbekend. Wel zijn er bepaalde gemeenten niet mee willen of wilden werken aan opgraving. Texel is daar een voorbeeld van, maar ook in Zeeland (veelal om religieuze redenen).

Het is wel zeker dat er zaken zijn van personen door misdrijf om het leven gekomen, waarvan niet bekend is wie het is. Deze zaken zitten dus zowel in de SR- als in de DVP databank. De verwachting is dat in de toekomst (mogelijk vanaf volgend jaar) meer precies aangeven kan worden hoeveel van dit soort zaken er zijn.

De vraag of regulier gedaan is wat kon is niet goed te beantwoorden. Het team Vermiste Personen kijkt alleen naar DNA en onderzoekt daarbij met terugwerkende kracht wat er nog met een profiel gedaan kan worden (bv. opwaarderen van het aantal loci)

Het tactisch en forensisch onderzoeken van alle beschikbare onderzoekdossiers van deze zaken ligt bij de eenheden en er is onvoldoende capaciteit om op korte termijn alle 850 dossiers in onderzoek te nemen. Of ooit in het verleden, toen de nn-er werd aangetroffen, alles gedaan is wat toen regulier mogelijk was, ligt besloten in de onderzoekdossiers die in de eenheden liggen. Daar is geen algemeen oordeel over te geven. Wel mag worden aangenomen dat door de jaren heen een lijkvinding altijd tot onderzoek heeft geleid.

5.2.1

We zijn van harte welkom daar.

Groet, 5.1.2.e

Van: [redacted] <[redacted]@minjenv.nl [mailto:[redacted]@minjenv.nl]>

Verzonden: maandag 19 september 2022 16:36

Aan: [redacted] <[redacted]@politie.nl>; [redacted] <[redacted]@politie.nl>

CC: [redacted] <[redacted]@politie.nl>

Onderwerp: RE: cijfers onbekende doden

Ok, dank. Begrijp ik goed dat er ook onbekende doden zijn waar een verdenking is van een misdrijf? En dat we niet weten in hoeverre er regulier gedaan is wat kon? Groet [redacted]

Verzonden met BlackBerry Work

(www.blackberry.com)

Van: [redacted] <[redacted]@politie.nl>

Datum: maandag 19 sep. 2022 12:25 PM

Aan: [redacted] - BD/DGPenV/PPBT/PBO [redacted] <[redacted]@minjenv.nl>; [redacted] <[redacted]@politie.nl>

Kopie: [redacted] <[redacted]@politie.nl>

Onderwerp: RE: cijfers onbekende doden

Ha [redacted]

Dat hebben wij inmiddels gedaan, maar dat levert geen andere cijfers op. Wat we over de cijfers weten, staat in de mail hieronder.

Dit zijn de feitelijke cijfers.

De welke senario's aan deze nn-ers te koppelen zijn, is niet aan de hand van de cijfers te beschrijven. Daarvoor moet voor van elk van de 850 afzonderlijke zaken de informatie opnieuw onderzocht moeten worden. Dit vraag enorm veel cold case capaciteit, waarin nu niet is voorzien.

Van heel veel is overigens niet vast te stellen, omdat de doodsoorzaak niet bekend is en ook niet altijd is vast te stellen. Mogelijk dat identificatie daar wel nadere inhoudelijk informatie over zou kunnen geven, maar ook is op voorhand niet te zeggen.

Groet, [redacted]

Van: [redacted] <[redacted]@minjenv.nl [mailto:[redacted]@minjenv.nl]>

Verzonden: maandag 19 september 2022 11:32

Aan: [redacted] <[redacted]@politie.nl>

Onderwerp: RE: cijfers onbekende doden

Hoi [redacted]

Jullie zouden met [redacted] nader overleggen nav onderstaande.

Groet,

[redacted]

Van: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO

Verzonden: maandag 16 mei 2022 16:51

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e> @politie.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e> @politie.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e> @politie.nl>; 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO

<5.1.2.e> @minjenv.nl>

Onderwerp: RE: cijfers onbekende doden

Dank 5.1.2.e en 5.1.2.e

Zullen we een overlegje inplannen om nader over de cijfers te praten? Wat betekenen ze wel en niet. Wat kunnen we er wel en niet mee. Dan kunnen we ook de oorspronkelijke vragen die we over de aard en omvang van onbekende doden hebben gesteld, nog eens doorlopen, alsmede mogelijk een aantal andere feitelijk vragen die nu tijdens de uitwerking van de verkenning omhoog zijn gekomen.

Vriendelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e> @politie.nl>

Verzonden: maandag 16 mei 2022 15:56

Aan: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO <5.1.2.e> @minjenv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e> @politie.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e> @politie.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e @politie.nl>

Onderwerp: RE: cijfers onbekende doden

Hallo 5.1.2.e

Alsof je het aanvoelt...

Mijn collega 5.1.2.e heeft van het NFI een lijst gekregen waaruit blijkt dat er in onze databank ongeveer 850 onbekende doden zijn opgenomen. 5.1.2.e heeft de eerste 100 meer in detail bestudeerd en op basis van extrapolatie komt zij tot het volgende overzicht:

850 onbekende doden:

- Ongeveer 150 koelkastzaken NFI. Dit zijn zaken van voor 2006. Tijdens secties zijn een stukje bot en spier (en soms ook buisje bloed) veiliggesteld. Aangezien er toen nog geen DVP (databank vermiste personen) was, zijn deze zaken bewaard in de koeling.
- Ongeveer 180 zaken vanuit het BIDKL (berging en identificatiedienst koninklijke landmacht).
- De overige onbekende doden kunnen worden verdeeld over lichamen (ook van baby's) en bot/lichaamsdeel. Bewust hier even de term lichamen gebruikt ondanks het feit dat de wetgeving meerdere terminologieën hanteert. De verhouding is ongeveer 60/40. Op basis van de 850 onbekende doden betekent dit dus ongeveer 300 lichamen en 200 botten/lichaamsdelen.

Uiteraard blijven dit schattingen – het is dan ook goed samen even te kijken hoe we deze gegevens kunnen gebruiken.

Groet 5.1.2.e

5.1.2.e

Adviseur

Telefoon 06 5.1.2.e

Politie | directie operatie | beleidsontwikkeling | specialistische opsporing en ondermijning

---

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl [mailto:5.1.2.e@minjenv.nl]

Verzonden: maandag 16 mei 2022 11:04

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@politie.nl>

Onderwerp: cijfers onbekende doden

Hoi 5.1.2.e

Hebben jullie al gegevens binnen?

Groet,

5.1.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

----- Disclaimer -----

De informatie verzonden met dit e-mailbericht (en bijlagen) is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en zij die van de geadresseerde(n) toestemming kregen dit bericht te lezen.

Kennismeming door anderen is niet toegestaan.

De informatie in dit e-mailbericht (en bijlagen) kan vertrouwelijk van aard zijn en binnen het bereik van een geheimhoudingsplicht en/of een verschoningsrecht vallen.

Indien dit e-mailbericht niet voor u bestemd is, wordt u verzocht de afzender daarover onmiddellijk te informeren en het e-mailbericht (en bijlagen) te vernietigen.

Conform het beveiligingsbeleid van de Politie wordt e-mail van en naar de politie gecontroleerd op virussen, spam en phishing en moet deze e-mail voldoen aan de voor de

overheid verplichte mailbeveiligingsstandaarden die zijn vastgesteld door het Forum Standaardisatie.

Mail die niet voldoet aan het beveiligingsbeleid kan worden geblokkeerd waardoor deze de geadresseerde niet bereikt. De geadresseerde wordt hiervan niet in kennis gesteld.

The information sent in this E-mail message (including any attachments) is exclusively intended for the individual(s) to whom it is addressed and for the individual(s) who has/have had permission from the recipient(s) to read this message.

Access by others is not permitted.

The information in this E-mail message (including any attachments) may be of a confidential nature and may form part of the duty of confidentiality and/or the right of non-disclosure.

If you have received this E-mail message in error, please notify the sender without delay and delete the E-mail message (including any attachments).

In conformity with the security policy of the Police, E-mails from and to the Police are checked for viruses, spam and phishing and this E-mail must meet the standards of the government-imposed E-mail security as set by the Standardization Forum.

Any E-mail failing to meet said security policy may be blocked as a result of which it will not reach the intended recipient. The recipient concerned will not be notified.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

----- Disclaimer -----

De informatie verzonden met dit e-mailbericht (en bijlagen) is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en zij die van de geadresseerde(n) toestemming kregen dit bericht te lezen.

Kennisneming door anderen is niet toegestaan.

De informatie in dit e-mailbericht (en bijlagen) kan vertrouwelijk van aard zijn en binnen het bereik van een geheimhoudingsplicht en/of een verschoningsrecht vallen.

Indien dit e-mailbericht niet voor u bestemd is, wordt u verzocht de afzender daarover

onmiddellijk te informeren en het e-mailbericht (en bijlagen) te vernietigen.

Conform het beveiligingsbeleid van de Politie wordt e-mail van en naar de politie gecontroleerd op virussen, spam en phishing en moet deze e-mail voldoen aan de voor de overheid verplichte mailbeveiligingsstandaarden die zijn vastgesteld door het Forum Standaardisatie.

Mail die niet voldoet aan het beveiligingsbeleid kan worden geblokkeerd waardoor deze de geadresseerde niet bereikt. De geadresseerde wordt hiervan niet in kennis gesteld.

The information sent in this E-mail message (including any attachments) is exclusively intended for the individual(s) to whom it is addressed and for the individual(s) who has/have had permission from the recipient(s) to read this message.

Access by others is not permitted.

The information in this E-mail message (including any attachments) may be of a confidential nature and may form part of the duty of confidentiality and/or the right of non-disclosure.

If you have received this E-mail message in error, please notify the sender without delay and delete the E-mail message (including any attachments).

In conformity with the security policy of the Police, E-mails from and to the Police are checked for viruses, spam and phishing and this E-mail must meet the standards of the government-imposed E-mail security as set by the Standardization Forum.

Any E-mail failing to meet said security policy may be blocked as a result of which it will not reach the intended recipient. The recipient concerned will not be notified.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

----- Disclaimer -----

De informatie verzonden met dit e-mailbericht (en bijlagen) is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en zij die van de geadresseerde(n) toestemming kregen dit bericht te lezen.

Kennisneming door anderen is niet toegestaan.

De informatie in dit e-mailbericht (en bijlagen) kan vertrouwelijk van aard zijn en binnen het bereik van een geheimhoudingsplicht en/of een verschoningsrecht vallen.

Indien dit e-mailbericht niet voor u bestemd is, wordt u verzocht de afzender daarover onmiddellijk te informeren en het e-mailbericht (en bijlagen) te vernietigen.

Conform het beveiligingsbeleid van de Politie wordt e-mail van en naar de politie gecontroleerd op virussen, spam en phishing en moet deze e-mail voldoen aan de voor de overheid verplichte mailbeveiligingsstandaarden die zijn vastgesteld door het Forum Standaardisatie.

Mail die niet voldoet aan het beveiligingsbeleid kan worden geblokkeerd waardoor deze de geadresseerde niet bereikt. De geadresseerde wordt hiervan niet in kennis gesteld.

The information sent in this E-mail message (including any attachments) is exclusively intended for the individual(s) to whom it is addressed and for the individual(s) who has/have had permission from the recipient(s) to read this message.

Access by others is not permitted.

The information in this E-mail message (including any attachments) may be of a confidential nature and may form part of the duty of confidentiality and/or the right of non-disclosure.

If you have received this E-mail message in error, please notify the sender without delay and delete the E-mail message (including any attachments).

In conformity with the security policy of the Police, E-mails from and to the Police are checked for viruses, spam and phishing and this E-mail must meet the standards of the government-imposed E-mail security as set by the Standardization Forum.

Any E-mail failing to meet said security policy may be blocked as a result of which it will not reach the intended recipient. The recipient concerned will not be notified.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: RE: 20220922 concept resultaten verkenning NN
Datum: dinsdag 20 september 2022 16:30:28

Ps lukt het jou morgen aan het einde van de dag te reageren?

Van: 5.1.2.e . - BD/DGPenV/PPBT/PBO
Verzonden: dinsdag 20 september 2022 14:47
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @politie.nl>
Onderwerp: 20220922 concept resultaten verkenning NN

Hoi 5.1.2.e

Bij deze een eerste concept. Graag je commentaar. De passage moet voor het eind van de week klaar en komt dan via de officiële lijn nog een keer langs.

Groet,

5.1.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e - BD/DGPenV/PPBT/PBO
Cc: 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e @minjenv.nl;
 5.1.2.e @om.nl; 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e @om.nl;
 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e (AP Rotterdam); 5.1.2.e @om.nl;
 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ;
 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ;
 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ;

Onderwerp: RE: afspraken 1/12 en vervolgproces Pilot genealogische DNA-databanken
Datum: donderdag 10 december 2020 07:17:53

Hallo 5.1.2.e

Dank voor je mail met een weergave en actiepunten uit het laatste overleg.

Ik heb je mail doorgestuurd aan 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e. Zij zijn ook aangesloten bij de laatste overleggen en belangrijke initiators van de verkennende pilot onbekende doden (pilot NN).

Tijdens het overleg werd het perceptieverschil over de juridische grondslag wel aangestipt maar worden argumenten nog uitgewerkt en nagestuurd. 5.2.1

Omdat de verkennende pilot NN in onze eerdere contacten met de minister en burgemeester als belangrijk en waardevol werd gezien, willen wij een zorgvuldig uitgewerkte reactie aanreiken.

Onze reactie vanuit de politie is dus in voorbereiding maar zal ook intern afgestemd worden. Deze afstemming vraagt meer tijd dan voorzien (agenda's zijn in deze weken erg vol) en wordt zo spoedig mogelijk maar niet deze week naar jou gestuurd.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

FO-programma / Cold Cases

Politie | Staf Korpsleiding
 Bezoekadres: Kwekerijweg 6, 3709 JA ZEIST
 Postadres: Postbus 17107, 2502 CC Den Haag
 M 06 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl [mailto:5.1.2.e @minjenv.nl]

Verzonden: woensdag 9 december 2020 13:00

Aan: 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e @minjenv.nl;
 5.1.2.e @om.nl <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e
 <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e @nfi.nl>; 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e ; 5.1.2.e @nfi.nl>;
 5.1.2.e (AP Rotterdam)' <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e @om.nl'
 <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e @politie.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal)
 <5.1.2.e @om.nl>

CC: 5.1.2.e @politie.nl; 5.1.2.e <5.1.2.e >
 @minbzk.nl; 5.1.2.e @minvws.nl>;
 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e @minjenv.nl; 5.1.2.e @minbzk.nl>

Onderwerp: afspraken 1/12 en vervolgproces Pilot genealogische DNA-databanken

Hoi allen,

Hierbij de afspraken uit het overleg en de beloofde schets van het vervolg (inclusief voorstel planning).

- 5.1.2.e zorgt dat er een notitie komt vanuit de politie over nut en noodzaak van de pilot, alsmede een cijfermatig overzicht van de onbekende doden die niet zijn geïdentificeerd mbv standaardwerkproces (graag ook duiden wat dat standaardproces is (DNA-databank vermiste personen en Databank Lyon?) met relevante categorisering (zie oa vragen in het document 'input nota' dat bij het overleg van 1/12 op de agenda stond) (week 7/12).
- 5.1.2.e en 5.1.2.e sturen 5.1.2.e opmerkingen over het document 'input nota' dat op de agenda stond. 5.1.2.e neemt contact op met 5.1.2.e en 5.1.2.e om ea nader door te spreken (week 14/12).
- Formeel standpunt politie en burgemeesters: is maatschappelijk belang identificatie NN zo groot dat er moet worden ingezet op mogelijk maken pilot (en wetgeving om nieuwe werkwijze via commerciële DNA-databanken mogelijk te maken).
  - o 5.1.2.e legt contact met pf cold cases (en anderen indien nodig) zodra de notitie van 5.1.2.e binnen is en koppelt dit terug aan 5.1.2.e en 5.1.2.e (week 14/12). 5.1.2.e en 5.1.2.e bespreken dit met BZK (week 4/1)
  - o BZK polst VNG (januari).
- Nadere afstemming over informeren Minister over de verkenning gebruik commerciële DNA-databanken NN-doden (niet strafrecht) incl advies tav informeren TK via de gebruikelijke lijnen (JenV, BZK, politie, NFI, OM) (januari).

Als jullie opmerkingen of vragen hierover hebben, weten jullie me te vinden.

Vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

06-5.1.2.e

*Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directoraat-generaal Politie en Veiligheidsregio's
Programma politieke beleidsontwikkeling*

*Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag*

*Postbus 20301
2500 EH Den Haag*

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Input concept nota MvJenV en MvBZK

Doel nota

1. U te informeren over de verkenning gebruik particuliere genealogische DNA-databanken voor de identificatie van niet-geïdentificeerde doden (niet strafrechtelijk)
2. U te informeren dat het openbaar ministerie, los van deze verkenning, inmiddels de mogelijkheden verkent of het mogelijk is gebruik te maken van deze private DNA-databanken in het kader van een of meer cold cases (wel strafrechtelijk). Indien zij mogelijkheden hiertoe ziet, zult u hierover tijdig worden geïnformeerd.
3. U vragen in stemmen met het advies om:

5.2.1

Aanleiding

In de brief van 24 februari 2020 heeft u in reactie op het mediabericht 'Hobby-databanken als nieuwe opsporingsmethode (NRC, 15 december 2019) aangegeven dat de politie, het NFI, het OM en uw departement verkennen wat de mogelijkheden en voorwaarden zouden zijn voor het gebruik van particuliere DNA-databanken. De eerste stap daarin is een verkenning naar het gebruik van deze databanken voor het identificeren van onbekende doden, waarbij met voldoende zekerheid vaststaat dat zij geen slachtoffer zijn van een misdrijf. De volgende stap is te onderzoeken of en in hoeverre deze nieuwe ontwikkeling kan worden gebruikt in het Nederlandse strafprocesrecht, onder meer voor het ophelderen van cold cases.

1. (Eerste) uitkomst verkenning gebruik particuliere databank voor NN

Huidig juridisch kader

De politie heeft voorgesteld met het NFI een pilot uit te voeren waarbij particuliere genealogische DNA-databanken worden gebruikt als ultimum remedium om een niet-geïdentificeerde dode van wie redelijkerwijs kon worden aangenomen dat die geen slachtoffer is van een misdrijf en die niet via de DNA-databank vermiste personen kon worden geïdentificeerd (5.2.1), alsnog te identificeren.

De vraag is of de huidige wet toestaat dat de politie in opdracht van de burgemeester een DNA-profiel van een niet-geïdentificeerde dode laat vergelijken met een DNA-profiel dat is opgeslagen in een particuliere genealogische DNA-databanken met als doel identificatie van de dode. De (wetgevings)juristen van het Ministerie van Binnenlandse en van het Ministerie van Justitie en Veiligheid zijn van oordeel dat deze vergelijking een meer dan geringe inbreuk is op de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen maakt. De Wet op de Lijkbezorging, artikel 3 Politiewet en de Wet politiegegevens die de wetgever beoogde van toepassing te laten zijn, bieden hiervoor niet de

Overzicht van opmerkingen bij 64 - 20201127 input conceptnota Ministers.pdf

---

Pagina: 1

 Nummer: 1   Auteur: 5.1.2.e   - BD/DGPenV/PPBT/PBO   Datum: 23-5-2023 16:08:09
Databank Lyon

benodigde expliciete grondslag. Naar het oordeel van de (wetgevings)juristen maakt het feit dat het gaat om een DNA-profiel van een overledene die vergeleken wordt met DNA-profielen van mensen die daarvoor uitdrukkelijk en bewust toestemming hebben gegeven dit oordeel niet anders.

5.2.1

De Wet op de Lijkbezorging wordt herzien en zal voor de zomer in consultatie gaan. De DNA-databank vermiste personen kan mogelijk worden meegenomen in het traject Wetsvoorstel zoekmiddelen urgente persoonsvermissingen. Financiering en de inhoud van dit wetsvoorstel staan nu ter discussie.

Het advies van de wetgevingsjuristen is om het goed regelen van het huidige identificatieproces zo min mogelijk te belasten met ingewikkelde vraagstukken, zoals het gebruik van particuliere DNA-databanken.

Nog andere overwegingen waarmee rekening moet worden gehouden?

Nut en noodzaak van een wetstraject voor het gebruik van particuliere DNA-databanken voor het identificeren van onbekende doden van wie redelijkerwijs kan worden verondersteld dat deze geen slachtoffer zijn van een misdrijf.

Het is duidelijk dat er een maatschappelijk belang is om onbekende doden een naam te geven, zodat familieleden worden geïnformeerd over hun overlijden.

De feiten

Het huidige identificatieproces, bestaande uit xxxx, heeft ertoe geleid dat xxx niet-geïdentificeerde doden die geen slachtoffer zijn van een misdrijf sinds datum xx zijn opgeslagen in de DVP. De afgelopen xxx zijn er gemiddeld jaarlijks xxx nieuwe NN'ers die niet met behulp van de DNA-databank vermiste personen of niet kunnen worden geïdentificeerd. De gemiddelde ouderdom van de vondst van de overledenen is xxx en wat is etniciteit.

Vraag: weten we van hoeveel NN'ers het profiel nog niet in de DNA-databank vermiste personen zit?

Vraag: Wat is bekendheid DNA-databank vermiste personen?

Standpunt partijen

- Politie (JenV)
- Burgemeesters (VNG) (BZK)

Pilot NN notitie

Achtergrond

In de Verenigde Staten zijn doorbraken behaald bij het identificeren van onbekende doden (NN'ers) en in het achterhalen van daders in geval van misdrijven. Bij het oplossen van deze zaken, werd gebruik gemaakt van informatie uit genealogische DNA databanken. Voorbeelden zijn: het dossier van de Buckskin girl en het dossier van de Golden State Killer.

In Nederland wordt nog geen gebruikgemaakt van deze nieuwe technische opsporingsmogelijkheid via het inzetten van deze genealogische DNA databanken. De ambitie is een verkenning uit te voeren via een pilot om (als ultimum remedium) een genealogische DNA-databank in te zetten voor identificatie van een select aantal van 20 NN'ers, niet zijnde strafzaken.

Door Politie en het NFI is een juridische basis uitgewerkt die als grondslag kan dienen voor de pilot NN. Deze juridische basis is beoordeeld door het ministerie. Als Politie begrijpen we dat een eventuele politieke component in de afweging een rol zou kunnen spelen. Ons verzoek is die als zodanig benoemd te zien en niet verhuld als juridische argument. Daarnaast lijkt de beperkte doelstelling van de pilot NN onterecht opgerekt te worden om een andere discussie eerst te voeren. De pilot NN is opgezet om een onderzoeksmethode technisch te onderzoeken. Deze doelstelling zou niet opgerekt moeten worden tot de vraag of politie wel DNA zou mogen afnemen in het geval van niet-misdrijven.

Introductie en doel notitie

Het NFI en de Politie hebben de verkennende pilot NN vorm gegeven. Bij toetsing van de juridische grondslag voor de pilot, hebben aandachtspunten van het OM en J&V geleid tot meerdere besprekingen. Omdat visie- en standpunten van partijen onderling afwijken, is het voorstel om de beslissing daarover voor te leggen aan de minister van J&V en de minister van BZK.

De besprekingen over de juridische grondslag en het kader gegevensverwerking zijn onder leiding van het ministerie van J&V gevoerd (deelnemers aan deze online besprekingen zijn afgevaardigden van het ministerie J&V, het ministerie BZK, het OM, het NFI en de Politie). In de laatste bespreking wees het ministerie de uitvoering van de pilot NN af vanwege onvoldoende bewijs van nut en noodzaak van de pilot en twijfel over het maatschappelijk belang voor identificatie onbekende doden.

Vanuit Politie zien we in het algemeen een dunne wettelijke basis voor DNA-gerelateerde onderzoeken. Wel zijn we van mening dat de opgestelde juridische grondslag voor deze pilot een verdedigbare basis biedt voor de uitvoering daarvan. In een eerder plan van aanpak zijn de governance, de financiering en de waarborgen uitgewerkt die ook voldoende basis bieden voor de pilotuitvoering (zie bijlage)

In de voorliggende notitie wordt het maatschappelijk belang, nut en noodzaak vanuit het standpunt van de Politie toegelicht. Daarnaast bieden de uitkomsten van de pilot de benodigde leerpunten voor de Politie om in de toekomst op adequate wijze uitvoering te kunnen geven aan gelijksoortige vraagstukken.

Belang, nut en noodzaak

1) Maatschappelijk belang

In de krantenartikelen van 14 december in het AD en 15 december in De Telegraaf is het maatschappelijke belang uitvoerig beschreven en onderbouwd. Naast de forensische opsporing naar een hoger niveau te willen tillen, de technische mogelijkheden gebruiken om het werk efficiënter te kunnen uitvoeren en aanwijzingen in een onderzoek sneller op te volgen of goed onderbouwde antwoorden te kunnen geven aan nabestaanden. Nagenoeg iedere onbekende dode is een vermist en gemist persoon, waarbij de onzekerheid voor deze nabestaanden onverteerbaar is. Deze belangen staan centraal.

Ook bestuurslid Wicky van der Meijs van de Federatie Nabestaanden Geweldslachtoffers onderstreept dit. Zij stelt dat er nog veel kansen liggen.

2) Plicht

In het verleden werden NN'ers veelal begraven of geruimd zonder uitgebreide poging tot identificatie. In de laatste grote wijziging van de Wlb (in 2010) is in artikel 21, lid 3 de oorspronkelijk 'bevoegdheid' omgezet in 'plicht' voor de burgemeester om – voorafgaand aan een begraving – een arts in te schakelen om lichaamsmateriaal af te nemen indien de identiteit niet kan worden vastgesteld.

Het ontbreken van een formele toezichthouder op de naleving van de Wlb, heeft ertoe geleid dat de minister van BZK heeft benadrukt veel waarde te hechten aan het zorgvuldig en respectvol ruimen van graven. Met deze wetenschap is het evident dat er ook een ultieme poging gedaan moet worden voor het achteraf identificeren van alle begraven NN'ers, voordat er kamervragen kunnen ontstaan of een maatschappelijk debat gestart zou gaan worden.

3) Noodzaak

Onopgeloste misdrijven slopen de familie en vrienden van slachtoffers. Ze leven jaar in jaar uit tussen hoop en wanhoop. Het risico dat daders nog een keer kunnen toeslaan geeft de nabestaande een gevoel van angst en onrechtvaardigheid. De wil en inzet bij de cold case teams van de politie is groot; een belangrijke drijfveer is het geven van een onderbouwd antwoord richting de nabestaanden. Ook hierin pleit het bestuur van de Federatie Nabestaanden Geweldslachtoffers voor het gebruik van genealogische of particuliere dna-databanken bij coldcaseonderzoeken.

4) Leereffect

Het pilotresultaat wijst uit of het technisch en logistiek mogelijk is openbare genealogische DNA-databanken in te zetten voor identificatie van onbekende doden, niet zijnde strafzaken.

De pilot maakt inzichtelijk wat de genealogische DNA-databanken daadwerkelijk zouden kunnen opleveren in Nederlandse zaken. Daarnaast maakt de pilot ook inzichtelijk welke handelingen noodzakelijk zijn die in de eigen organisatie te realiseren zijn of ingehuurd dienen te worden.

Als het project is afgerond is er een takenverdeling en protocol uitgewerkt van het gehele (werk)proces van selectie van onbekende doden (technische en tactische intakecriteria) tot en met het stamboomonderzoek.

5) Potentiele besparing op capaciteit

Een rechercheur zal bij een “no-hit” uit de DNA-databank, de NN'er trachten te identificeren door DNA-gegevens, dacty, foto's en beschrijvingen bij Interpol aan te reiken. Daar wordt de informatie uitgezet naar (ca 198) aangesloten Interpol-landen. De rechercheur herhaalt dit iedere twee jaar.

De retourberichten op deze Black Notice (Interpol bericht) worden verwerkt door de rechercheur. Daarnaast zet de rechercheur ook regelmatig de beschikbare Dacty uit naar landen waarvan het vermoeden bestaat dat de NN'er vandaan komt. Ook het voeden en bijhouden van Politie.nl, het uitlopen van tips en reacties vanuit instituten worden administratief verwerkt door de rechercheur.

Het vraagt relatief veel tijd van een coldcase rechercheur om de identificeerbare gegevens uit te wisselen en te onderzoeken op (inter)nationale sites, social media, met ketenpartners als Interpol, Landelijk bureau Vermiste personen, het NFI en individuele landen.

De pilot maakt inzichtelijk wat de winst op capaciteit kan zijn als genealogische databanken ingezet kunnen worden. Een voorzichtige inschatting is:

- 1) 40% winst op administratieve handelingen
  - ➔ Inspanning vanuit landelijke coldcase teams tot 10.000 uur per jaar.
  - ➔ Potentiele winst: 4000 uur op jaarbasis
- 2) 20% besparing op kosten die nu gemaakt worden voor ondersteunende middelen:
  - ➔ Gezichtsreconstructie bij onherkenbare NN'ers (nu € 2600 à € 3500 per onderzoek).
  - ➔ Isotopenonderzoek (geografische detectie, nu € 6000 per onderzoek).
  - ➔ Potentiele kostenbesparing: € 2000 voor onderzoeken naar NN-ers en Vermisten.

Wat doet de Politie eraan?

In de dagelijkse praktijk van vermisten en onbekende doden, wordt ons vaak gevraagd “wat wij eraan doen”. Ons antwoord is dat wij – als Politie – een zaak niet loslaten en altijd bezig zijn met analyseren van signalen, creëren van nieuwe inzichten. Daarbij zijn we vaak gebonden aan bestaande methoden maar zetten we graag in op nieuwe technieken. De praktijk leert dat juist daarmee onopgeloste zaken eerder van een antwoord kunnen worden voorzien en vermisten een naam krijgen, zodat ouders, broers en zussen verder kunnen met het rouwproces en hun leven.

Ook de pilot NN is gebaseerd op zo'n nieuwe techniek, die ook al succesvol is toegepast in andere landen. Als Nederlandse Politie kunnen en willen we niet achterblijven. We hebben een solide plan, sterke partners en de relatief kleine investering zal het veelvoudige opbrengen. Niet alleen op het technische vlak maar juist ook op maatschappij vlak en zelfs op de blanco vlekken in de DNA wetgeving.

Naast het maatschappelijk belang, merken we veel interesse bij dagbladen, TV en de landelijke misdaadjournalisten Peter R de Vries, John van de Heuvel; en Mick van Wely. Graag willen we de gezamenlijke aanpak van het OM, het NFI, de Politie en het ministerie van J&V zichtbaar maken en terug geven aan Op-1, het NRC, Volkskrant, Telegraaf, 1 Vandaag, met de kennis van nu en de bekende misdaadprogramma's. We weten dat hun interesse er is en dat zij het item al uitgezonden hebben of aan het voorbereiden zijn. Wij zien dat, het negeren van wat er nu gebeurt en een afwijzing van dit initiatief, als een risico en dat willen en kunnen wij voorkomen.

Advies

Op basis van de genoemde argumenten (belang, plicht, noodzaak, leereffect en potentiële besparing), wordt de waarde van de pilot NN vanuit verschillende invalshoeken benadrukt.

In de ogen van de Politie kan er maar één conclusie zijn ten aanzien van de pilot NN, namelijk: laten uitvoeren onder coördinatie van de Politie met brede steun van haar partners. Met de pilot NN gaan we namelijk de noodzakelijke antwoorden vorm geven en de maatschappelijk behoefte beantwoorden.

Bijlagen:

1. Advies en onderbouwing om verkennende pilot NN wel uit te voeren
  - Mail 20201127 'INPUT REACTIE feitelijke en juridische onderbouwing advies verkenning'
2. DNA-verwantschapsonderzoek in genealogische DNA-databanken kan een interessante methode zijn
  - 20200225 Brief van Minister aan de tweede kamer 'Cold_cases oa_genealogische_DNA-databanken'
3. Juridische grondslag en basis gegevensverwerking
  - 20200127 Memo 'Wettelijke grondslag genealogische databanken v.1.0'
  - 20200527 Memo 'Gegevensverwerking pilot onbekende doden'
4. Artikel en boek over nieuwe opsporingsmethode
  - Artikel 20191215 'Hobby-databanken aks nieuwe opsporingsmethode'
  - Boek 'hooiberg vol spelden'
5. Plan van aanpak
  - Document 20190624 'PILOT Verkenning Identificatie NN in genealogische DNA-databanken versie0.7'

Reactie ‘feitelijke en juridische onderbouwing advies verkenning’

Met referentie aan de brief aan de tweede kamer ‘200225 Cold_cases_(oa_genealogische_DNA-databanken)’ is gewezen op de mogelijkheid van het gebruik van openbare genealogische DNA-databanken als opsporingsmethode bij cold cases en het identificeren van onbekende doden.

Het ministerie van J&V, het Nederlands Forensisch Instituut, het Openbaar Ministerie en de Politie gaan verkennen wat de mogelijkheden en voorwaarden zouden zijn voor het gebruik van openbare genealogische databanken. Die verkenning richt zich op de identificatie van onbekende doden.

Aanleiding, gevraagde acties en advies

Openbare genealogische DNA-databanken zijn databanken die door veelal commerciële partijen zijn opgericht met als doel dat mensen hun verwanten kunnen zoeken en informatie krijgen over hun geografische herkomst. De vraag wordt gesteld of en hoe de succesvol gebruikte opsporingsmethode in Amerika ook in Nederland kan worden ingezet.

Het ministerie van J&V, het Nederlands Forensisch Instituut, het Openbaar Ministerie en de Politie hebben de volgende vragen aan de orde gesteld:

1. Wordt de verkenning in Nederland vormgegeven op basis van: meerdere te identificeren onbekende doden (die niet door een misdrijf om het leven zijn gekomen) of een strafzaak?
2. Welke elementen in de juridische grondslag en/of het kader gegevensverwerking belemmeren de start van de verkenning?
3. Welke risico's gelden voor de uitvoering en afronding van de verkenning en biedt het opgestelde plan van aanpak daarvoor voldoende waarborgen?

Naast de vraag of en hoe de voorgenomen verkenning gestart en uitgevoerd kan worden, zijn aanvullende vragen aan bod gekomen over het opstellen van DNA-profielen, het opnemen van DNA-profielen in databanken, de ontwikkeltrajecten van verschillende DNA-databanken en het gebruik van de hieruit voortkomende gegevens in het Nederlandse strafprocesrecht.

Relevante feiten

A. Profielen

De voorgenomen verkenning maakt gebruik van DNA-profielen die afwijken van de tot nu binnen Nederland gebruikte forensische standaard. De bekende DNA-databanken (Politie, NFI, Interpol) maken gebruik van autosomale profielen, terwijl deze verkenning inzet op (biologische) genealogische profielen. De uitvoering van de verkenning staat daarmee los van de bestaande DNA-databanken.

B. Technische geschiktheid

De biologische monsters van NN-ers dienen te voldoen aan bepaalde criteria om ingezet te worden voor deze specifieke genealogische verkenning. Bij een eerste oriëntatie voor de technische geschiktheid is 50% van de biologische monsters afgewezen. Belangrijk is dat er voldoende beschikbare biologische materiaal resteert (50%) om de technische doelen van een verkenning te kunnen behalen.

C. Juridische grondslag en kader gegevensuitwisseling

De Juridische grondslag en kader verwerking persoonsgegevens zijn uitgewerkt voor een verkenning van meerdere te identificeren onbekende doden (niet zijnde een misdrijf) op basis van Wlb, art. 21, 3e lid en de Wpg. De betekenis voor een verkenning is:

- Op basis van het belang voor de samenleving is er een rechtvaardiging voor een inbreuk met als doel het identificeren van NN-ers en met hulpverlening als taak.
- Geen privacywetgeving van toepassing op gegevensverwerking van NN-ers.
- Politie verwerkt onder de Wpg zodra een match terugkomt vanuit de openbare genealogische databank en laat externe partners werken conform opgestelde verstrekingsgrondslag voor toeleveranciers.

Conclusie en advies

Onderzoeksvragen:

1. Wordt de verkenning in Nederland vormgegeven op basis van: meerdere te identificeren onbekende doden (die niet door een misdrijf om het leven zijn gekomen) of een strafzaak?

Conclusie en advies:

De verkenning in Nederland krijgt twee vormen:

- a) Verkenning o.b.v. meerdere te identificeren onbekende doden niet zijnde misdrijven.
- b) Verkenning o.b.v. een nader te bepalen strafzaak.

Uitgangspunten zijn: de voorbereiding van verkenning-b zal niet een vertragende factor zijn voor verkenning-a, en, de resultaten van verkenning-a kunnen gebruikt gaan worden in verkenning-b.

2. Welke elementen in de juridische grondslag en/of het kader gegevensverwerking belemmeren de start van de verkenning?

Conclusie en advies:

Een verkenning van meerdere te identificeren onbekende doden (niet zijnde een misdrijf) kan starten op basis van Wlb, art. 21, 3e lid en de Wpg. De onderbouwde inhoudelijke bezwaren hierop zijn niet bekend maar zeker welkom, zodat een mogelijke aanscherping van de grondslag gerealiseerd kan worden.

3. Welke risico's gelden voor de uitvoering en afronding van de verkenning en biedt het opgestelde plan van aanpak daarvoor voldoende waarborgen?

Conclusie en advies:

Het ministerie van J&V, het OM, het NFI en de Politie hebben kennis genomen van het plan '20190624 PILOT Verkenning Identificatie NN in genealogische DNA-databanken versie0.7'. en zien geen onoverkomelijk bezwaar voor de uitvoering en afronding van de verkenning.

Advies is om de betrokken burgemeesters te informeren.

In de praktijk wordt de burgemeester met name betrokken zodra aan de orde is dat een graf van een onbekende doden geruimd zou moeten gaan worden. De burgemeester heeft in die situatie de bevoegdheid om een arts de opdracht te geven om DNA-materiaal af te nemen.

In de voorliggende verkenning is dit niet aan de orde omdat het DNA-materiaal al is afgenomen, echter, vanuit de gedachte dat een burgemeester de beschermheer/vrouw is voor onbekende doden is het advies om de burgemeester te informeren over de verkenning.

Voorstel voor afspraken in relatie tot beoogde verkenning:

- De (tussen)resultaten worden gedeeld met de aangewezen vertegenwoordigers van het ministerie van J&V, het Openbaar Ministerie, het NFI en de Politie.
- Bij afwijking van het plan wordt deze gedeeld met de aangewezen vertegenwoordigers van het ministerie van J&V, het Openbaar Ministerie, het NFI en de Politie.
- Afronding van de verkenning en rapportage daarover wordt voorgelegd aan de aangewezen vertegenwoordigers van het ministerie van J&V, het Openbaar Ministerie, het NFI en de Politie, voordat deze gedeeld en verspreid worden.
- Burgemeesters van de betrokken eenheden worden geïnformeerd over doel, opzet en uitvoering van de verkenning.
- Uitkomsten uit de verkenning worden gebruikt voor aanscherping van de huidige wetgeving en taakstellingen, versterking van organisationele- en uitvoeringsvragen bij gerelateerde databanken en inzicht in waarborgen voor aanpalende verkenningen.
- Registratie van onbekende doden kent geen eenduidig landelijk proces. Het is aan te bevelen dat uitkomsten en adviezen uit het onderzoekstraject van 'Necker van Naem' als handvat wordt gebruikt voor verbeteringen in het registratieproces.
- Informatie over aantallen onbekende doden is niet eenduidig te herleiden uit de gemeentelijke basisadministratie en/of uit CBS-cijfers. De belangrijkste reden is dat er geen akte van overlijden is (omdat de identiteit niet bekend is). Het is aan te bevelen om een onderzoekstraject op te zetten om de aangifte van overlijden te stroomlijnen

Parlementair overzicht cold case

Antwoorden Kamervragen over de cold case kalender, 27 november 2018

- Cold case kalender
- Criteria cold case
- 5.1.2.e
- DNA-V

Antwoorden Kamervragen over het boek 'Moordsporen, op zoek naar de waarheid achter cold cases', 17 januari 2020

- Kwaliteit opsporing
- 5.1.2.e
- Klokkenluiders binnen politie
- Pilot second opinion Noord-Holland

Brief TK Politieaanpak cold cases 24 februari 2020

- Lijnen in aanpak

Beantwoording schriftelijke vragen over politie en nationale veiligheid, 27 mei 2020: toegezonden Verslag van een schriftelijk overleg, Vastgesteld 16 april 2020

- Externe expertise
- Landelijk netwerk (geen landelijk bureau)
- ESI-politieambtenaar en ESI-vrijwilliger: inzet meer vrijwilligers
- Verkenning: juridisch/ethisch/technisch

Beantwoording kamervragen Kuiken (PvDA) d.d. 28 augustus 2020: over een landelijk cold cases team (ingezonden 7 juli 2020).

- Cold case voorziening etc
- Definities
- Media-aandacht

MOTIE VAN DE LEDEN VAN WIJNGAARDEN EN VAN TOORENBURG Voorgesteld tijdens het Notaoverleg van 21 september 2020 De Kamer, gehoord de beraadslaging, constaterende dat er nog circa 1.700 zaken door de politie en het Openbaar Ministerie zijn aangemerkt als een cold case; overwegende dat het van groot belang is dat zaken worden opgelost om straffeloosheid tegen te gaan en slachtoffers recht te doen; overwegende dat de inzet van zowel studenten als werkenden een waardevolle bijdrage kan leveren aan het oplossen van de aangemerkte cold cases; verzoekt de regering, zorg te dragen voor een gericht wervingsplan voor vrijwilligers onder werkenden en studenten die tot hulp kunnen zijn bij het oplossen van een cold case met een daarbij horende geschikte waardering van de vrijwilligers, en gaat over tot de orde van de dag. Van Wijngaarden Van Toorenburg.

Bijlage moties, toezegging en aanvullende zaken, 2 december 2021

Politievrijwilligers

In het verlichten van de operationele druk werkt politie ook met vrijwilligers. Zo beziet de politie op dit moment bijvoorbeeld of het uitbreiden van het huidige aantal vrijwilligers bij de landelijke cold case-voorzieningen een oplossing kan zijn. Uiteraard onder de voorwaarden dat de politievrijwilliger bevoegd en bekwaam is om het werk uit te voeren en niet op een formatieplek terecht komt. De vrijwilligers worden gewaardeerd conform de Regeling vergoedingen politievrijwilligers. De politie doet dit in samenhang met het realiseren van een meer landelijke werkwijze bij de

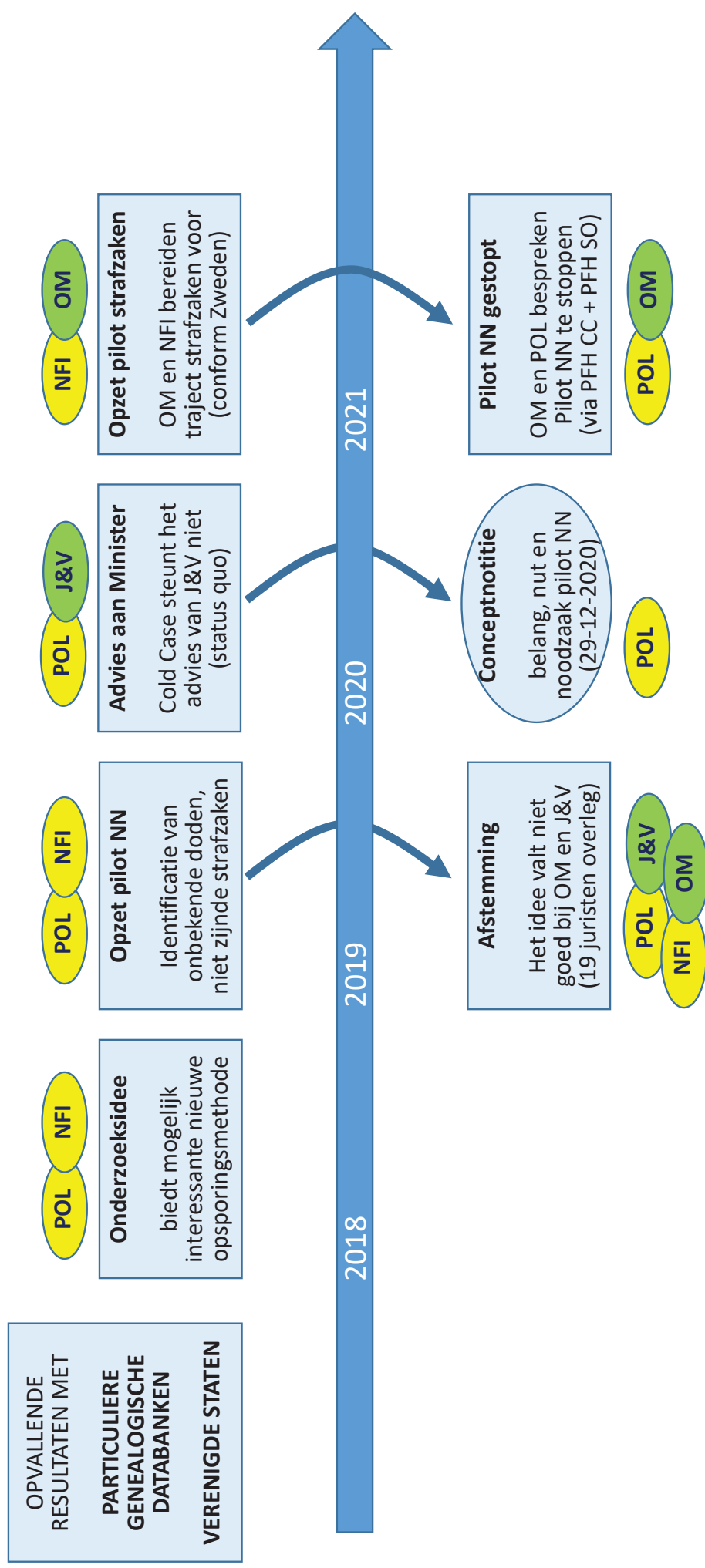
aanpak van *cold cases*, waarvan de inzet van vrijwilligers onderdeel uitmaakt.

3 december 2021 Onderwerp Antwoorden Kamervragen over het gebruik maken van particuliere genealogische DNA-databanken voor het oplossen van cold case zaken

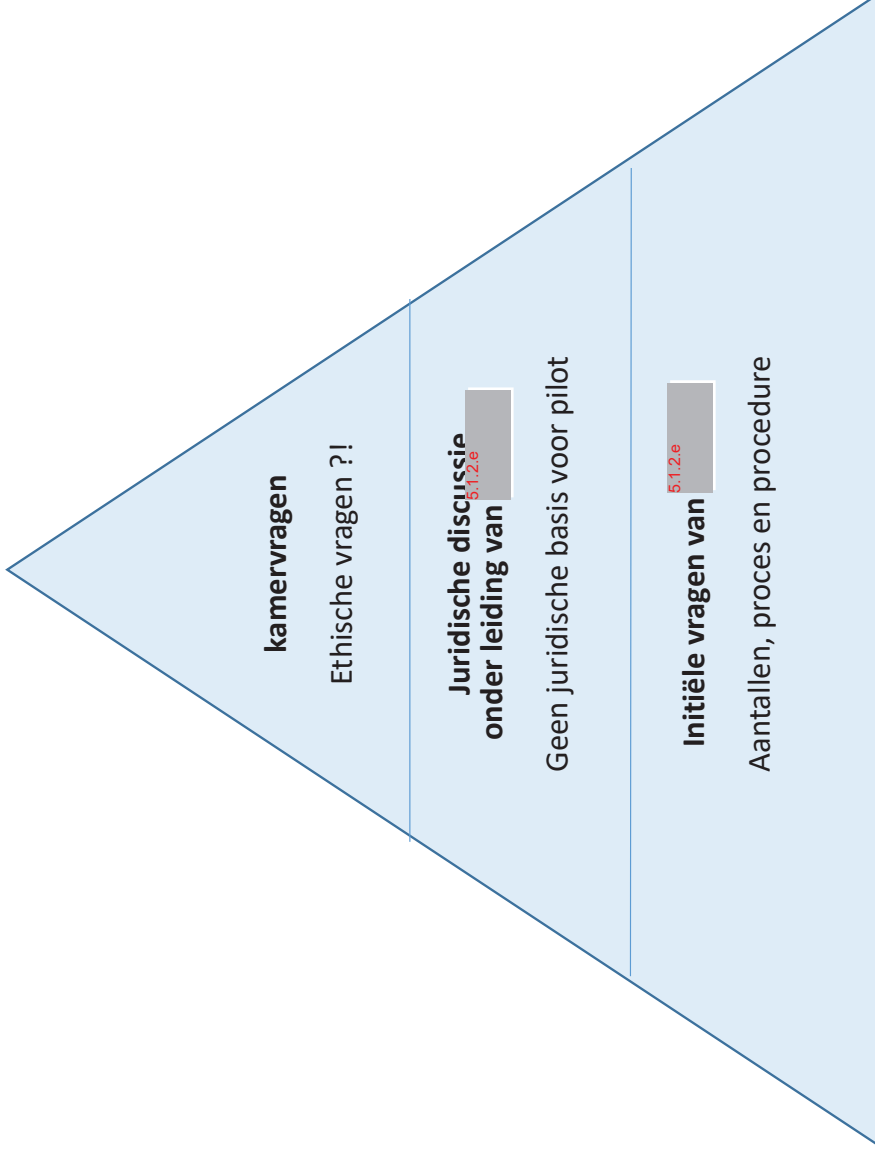
De verkenning voor het gebruik door de politie van de genealogische DNA-databanken voor de identificatie van onbekende doden zal naar verwachting aan het begin van volgend jaar worden afgerond. De resultaten zullen in de eerste maanden van 2022 worden gedeeld met uw Kamer.

In Nederland loopt, zoals in de antwoorden opvraag 2 en 5 geformuleerd, nu een verkenning. De resultaten van de verkenning worden afgewacht voordat conclusies worden getrokken met betrekking tot de juridische haalbaarheid en proportionaliteit van een pilot in Nederland met genealogische DNA-databanken voor de identificatie van onbekende doden.

TIJDLIJN

INHOUD

Zorgpunt dat huidige antwoorden niet volledig juist zijn en leiden tot wegvallen van kansen voor pilot strafzaken

POL

eens over ontbreken wetgeving maar zien wel voldoende juridische basis voor pilot NN

POL

Betreft niet pilot NN maar VP
VP: ^{5.1.2.e} pakt dit aan

Ontwikkelingen buiten de VS en met name in Nederland

In Nederland is de forensische toepassing van genetische genealogie juridisch complex. De toepassing van genetisch-genealogisch onderzoek en het gebruik van buitenlandse openbare genealogische DNA-databanken *in strafzaken* stuit in Nederland op diverse juridische hobbels die onder meer verband houden met de betekenis van het begrip ‘DNA-onderzoek’ in het Wetboek van Strafvordering en de wettelijke condities die zijn neergelegd in het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken.¹

Buiten het strafrechtelijke kader ligt dat anders, met name bij vermissingen en de identificatie van onbekende doden. In die gevallen waarin (1) de politie ter vervulling van zijn hulpverleningstaak uitsluitend op zoek is naar de identiteit van een onbekende dode, (2) het overlijden niet, althans niet evident het gevolg is van een misdrijf, en (3) alle overige instrumenten voor identificatie zijn uitgeput, valt te overwegen om toepassing te geven aan genetisch-genealogisch onderzoek met behulp van openbare genealogische DNA-databanken in het buitenland. Dergelijke plannen leven inderdaad. De Nationale politie, het ministerie van Justitie en Veiligheid, het Openbaar Ministerie en het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) voeren momenteel verkennende gesprekken voor het eventuele opzetten van een project ‘verkenning identificatie onbekende doden (geen strafzaken) via openbare genealogische DNA-databanken’. Met het oog op de identificatie van een onbekende dode kan een gespecialiseerd laboratorium in Nederland onder toezicht van het NFI zorgdragen voor het vervaardigen van een SNP-DNA-profiel uit celmateriaal van de onbekende dode. Dat profiel kan vervolgens door het NFI worden geüpload in de DNA-databank van GEDmatch en/of FamilyTreeDNA. Het NFI ontvangt de resultaten van het verwantschapsonderzoek in de databank en verwijderd daarna het SNP-DNA-profiel van de onbekende dode uit die databank. De politie kan in samenwerking met het NFI en genealogische specialisten het stamboomonderzoek verrichten.

Door uitvoering te geven aan dergelijk verwantschapsonderzoek in enkele zaken kunnen de technische en logistieke uitvoerbaarheid ervan worden getoetst en de maatschappelijke haalbaarheid ervan worden nagegaan. Het is op dit moment nog onduidelijk of en zo ja wanneer dit project daadwerkelijk van start zal gaan.

De politie in Zweden overweegt de methode toe te passen en heeft daarvoor van het Zweedse openbaar ministerie toestemming gekregen.²

---

¹ Enkele juridische obstakels worden besproken in: D.J.C. Aben, ‘Juridische aspecten van (grootschalig) DNA-verwantschapsonderzoek’, *EeR* 2019, afl. 1, p. 20-33.

² Zie: <https://www.thelocal.se/20180507/swedish-police-mull-using-dna-family-tree-websites>.

Vragen aan allen:

1. Volgorde stuk?
2. Technische verkenning
  - ....
3. Ethische verkenning
  - De beschrijving van de ethische verkenning: zijn de verschillende onderdelen voldoende homogeen?
  - In hoeverre hebben de ethische vragen over de genealogische DNA-databanken zelf invloed op de vraag of overheidsgebruik wenselijk is (laatste alinea 5.1).
  - Paragraaf 5.2.6: laatste zin
De gene van wie het DNA-profiel matcht met het geüploade profiel en wiens stamboom nader onderzocht wordt om de dode te identificeren, alsmede de gene wiens gegevens direct leiden tot een mogelijke identiteit van de dode (die nadien nog moet worden geverifieerd), zouden hiervan zo snel mogelijk op de hoogte moeten worden gesteld door de overheid.
  - ....
4. Juridische verkenning
  - Wat vermelden we over de bijvangst van dit traject (4.2) en Interpol (5.2.2)?
  - Hoe interpreteren we wat de BFEG zegt (4.3)
  - Wat moeten we nog verifiëren uit de buitenlandse juridische analyse. Nieuwsbericht UK?
  - ....

Politie

- Check beschrijving pilot voorstel (Hfd 1)
- Aanleveren relevante cijfers aard en omvang (Hfd 2)
- Slagingspercentage standaardproces vermiste personen (H2)
- Het identificatieproces bij de politie kan op onderdelen wel/niet worden verbeterd (H5).
- Welke problemen in de wetgeving zijn er bij het identificatieproces van onbekende doden en wat betekent dat voor de tekst (zo akkoord?).

BZK

- Klopt de zin: In Nederland hebben we bijvoorbeeld het Centrum voor familiegeschiedenis, waaraan genealogie-deskundigen verbonden zijn (noot 9).
- Check passage 4.2 over aard en omvang van het probleem.
- Meelezen ethisch hoofdstuk
- Meelezen juridische verkenning
- Beleid omgaan onbekende doden voor wetwijziging 2010 + onderbouwing daarvan.

VWS

- Meelezen teksten over Wetsvoorstel Zeggenschap Lichaamsmateriaal en Wet op Bevolkingsonderzoek.
- Meelezen stuk over de AVG

DGRR (5.1.2e)

- AVG-stuk laten checken en openstaande vragen beantwoorden cq doorschuiven naar toezegging.

NFI

Klopt:

- de beschrijving van pilot voorstel
- de technische verkenning
- 5.2.4

- ...

Specifieke vragen:

- Maakt het NFI gebruik van de forensische laboratoriumtools van Verogen? (Hfd 2)
- Specificatie van 'iemand's gesteldheid' (3.1)
- Is er iets bekend over hoeveel dna overeenkomst met niet-verwanten (3.1)
- Vindplaats literatuur waaruit blijkt dat NFI kijkt naar 3 kenmerken op y-chromosoom (3.1)
- Vindplaats literatuur passief verwantschapsonderzoek (3.1)
- Waarom kan je uit een mengprofiel makkelijker een STR-profiel dan SNP-profiel halen? Is dat omdat je minder intact DNA-materiaal nodig hebt voor het maken van een profiel?
- 4.3: Filipijnen: Heb ik dat project zo goed beschreven of weet je er meer van.
- 5.1.2.e uit jouw eerdere commentaar leidde ik het onderstaande af. Als het klopt, moet ik de teksten iets herschrijven. *Uit geen van de profielen die het NFI gebruikt om aan te kunnen geven of de bron van het materiaal matcht met, of verwant is aan een persoon, kunnen conclusies worden getrokken over bijvoorbeeld de kans op een bepaalde ziekte.* Of bedoel je toch standaardprofielen?
- Volgens 5.1.2.e is naar schatting 20% van de matches in de DNA-databanken vals positief.. Dit kan zijn, omdat er sprake is van een toevallige overeenkomst en geen verwantschap. Het kan ook – in ieder geval in theorie - te maken hebben met de datakwaliteit die in handen is van private partijen. Klopt?
- NFI: Is het profiel van de gematchte verwant voor de overheid herleidbaar met publiektoegankelijke tools?
- ...

DGPenV (5.1.2.e)

Hfd 1

- Wat ontvang je terug van bedrijven? Allemaal hetzelfde?

Hfd 2

- a. Algemene voorwaarden:
  - Overleden personen
  - Toestemming om gevonden te worden
  - Check vestigingsplaats
  - Overheidsgebruik
    - o Toegestaan
    - o Opt in/opt out
  - Family Tree Ged Match Pro DNA Solve
  - GED Match alleen voor vermiste personen (anders GEDMatch Pro)
- b. Oververtegenwoordiging Noord/West-Europa en Kaukasisch
- c. RIVM, FIOM en JRC technical report: dna-zelftesten of genealogische DNA-databank
- d. Check beginselen Future of Privacy Forum

Hfd 3

- Vindplaats literatuur percentages afstamming
- Vindplaats literatuur waaruit blijkt dat NFI kijkt naar 3 kenmerken op y-chromosoom (3.1)
- Vindplaats literatuur passief verwantschapsonderzoek (3.1)
- Noot 35: Ehring.
- Toevoegen stukje over representativiteit databanken (3.3)

- Zie onderzoek van prof.dr. Amade M'charek: *The trouble with race in forensic identification (in Science Technology and Human Values 2020 01 21). The high-profile case as 'fire object': Following the Marianne Vaatstra murder case through the media.* Auteurs: Lisette Jong Amade M'charek. Artikel 2018. In *Crime, media, culture* v14 n3 (201812): 347-363

Hfd 4

- Check bronnen internationale verkenning.
- Check wetgeving Montana, Utah en Maryland
- Check Interimbeleid: onbekende doden?

Hfd 5

- Onderzoek Australië naar China: physicals for all. Rathenau. Justitiele verkenningen.
- Tekstje voorleggen aan ^{5.1.2.e} (5.2)

Overig

- Rapport WODC klaar ^{5.1.2.e}
- Check lijstjes met zoekvragen

Niet onder reikwijdte

GRAF ZONDER NAAM

MWO Masterthesis

5.1.2.e | 5.1.2.e | 5.1.2.e @politie.nl

18 september 2020

Recherchekundige Master
Criminaliteitsanalyse en Recherchekunde

Classificatie: Vertrouwelijk

Versie: Definitief 1.0

N.N. Boterdiep

Waar je ook op aarde
ter wereld kwam, ergens
op deze planeet, eens
in onbekende jaren
moet er van je gehouden zijn
waren er mensen die je kenden
voor je zorgden, waarop
je kon bouwen en zij op jou
hebben ze je uitgezwaaid
met goede raad overladen
of vertrok je met stille trom
omdat er niemand meer was?
weet je, ik kan niet geloven
dat er nergens op deze globe
iemand is die aan je denkt
zich je herinnert en je mist
dra zal grond je bedekken
neemt de planeet je in haar op
zoals ze doet met wat ze gaf
en ze zal je gedenken

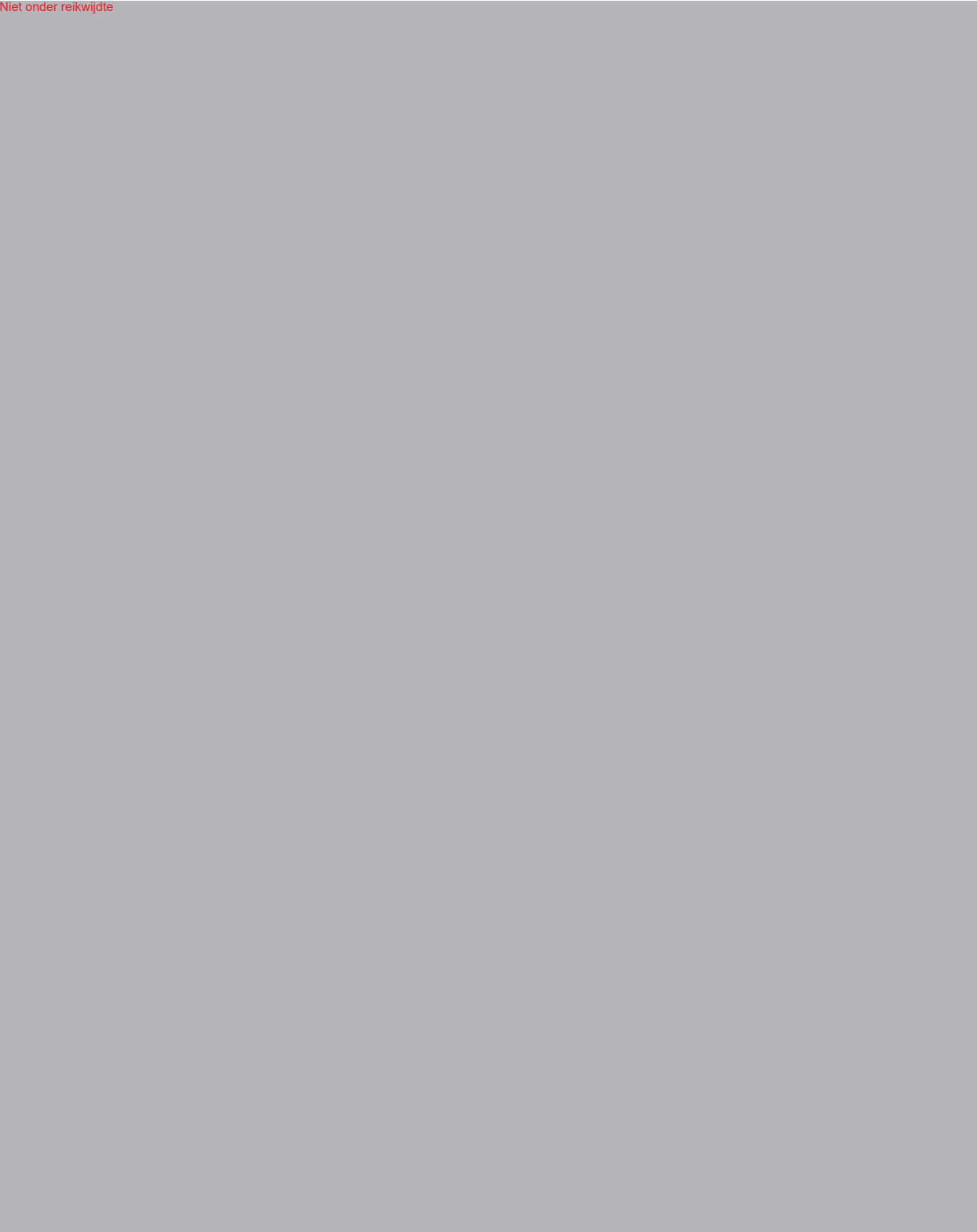
INHOUDSOPGAVE

1	VOORWOORD	1
2	SAMENVATTING	2
3	PROBLEEMVERKENNING	4
3.1	AANLEIDING	4
3.2	GESCHIEDENIS EN CIJFERS	5
3.3	RELEVANTE ACTOREN.....	5
3.4	REDENEN VOOR IDENTIFICATIE.....	8
3.5	PROBLEEMOMSCHRIJVING	9
3.6	DOELSTELLING.....	10
3.7	PROBLEEMSTELLING	11
3.8	PRAKTISCHE RELEVANTIE	11
3.9	THEORETISCHE RELEVANTIE.....	12
4	VRAAGSTELLING	14
4.1	CENTRALE VRAAG.....	14
4.2	ONDERZOEKSVRAGEN	14
4.3	OPERATIONALISERING BEGRIPPEN	15
5	ONDERZOEKSMETHODEN	18
5.1	LITERATUURONDERZOEK.....	18
5.2	INTERVIEWS.....	21
5.3	DOSSIERONDERZOEK	23
6	ONDERZOEKSRESULTATEN	25
6.1	ONDERZOEKSVRAAG 1	25
6.2	ONDERZOEKSVRAAG 2	29
6.3	ONDERZOEKSVRAAG 3	33
6.4	ONDERZOEKSVRAAG 4	45
6.5	ONDERZOEKSVRAAG 5	49
7	CONCLUSIE EN DISCUSSIE	52
7.1	CONCLUSIE	52
7.2	DISCUSSIE	53
8	AANBEVELINGEN	58
8.1	AANBEVELINGEN VOOR DE PRAKTIJK	58
8.2	AANBEVELINGEN VOOR VERVOLGONDERZOEK	61
9	BRONNENLIJST	63
10	BIJLAGEN	65
	BIJLAGE A: TOPICLIJST VOOR EXPERTS.....	65
	BIJLAGE B: KNELPUNTEN DNA-AFNAME BIJ BEËINDIGEN GRAFTERMIJN ONBEKENDE DODE	67

1 VOORWOORD

Niet onder reikwijdte

2 SAMENVATTING

In Nederland liggen honderden onbekende doden begraven. Het betreft veelal buitenlandse mensen die zijn gestorven door suïcide, een misdrijf, een ongeval of een natuurlijke dood en van wie de identiteit niet is achterhaald. Literatuuronderzoek heeft duidelijk gemaakt dat er bij de Nederlandse politie nog veel te winnen is in het identificatieproces (Van Leeuwen, 2009, 2019). Dit is aanleiding geweest nader onderzoek te doen naar het identificeren van onbekende doden in Nederland.

De **doelstelling** van dit onderzoek luidt als volgt:

Door middel van kwalitatief onderzoek inzicht verkrijgen in hoe het identificeren van onbekende doden in diverse eenheden is vormgegeven, met als doel de voornaamste mogelijkheden en beperkingen van dit identificatieproces in kaart te brengen om aan de hand hiervan de politie te adviseren hoe dit proces in de toekomst geoptimaliseerd kan worden.

Dit onderzoek is praktisch relevant omdat de mogelijkheden en beperkingen van het huidige proces in kaart worden gebracht en handvatten worden gegeven om deze in de politiepraktijk beter hanteerbaar te maken. De resultaten kunnen in de toekomst een rol spelen in het realiseren van een verandering in het identificatieproces. Ook de theoretische en juridische kennis die door dit onderzoek wordt opgedaan, kan hier aanleiding toe geven.

De **centrale vraag** is als volgt geformuleerd:

Welke mogelijkheden en beperkingen heeft de Nederlandse politie bij het identificeren van onbekende doden en waar liggen mogelijk onbenutte kansen?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden zijn vijf van de in totaal tien Specialististen Vermiste Personen (SVP) geïnterviewd over hun kennis en ervaring op het gebied van onbekende doden. Daarnaast zijn twee forensisch coördinatoren, twee rechercheurs, de teamleider van het NXT Vermiste Personen en misdadjournalist Kees van der Spek voor dit onderzoek geraadpleegd. Ook is de administratie van de SVP's geanalyseerd. Tot slot is literatuuronderzoek verricht en zijn dossiers van onbekende doden uit eenheid Midden-Nederland onder de loep genomen om antwoord te kunnen geven op de centrale vraag.

Uit de gepresenteerde onderzoeksresultaten is gebleken dat de Nederlandse politie diverse mogelijkheden heeft om onbekende doden te identificeren. Indien hierbij de afweging wordt gemaakt tussen financiële overwegingen (kosten) en de kans op succes (baten), zijn DNA, dacty en dental de meest kansrijke methoden om tot identificatie te komen. ^{5.2.1}

5.2.1

5.2.1

Uit dit onderzoek is tevens gebleken dat de respondenten in het identificatieproces diverse beperkingen ervaren. ^{5.2.1}

De kansen in het identificatieproces doen zich volgens de respondenten voornamelijk voor op het gebied van de Zwarte Hoeken, het samenwerken met externe partners, het forensisch ‘opplussen’ van zaken en een (eenduidige) landelijke aanpak. Hierbij dient opgemerkt te worden dat een hogere prioritering en meer capaciteit vereist zijn om deze kansen ook daadwerkelijk te kunnen benutten. Dit onderzoek heeft geleid tot een aantal aanbevelingen. De belangrijkste aanbeveling is het formeren van een landelijke (tijdelijke) projectgroep voor de coördinatie van het identificatieproces.

Dit onderzoek heeft bewezen dat als de problematiek rondom onbekende doden niet uit de hectiek wordt gehaald, de werkzaamheden nauwelijks van de grond komen. De landelijke projectgroep kan een nieuwe start maken met de landelijke inventarisatie, het op orde brengen van dossiers en het samenwerken met externe partners zoals journalisten en particuliere recherchebureaus. Voor vervolgonderzoek wordt aanbevolen ook bij de overige eenheden te inventariseren waar de grootste winst is te behalen, zodat een plan op maat gemaakt kan worden om het identificatieproces landelijk te optimaliseren.

---

¹ Een Zwarte Hoek is een Interpoldocument dat ongeïdentificeerde stoffelijke overschotten internationaal onder de aandacht brengt.

3 PROBLEEMVERKENNING

3.1 Aanleiding

Verspreid over tientallen begraafplaatsen in Nederland zijn honderden anonieme doden begraven. Zij stierven een natuurlijke dood, beëindigden zelf hun leven of werden slachtoffer van een misdrijf of noodlottig ongeval. Mensen die zonder identiteitspapieren op zak stierven en van wie de identiteit nooit is achterhaald. Bij de politie worden ze *Nomen Nescio* (verder NN'ers) genoemd, Latijn voor 'ik weet de naam niet'.

Carina van Leeuwen is forensisch expert bij het coldcaseteam van politie Amsterdam en is uitgegroeid tot landelijk boegbeeld van de onbekende doden. In 2009 wijdde zij haar afstudeerscriptie met de titel *Kouwe zaken, lege graven* aan het onderwerp. Van Leeuwen onderzocht daarin de forensisch-technische mogelijkheden om de identiteit van NN-slachtoffers van misdrijven te achterhalen. Er viel veel te verbeteren aan het identificatieproces, concludeerde Van Leeuwen destijds. Er waren meerdere mogelijkheden die aangewend konden worden om de niet-geïdentificeerden alsnog een naam te geven en mogelijk zelfs misdrijven op te lossen (Van Leeuwen, 2009, p. 40).

Tien jaar na haar afstudeerscriptie maakte Van Leeuwen de balans op in haar boek *Onbekend maar niet vergeten*. Ondanks mooie mijlpalen stelde de forensisch expert daarin vast dat sommige kwesties in het identificatieproces pijnlijk duidelijk zijn geworden. Zowel nationaal als internationaal viel er nog altijd veel te verbeteren (Van Leeuwen, 2019). "Als een vliegtuig naar beneden stort, worden terecht kosten noch moeite gespaard om het kleinste schilfertje te vinden en te identificeren", aldus Van Leeuwen (persoonlijke communicatie, 22 oktober 2019). "Maar als een individu ergens in Nederland wordt gevonden en de politie de identiteit niet op snelle en redelijk eenvoudige wijze kan vaststellen, kijkt niemand ernaar om."

De afstudeerscriptie en het boek van Van Leeuwen zijn voor mij aanleiding geweest nader onderzoek te doen naar de huidige situatie omtrent onbekende doden in Nederland. In het vervolg van dit hoofdstuk wordt een uitgebreide beschrijving gegeven van het te onderzoeken probleem.

3.2 Geschiedenis en cijfers

Het is niet meer vast te stellen hoeveel onbekende doden Nederland precies telt (Van Leeuwen, 2019). Volgens het Handboek Vermiste Personen zijn er sinds de Tweede Wereldoorlog ongeveer 1000 niet-geïdentificeerde personen begraven (Schouten, Van den Eshof, Schijf, & Schippers, 2002). Het Handboek Forensische en Penitentiaire Geneeskunde spreekt van meer dan honderd onbekende doden (Tuinman, 2011). Door een inventarisatie van het Landelijk Bureau Vermiste Personen bij Nederlandse gemeenten kwamen in 2011 in totaal 487 NN'ers in beeld (Schouten et al., 2002). Ongeveer de helft van de gemeenten reageerde niet op de oproep van het bureau om aan te geven waar op hun grondgebied NN'ers zijn begraven (Koch, 2015). Het werkelijke aantal ligt dus hoger.

Op 31 december 2019 zaten in de DNA-databank voor Vermiste Personen 732 profielen afkomstig van ongeïdentificeerden die in Nederland zijn aangetroffen (Nederlands Forensisch Instituut, 2020). Van niet alle onbekende doden is DNA-materiaal afgenomen voor in die databank. In augustus 2020 zijn op de website www.politie.nl/gezocht-en-vermist/niet-geidentificeerde-personen 111 zaken van (onderdelen van) ongeïdentificeerde personen gepubliceerd. Dat overzicht is verre van compleet (Schouten et al., 2002, p. 352).

Op basis van de huidige politiesystemen is het vrijwel onmogelijk te achterhalen om hoeveel onbekende doden het precies gaat in Nederland. Reden hiervoor is dat in het verleden door de politie diverse computersystemen zijn gehanteerd (Van Leeuwen, 2019). Sommige zijn opgeheven, worden niet meer bijgewerkt of gaan door wet- en regelgeving niet langer dan vijf jaar terug in het verleden. Bij de overgang naar een nieuw systeem werd het bovendien vaak te kostbaar en niet relevant gevonden om de oude gegevens volledig over te zetten (Van Leeuwen, 2019, p. 42). Daar bovenop komt het probleem dat in een zaak van een onbekende dode het zoeken op naam onmogelijk is, proces verbaal-nummers vaak niet meer te vinden zijn en er geen centraal punt is waar alle onbekende doden staan geregistreerd (Van Leeuwen, 2019).

3.3 Relevante actoren

Burgemeester

Als de identiteit van een stoffelijk overschot niet kan worden vastgesteld, hebben burgemeesters sinds de wijziging van de Wet op de Lijkbezorging (Wlb) in 2010 een

prominente rol gekregen. In de wetgeving wordt onderscheid gemaakt tussen de onbekende dode die wordt aangetroffen (art. 21 Wlb) en de onbekende dode die reeds is begraven (art 31 Wlb).

Voor de onbekende dode die wordt aangetroffen is het sinds 2010 verplicht DNA-materiaal af te nemen (art. 21 lid 3 Wlb). Deze DNA-profielen worden sinds oktober 2011 opgeslagen in de DNA-Databank Vermiste Personen, die in opdracht van de Landelijke Eenheid wordt beheerd door het NFI. Zo nodig kan tevens door of onder verantwoordelijkheid van een arts onderzoek in het lichaam worden verricht of een gebitsstatus worden opgemaakt of kunnen door een daartoe bevoegde ambtenaar van politie afdrukken van lichaamsdelen worden afgenomen (art. 21 lid 4 Wlb). Het lijk wordt daarna begraven als ‘nomen nescio’².

Bij veel van de niet geïdentificeerde lichamen die tot 2009 in Nederland zijn begraven, is destijds geen DNA-materiaal afgenomen (Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2013). Voor deze doden geldt dat de burgemeester bevoegd is alsnog lichaamsmateriaal af te nemen of een gebitsstatus op te maken (art. 31 lid 5 Wlb). Twee maanden voordat het graf van een onbekende wordt geruimd, geeft de beheerder van de begraafplaats de burgemeester daarvan kennis. Indien de burgemeester van de bevoegdheid gebruik maakt, wordt de ruiming opgeschort tot het moment dat de uitslag van de poging tot identificatie bekend is. Dit artikel van de Wet op de Lijkbezorging is geformuleerd als een bevoegdheid en niet als een plicht. De burgemeester *mag* dit dus doen, maar is hiertoe niet verplicht.

Openbaar Ministerie

Onbekende doden met misdrijfindicatie vallen onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie. De Officier van Justitie neemt in dat geval de taken van de burgemeester over (art 21 lid 5 Wlb). De DNA-profielen worden opgenomen in de Databank voor Strafzaken. De Officier van Justitie heeft in principe geen rol bij de identificatie na een natuurlijk overlijden, zelfdoding of een ongeval, tenzij de overledene wordt verdacht van een strafbaar feit (Rurup, Ufkes, & Limmen, 2019).

---

² Op een aantal begraafplaatsen is hiervoor een speciale plek ingericht, bijvoorbeeld op de begraafplaats Sint Barbara in Amsterdam en de Zuiderbegraafplaats in Rotterdam.

Politie

Een onbekend stoffelijk overschot zal in de praktijk na een melding veelal worden aangetroffen door ‘blauwe’ collega’s. In eerste instantie voert de districtsrecherche of het basisteam het eerste onderzoek uit. Indien dit niet tot identificatie leidt en er geen sprake is van een vermoeden van een levensdelict/TGO, geldt dat het onderzoek na een jaar en in goed overleg overgedragen wordt van het district naar de Dienst Regionale Recherche (DRR)/voorziening Cold Cases (Politie, 2020).

De onbekende doden vallen onder verantwoordelijkheid van de Specialist Vermiste Personen (SVP) van de betreffende eenheid. Elke politie-eenheid in Nederland heeft één SVP, die veelal is ondergebracht bij de DRR. Volgens het Handelingskader Vermiste Personen (2020) acteert de SVP op het snijvlak tussen de operatie en de inhoudelijke verdieping van het vakgebied. Daarbij analyseert de SVP knelpunten die in de uitvoeringspraktijk zichtbaar worden en vanuit deze analyse geeft de SVP adviezen over verbeteringen van het werkproces. Doordat de functie is ondergebracht bij de DRR ligt de zwaarte van de werkzaamheden bij opsporingsonderzoeken naar langdurig vermisten, ongeïdentificeerde doden en het geven van advies in vermissingsonderzoeken die onder regie van DRR worden uitgevoerd of waarbij, vanuit de districten, het advies van DRR wordt gevraagd. Tot slot volgt de SVP de nieuwste ontwikkelingen in het vakgebied opsporing, specifiek aangaande vermiste personen, en is hij of zij verantwoordelijk voor het verspreiden van deze kennis binnen de eigen eenheid (Politie, 2020).

Het NXT Vermiste Personen (NXT), onderdeel van de Landelijke Eenheid, coördineert de identificatieprocedure. Het NXT initieerde bijvoorbeeld de grootscheepse landelijke inventarisatie in 2010 (destijds nog onder de naam ‘Landelijk Bureau Vermiste Personen’) om alle graven van niet-geïdentificeerde lichamen in Nederland in kaart te brengen.

Uit bovenstaande wordt duidelijk dat binnen de politie bekend is wie welke verantwoordelijkheden heeft als het om onbekende doden gaat. De juridische grondslag voor het uitvoeren van de politietaken is echter minder eenduidig. Artikel 3 van de Politiewet (2012) vermeldt dat de politie als taken heeft ervoor te zorgen dat de rechtsorde wordt gehandhaafd en hulp te verlenen aan hen die deze behoeven. De reikwijdte van deze

hulpverleningstaak is niet nader bepaald en het is onduidelijk of het identificeren van onbekende doden hieronder kan worden geschaard³.

3.4 Redenen voor identificatie

Er is geen wetgeving die de politie verplicht alles in het werk te stellen om een onbekende dode te identificeren. Verschillende bronnen geven aan dat identificeren wel degelijk noodzakelijk is, zowel om humanitaire redenen als vanwege juridische en verzekeringstechnische belangen (Kroon, Van den Heuvel, & Van der Waal, 2004; Tuinman, 2011; Van Leeuwen, 2019). De voornaamste redenen worden hieronder kort toegelicht.

Emotioneel belang

Het is goed denkbaar dat de nabestaanden tot op de dag van vandaag in onzekerheid leven over het lot van hun naaste. Voor iedere onbekende dode die niet wordt geïdentificeerd, is er ergens ter wereld mogelijk een familie(lid) die niet weet wat er met hun vader, zoon of zus is gebeurd en waar hij of zij begraven ligt. Die aanhoudende onzekerheid heeft grote gevolgen voor achterblijvers, blijkt uit onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen (Lenferink, 2018). Zo kan het vasthouden aan de hoop op de terugkeer van de (lichamelijke overblijfselen van de) vermiste en het tegelijkertijd omgaan met de afwezigheid van diegene het voor mensen onmogelijk maken om verder te gaan met hun leven (Heeke, Stammel, & Knaevelsrud, 2015). Bovendien kan het uitblijven van een begrafenisceremonie of een herdenkingsplek ook bijdragen aan een verstoord rouwproces (Castle & Phillips, 2003). Indien voor de nabestaanden onomstotelijk vaststaat dat een voor hen dierbaar persoon is overleden, kunnen zij aan het rouwproces beginnen (Kroon et al., 2004).

Financieel belang

Zolang een vermist persoon niet dood is verklaard, wordt hij geacht te leven. Het ontbreken van specifieke wetgeving die families van vermiste personen in staat stelt het wettelijk recht te verwerven om de zaken van de vermiste persoon te beheren, kan resulteren in aanzienlijke financiële gevolgen (Lenferink, 2018). Denk hierbij aan hypotheeken, belastingen en verzekeringen van de vermiste die blijven doorlopen. Ook familierechtelijke betrekkingen kunnen niet worden geregeld. Het is dus ook in juridische zin van belang vast te stellen dat een vermist persoon is overleden (Tuinman, 2011).

---

³ Bij onderzoeksvraag 1 zal het juridisch kader verder worden uitgediept.

Opsporingsbelang

Een NN'er is per definitie een vermiste. De kans is groot dat een NN'er ergens ter wereld bij de politie als vermist is opgegeven. Zolang er geen match wordt gemaakt tussen enerzijds de onbekende dode en anderzijds de (buitenlandse) vermiste, blijft de lijst met (internationale) vermisten langer dan nodig. Er wordt onnodig tijd, geld en inzet verspild met zoektochten van politie, justitie en nabestaanden in de hoop de vermiste terug te vinden. Zoektochten die per direct gestaakt kunnen worden zodra er een match is gemaakt. Soms is een onbekende nooit als vermist opgegeven. Wellicht had iemand er baat bij dat niet bekend werd wie het slachtoffer was en loopt een mogelijke dader nog vrij rond. Als een NN'er wordt geïdentificeerd, kan door de politie worden gekeken onder welke omstandigheden hij is overleden. In geval van een misdrijf is het voor de politie van belang dat door vaststelling van de identiteit van het slachtoffer gerichte opsporing naar een dader mogelijk wordt (Schouten et al., 2002, p. 352).

3.5 Probleemomschrijving

Samengevat kan worden gesteld dat onduidelijk is hoeveel onbekende doden Nederland precies heeft. Realistische cijfers zijn door gebrekkige administratie en regelgeving niet meer te achterhalen. Schattingen variëren van honderden tot meer dan duizend ongeïdentificeerde personen. Duidelijk is dat de burgemeester een zorgplicht heeft voor lichamen waarvan de identiteit niet kan worden vastgesteld. De gemeente heeft echter geen eigen opsporingsapparaat om nader onderzoek naar de identiteit. Er is geen wetgeving die de politie verplicht alles in het werk te stellen NN'ers te identificeren, zeker als het geen misdrijf betreft. Toch is identificatie van belang vanwege humanitaire, juridische en financiële redenen. Mede op grond hiervan worden zaken met onbekende stoffelijke overschotten in de praktijk wel opgepakt door de politie. De dossiers van onbekende doden vallen onder verantwoordelijkheid van de SVP van iedere eenheid. Het is afhankelijk van de prioritering die de SVP en de eenheid eraan geeft, of er vervolgens ook daadwerkelijk iets met het dossier van een NN'er gebeurt (D. Prinse, persoonlijke communicatie, 9 april 2020).

In *Onbekend maar niet vergeten* staat hierover:

Niet alle politie-eenheden zien het proces van identificatie als hun werk, zeker als het om niet-misdrijven gaat. Dat is het wel en zo moet het ook ingebed worden in de rechteprocessen. Er is nog veel te winnen. (Van Leeuwen, 2019, p. 248)

Van Leeuwen (2019) impliceert dat er signalen zijn dat de politie momenteel niet alle mogelijkheden benut die een bijdrage kunnen leveren aan het identificeren van onbekende doden. Zo bestaat er landelijk nog geen overkoepelende organisatie die voorziet in kennisoverdracht, die toeziet op naleven van de beste werkwijze en het bewaken en monitoren van de NN-zaken die soms al tientallen jaren oud zijn. Niemand is aangewezen voor het actief identificeren van een NN'er (Van Leeuwen, 2019, p. 246). Te veel partijen hebben slechts een stukje informatie. Hun betrokkenheid hangt samen met de taak die ze specifiek hebben maar eindigt als hun aandeel is geleverd. Het zijn eilanden (Van Leeuwen, 2019, p. 247). Daarnaast noemt Van Leeuwen geldgebrek, juridische belemmeringen en de (beperkte) uitwisseling van gegevens van vermisten aan de ene kant en onbekende doden aan de andere kant als belangrijke beperkingen in het identificatieproces (2019). Van Leeuwen put in haar boek veel uit haar ervaringen bij eenheid Amsterdam. Het is relevant te onderzoeken hoe het identificatieproces in andere eenheden is vormgegeven.

Gevolg van het uitblijven van een identificatie is dat graven van NN'ers in principe mogen worden geruimd als de grafrusttermijn is verstreken (art 31 lid 2 Wlb). Hiermee wordt het rouwproces van nabestaanden, de vervolging van een eventuele dader en het oplossen van een misdrijf bemoeilijkt. Om dit te voorkomen is het van belang te onderzoeken welke mogelijkheden de politie al dan niet benut om identificatie te bewerkstelligen. Gelet op de voorgeschiedenis en de grenzen die aan de masterthesis zijn gesteld, is de doelstelling van dit onderzoek nadrukkelijk niet om de omvang van het aantal NN'ers in Nederland in beeld te brengen. Binnen de grenzen van deze thesis is het wel mogelijk om te kijken hoe het identificatieproces in de diverse eenheden momenteel is vormgegeven en op welke wijze dit eventueel geoptimaliseerd kan worden.

3.6 Doelstelling

De **doelstelling** van dit onderzoek luidt als volgt:

Door middel van kwalitatief onderzoek inzicht verkrijgen in hoe het identificeren van onbekende doden in diverse eenheden is vormgegeven, met als doel de voornaamste mogelijkheden en beperkingen van dit identificatieproces in kaart te brengen om aan de hand hiervan de politie te adviseren hoe dit proces in de toekomst geoptimaliseerd kan worden.

3.7 Probleemstelling

Voor de Nederlandse politie is het identificeren van onbekende doden noodzakelijk omdat hierdoor gerichte opsporing naar een dader mogelijk wordt en (internationale) vermissingszaken kunnen worden opgelost. Op basis van literatuuronderzoek is duidelijk geworden dat er in het huidige identificatieproces nog veel te winnen is (Van Leeuwen, 2009, 2019). Dit onderzoek zal een bijdrage leveren aan de opsporingspraktijk en criminaliteitsbeheersing door in kaart te brengen wat de huidige mogelijkheden en beperkingen van het identificatieproces zijn. Hierdoor wordt inzichtelijk welke kansen in het identificatieproces momenteel mogelijk niet (volledig) worden benut. Door het delen van de resultaten van dit onderzoek wordt getracht een bijdrage te leveren aan het optimaliseren van het identificatieproces.

De **probleemstelling** is als volgt geformuleerd:

Welke mogelijkheden en beperkingen heeft de Nederlandse politie bij het identificeren van onbekende doden en waar liggen mogelijk onbenutte kansen?

3.8 Praktische relevantie

Dit onderzoek draagt bij aan het verbeteren van het identificatieproces, omdat door middel van het delen van de resultaten inzicht zal worden verkregen in hoe het proces momenteel is vormgegeven in de diverse eenheden. Dit onderzoek is praktisch relevant omdat de mogelijkheden en beperkingen van het huidige proces in kaart worden gebracht en handvatten worden gegeven om deze in de politiepraktijk beter hanteerbaar te maken. Hierbij zal rekening worden gehouden met de juridische en organisatorische grenzen van de politiepraktijk. De verkregen kennis kan in de toekomst een rol spelen in het realiseren van een verandering in het identificatieproces.

De vraag kan gesteld worden waarom het identificeren van onbekende doden voor de politie relevant is. In zaken waarbij het een misdrijf betreft, is het identificeren voor de politie van belang omdat pas na identificatie goed zicht kan worden verkregen op de omstandigheden rond het overlijden. Met de vastgestelde identiteit kan nader onderzoek worden gedaan naar het delict en de eventuele dader. In breder perspectief is dit van belang omdat daders die

ongestraft zijn gebleven na het delict in een NN-zaak, hier eventueel alsnog voor vervolgd en veroordeeld kunnen worden. In een uitzonderlijk geval zou na een identificatie zelfs een gerechtelijke dwaling kunnen worden rechtgezet (Meulenbroek & Aben, 2019). Dit onderzoek is zodoende relevant voor de bredere opsporingspraktijk en criminaliteitsbeheersing.

Het identificeren is tevens van belang omdat graven geruimd kunnen worden zonder dat achterblijvers zijn geïnformeerd over wat er is gebeurd met hun naaste en waar hij of zij begraven ligt. Aannemelijk is dat deze mensen ergens ter wereld bij de politie als vermist zijn opgegeven. Na identificatie kan het DNA-profiel van een (buitenlandse) vermiste mogelijk aan het profiel van een Nederlandse onbekende dode worden gekoppeld. Als dit wereldwijd de aanpak zou zijn, zal de lijst met internationale vermisten korter worden. Zoekacties kunnen worden gestaakt en dit scheelt tijd, geld en mankracht voor de politie. Ook voor de gemeente is het identificeren van onbekende doden relevant. Bij het uitblijven van een identificatie kunnen gemeenten de akte van overlijden niet opmaken. Deze akte kan alleen worden opgemaakt indien de naam bekend is. Het opmaken van de akte is voor de gemeente van belang om de administratie op orde te houden. De akte van overlijden is tevens voor nabestaanden nodig voor het afhandelen van veel praktische zaken, zoals de verkoop van een huis, het verdelen van een erfenis en het ontbinden van een huwelijk.

3.9 Theoretische relevantie

Juist omdat weinig literatuur beschikbaar is over dit specifieke onderwerp, is het interessant het probleem anno 2020 goed in kaart te brengen. Dit onderzoek is theoretisch relevant omdat er aandacht is voor alle facetten van het identificatieproces: van tactisch en forensisch tot juridisch, organisatorisch en ethisch. In dit onderzoek zal inhoudelijk onderzoek (literatuur- en dossierstudie) worden gecombineerd met uitgebreid onderzoek naar de ervaring en beleving van betrokkenen (interviews). Hierdoor ontstaat een volledig beeld van de huidige stand van zaken. Dit levert een bijdrage aan de theoretische kennis op het gebied van onbekende doden. Deze kennis kan in de toekomst gebruikt worden om het identificatieproces te optimaliseren.

Daarnaast schuilt de theoretische relevantie in de resultaten van het onderzoek dat zal worden verricht naar het juridisch kader omtrent onbekende doden. Bij het identificeren van

onbekende doden zonder misdrijfindicatie handelt de politie momenteel op basis van artikel 3 Politiewet (2012). De reikwijdte van dit artikel is echter niet nader bepaald en onduidelijk is of het identificatieproces van onbekende doden onder dit artikel kan worden geschaard. “Toch is het zeer cruciaal”, zegt ^{5.1.2.e} [REDACTED], Teamleider NXT Vermiste Personen (persoonlijke communicatie, 20 april 2020). “Want in wiens naam doen wij de dingen die wij doen? Oftewel: wie is onze opdrachtgever bij het identificeren van onbekende doden als het geen misdrijf betreft?”. ^{5.1.2.e} ^{5.2.1} [REDACTED] [REDACTED] “Als we grote stappen willen maken op het gebied van onbekende doden, is het van groot belang dat het eerst juridisch rond is”, aldus ^{5.1.2.e} [REDACTED] (persoonlijke communicatie, 20 april 2020). De theoretische kennis die in dit onderzoek wordt gedeeld, kan een bijdrage leveren aan de discussie over het juridisch kader omtrent onbekende doden zonder misdrijfindicatie. Dit is niet alleen theoretisch relevant, maar kan in de praktijk ook onduidelijkheid wegnemen bij de betrokken politiemedewerkers.

4 VRAAGSTELLING

4.1 Centrale vraag

De **centrale vraag** is als volgt geformuleerd:

Welke mogelijkheden en beperkingen heeft de Nederlandse politie bij het identificeren van onbekende doden en waar liggen mogelijk onbenutte kansen?

4.2 Onderzoeksvragen

Om antwoord te kunnen geven op de vraag welke mogelijkheden de Nederlandse politie heeft bij het identificeren van onbekende doden, is het van belang eerst te kijken naar de juridische mogelijkheden. Als er technisch meer kan dan juridisch is toegestaan, kunnen mogelijkheden immers niet door de politie worden benut. Het mag dan juridisch gezien gewoonweg niet. Als duidelijk is wat de wet voorschrijft over de politietaak omtrent het identificeren van onbekende doden, is het vervolgens belangrijk te onderzoeken in hoeverre deze juridische grondslag in de praktijk voldoende houvast biedt voor het uitvoeren van deze politietaak. De wet kan iets voorschrijven, maar als niet wordt voorzien in de praktische uitvoering van die wetgeving bestaat de kans dat mogelijkheden niet daadwerkelijk worden benut. Het is daarom relevant om onderzoeksvraag 1 als aparte vraag in dit onderzoek op te nemen.

De **onderzoeksvragen** luiden als volgt:

1. Wat is de juridische grondslag voor het identificeren van onbekende doden zonder misdrijfindicatie en in hoeverre is voorzien in de praktische uitvoering van deze juridische grondslag?
2. Welke mogelijkheden heeft de Nederlandse politie bij het identificeren van onbekende doden?
3. Welke identificatiemogelijkheden worden tot op heden daadwerkelijk aangewend door de Nederlandse politie om de identiteit van onbekende doden te achterhalen en welke ervaringen zijn daarmee opgedaan?

4. Welke beperkingen ondervindt de Nederlandse politie bij het identificeren van onbekende doden?

5. Welke mogelijkheden worden nog niet (volledig) benut en zouden in de toekomst kunnen worden aangewend om de identiteit van onbekende doden te achterhalen?

4.3 Operationalisering begrippen

Met *mogelijkheden* wordt in dit onderzoek kortgezegd bedoeld op handelingen die een positieve bijdrage kunnen leveren aan het identificatieproces van onbekende doden. De facetten waarmee dit begrip gemeten wordt zijn de juridische, tactische en forensische mogelijkheden en de toepassing en beleving hiervan in de dagelijkse politiepraktijk. De meetbare begrippen zijn: de regelgeving over het omgaan met en registreren van onbekende doden, de middelen die de politie ter beschikking staan (alle onderzoeken een bijdrage kunnen leveren aan identificatie), de mate waarin deze in de praktijk worden benut en de inrichting van het identificatieproces (werkwijze). Om te achterhalen of iets een mogelijkheid is, is literatuuronderzoek gedaan en is dit concreet gevraagd in de interviews met de experts (zie Bijlage A).

Daadwerkelijk aangewend staat in dit onderzoek synoniem voor het werkelijk gebruiken van de beschikbare identificatiemethoden. Naast het wel of niet inzetten van de methoden, wordt aan de hand van interviews met respondenten ook beoordeeld op welke wijze de identificatiemethoden worden ingezet. Om dit te achterhalen is concreet gevraagd aan de experts welke identificatiemethoden in de betreffende eenheid worden gebruikt en hoe (door wie, op welke wijze en op welk moment) deze zijn ingezet. De bevindingen zijn vervolgens gecontroleerd in de zaken die voor het dossieronderzoek zijn gebruikt en beschreven bij de resultaten.

In dit onderzoek worden onder *beperkingen* de redenen verstaan die volgens de mening van experts ten grondslag liggen aan het niet (volledig) gebruiken van de mogelijkheden die er zijn. Om te bepalen of een mogelijkheid volledig is gebruikt, zal dossieronderzoek worden verricht en zullen interviews met experts worden afgenomen. Net als bij de mogelijkheden wordt met de beperkingen bedoeld op de juridische, tactische en forensische beperkingen en de beleving hiervan in de dagelijkse politiepraktijk. De meetbare begrippen zijn: de

beperkingen op het gebied van middelen, mogelijkheden en motivatie (Van Leeuwen, 2019). Of iets al dan niet een beperking is, is bepaald in samenspraak met experts door middel van interviews en aan de hand van literatuuronderzoek. De beperkingen zijn vertaald naar concrete vragen teruggekomen in de interviews (zie Bijlage A).

Volgens de Dikke van Dale (2012) betekent *identificeren* ‘de identiteit vaststellen, zich identificeren of zijn identiteit bewijzen’. In dit onderzoek wordt bedoeld op het vaststellen van een onbekend persoon zijn of haar identiteit, die door de politie niet op snelle wijze redelijk eenvoudig vastgesteld kon worden. Aangetroffen personen van wie de identiteit simpelweg vastgesteld kan worden door bijvoorbeeld een confrontatie met familieleden of een behandelend arts, vallen buiten het bereik van dit onderzoek. In deze thesis wordt bedoeld op het identificeren door het inzetten van forensische en tactische identificatiemethoden en het proces daaromheen. Het begrip om identificatie te meten is of de identiteit van een persoon na het inzetten van deze methoden op basis van bijvoorbeeld een DNA-match kan worden vastgesteld. Om dit te meten zijn concrete vragen gesteld in de interviews en is gericht dossieronderzoek gedaan naar het al dan niet inzetten van deze methoden en het resultaat daarvan.

Onbekende doden zijn in dit onderzoek de niet-geïdentificeerde stoffelijk overschotten of lichaamsdelen die in Nederland zijn begraven. Onbekende doden die reeds zijn geïdentificeerd voor aanvang van dit onderzoek, vallen buiten de grenzen van deze thesis. Grofweg zal dit onderzoek zich richten op onbekende doden die tussen 1970 en 2020 zijn aangetroffen, omdat politie en nabestaanden in die zaken nog baat kunnen hebben bij eventuele identificatie van het stoffelijk overschot. Voor de leesbaarheid zullen onbekende doden in dit onderzoek ook worden aangeduid als ongeïdentificeerde personen, NN’ers of niet-geïdentificeerde stoffelijk overschotten.

In dit onderzoek worden sommige mogelijkheden wellicht al wel benut, maar gebeurt dit niet op de juiste wijze, door de juiste mensen of op het juiste moment. Met *mogelijk onbenutte kansen* wordt bedoeld op de mogelijkheden die beschikbaar zijn, maar in de dagelijkse politiepraktijk nog niet (volledig) worden aangewend. Hierbij zal wederom worden gekeken naar kansen op juridisch, tactisch en forensisch gebied. Dit zal gemeten worden door de opbrengst van de interviews en de literatuurstudie naast het archiefonderzoek te leggen. Zo wordt duidelijk welke mogelijkheden er zijn, welke daadwerkelijk worden ingezet en wat de

ervaringen daarmee zijn. Op basis daarvan kunnen uitspraken worden gedaan over het wel of niet (volledig) benutten van de identificatiemogelijkheden en waar mogelijk onbenutte kansen liggen.

In dit onderzoek wordt met de *juridische grondslag* de Nederlandse regelgeving bedoelt voor het omgaan met en het registreren van onbekende doden door de Nederlandse politie. Uit het vooronderzoek is gebleken dat dit hoofdzakelijk de Wet op de Lijkbezorging en de Politiewet (2012) betreft. Om te meten in hoeverre de juridische grondslag in de praktijk voldoende houvast biedt voor het uitvoeren van de politietaak op het gebied van onbekende doden, zullen interviews worden gehouden met experts. In de interviews zijn concrete vragen gesteld over de juridische grondslag en de mogelijke knelpunten die hierdoor in de praktijk ontstaan.

In de wetgeving wordt onderscheid gemaakt tussen onbekende doden die door een misdrijf om het leven zijn gekomen en onbekende doden waarbij dit niet het geval is (bijvoorbeeld bij suïcide, een ongeval of natuurlijke dood). Met de term '*zonder misdrijfindicatie*' wordt bedoeld op zaken met NN-doden waarbij geen sprake of vermoeden is van een misdrijf of waarbij geen sprake of vermoeden is dat de overledene wordt verdacht van een strafbaar feit (Rurup, Ufkes, & Limmen, 2019).

5 ONDERZOEKSMETHODEN

In dit onderzoek is gekozen voor kwalitatief onderzoek, omdat de belevingen van de betrokken personen bij dit onderwerp zwaarder wegen dan kwantitatieve gegevens. Alleen cijfers zouden onvoldoende diepgang bieden. Door middel van literatuuronderzoek, interviews en dossierstudie is geprobeerd context te geven aan de beschikbare cijfers. In een continue repeterend proces is geprobeerd de verbinding te leggen tussen de theorie (literatuurstudie) en de praktijk (interviews en dossierstudie). In Tabel 1 is per onderzoeksvraag te zien welke onderzoeksmethoden zijn ingezet. Hieronder zullen de onderzoeksmethoden verder worden toegelicht.

Tabel 1

Ingezette onderzoeksmethoden per onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Literatuuronderzoek	Interviews	Dossierstudie
1	✓	✓	
2	✓	✓	✓
3	✓	✓	✓
4	✓	✓	✓
5	✓	✓	✓

5.1 Literatuuronderzoek

Literatuurverzameling

Met het literatuuronderzoek is kennis opgedaan voor het vooronderzoek en om mede antwoord te geven op onderzoeksvragen 1, 2, 3, 4 en 5. Literatuur van de jaren 2000 tot 2020 is op verschillende manieren verzameld. Allereerst zijn aan de hand van diverse zoektermen databases doorzocht, zoals die van Google Scholar, bibliotheken en de Politieacademie. Indien in deze zoektocht nieuwe relevante zoektermen werden ontdekt, werden deze eveneens gebruikt. Daarnaast hebben gesprekken met collega's, suggesties van specialisten en literatuurlijsten van gebruikte artikelen geleid tot het vinden van relevante literatuur. Er is onder andere gezocht naar de volgende onderwerpen:

- Ongeïdentificeerde personen;
- Vermiste personen;
- Overlijdensonderzoek;

- Gerechtelijke sectie;
- Niet-natuurlijke dood;
- Identificatietechnieken/methoden;
- Zwarte Hoeken;
- Dactyloscopie;
- DNA-onderzoek;
- Forensische odontologie, pathologie en antropometrie;
- Gezichtsreconstructie;
- Isotopenonderzoek;
- Bevoegdheden politie;
- Politiewet;
- Bevoegdheden gemeente;
- Wet op de Lijkbezorging;
- Identificatie na rampen;

Bovenstaande onderwerpen werden tevens als zoekterm gebruik. Voor de leesbaarheid zijn alleen de Nederlandstalige zoektermen vermeld. Een groot deel van de termen is ook in het Engels gebruikt. De termen werden tevens gebruikt in combinatie met o.a. onderstaande zoektermen:

- Ongeïdentificeerd*+personen;
- Ongeïdentificeerd*+stoffelijke overschotten;
- Ongeïdentificeerd*+doden;
- Onbekend*+personen;
- Onbekend*+stoffelijke overschotten;
- Onbekend*+doden;
- Anoniem*+personen;
- Anoniem*+stoffelijke overschotten;
- Anoniem*+doden;
- Niet-geïdentificeerd*+personen;
- Niet-geïdentificeerd*+stoffelijke overschotten;
- Niet-geïdentificeerd*+doden;
- NN+lijken en Nomen Nescio+lijken;

- Antemortem+identificatie en/of postmortem+identificatie ;
- DNA-databank+Vermiste Personen;
- Lichaamsafhankelijke+identific*
- Lichaamsonafhankelijke+identific*
- Stoffelijke overschotten+identific*
- Stoffelijke overschotten+opgrav*
- Stoffelijke overschotten+exhum*
- DNA-databanken+wetgeving/regelgeving/wet/juridisch

Bovenstaande heeft geleid tot een verzameling van uiteindelijk 44 relevante bronnen.

Literatuuranalyse

Om antwoord te kunnen geven op onderzoeksvragen 1, 2, 3, 4 en 5 is eerst iedere bron gedetailleerd gelezen. Per bron zijn de publicatiedatum, de uitgever, de relevante achterliggende bronnen (personen en literatuur) en een beknopte samenvatting van de inhoud genoteerd. Vervolgens is voor de analyse gebruikgemaakt van een milde vorm van de Gefundeerde Theoriebenadering (Glaser & Strauss, 1967). Bij de GT-benadering analyseer je gegevens door ze te coderen, te groeperen en vervolgens verbanden aan te geven. Kortgezegd is de verzamelde literatuur in dit onderzoek in drie fasen gecodeerd (Verhoeven, 2018, p. 294):

1. Open coderen: voor ieder tekstfragment is een passende omschrijving gezocht die in een of twee termen is samengevat. Op deze manier is alle literatuur in kleine fragmenten verdeeld.
2. Axiaal coderen: de gecodeerde begrippen zijn met elkaar vergeleken en gegroepeerd. Zo is gezocht naar overeenkomsten en verschillen tussen fragmenten met dezelfde codes. In dit proces zijn codes gewijzigd, groepen bij elkaar gezet en hoofd- en subgroepen van termen aangemaakt.
3. Selectief coderen: de gegroepeerde begrippen zijn met elkaar in verband gebracht.

Door het hanteren van bovenstaande analyse is getracht structuur aan te brengen in de hoeveelheid literatuur. Aan de hand van die structuur is gekeken of met het aanwezige materiaal antwoord kan worden gegeven op de vijf onderzoeksvragen, of er aanvullende vragen zijn en of nog informatie ontbreekt. Per onderzoeksvraag is vervolgens genoteerd

welke codes van belang zijn voor het beantwoorden van die vraag en welke vervolgstappen nodig zijn. Met vervolgstappen wordt bedoeld op het verifiëren van de informatie in nieuwe literatuur, het houden van aanvullende interviews om meer duidelijkheid over de inhoud te verkrijgen of het verrichten van dossierstudie om de koppeling van de theorie naar de praktijk te maken. Indien vragen rezen over de inhoud zijn specialisten geraadpleegd voor aanvullende informatie⁴. Wanneer de inhoud van diverse bronnen elkaar tegensprak, is een verdiepingsslag gemaakt om de oorzaak te achterhalen. Ook hiervoor zijn specialisten geraadpleegd. De belangrijkste ongerijmdheden die voortkwamen uit de literatuur zijn bovendien teruggekomen in de interviews die met experts zijn afgenomen en benoemd in de resultaten. Bovenstaande fasen van dataverzameling en analyse zijn meerdere keren herhaald, totdat de overtuiging ontstond gefundeerd antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen.

5.2 Interviews

Dataverzameling

Om antwoord te kunnen geven op de vijf onderzoeksvragen zijn experts geïnterviewd. Door het afnemen van interviews kan op een relatief eenvoudige manier een grote diversiteit aan informatie worden vergaard en kan op een gerichte manier worden doorgevraagd (Verhoeven, 2018). Om een representatief beeld te krijgen van hoe het identificatieproces in diverse eenheden is vormgegeven, is getracht diversiteit aan te brengen in de selectie van interviewkandidaten. Allereerst is besloten om enkele Specialisten Vermiste Personen te interviewen. Zij zijn bij de politie verantwoordelijk voor de onbekende doden. Aangenomen mag worden dat zij om die reden goed op de hoogte zijn van de huidige gang van zaken. Afhankelijk van diverse inventariserende gesprekken is bepaald welke SVP's worden geïnterviewd. Hierbij was diversiteit en spreiding een belangrijke graadmeter. Als twee eenheden bijvoorbeeld nagenoeg dezelfde omvang en aanpak hebben, is gekozen om één van deze twee eenheden mee te nemen in de analyse en daarvan de SVP uitgebreider te interviewen. Dit heeft geleid tot interviews met de SVP's van de eenheden Midden-Nederland, Rotterdam, Zeeland/West-Brabant, Den Haag en Noord-Holland (n=5).

Om de dekking landelijk zo goed mogelijk te maken en om diversiteit te creëren, zijn aanvullende interviews gehouden. De respondenten waren mensen met andere functies en zodoende ook andere belangen. Zo zijn twee forensisch coördinatoren en twee rechercheurs

---

⁴ De namen van de geraadpleegde specialisten komen verder in dit hoofdstuk aan de orde.

geraadpleegd die veel kennis en ervaring hebben op het gebied van onbekende doden. Daarnaast is gebruikgemaakt van het zogeheten ‘sneeuwbaaleffect’; een geraadpleegde specialist die op verzoek weer een andere specialist aanraadt (Verhoeven, 2018). Dit heeft geleid tot in totaal 11 specialisten die voor dit onderzoek zijn geraadpleegd, te weten:

- 5.1.2.e ██████████, Specialist Vermiste Personen eenheid Midden-Nederland
- 5.1.2.e ██████████, Specialist Vermiste Personen eenheid Rotterdam
- 5.1.2.e ██████████, Specialist Vermiste Personen eenheid Zeeland/West-Brabant
- 5.1.2.e ██████████, Specialist Vermiste Personen eenheid Den Haag
- 5.1.2.e ██████████, Specialist Vermiste Personen eenheid Noord-Holland
- 5.1.2.e ██████████, forensisch coördinator eenheid Limburg-Zuid
- 5.1.2.e ██████████, forensisch coördinator eenheid Midden-Nederland
- Carina van Leeuwen, forensisch rechercheur Coldcase eenheid Amsterdam⁵
- 5.1.2.e ██████████, Operationeel specialist Team Coldcase en Vermiste personen eenheid Den Haag
- 5.1.2.e ██████████, Teamleider NXT Vermiste Personen
- Kees van der Spek, misdadjournalist en maker van het tv-programma *Graf zonder Naam*

Het literatuuronderzoek heeft het fundament geboden voor de interviews. Aan de hand van de thema's die zijn ontstaan na het coderen van de literatuur zijn interviewvragen opgesteld. Hierbij is hiërarchie aangebracht in prangende en minder relevante vragen. Er is zoveel mogelijk geprobeerd om bij alle respondenten dezelfde onderwerpen aan bod te laten komen (zie Bijlage A). De respondenten zijn tussen de 30 minuten en anderhalf uur geïnterviewd over hun kennis en ervaring op het gebied van onbekende doden. De interviews zijn in een periode van enkele weken afgenomen, om te voorkomen dat de situatie omtrent onbekende doden tussentijds ingrijpend gewijzigd kon zijn.

Analyse interviews

Vooraf is de te interviewen personen gevraagd of de interviews auditief mogen worden opgenomen. Achteraf zijn de auditief geregistreerde interviews woordelijk op papier uitgewerkt. Vervolgens zijn deze transcripties wederom geanalyseerd aan de hand van een milde GT-analyse. Hiervoor zijn dezelfde codes gebruikt als bij de literatuuranalyse, maar zijn ook nieuwe codes aangemaakt. Reden hiervoor is dat uit de interviews nieuwe informatie

---

⁵ Van Leeuwen is niet als expert geïnterviewd, maar voornamelijk in de beginfase van dit onderzoek wel als vraagbaak gebruikt.

is verkregen, die nog niet vanuit de literatuurstudie bekend was. Indien door de respondent informatie werd gedeeld die nog niet vanuit de literatuur naar voren was gekomen, werd hier aanvullend literatuuronderzoek naar verricht. Zo is telkens geprobeerd de koppeling tussen de theorie en de praktijk te maken. Ook zijn na de analyse opnieuw interviews afgenomen om meer duidelijkheid te verkrijgen over bepaalde aspecten van het onderzoek. Dit proces van dataverzameling en analyse is meerdere keren herhaald om de betrouwbaarheid van het onderzoek te vergroten.

5.3 Dossieronderzoek

Dataverzameling

Om antwoord te kunnen geven op onderzoeksvragen 2, 3, 4 en 5 is dossieronderzoek verricht. Hieraan voorafgaand is aan iedere geïnterviewde SVP gevraagd hoeveel NN'ers op het grondgebied van de betreffende eenheid in beeld zijn. Dit betreft zaken tussen 1953 en 2019, aangezien de administratie van de eenheden dit tijdvak beslaat. Daarnaast is verzocht bij de zaken aan te geven in hoeverre DNA, dacty en gebitsgegevens van deze NN'ers is afgenomen en of de zaken voor zover toonbaar op politie.nl zijn geplaatst. Tot slot is gevraagd of er in iedere zaak een Zwarte Hoek is opgemaakt. De aangeleverde gegevens zijn vervolgens per eenheid in een overzicht gezet en geïnterpreteerd⁶. De verstrekte overzichten betreffen kwantitatieve gegevens. Tijdens het onderzoek bleek dat deze gegevens wellicht een vertekend beeld van de huidige situatie geven, omdat de administratie van de onbekende doden mogelijk niet op orde is en er geen context bij de cijfers wordt gegeven. Om die reden is besloten dossieronderzoek te verrichten om een vollediger antwoord te kunnen geven op onderzoeksvragen 2, 3, 4 en 5.

Voor het dossieronderzoek is eenheid Midden-Nederland geselecteerd. De reden hiervoor is tweeledig. Enerzijds is onderzoeker werkzaam in deze eenheid, waardoor zij graag van toegevoegde waarde wil zijn voor haar 'eigen' eenheid. Anderzijds heeft 5.1.2.e, SVP in Midden-Nederland, aangegeven aanvullend onderzoek te willen laten doen naar de onbekende doden op zijn grondgebied (persoonlijke communicatie, 7 april 2020). De cijfers die 5.1.2.e heeft verstrekt zijn eveneens reden tot nader onderzoek. Volgens het overzicht is het in nagenoeg alle zaken (op 3 na) onduidelijk of er DNA, dacty of dental is afgenomen en of de zaken zijn gepubliceerd op politie.nl of door middel van een Zwarte Hoek. Met

---

⁶ Deze bevindingen zullen worden getoond bij de onderzoeksresultaten.

dossieronderzoek kan meer duidelijkheid worden verkregen over welke identificatiemethoden al dan niet zijn ingezet en welke beperkingen hierbij een rol spelen.

Bij het selecteren van de zaken is gekeken naar de maatschappelijke impact, de kans op succes en het aanwezige forensische materiaal. Om spreiding in tijd te creëren is bewust gekozen ook een oudere zaak uit 1998 te gebruiken. Uiteindelijk is op basis van deze criteria besloten drie zaken te gebruiken voor de analyse, te weten:

- Lijkdelen Amsterdam-Rijnkanaal, 28 mei - 4 november 1998
- Lijk in de Vecht, 20 december 2015
- NN'er Bouwkraan, 4 maart 2013

Analyse dossiers

De analyse heeft plaatsgevonden door de beschikbare dossiers eerst gedetailleerd te lezen. Vervolgens is van de identificatiemethoden die zijn vastgesteld op basis van literatuuronderzoek en interviews, tijdens het dossieronderzoek genoteerd welke hiervan al dan niet zijn ingezet en tot welk resultaat dit heeft geleid. Indien uit de journaalmutaties bleek dat een bepaalde methode beperkingen met zich meebracht, is dit ook genoteerd. Daarnaast is nog een verdiepingsslag gemaakt om te kijken welke mogelijkheden eventueel nog benut kunnen worden en welke informatie daarvoor is vereist.

Bouwstenen

Tot slot is per onderzoeksvraag een schema gemaakt met de belangrijkste bouwstenen (codes) om antwoord te geven op de betreffende onderzoeksvraag. Die bouwstenen werden gevormd door per vraag de relevante passages uit de literatuur, uit de interviews, de bestudeerde overzichten en de bevindingen uit de dossierstudie te verzamelen. In de kantlijn van het onderzoeksmateriaal werd gecodeerd voor welke vraag die passage van belang was. Vervolgens werd bekeken welke data nog verzameld moest worden om de onderzoeksvragen volledig te kunnen beantwoorden. Dit onderzoeksproces van dataverzameling en analyse werd herhaald totdat representatieve antwoorden konden worden gegeven. De resultaten worden in het volgende hoofdstuk weergegeven.

6 ONDERZOEKSRESULTATEN

6.1 Onderzoeksvraag 1

Wat is de juridische grondslag voor het identificeren van onbekende doden zonder misdrijfindicatie en in hoeverre is voorzien in de praktische uitvoering van deze juridische grondslag?

Als er sprake of vermoeden is dat een onbekende dode door een misdrijf om het leven is gekomen, of als de overledene wordt verdacht van een strafbaar feit, is de Officier van Justitie belast met de opsporing (artikel 148 Wetboek van Strafvordering). De politie voert in dat geval het onderzoek uit. Het juridisch kader voor het identificeren van onbekende doden zonder misdrijfindicatie is minder eenduidig. “Toch is het zeer cruciaal”, zegt ^{5.1.2.e}, Teamleider NXT Vermiste Personen (persoonlijke communicatie, 20 april 2020). “Want in wiens naam doen wij de dingen die wij doen? Oftewel: wie is onze opdrachtgever bij het identificeren van onbekende doden als het geen misdrijf betreft?”.

Knelpunten

Op basis van literatuuronderzoek en interviews met respondenten kan (n=5) worden geconcludeerd dat de huidige wetgeving in de praktijk een aantal knelpunten oplevert. Het juridisch kader biedt volgens de experts in de praktijk onvoldoende houvast voor het uitvoeren van de politietaken die nodig zijn om een onbekende dode te identificeren. De relevante wetgeving en bijbehorende knelpunten die zijn verzameld in samenspraak met de experts worden hieronder toegelicht.

Wet op de Lijkbezorging

Als de identiteit van een overledene niet (meteen) geverifieerd kan worden en de misdrijfindicatie ontbreekt, hebben burgemeesters sinds de wijziging van de Wet op de lijkbezorging in 2010 een prominente rol gekregen. De wet geeft de burgemeester een zorgplicht voor lichamen waarvan de identiteit niet kan worden vastgesteld. De wet schrijft onder meer voor dat van die lichamen materiaal wordt afgenomen (art. 21 lid 3 Wlb). Zo nodig kan tevens door of onder verantwoordelijkheid van een arts onderzoek in het lichaam worden verricht of een gebitsstatus worden opgemaakt of kunnen afdrukken van lichaamsdelen worden opgenomen (art. 21 lid 4 Wlb).

Voor de onbekende dode die reeds is begraven geldt dat de beheerder van de begraafplaats twee maanden voordat een graf wordt geruimd hiervan melding doet bij de burgemeester (art. 31 lid 5 Wlb). De burgemeester is bevoegd, uitsluitend ten behoeve van de identificatie van de onbekende dode en opsporing van vermiste personen, van de overblijfselen van de NN'er door of onder verantwoordelijkheid van een arts lichaamsmateriaal af te doen nemen of een gebitsstatus te doen opmaken. Indien de burgemeester van die bevoegdheid gebruik maakt, wordt de ruiming opgeschort tot het moment dat de uitslag van de poging tot identificatie bekend is.

Door de huidige formulering van de Wet op de Lijkbezorging ontstaat in de praktijk een aantal knelpunten in het identificatieproces (Van Leeuwen, persoonlijke communicatie, 22 oktober 2019). Zo is artikel 31 lid 5 geformuleerd als een bevoegdheid en niet als een plicht. Een burgemeester *mag* dus lichaamsmateriaal laten afnemen of een gebitsstatus laten opmaken als een ruiming dreigt, maar is hiertoe niet verplicht. Bovendien is niet duidelijk wie voor het identificatieproces zorgdraagt in de praktijk (Van Leeuwen, persoonlijke communicatie, 22 oktober 2019). De burgemeester is weliswaar het bevoegd gezag, maar heeft geen eigen opsporingsapparaat om nader onderzoek te doen naar de identiteit van deze personen. Er is geen richtlijn die voorschrijft wie wat nu precies moet doen in het identificatieproces (5.1.2.e, persoonlijke communicatie, 20 april 2020). Het is onduidelijk of, hoe, waarom en wanneer het identificeren van onbekende doden zonder misdrijfindicatie een politietaak is. De overige knelpunten die voortkomen uit de Wet op de Lijkbezorging zijn weergegeven in Bijlage B.

Politiewet

De experts (n=9) zijn van mening dat het identificeren van onbekende doden op grond van hulpverlening onder artikel 3 van de Politiewet zou moeten vallen. De grondslag voor het opnemen van DNA-profielen van onbekende doden in de Databank Vermiste Personen is eveneens dit artikel⁷. Wanneer men echter goed naar dit artikel kijkt, staat daarin vermeld dat de politie als taken heeft ervoor te zorgen dat de rechtsorde wordt gehandhaafd en hulp te verlenen aan hen die deze behoeven (art. 3 Politiewet 2012). Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen bevoegdheden ter handhaving van de openbare orde en bevoegdheden ter strafrechtelijke handhaving van de rechtshorde (C.P.M. Cleiren et al., 2017, p. 2883).

---

⁷ Dit geldt expliciet voor de zaken zonder misdrijfindicatie, want bij (vermoeden van) een misdrijf worden de DNA-profielen opgenomen in de Databank Strafzaken.

De precieze reikwijdte van bovenstaande kerntaken is echter niet nader bepaald. Hulpverlening bij vermissingen kan, tenzij er sprake is van een misdrijf, volgens 5.1.2.e onder de eerste kerntaak van de politie worden geschaard (persoonlijke communicatie, 20 april 2020). Als beredeneerd wordt dat ‘het vermist zijn’ en de opsporing daartoe onder de taak handhaving openbare orde (hulpverlening) valt, dan is artikel 11 van de Politiewet van toepassing. Daarin staat dat de politie voor het uitvoeren van de hulpverleningstaak onder gezag van de burgemeester valt. De burgemeester kan de politie een Aanwijzing geven voor de vervulling van die taken (art. 11 lid 2 Politiewet, 2012)⁸. Er is momenteel geen Aanwijzing voor de hulpverleningstaak van politieambtenaar voor de uitvoering van de taken zoals beschreven in artikel 21 van de Wet op de Lijkbezorging. En dus ontbreekt een richtlijn waarin staat vermeld wie welke taken in het identificatieproces dient uit te voeren en wat de rol van de politie daarin is.

Aanwijzing

5.2.1 [redacted]
[redacted] (persoonlijke communicatie, 8 juli 2020). “5.2.1 [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

5.2.1 [redacted]
[redacted] De burgemeester kan zoals eerder vermeld voor uitvoering van taken in het kader van de hulpverlening een Aanwijzing geven (artikel 11 lid 2 Politiewet, 2012). 5.2.1 [redacted]
[redacted]
[redacted]

[redacted]. Met zo’n Aanwijzing wordt het helder dat de politie, in het kader van hulpverlening, in opdracht van de burgemeester de opsporing naar onbekende doden moet uitvoeren. 5.2.1 [redacted]
[redacted]
[redacted]

[redacted], aldus 5.1.2.e [redacted] (persoonlijke communicatie, 8 juli 2020). “5.2.1 [redacted]
[redacted]

---

⁸ Een Aanwijzing bevat de eisen aan de vormgeving van wet- en regelgeving en het proces waarin deze tot stand komen.

Uitvoering

Ook zonder Aanwijzing kan de politie vooralsnog wel uitvoeren. Dit gebeurt op eigen (politie)initiatief (5.1.2.e, persoonlijke communicatie, 20 april 2020). De dossiers van onbekende doden vallen vervolgens onder verantwoordelijkheid van de Specialisten Vermisten Personen (SVP) van iedere eenheid. De functie van de SVP is gericht op enerzijds operationele werkzaamheden en anderzijds het monitoren en het verbeteren van het proces door middel van kennisdeling en innovatie (Schouten et al., 2002, p. 73). De gewenste verhouding tussen beide taken is niet nader uitgewerkt.

Een rondgang langs 7 eenheden leert dat het per eenheid sterk verschilt in welke mate er aandacht is voor het identificeren van onbekende doden. De SVP's (n=5) zien wel de noodzaak van identificatie en hun verantwoordelijkheid hierin, maar geven hier in de praktijk niet allemaal uitvoering aan. 5.2.1

(persoonlijke communicatie, 7 april 2020).

“Dat is de prioritering die de eenheid eraan geeft”, zegt 5.1.2.e, Specialist Vermiste Personen van eenheid Zeeland/West-Brabant (persoonlijke communicatie, 9 april 2020). “Als een eenheid geen prioriteit geeft aan het actief identificeren van NN'ers, dan gebeurt er niets. Dan word je geleeft door de waan van de dag.”

Conclusie

De burgemeester heeft een prominente rol en verantwoordelijkheid gekregen bij het identificeren van onbekende doden zonder misdrijfindicatie, maar er lijkt niet te zijn voorzien in wie voor het identificatieproces zorgdraagt in de praktijk. De consequentie daarvan kan zijn dat graven geruimd worden zonder dat alle beschikbare mogelijkheden zijn ingezet om de NN'er een naam te geven en daarmee een vermiste terug te brengen (Van Leeuwen, persoonlijke communicatie, 25 oktober 2019). Welke beschikbare identificatiemogelijkheden er zijn, wordt bij de volgende onderzoeksvraag besproken.

6.2 Onderzoeksvraag 2

Welke mogelijkheden heeft de Nederlandse politie bij het identificeren van onbekende doden?

Om uitspraken te doen over waar mogelijk onbenutte kansen liggen in het identificatieproces, is het van belang eerst inzichtelijk te maken welke mogelijkheden de Nederlandse politie ter beschikking staan om onbekende doden te identificeren. De identificatiemethoden zullen in dit hoofdstuk uiteen worden gezet.

Beschikbare identificatiemethoden

Grofweg zijn er twee categorieën onbekende doden te onderscheiden: lijken die mogelijk passen bij een vermiste en lijken van totaal onbekenden (Tuinman, 2011). In beide gevallen is het van belang gegevens te verzamelen van voor het overlijden (ante mortem) en deze te vergelijken met gegevens die na het overlijden worden verzameld (post mortem) (Schouten et al., 2002; Duijst & Naujocks, 2015). Bij een eenvoudige vergelijking wordt dit door de schouwarts verricht. Is het verzamelen en vergelijken complexer dan kan de hulp van de forensische opsporing of bijvoorbeeld een forensisch odontoloog, antropoloog of DNA-deskundige worden ingeroepen (Duijst & Naujocks, 2015).

Identificatie kan bemoeilijkt worden door de toestand waarin het lichaam bij aantreffen verkeert, de wijze van overlijden of het verstrijken van tijd tussen het overlijden en het vinden van het lichaam. Een lichaam kan zijn verbrand, lang in het water hebben gelegen of ernstig zijn verminkt. In alle gevallen zijn zoveel mogelijk identificeerbare gegevens nodig. Het kan belangrijk zijn om meer identificatiemethoden naast elkaar te gebruiken om meer zekerheid te verkrijgen over iemands identiteit (Tuinman, 2011).

De beschikbare methoden voor identificatie zijn (Schouten et al., 2002):

- dactyloscopie (leer van vinger-, hand- en voetafdrukken);
- DNA-onderzoek (erfelijke eigenschappen);
- odontologie (gebitsonderzoek en ouderdomsbepaling);
- pathologie (macro- en microscopisch onderzoek, röntgenologisch onderzoek);
- antropometrie en uiterlijke lichaamskenmerken: eigenschappen van beenderen, geslacht, leeftijd, kleur ogen en oren;
- gezichtsreconstructie;
- isotopenonderzoek;

- onderzoek van bij het stoffelijk overschot aangetroffen goederen, zoals kleding (soort en merken), schoenen, bril, contactlenzen, sieraden en identiteitspapieren

Daarnaast kan ook het publiceren van de beschikbare gegevens van een onbekende dode tot identificatie leiden. Dit kan nationaal op de website politie.nl bij ‘ongeïdentificeerde personen’ of internationaal via een Zwarte Hoek-formulier. Hieronder zullen de diverse identificatiemethoden kort worden toegelicht. Het is hierbij nadrukkelijk niet de intentie om zo gedetailleerd en volledig mogelijk te zijn, maar om in grove lijnen een idee te geven van de verscheidenheid aan mogelijkheden.

Dactyloscopie

Niet onder reikwijdte

DNA-onderzoek

Van ieder onbekend stoffelijk overschot is het sinds 2010 verplicht DNA af te nemen voordat het begraven wordt (art. 21 lid 3 Wlb). Onbekende doden die daarvoor reeds zijn begraven, kunnen worden geëxhumeerd om alsnog referentiemateriaal veilig te stellen. Meestal betreft dit een paar kiezen en een stukje van het dijbeen. Het veiliggestelde materiaal wordt overdragen aan het NFI en de profielen worden opgenomen in de DNA-Databank Vermiste Personen. Daarnaast mogen sinds 1 april 2012 de DNA-profielen van onbekende overledenen in de DNA-databank voor Vermiste Personen eenmalig worden vergeleken met de DNA-profielen van bekende personen in de Nederlandse DNA-databank voor Strafzaken. Wanneer sprake is van (een vermoeden van) een misdrijf worden DNA-profielen van NN'ers in beide databanken opgenomen (Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2013).

Odontologie (dental)

Niet onder reikwijdte

Niet onder reikwijdte

Pathologie

Niet onder reikwijdte

Antropometrie

Niet onder reikwijdte

Gezichtsreconstructie

Niet onder reikwijdte

Isotopenonderzoek

Niet onder reikwijdte

Niet onder reikwijdte

Zwarte Hoek

Niet onder reikwijdte

Publiceren politie.nl

5.1.2.e

DNA, dacty en dental

Aangezien identificatiemethoden zoals bijvoorbeeld een gezichtsreconstructie en isotopenonderzoek erg kostbaar zijn, wordt dit alleen in uitzonderlijke gevallen toegepast. In de praktijk zijn DNA, dacty en dental de meest kansrijke methoden om tot identificatie te komen (Politie, 2019).

---

⁹ Niet onder reikwijdte

6.3 Onderzoeksvraag 3

Welke identificatiemogelijkheden worden tot op heden daadwerkelijk aangewend door de Nederlandse politie om de identiteit van onbekende doden te achterhalen en welke ervaringen zijn daarmee opgedaan?

Nu bekend is welke identificatiemethoden beschikbaar zijn, kan geïventariseerd worden welke mogelijkheden de Nederlandse politie tot op heden daadwerkelijk heeft aangewend. Het startpunt van deze inventarisatie is een rondgang langs de Specialisten Vermiste Personen (n=5). De onbekende doden vallen onder hun verantwoordelijkheid en aangenomen kan worden dat zij om die reden op de hoogte zijn van de ingezette methoden. Aangezien DNA, dacty en dental de belangrijkste identificatiemethoden zijn (Politie, 2019), zal bij deze onderzoeksvraag voor die methoden extra aandacht zijn. Allereerst wordt gekeken naar enkele kwantitatieve gegevens om een eerste beeld van de huidige stand van zaken te schetsen.

Tabel 2

Overzicht NN'ers Midden-Nederland en in hoeverre dacty, DNA en dental is afgenomen

Eenheid Midden-Nederland				
Totaal aantal NN'ers	21			
NN'ers (excl. NN-baby's)	12			
	ja	nee	n/a of nvt	onbekend
Dacty				12
DNA	2			10
Dental				12
NN-baby's	9			
Dacty				9
DNA	1			8
Dental				9

Uit Tabel 2 blijkt dat eenheid Midden-Nederland in totaal 21 NN'ers in beeld heeft die sinds 1956 zijn aangetroffen¹⁰. Van 2 volwassen NN'ers en van 1 baby is DNA veiliggesteld voor latere identificatie (zie Tabel 2). Verder verschaft het overzicht geen duidelijkheid over de afname van DNA, dacty en gebitsgegevens. Indien wordt gekeken naar andere identificatiemethoden zoals publiceren op politie.nl of door middel van een Zwarte Hoek, moet SVP 5.1.2.e de antwoorden schuldig blijven. 5.1.2.e geeft aan dat het zwaartepunt van zijn functie ligt bij de langdurig vermiste personen en het monitoren van urgente vermissingen. “De NN'ers bungelen eerlijk gezegd een beetje onderaan”, aldus

¹⁰ De overzichten in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op de door de SVP's aangeleverde administratie van de onbekende doden in de eenheid.

5.1.2.e (persoonlijke communicatie, 7 april 2020). Door de hectiek van de overige werkzaamheden komt er in de praktijk weinig terecht van het op orde maken van de administratie van onbekende doden. 5.1.2.e “5.2.1

Tabel 3

Overzicht NN'ers Noord-Holland en in hoeverre dacty, DNA en dental is afgenomen

Eenheid Noord-Holland				
Totaal aantal NN'ers	16			
NN'ers (excl. NN-baby's)	16			
	ja	nee	n/a of nvt	onbekend
Dacty			6	10
DNA	6			10
Dental				16
NN-baby's	0			
Dacty				
DNA				
Dental				

Ook 5.1.2.e, SVP in Noord-Holland, 5.2.1

, zegt 5.1.2.e (persoonlijke communicatie, 10 april 2020). 5.2.1

Uit de aangeleverde cijfers door 5.1.2.e (zie Tabel 3) blijkt dat van 6 van de 16 NN'ers die tussen 1978 en 2018 zijn aangetroffen DNA is veiliggesteld. In 6 zaken kon geen dacty worden afgenomen omdat de handen van deze NN'ers niet zijn aangetroffen. Verder is op basis van deze administratie onbekend in hoeverre DNA, dacty en dental is veiliggesteld. Van drie zaken is bekend dat een Zwarte Hoek is opgemaakt en twee zaken zijn op politie.nl geplaatst. “5.2.1”, aldus 5.1.2.e die aangeeft over beperkte capaciteit te beschikken vanwege het ontbreken van een goed opgetuigd coldcaseteam (persoonlijke communicatie, 10 april 2020). “Op dit moment is niemand actief bezig met het identificatieproces.”

Voor eenheden Midden-Nederland en Noord-Holland kan worden vastgesteld dat het op basis van hun administratie bij de SVP's in het merendeel van de zaken onbekend is in hoeverre de belangrijkste identificatiemethoden zijn ingezet.

Tabel 4

Overzicht NN'ers Den Haag en in hoeverre dacty, DNA en dental is afgenomen

Eenheid Den Haag				
Totaal aantal NN'ers	16			
NN'ers (excl. NN-baby's)	9			
	ja	nee	n/a of nvt	onbekend
Dacty	1	2		6
DNA	6			3
Dental			3 n/a	6
NN-baby's	7			
Dacty				7
DNA	5	1		1
Dental				7

5.1.2.e is SVP in Den Haag en heeft 16 NN'ers in beeld die tussen 1969 en 2017 zijn aangetroffen (persoonlijke communicatie, 10 april 2020). In 11 zaken is DNA veiliggesteld en van 1 onbekende dode is dacty afgenomen (zie Tabel 4). Van 3 NN'ers waren gebitsgegevens niet beschikbaar. In de overige zaken is het onbekend of er DNA, dacty en dental is afgenomen. Voor zover mogelijk zijn de NN'ers wel op politie.nl geplaatst. Of van hen allemaal een Zwarte Hoek is opgemaakt, is bij 5.1.2.e onbekend.

Tabel 5

Overzicht NN'ers Rotterdam en in hoeverre dacty, DNA en dental is afgenomen

Eenheid Rotterdam				
Totaal aantal NN'ers	39			
NN'ers (excl. NN-baby's)	35			
	ja	nee	n/a of nvt	onbekend
Dacty	7	2	2 nvt	24
DNA	24	3		8
Dental	7		3 nvt	25
NN-baby's	4			
Dacty			1 nvt	3
DNA	1	1		2
Dental			1 nvt	3

In eenheid Rotterdam is volgens SVP 5.1.2.e de afgelopen jaren veel geïnvesteerd om de administratie van onbekende doden op orde te krijgen (persoonlijke communicatie, 8 april 2020). Van 25 van de 39 NN'ers die zijn aangetroffen tussen 1971 en 2017 is DNA afgenomen (zie Tabel 5). Van 1 persoon is dit bewust niet gedaan, omdat het vermoeden

bestaat dat de familie al op de hoogte is van de identiteit van het slachtoffer. Van 7 personen is dacty afgenomen en van 7 personen zijn gebitsgegevens veiliggesteld.

Tevens blijkt uit de administratie van 5.1.2.e dat drie NN'ers op politie.nl zijn geplaatst en er drie Zwarte Hoeken zijn opgemaakt. 5.1.2.e geeft aan dat de Zwarte Hoeken en het publiceren op politie.nl in Rotterdam nog niet op orde is, maar dat dit wel op de agenda staat. "Er gaat erg veel tijd in zitten", aldus 5.1.2.e (persoonlijke communicatie, 8 april 2020). "Het heeft jarenlang stilgelegen, maar het heeft nu onze aandacht. Gelukkig hebben wij de luxe dat we een goed opgetuigd coldcaseteam hebben en aandacht aan de NN'ers kunnen besteden."

Tabel 6

Overzicht NN'ers Zeeland/West-Brabant en in hoeverre dacty, DNA en dental is afgenomen

Eenheid Zeeland/West-Brabant				
Totaal aantal NN'ers	46			
NN'ers (excl. NN-baby's)	46			
	ja	nee	n/a of nvt	onbekend
Dacty	4	42		
DNA	42	4		
Dental	2	44		
NN-baby's		0*		
Dacty				
DNA				
Dental				

* blijkt niet uit overzicht of het NN-baby's betreft

5.1.2.e is SVP in Zeeland/West-Brabant en heeft in totaal 46 NN'ers in beeld die tussen 1953 en 2019 zijn aangetroffen. Opvallend aan deze eenheid is dat in alle zaken bekend is of er DNA, dacty en dental is afgenomen (zie Tabel 6). Dit was bij de overige geraadpleegde eenheden (nog) niet het geval. In 42 zaken is DNA afgenomen. In 44 zaken is geen dental afgenomen en in 42 zaken geen dacty. Van de 46 NN'ers in Zeeland/West-Brabant blijkt in drie gevallen een Zwarte Hoek opgemaakt, van 41 is dit niet gedaan en van 2 nog niet¹¹.

Bij de cijfers omtrent de Zwarte Hoeken is het belangrijk te vermelden dat de eenheid

¹¹ Bij een hiervan bestaat al een vermoeden over de identiteit van de NN'er. Als na onderzoek blijkt dat het deze persoon niet betreft, zal volgens 5.1.2.e alsnog een Zwarte Hoek worden opgemaakt.

Zeeland/West-Brabant 34 NN-drenkelingen van de Watersnoodramp telt. Voor deze NN'ers is besloten geen Zwarte Hoek op te maken, omdat het vermoedelijk veelal Nederlandse slachtoffers betreft. Veertig NN'ers zijn op politie.nl geplaatst en van 6 is dit niet gedaan.

Overkoepelend

Gesteld kan worden dat het op basis van de administratie die bij de SVP's bekend is, in een groot deel van de zaken onbekend is in hoeverre de belangrijkste identificatiemethoden al dan niet zijn ingezet. Dit kan veroorzaakt worden doordat deze methoden niet zijn aangewend of doordat de administratie van onbekende doden in de eenheden niet op orde is. De kans bestaat dat sommige identificatiemethoden wel degelijk zijn ingezet, maar dat dit niet in de administratie is verwerkt. Ook kunnen er gegronde (juridische of tactische) redenen zijn waarom sommige identificatiemethoden niet zijn ingezet. Dit blijkt echter niet uit de kwantitatieve gegevens. De overzichten kunnen daarom een (te) verontrustend beeld over de huidige situatie geven. Om meer inzicht te krijgen in welke methoden worden ingezet en een realistischer beeld te schetsen, is het noodzakelijk om dieper in enkele concrete zaken te duiken.

Dossierstudie

Hieronder worden drie zaken uit eenheid Midden-Nederland onder de loep genomen om te beoordelen welke methoden daar daadwerkelijk zijn aangewend om tot identificatie te komen.

DOSSIER 1: LIJKDELEN AMSTERDAM-RIJNKANAAL

Niet onder reikwijdte

Aangewende identificatiemethoden

Niet onder reikwijdte

DNA-onderzoek

Uit het uitgevoerde DNA-vergelijkingsonderzoek is gebleken dat de lichaamsdelen toebehoren aan dezelfde ongeïdentificeerde man. Tevens is het DNA van de NN'er opgenomen in de Nederlandse DNA-Databank Vermiste Personen en de DNA-databank voor Stafzaken. Tot op heden zijn er geen matches of aanwijzing voor een eerstegraads familiërelatie gevonden.

Odontologie

Niet onder reikwijdte

Fysiek antropologisch onderzoek

Niet onder reikwijdte

Toxicologisch onderzoek

Niet onder reikwijdte

PD-onderzoek

Niet onder reikwijdte

Onderzoek munitie

Niet onder reikwijdte

Niet onder reikwijdte

Schootafstanden

Niet onder reikwijdte

Vezelonderzoek

Niet onder reikwijdte

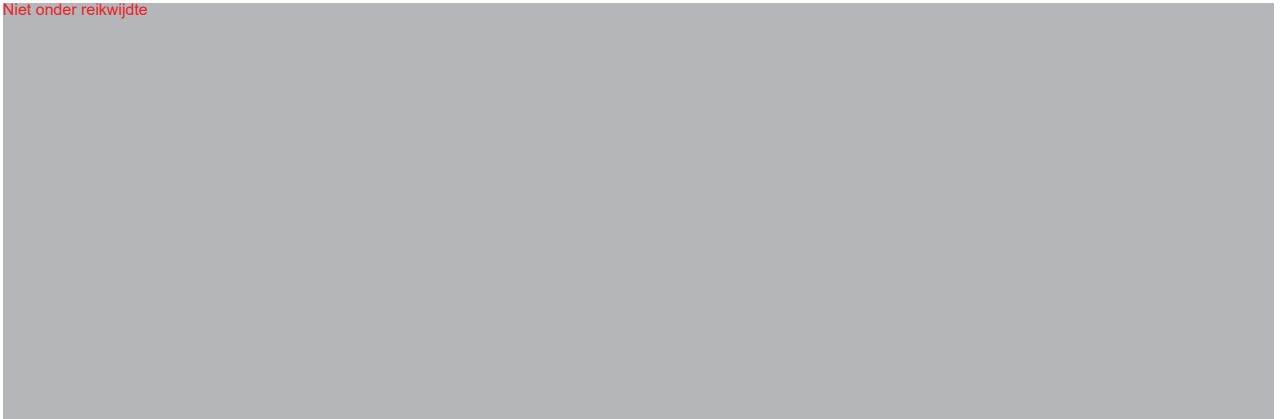
Onuitvoerbare identificatiemethoden

Niet onder reikwijdte

Actuele situatie

Niet onder reikwijdte

Beschikbare identificatiemethoden

5.2.1

Etniciteitsonderzoek

5.2.1

Isotopenonderzoek

5.2.1

DNA

Tot op heden is het DNA van de aangetroffen lijkdelen vergeleken met de Nederlandse DNA-databank voor Vermiste Personen en de DNA-databank voor Strafzaken. Als aanvulling hierop kan men een vergelijking maken met de databanken van de landen die het verdrag van Prüm hebben getekend¹². Er is aanvullend onderzoek nodig om te achterhalen of er nog andere databanken zijn waarmee dit vergeleken kan worden.

Verwantschapsonderzoek

Daarnaast is in het dossier niet terug te vinden of men verwantschapsonderzoek heeft laten doen. Dit zou nog uitgevoerd kunnen worden.

Gezichtsreconstructie

Niet onder reikwijdte

Munitie

Niet onder reikwijdte

---

¹² Dit verdrag regelt onder meer de uitwisseling van informatie uit databanken op het gebied van DNA en vingerafdrukken.

Vergelijking soortgelijke zaken

Niet onder reikwijdte

DOSSIER 2: LIJK IN DE VECHT

Niet onder reikwijdte

Aangewende identificatiemethoden

Niet onder reikwijdte

Tot op heden is:

- het DNA-profiel van het slachtoffer vastgesteld;

Niet onder reikwijdte

- een rechtshulpverzoek gedaan aan China om het DNA-profiel van het slachtoffer te vergelijken met de Chinese DNA-Databanken, omdat uit het dossier aanwijzingen naar voren komen dat het slachtoffer mogelijk van Chinese komaf zou zijn. Uit het dossier wordt niet duidelijk tot welke resultaten dit verzoek heeft geleid;

Niet onder reikwijdte

Beschikbare identificatiemethoden

Niet onder reikwijdte

Etniciteitsonderzoek

Niet onder reikwijdte

Isotopenonderzoek

5.1.2.e

Publiceren Chinese media

Niet onder reikwijdte

DOSSIER 3: NN'ER BOUWKRAAN

Niet onder reikwijdte

Niet onder reikwijdte

Aangewende identificatiemethoden

Niet onder reikwijdte

Tot op heden is:

5.1.2.e

Beschikbare identificatiemethoden

Niet onder reikwijdte

Etniciteitsonderzoek

Niet onder reikwijdte

Genealogische databanken

In een pilot van eenheid Amsterdam en Rotterdam wordt gekeken naar de juridische en technische mogelijkheden en uitdagingen van het gebruik van genealogische databanken bij de opsporing. De inschatting in deze zaak is dat er voldoende DNA-materiaal beschikbaar is om een profiel te laten vervaardigen voor genealogisch onderzoek. Uit het dossier blijkt dat zal worden besproken of aansluiten bij dit project een mogelijkheid is.

Isotopenonderzoek

Niet onder reikwijdte

Media

Niet onder reikwijdte

Buitenlandse DNA-databanken

Het actief uitzetten van het DNA-profiel naar buitenlandse databanken is tevens een mogelijkheid die nog benut kan worden. Hiervoor dient uitgezocht te worden op welke databanken Polen is aangesloten.

Gebitsonderzoek

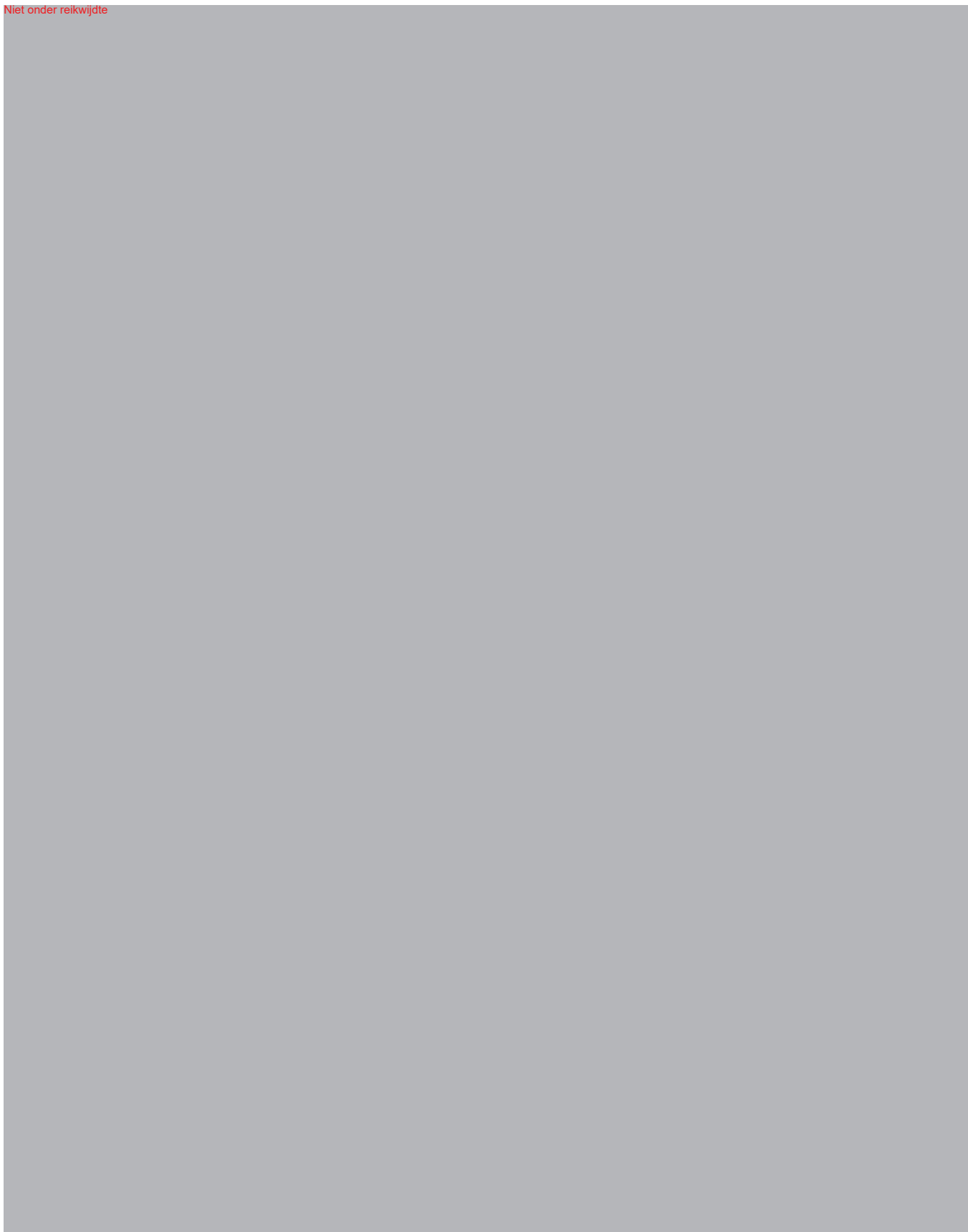
Niet onder reikwijdte

6.4 Onderzoeksvraag 4

Welke beperkingen ondervindt de Nederlandse politie bij het identificeren van onbekende doden?

Niet onder reikwijdte

Niet onder reikwijdte

---

13 Niet onder reikwijdte

Juridische beperkingen

Het identificatieproces wordt volgens de experts (n=6) ook bemoeilijkt door juridische beperkingen. Zo kan er technisch meer dan juridisch is toegestaan (Van Leeuwen, 2019). In de praktijk lopen de experts (n=6) er tegenaan dat wetgeving over onbekende doden zonder misdrijfindicatie ontbreekt. DNA-wetgeving geldt alleen wanneer vervolging door het Openbaar Ministerie mogelijk is. Dit is niet het geval voor onbekende doden die bijvoorbeeld door zelfdoding, een ongeluk of natuurlijk overlijden om het leven zijn gekomen. Volgens de experts (n=6) spelen ook privacywetgeving en regels voor het bewaren van politiegegevens een belangrijke rol in de juridische beperkingen. Systemen zijn na een aantal jaren niet meer te raadplegen, waardoor identificatie moeilijk of zelfs onmogelijk wordt.

Financiële beperkingen

Internationale gegevensuitwisseling

Ook in de uitwisseling van gegevens tussen vermisten aan de ene kant en onbekende doden aan de andere kant is volgens de experts (n=4) nog veel te verbeteren. Volgens Van Leeuwen is het ronduit zorgwekkend dat DNA-profielen van vermisten nog niet worden vergeleken met de profielen van buitenlandse onbekende doden (2019). Dat zijn er maar liefst 1400.

Bij de volgende onderzoeksvraag wordt besproken welke mogelijkheden nog niet (volledig) zijn benut en in de toekomst kunnen worden aangewend om onbekende doden te identificeren. Hierbij zal oog zijn voor de hiervoor genoemde beperkingen.

6.5 Onderzoeksvraag 5

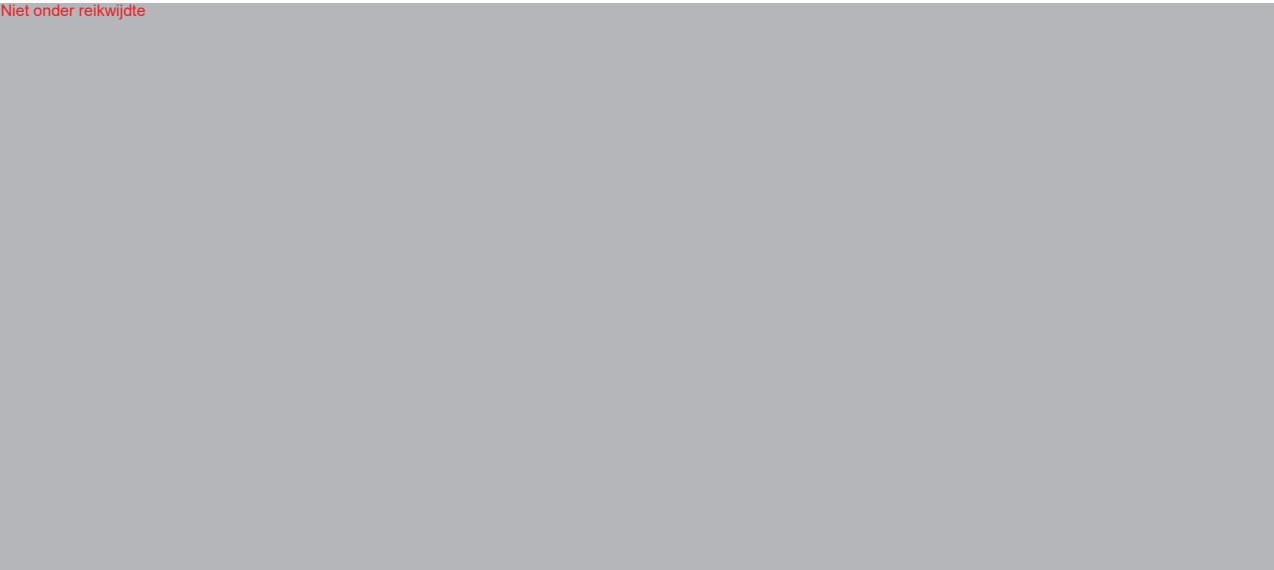
Welke mogelijkheden worden nog niet (volledig) benut en zouden in de toekomst kunnen worden aangewend om de identiteit van onbekende doden te achterhalen?

Niet onder reikwijdte

Zwarte Hoeken

Niet onder reikwijdte

Samenwerking externe partners

Niet onder reikwijdte

Forensisch opplussen

Aangezien de forensische ontwikkelingen elkaar in hoog tempo opvolgen, is het volgens de experts (n=4) van belang te kijken welke huidige mogelijkheden er zijn met betrekking tot eerder verkregen materiaal. Zo zou dacty bijvoorbeeld opnieuw door de systemen gehaald kunnen worden. De mogelijkheden zijn tegenwoordig uitgebreider op dit gebied dan vroeger, ook internationaal.

Genealogische databanken

Nieuwe technieken waarvoor nog geen juridisch kader is, worden door de politie in samenwerking met het NFI en het OM verkend (Meulenbroek & Aben, 2019). Dit geldt bijvoorbeeld voor de toepassing van de openbare genealogische DNA databanken. In anderhalf jaar tijd zijn in de VS in zeventig ernstige strafzaken verdachten in beeld gekomen en in vervolging gesteld. Al deze doorbraken werden gerealiseerd door een nieuw opsporingsmiddel: het verwantschapsonderzoek in een genealogische DNA-databank (Meulenbroek & Aben, 2019, p. 12). In deze databanken kunnen personen vrijwillig hun DNA-profiel laten opslaan om meer te weten te komen over hun afkomst en hun verwanten. Dankzij deze methode zijn tevens 26 onbekende doden na vele jaren alsnog geïdentificeerd.

Het mogelijke gebruik van genealogische DNA-databanken voor identificatie van onbekende doden brengt ethische en juridische dilemma's met zich mee. Tot op heden wordt door de Nederlandse politie geen gebruikgemaakt van de genealogische databanken voor het identificeren van onbekende doden. De toepassing in strafzaken stuit in Nederland op diverse juridische hobbels die onder meer verband houden met de betekenis van het begrip 'DNA-onderzoek' in het Wetboek van Strafvordering en de wettelijke condities die zijn neergelegd in het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken (Meulenbroek & Aben, 2019).

Buiten het strafrechtelijke kader ligt dit mogelijk anders. De Nationale politie, het ministerie van Justitie en Veiligheid, het Openbaar Ministerie en het NFI voeren verkennende gesprekken voor het eventueel opzetten van een project 'verkenning identificatie onbekende doden (geen strafzaken) via genealogische DNA-databanken. Momenteel is het nog onduidelijk of en wanneer dit project daadwerkelijk van start zal gaan. De toekomst zal dit uitwijzen.

7 CONCLUSIE EN DISCUSSIE

7.1 Conclusie

De doelstelling van dit onderzoek was inzicht verkrijgen in hoe het identificeren van onbekende doden in diverse eenheden is vormgegeven, met als doel de voornaamste mogelijkheden en beperkingen van dit identificatieproces in kaart te brengen om aan de hand hiervan de politie te adviseren hoe dit proces geoptimaliseerd kan worden.

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de centrale onderzoeksvraag:

Welke mogelijkheden en beperkingen heeft de Nederlandse politie bij het identificeren van onbekende doden en waar liggen mogelijk onbenutte kansen?

Uit de gepresenteerde onderzoeksresultaten is gebleken dat de Nederlandse politie diverse mogelijkheden heeft om onbekende doden te identificeren. Het betreft identificatiemethoden op het gebied van DNA, dacty, dental, pathologie, antropometrie, gezichtsreconstructies, isotopenonderzoek en publiceren door middel van een Zwarte Hoek en op politie.nl. Indien hierbij de afweging wordt gemaakt tussen financiële overwegingen (kosten) en de kans op succes (baten), zijn DNA, dacty en dental de meest kansrijke methoden om tot identificatie te komen.

Op basis van de administraties van de Specialisten Vermiste Personen kan worden geconcludeerd dat het in het merendeel van de geraadpleegde eenheden in een groot deel van de zaken onbekend is of DNA, dacty en dental is afgenomen. Dit kan twee dingen betekenen:

1. Er is geen DNA, dacty of dental afgenomen; de identificatiemethode is niet ingezet
2. De identificatiemethode is wel ingezet, maar niet als zodanig in de administratie verwerkt

Indien er sprake is van het eerste punt, kunnen er uiteraard gegronde redenen zijn waarom de betreffende identificatiemethode niet is ingezet. Dit blijkt echter niet uit de administratie en is niet als zodanig in de daarvoor bestemde systemen verwerkt. In geval van het tweede punt betekent dit dat de administratie van onbekende doden niet op orde is. ^{5.2.1}

[Redacted]

[Redacted] ^{5.2.1} [Redacted]

[Redacted]

Uit het dossieronderzoek is gebleken dat in drie zaken een groot aantal van de beschikbare identificatiemethoden is ingezet, waaronder het veiligstellen van DNA, dactyl en dental. Positief is dat dit ook geldt voor de zaken waarbij geen sprake of vermoeden is van een misdrijf. Bij de resultaten van onderzoeksvraag 1 is gebleken dat de politie niet verplicht is alles in het werk te stellen om een onbekende dode zonder misdrijfindicatie te identificeren. Het dossieronderzoek laat zien dat de politie dit ondanks de juridische hiaten toch regelmatig doet, op eigen (politie)initiatief. Dit blijkt ook uit de interviews met de respondenten.

5.2.1

Gevolg hiervan is dat de werkzaamheden die nodig zijn om NN'ers te kunnen identificeren, in eenheden zonder goed opgetuigd coldcaseteam nauwelijks van de grond komen. 5.2.1

Dit onderzoek leert dat er mogelijkheden zijn die momenteel (nog) niet volledig worden benut en in de toekomst alsnog kunnen worden aangewend om de identiteit van onbekende doden te achterhalen. Deze kansen doen zich volgens de respondenten voornamelijk voor op het gebied van de Zwarte Hoeken, het samenwerken met externe partners, het forensisch 'opplussen' van zaken en een landelijke aanpak. Hierbij dient opgemerkt te worden dat een hogere prioritering en meer capaciteit vereist zijn om deze kansen ook daadwerkelijk te kunnen benutten.

7.2 Discussie

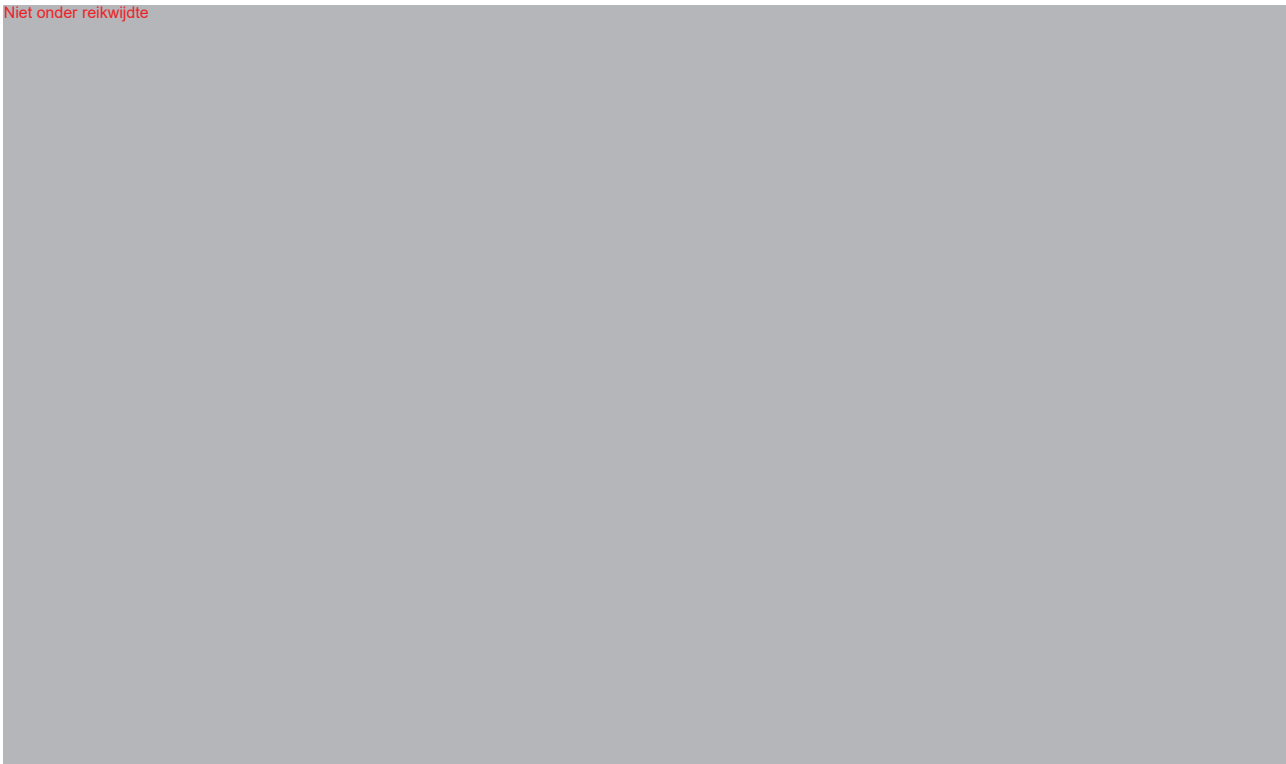
In dit hoofdstuk wordt gereflecteerd op de resultaten van dit onderzoek en worden deze tegen het licht gehouden van eerdere studies. Hieronder wordt ingegaan op de methodologische en inhoudelijke leermomenten van dit onderzoek.

Methodologische discussie

Selectie respondenten

Niet onder reikwijdte

Niet onder reikwijdte

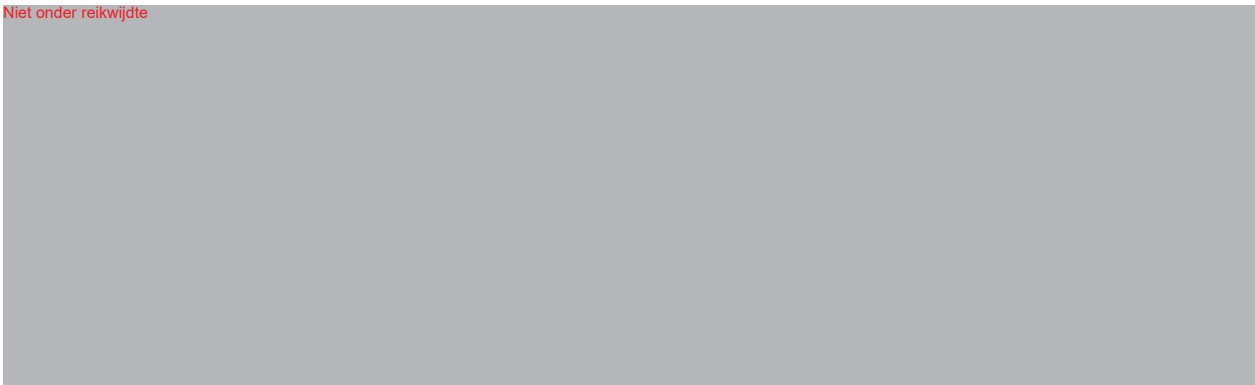
Dossieronderzoek

Niet onder reikwijdte

Literatuuronderzoek

Niet onder reikwijdte

Niet onder reikwijdte

Betrouwbaarheid en validiteit

Niet onder reikwijdte

Corona

Niet onder reikwijdte

Inhoudelijke discussie

Relevantie

Voor het identificeren van onbekende doden zonder misdrijfindicatie is de juridische grondslag voor het uitvoeren van de politietaken niet glashard. Met andere woorden: er is geen wetgeving die de politie verplicht alles in het werk te stellen om een onbekende dode zonder misdrijfindicatie te identificeren. Dit heeft gevolgen voor de relevantie van dit onderzoek. Steeds kwam in mijn onderzoek de vraag naar boven: is dit wel de

verantwoordelijkheid van de politie en op basis van welke wetgeving dan? Het is een inhoudelijk leermoment geweest dat humanitaire en ethische redenen binnen de organisatie (logischerwijs) minder zwaar wegen dan juridische argumenten. In het vervolg zou ik minder snel kiezen voor een ‘ideologisch’ onderwerp dan een meer juridisch onderwerp.

Publieke discussie

Ondanks de juridische hiaten, leeft het publiek enorm mee met de onbekende doden. Dit komt mede door meer openheid bij de politie en daardoor toegenomen publiciteit (Van Leeuwen, 2019, p 235). Elk onderzoek op dit gebied draagt bij aan meer maatschappelijke betrokkenheid bij het onderwerp. Dit onderzoek kan indirect worden ingezet om bijvoorbeeld de discussie over onbekende doden en DNA-databanken op de agenda te houden. Het risico bestaat echter wel dat het maatschappelijk debat zich voornamelijk zal richten op de privacyaspecten en niet op de voordelen voor de misdaadbestrijding. In dat geval zal dit onderzoek geen positieve bijdrage leveren aan het debat en wordt juist het tegengestelde bereikt. Dat is een inhoudelijk leermoment geweest van dit onderzoek.

Eerdere studies

Voor aanvang van dit onderzoek waren er signalen zijn dat de politie niet alle mogelijkheden benut die een bijdrage kunnen leveren aan het identificeren van onbekende doden. Waar Van Leeuwen zich grotendeels richtte op eenheid Amsterdam (2009, 2019), heeft dit onderzoek aangetoond dat het identificeren van onbekende doden in de eenheden verschillend is vormgegeven en geprioriteerd. Een verklaring hiervoor kan worden gevonden in het ontbreken van een eenduidige, projectmatige, landelijke aanpak van onbekende doden. Een overkoepelende organisatie die volledig overzicht heeft en verantwoordelijkheid draagt voor het actief identificeren van alle onbekende doden in Nederland is noodzakelijk (Van Leeuwen, 2019). Dit onderzoek bevestigt deze constatering.

Tot slot kan dit onderzoek de vraag hebben opgeroepen waarom het identificeren überhaupt een politietaak zou moeten zijn, zeker als het geen misdrijf betreft. De huidige wetgeving geeft (helaas) genoeg ruimte voor deze discussie. Graag zou ik hierbij de koppeling willen maken naar het onderzoek van promovenda Lenferink van de Rijksuniversiteit van Groningen (2018). Lenferink somt in haar proefschrift enkele gevolgen voor nabestaanden op indien een onbekende dode niet wordt geïdentificeerd. Het vasthouden aan de hoop op de terugkeer van de (lichamelijke overblijfselen van de) vermiste en het tegelijkertijd omgaan met de

afwezigheid van diegene kan het voor mensen onmogelijk maken om verder te gaan met hun leven (Heeke, Stammel, & Knaevelsrud, 2015). Bovendien kan het uitblijven van een begrafenisceremonie of een herdenkingsplek ook bijdragen aan een verstoord rouwproces (Castle & Phillips, 2003). Indien voor de nabestaanden onomstotelijk vaststaat dat een voor hen dierbaar persoon is overleden, kunnen zij aan het rouwproces beginnen (Kroon et al., 2004). De bevindingen van dit onderzoek staan haaks op de ernst die Lenferink met haar proefschrift aantoont.

8 AANBEVELINGEN

Niet onder reikwijdte

NXT Vermiste Personen → Formeren landelijke projectgroep

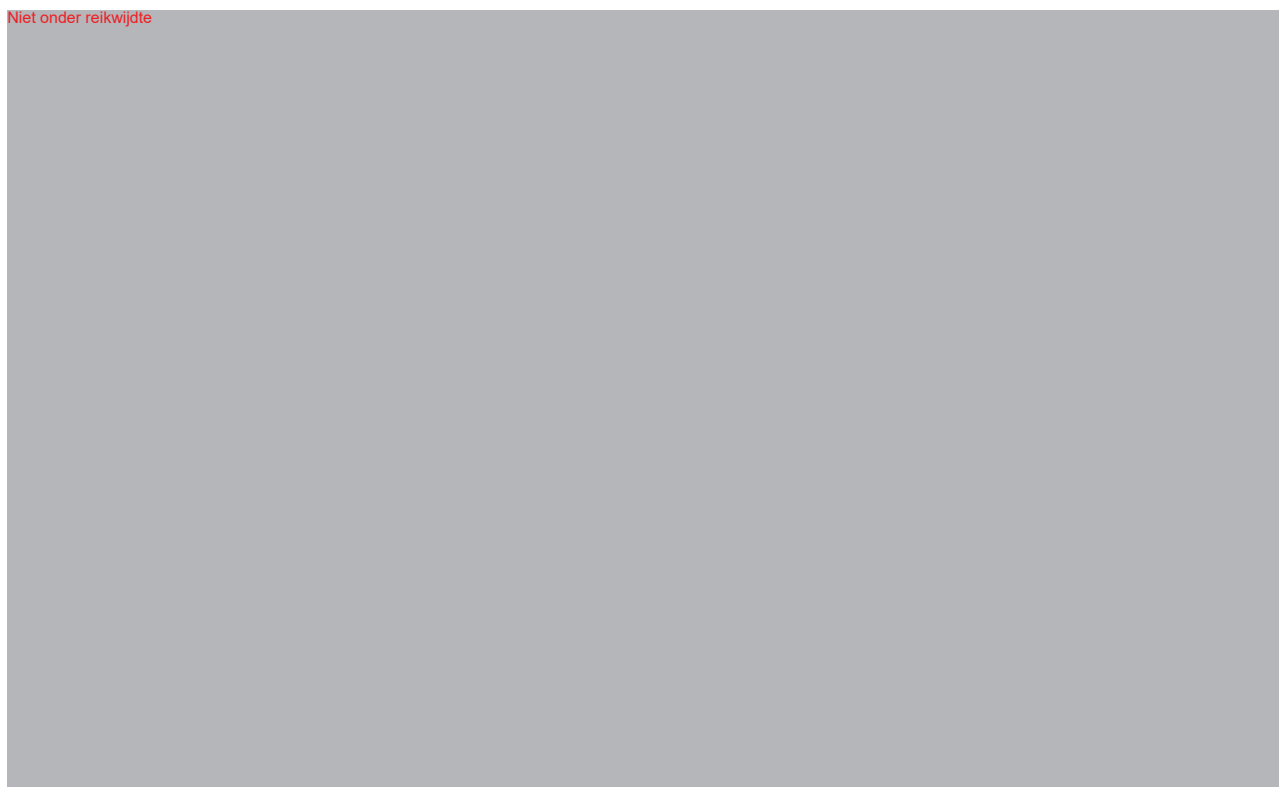
Niet onder reikwijdte

Niet onder reikwijdte

NXT Vermiste Personen of landelijke projectgroep → Landelijke inventarisatie

Niet onder reikwijdte

SVP of landelijke projectgroep - Dossiers op orde en registreren in Summ-IT

Niet onder reikwijdte

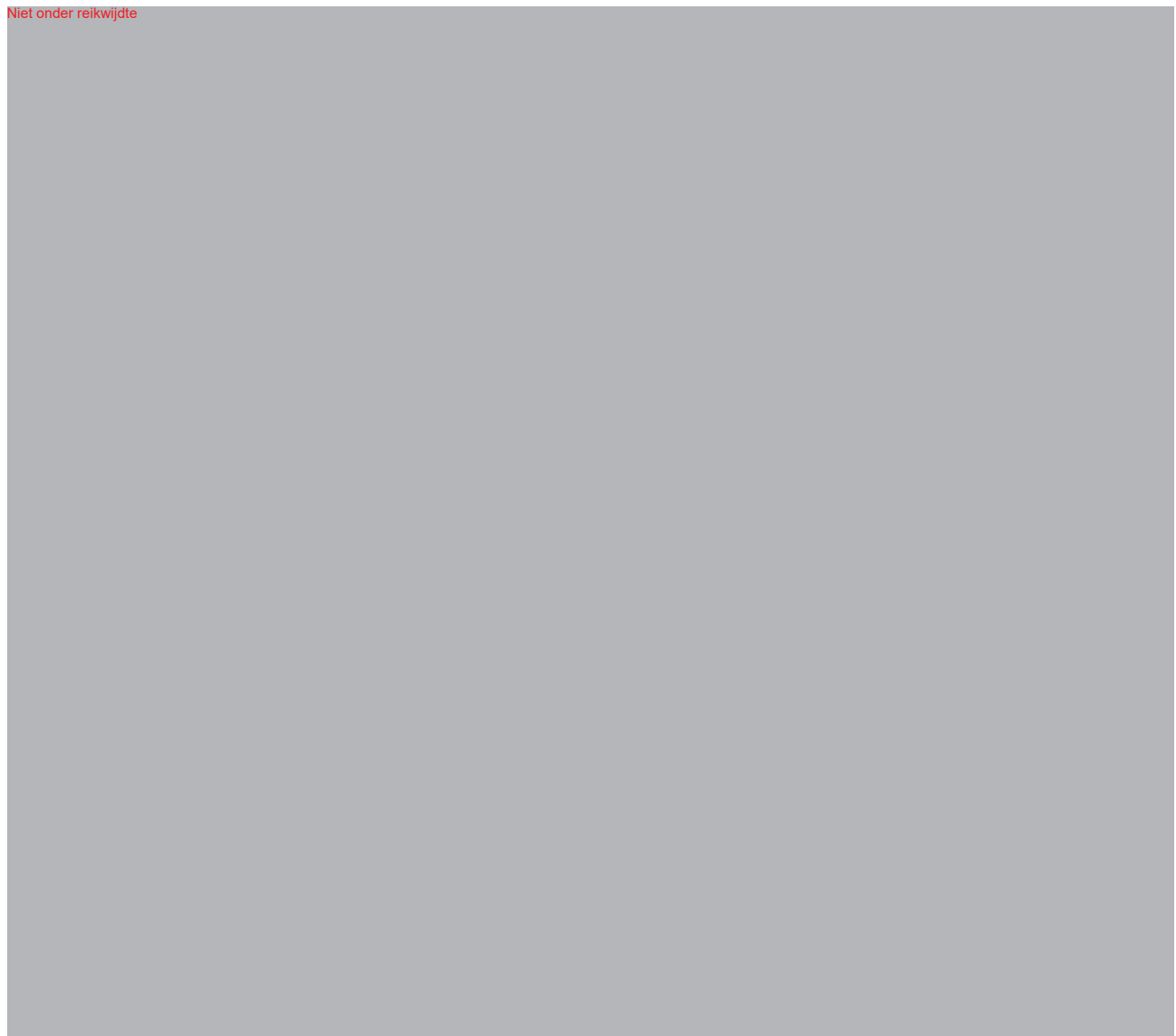

Niet onder reikwijdte

Politied medewerkers die aan NN-zaak werken → Zoek samenwerking externe partners

Niet onder reikwijdte

Begraafplaatsbeheerder → Inventariseer NN-graven en maak deze zichtbaar

Niet onder reikwijdte

---

¹⁴ Niet onder reikwijdte

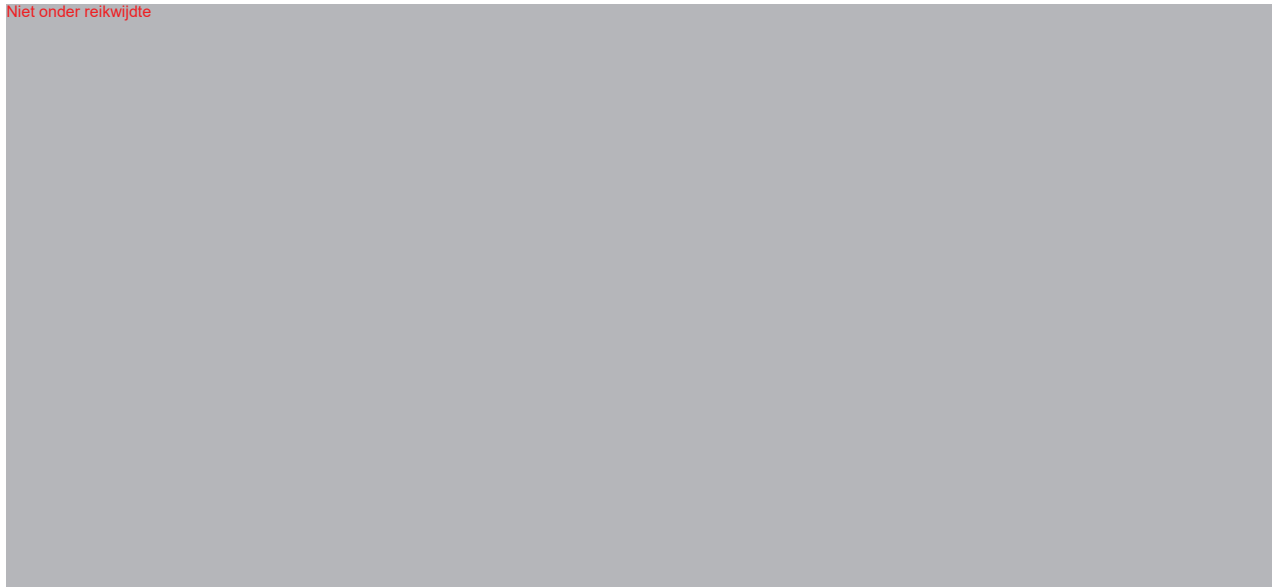
Niet onder reikwijdte

8.2 Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

Landelijke projectgroep → Inventariseer per eenheid waar grootste winst te behalen is

Niet onder reikwijdte

Onafhankelijk onderzoeker → Meer personen interviewen over ervaringen NN'ers

Niet onder reikwijdte

Onafhankelijk onderzoeker → Meer dossieronderzoek verrichten

Niet onder reikwijdte

Niet onder reikwijdte

SVP → Controleer wat er met het verkregen DNA-materiaal van exhumaties is gedaan

Niet onder reikwijdte

NFI en NXT Vermiste Personen → Inventarisatie materiaal NN'ers opgeslagen bij NFI

Niet onder reikwijdte

9 BRONNENLIJST

- Baarda, B., & Van der Hulst, M. (2017). *Basisboek Interviewen* (6e druk). Groningen: Noordhoff.
- Castle, J., & Phillips, W.L. (2003). Grief rituals: Aspects that facilitate adjustment to bereavement. *Journal of Loss & Trauma*, 8(1), 41–71.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2020, 16 juli). *Hoeveel sterfgevallen zijn er per jaar?*. Geraadpleegd op 9 augustus 2020, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/faq/specifiek/hoeveel-sterfgevallen-zijn-er-per-jaar>
- Cleiren, C.P.M., & Crijns, J.H. (2017). *Strafvordering: De tekst van het Wetboek van Strafvordering en enkele aanverwante wetten van commentaar voorzien*. Deventer: Wolters Kluwer.
- Droog, B. (2013). *Eenzame uitvaart: Gedichten en essay*. Eenrum: Rottend Staal.
- Duijst, W., & Naujocks, T. (2015). *Over lijken*. Apeldoorn: Maklu.
- Gemeente Amsterdam Stadsarchief. (2019, 23 april). *Haaldoden*. Geraadpleegd op 12 november 2019, van <https://www.amsterdam.nl/stadsarchief/stukken/dood/haaldoden/>
- Glaser, B.G., & Strauss, A.L. (1967). *The discovery of grounded theory: Strategies for qualitative research*. Chicago: Aldine.
- Heeke, C., Stammel, N., & Knaevelsrud, C. (2015). When hope and grief intersect: Rates and risks of prolonged grief disorder among bereaved individuals and relatives of disappeared persons in Colombia. *Journal of Affective Disorders*, 173, 59-64.
- Inspectie voor de Gezondheidszorg. (2016). *Handreiking (Niet-) natuurlijke dood: Wat moet u weten, wat moet u doen?*. Geraadpleegd op 6 juli 2020, van <https://www.igj.nl/onderwerpen/calamiteiten/documenten/publicaties/2016/02/16/handreiking-niet-natuurlijke-dood>
- Jong, W. (2011). Nieuwe verantwoordelijkheid voor burgemeesters. Identificatie naamloze doden. *Burgemeestersblad*, 16, 20-21.
- Koch, H. (2015, 15 februari). Hulp stelt DNA-bank enigszins teleur. *Trouw*, p. 12.
- Kroon, F., Van den Heuvel, T., & Van der Waal, I. (2004). Identificatie van stoffelijke Overschotten. *Nederlands Tijdschrift Geneeskunde*, 148(28), 1384-1388.
- Kurpershoek, J. (2010). DNA-onderzoek naar NN-lijken. *Blauw*, 6 (9), 8-13.
- Lenferink, L. I. M. (2018). *The disappearance of a significant other: Consequences and care* (Proefschrift). Groningen: Rijksuniversiteit Groningen.
- Meulenbroek, L., & Aben, D. (2019). *Een hooiberg vol spelden*. Zutphen: Paris.
- Meulenbroek, L., & Poley, P. (2015). *MH17: De thuisreis*. Amsterdam: Thoeis.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie. (2013, maart 26). *Vaststellen van de identiteit van een Nomen Nescio*. (z.p.): Auteur.
- Nederlands Forensisch Instituut. (2019). *Aantal profielen en samenstelling DNA-Databank Vermiste Personen*. Geraadpleegd op 5 maart 2020, van <https://dnadatabank.forensischinstituut.nl/resultaten/aantal-profielen-en-samenstelling-dna-databank-vermiste-personen>
- Politie. (2020). *Handelingskader Vermiste personen: Landelijke procesbeschrijving vermiste personen*. (z.p.): Auteur.
- Politie (2019). *Werkproces Coldcase Amsterdam*. Amsterdam: Auteur.
- Politiewet 2012. (2012, juli 12). Geraadpleegd van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0031788/2020-07-01>

- Rurup, M., Ufkes, D., & Limmen, R. (2019). *Hoe spoor je de (bijna) perfecte moord op?* Den Haag: Politie.
- Schouten, S., Van den Eshof, P., Schijf, I., & Schippers, C. (2002). *Handboek Vermiste Personen*. Amsterdam: Reed Business.
- Tuinman, J. (2011). Vaststellen identiteit van overledenen. In W. Duijst, & C. Das, *Handboek forensische en penitentiaire geneeskunde* (pp. 115-128). Apeldoorn: Maklu.
- Van Leeuwen, C. (2019). *Onbekend maar niet vergeten*. Amsterdam: Ambo|Anthos.
- Van Leeuwen, C. (2009). *Kouwe zaken, lege graven: Een onderzoek naar de forensisch-technische mogelijkheden om, in een cold case situatie, de identiteit te achterhalen van NN-slachtoffers van misdrijven* (Bachelorscriptie). Forensisch Onderzoek, Hogeschool van Amsterdam, Amsterdam.
- Van Leiden, I., & Hardeman, M. (2017). *Vermisten op het spoor: Rechercheren naar langdurige vermissingen*. Amsterdam: Reed Business.
- Van Leiden, I., & Hardeman, M. (2015). *Vermisten op de kaart: Aard en omvang van langdurige vermissingen*. Amsterdam: Reed Business.
- Wegman, B. (2017). *Evaluatierapport De Romp*. (z.p.): Nationale Politie.
- Wet op de lijkbezorging. (1991, maart 7). Geraadpleegd van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0005009/2018-08-01>
- Zuring, R. (2012). 'We gaan eerder zoeken'. *Blauw*, 8(22), 6-10.

10 BIJLAGEN

Bijlage A: Topiclijst voor experts

Niet onder reikwijdte

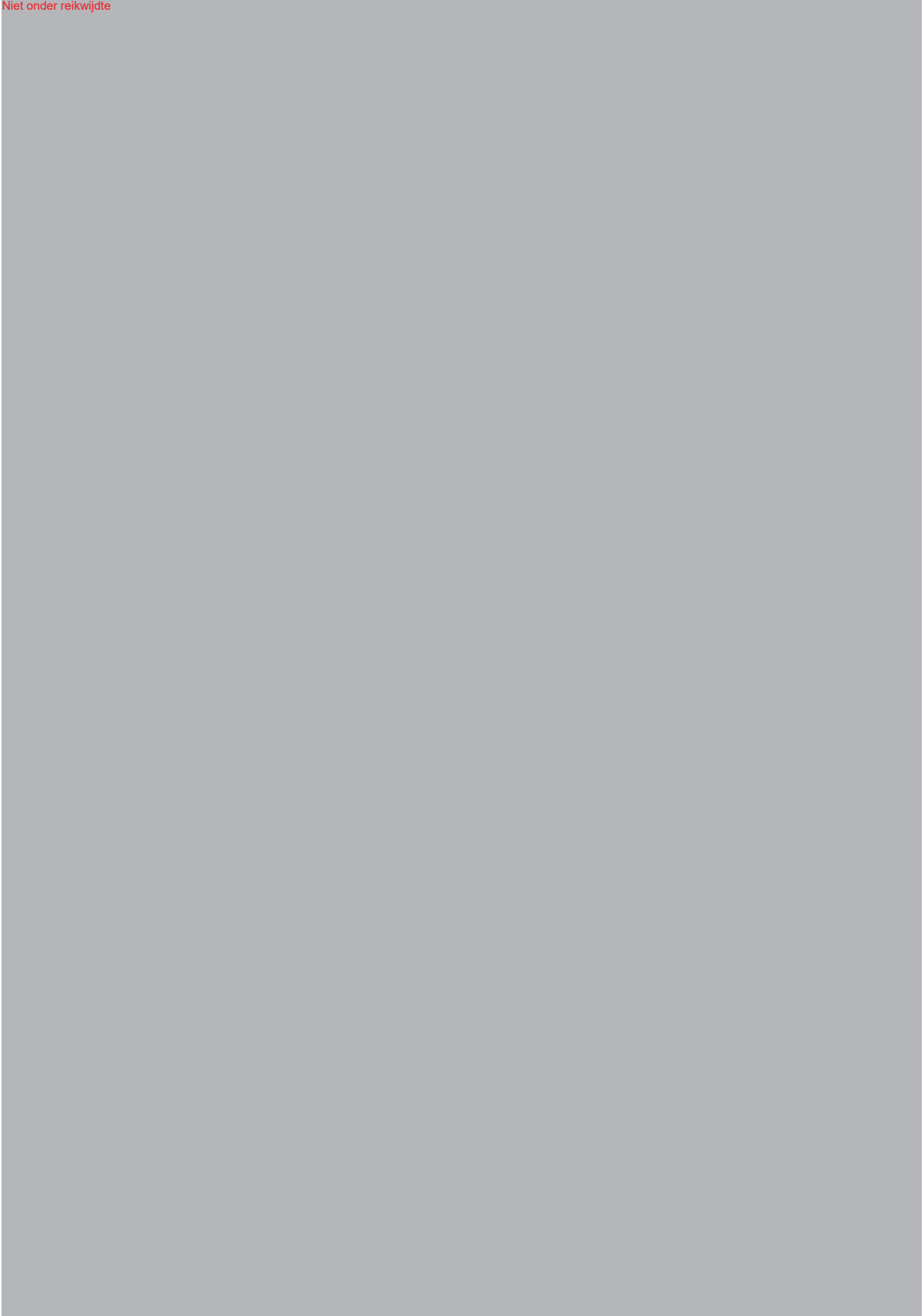

Niet onder reikwijdte

Bijlage B: Knelpunten DNA-afname bij beëindigen graftermijn onbekende dode

Niet onder reikwijdte

Overleg op 4 september 2019 over TK- brief van 3 juli 2019 (DNA-gerelateerde onderwerpen).

Aanwezig: 5.1.2.e (OM), NFI (5.1.2.e en 5.1.2.e), politie (5.1.2.e en 5.1.2.e), DGRR (5.1.2.e), DGPenV (5.1.2.e en 5.1.2.e).

Aanleiding

In de brief van 3 juli jl. aan de TK over verschillende DNA-gerelateerde onderwerpen wordt een standpunt ingenomen over twee onderwerpen

- 1) Het standaard maken en opslaan van standaard Y-chromosomale kenmerken bij DNA-profielen van personen (verdachten en veroordeelden).
-Er is volgens de brief geen wettelijke grondslag voor het standaard vervaardigen en opslaan van Y-chromosomale en mitochondriale DNA-profielen van personen. Dit kan pas na een wetswijziging.
Daarnaast is het de praktijk dat deze profielen in zaaksonderzoek kunnen worden gemaakt en vervolgens opgeslagen, worden naast het autosomale profiel (zoals bijvoorbeeld in zedenzaken bij een mengprofiel). Met de ingebruikname van het nieuwe DNA-analysesysteem (2018) worden naast 23 autosomale DNA-kenmerken, ook standaard drie Y-chromosomale DNA-kenmerken bepaald van sporen en referentiemateriaal en kunnen autosomale profielen ook y-chromosomale kenmerken bevatten. DNA-profielen zijn hoe dan ook niet meer hetzelfde als de profielen ten tijde van de inwerkingtreding van de wet in 1994. Zowel voor een op-een vergelijkend DNA-onderzoek ('klassiek DNA-onderzoek'), DNA-verwantschapsonderzoek als onderzoek van uiterlijk waarneembare persoonskenmerken worden, afhankelijk van de zaak, autosomale, Y-chromosomale en/of mitochondriale DNA-profielen vervaardigd. Het standpunt in de brief lijkt te impliceren dat alle andere DNA-profielen dan die alleen uit autosomale DNA-kenmerken bestaan uit de DNA-databank moeten worden verwijderd deze profielen nu moeten worden vernietigd.
- 2) Verplichte deelname van bepaalde derden aan DNA-onderzoek bij(grootschalige) (verwantschap)onderzoeken. Partijen hebben hier (rechtstatelijke) twijfels over bij grootschalig DNA-verwantschapsonderzoek onder de bevolking. Partijen worden graag betrokken bij de vormgeving van het uiteindelijke voorstel.

Samenvattend: Politie, OM en NFI hebben vragen over de juridische (en praktische) houdbaarheid en impact van de voorstellen. Zij geven aan dat de standpunten niet - of in elk geval niet via de formele route en met het juiste tijdpad - zijn afgestemd met de betrokken organisaties.

- 3) Met betrekking tot de passage in de brief over de "oude bloedmonsters" bij het NFI en de mogelijkheid om daarvan DNA-profielen te maken wordt door het NFI 5.2.1. De bloedmonsters zijn in de zin van de wet "gewone inbeslagnames" en dateren van voor de inwerkingtreding van de DNA-wetgeving..

Met opmerkingen 5.1.2.e]: Opgemerkt moet eveneens dat profielen hoe dan ook niet meer hetzelfde zijn als toen de wet (in 1994) werd opgesteld. Toen 3 à 4 loci, nu 23. Zou de enge uitleg van de brief gehanteerd moeten worden, dan zou iedere ontwikkeling na invoering niet juist zijn (geweest).

Moet er voor snp DNA de wet eveneens herschreven worden?

5.2.1

Dat wat je vervolgens met dat profiel mag doen is een ethische afweging en politieke beslissing (zie bv uiterlijke kenmerken).

Met opmerkingen 5.1.]: 5.2.1 DNA-profielen ontwikkelen zich steeds verder. Onder 'forensisch DNA-profiel' vallen diverse typen profielen.

Met opmerkingen 5.1.2]: ER wordt altijd een y-profiel opgemaakt, anders kan niet worden beoordeeld of de donor mannelijk of vrouwelijk is (Nb. afwezigheid van y wil daarbij niet zeggen dat het geen man is, aanwezigheid is doorslaggevend.)

Met opmerkingen 5.1.2]: 5.2.1

Met opmerkingen 5.1.]: Het is NIET zo dat de DNA-databank elk opgenomen spoor of referentiemateriaal **STANDAARD** vergelijkt met de hierin opgenomen Y-profielen. Er wordt alleen standaard vergeleken met de hierin opgenomen autosomale DNA-profielen. Alleen wanneer er **opdracht** is voor verwantschapsonderzoek zal in de databank worden vergeleken met alle hierin opgenomen Y-chromosomale DNA-profielen. Verwantschapsonderzoek is in de wet geregeld.

Met opmerkingen 5.1.2.e]: Ik heb de tekst nog een keer bekeken. Het is idd breder van grootschalig DNA-onderzoek onder de bevolking. Je mag in de toekomst in bepaalde gevallen DNA-afnemen van derden (niet verdachte). Nu mag dat alleen met toestemming 5.2.1. DWJZ denkt mogelijk helemaal niet aan grootschalig DNA-verwantschapsonderzoek onder de bevolking.

Zoals ik in de brief waarvan deze bijlage een onderdeel uit maakt, heb opgemerkt, 5.2.1

Met opmerkingen 5.1.2]:

2
1

Met opmerkingen 5.1.]: 5.2.1

Met opmerkingen 5.1.2.e]: Uit de brief: Op grond van de artikelen 151a, achtste lid, en 195a, vijfde lid, Sv kunnen Y-chromosomale DNA-profielen — dat zijn autosomale DNA-profielen waaraan de Y-chromosomale kenmerken zijn toegevoegd — die in het kader van een klassiek DNA-onderzoek met het oog op de

Met opmerkingen 5.1.2.e]: Als ik het goed heb begrepen worden y-profielen wel opgeslagen indien deze worden opgemaakt voor een geselecteerd deel van de in de databank aanwezige profielen als daarin een DNA-verwantschapsonderzoek wordt gedaan.

Met opmerkingen 5.1.2.e]: 5.2.1

De bloedmonsters zijn daarmee niet afgenomen in het kader van DNA-onderzoek en vallen derhalve niet onder het regime van de DNA-wetgeving. In de brief lijkt nu ten onrechte de suggestie te worden gewekt dat de bloedmonsters mogelijk grotendeels al vernietigd hadden moeten worden.

Hoe verder

5.2.1

. In dat kader wordt het volgende proces afgesproken:

1. DGRR en DGPeV bespreken met Wetgeving (5.1.2.e) het feit dat organisaties een afwijkend standpunt innemen ten aanzien van de juridische mogelijkheden om onder de huidige wetgeving Y-chromosomale profielen te bepalen en op te slaan en de (praktische) ontwikkelingen 5.2.1. Ook de twijfels vanuit de uitvoeringsorganisaties ten aanzien van de voornemens om de deelname van niet-verdachten aan DNA-onderzoek bij grootschalige verwantschapsonderzoeken in bepaalde gevallen te verplichten. Nogmaals wordt nagevraagd wat exact wordt voorgesteld en waarom. Tot slot wordt het vraagstuk van de bloedmonsters besproken.
2. De standpunten worden in afstemming met politie, OM en NFI (en andere betrokkenen) op hoofdlijnen op papier gezet.
3. DGRR en DGPeV stellen een nota op waarbij de minister wordt geïnformeerd voorafgaande aan het AO Forensisch op 10 oktober a.s. [inmiddels verplaatst naar 31 oktober a.s.] over de door partijen ingenomen standpunten. Afhankelijk van de uitkomsten wordt gezien hoe eea – ook met het oog op het parlementaire debat – kan worden gekanaliseerd.

Nota bene: genealogische databanken

Er vindt op dit moment samen met OM, politie, NFI en departement een verkenning plaats naar “het gebruik” van deze particuliere databanken om onbekende doden, niet als gevolg van een misdrijf, te identificeren. De minister wordt in de genoemde nota ook geïnformeerd over de stand van zaken van dit traject.

Met opmerkingen 5.1.2.e]: Dat zou ook helemaal niet hebben gekund, omdat deze dateren van voor de DNA-wetgeving. Daarna was het niet meer relevant om bloedmonsters op deze wijze en met dit doel af te nemen. Het zijn in de zin van de wet ‘gewone in beslagnames’. Per ibn moet de ovj een beslissing nemen (of had dit moeten doen). Zonder bevel te vernietigen mag het NFI niet eens vernietigen (het NFI kan immers niet eigenstandig beslissen over handhaven of opheffen beslag.

Met opmerkingen 5.1.2.e]: Wordt dat ook niet bedoeld met de zin:

‘Die grondslag ontbreekt in de regeling van het DNA-onderzoek die in het Wetboek van Strafvordering is neergelegd. Dat wetboek biedt geen ruimte om dat bloed te gebruiken, ook niet als de betrokkene daarvoor toestemming heeft gegeven.’

5.2.1

Met opmerkingen 5.1.2.e]: Zie eerdere wettekst daarboven: bewust dat autosomaal profiel ook y-chromosale kenmerken kan bevatten.

Met opmerkingen 5.1.2.e]: 5

5.1.2.e 5.1.2.e

september 09, 2019

Opgemerkt moet eveneens dat profielen hoe dan ook niet meer hetzelfde zijn als toen de wet (in 1994) werd opgesteld. Toen 3 à 4 loci, nu 23. Zou de enge uitleg van de brief gehanteerd moeten worden, dan zou iedere ontwikkeling na invoering niet juist zijn (geweest). Moet er voor snp DNA de wet eveneens herschreven worden?

5.2.1

5.2.1 Dat wat je vervolgens met dat profiel mag doen is een ethische afweging en politieke beslissing (zie bv uiterlijke kenmerken).

 Beantwoorden Oplossen

5.1.2.e 5.1.2.e

september 11, 2019

5.2.1 DNA-profielen ontwikkelen zich steeds verder. Onder 'forensisch DNA-profiel' vallen diverse typen profielen.

 Beantwoorden Oplossen

5.1.2.e 5.1.2.e

september 09, 2019

ER wordt altijd een y-profiel opgemaakt, anders kan niet worden beoordeeld of de donor mannelijk of vrouwelijk is (Nb. afwezigheid van y wil daarbij niet zeggen dat het geen man is, aanwezigheid is doorslaggevend.)

 Beantwoorden Oplossen

5.1.2.e

5.1.2.e

september 11, 2019

5.2.1

 Beantwoorden Oplossen

5.1.2.e

5.1.2.e september 05, 2019

Ik heb de tekst nog een keer bekeken. Het is idd breder van grootschalig DNA-onderzoek onder de bevolking. Je mag in de toekomst in bepaalde gevallen DNA-afnemen van derden (niet verdachte). Nu mag dat alleen met toestemming.

5.2.1 DWIJZ denkt mogelijk

helemaal niet aan grootschalig DNA-verwantschapsonderzoek onder de bevolking.

Zoals ik in de brief waarvan deze bijlage een onderdeel uit maakt, heb opgemerkt, 5.2.1

5.2.1

het afnemen van celmateriaal van derden kan noodzakelijk zijn om vast te stellen welke sporen op een plaats delict van de verdachte of van anderen afkomstig zijn zodat op de juiste wijze richting kan worden gegeven aan het opsporingsonderzoek of het bewijs in de zaak kan worden versterkt. Het Wetboek van Strafvordering (Sv) biedt op dit moment geen grondslag derden hiertoe te verplichten. Op grond van de regeling over het DNA-onderzoek in het Wetboek van Strafvordering kan namelijk alleen onder dwang celmateriaal worden afgenomen bij verdachten tegen wie een stevige verdenking bestaat van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten (zogenoemde ernstige bezwaren), indien dat in het belang van het desbetreffende onderzoek is (artikelen 151b, eerste lid, en 195d, eerste lid, Sv). Derden kunnen op grond van die regeling niet worden verplicht om hun celmateriaal ten behoeve van een DNA-onderzoek af te staan, zij kunnen alleen worden verzocht om dat te doen. Dit is anders bij de uitoefening van het kledingonderzoek en het onderzoek aan het lichaam. Voor dergelijk onderzoek biedt het Wetboek van Strafvordering een grondslag (artikel 195, derde lid, Sv) om onder dwang uit te voeren bij de derde die vermoedelijk sporen van het strafbare feit draagt, als dat dringend noodzakelijk is.

5.1.2.e

5.1.2.e september 09, 2019

5.2.1

5.2.1

 Beantwoorden Oplossen

5.1.2.e

5.1.2.e september 11, 2019

5.2.1

 Beantwoorden Oplossen

5.1.2.e

5.1.2.e

september 05, 2019

Uit de brief: Op grond van de artikelen 151a, achtste lid, en 195a, vijfde lid, Sv kunnen Y-chromosomale DNA-profielen — dat zijn autosomale DNA-profielen waaraan de Y-chromosomale kenmerken zijn toegevoegd — die in het kader van een klassiek DNA-onderzoek met het oog op de opsporing van een zedenmisdrijf worden bepaald, nu al in de DNA-databank worden opgeslagen. Die profielen kunnen zo nodig ook bij de uitvoering van een DNA-verwantschapsonderzoek aan de hand van de in de DNA-databank verwerkte DNA-profielen worden gebruikt. Op dit moment ontbreekt in de regeling van het DNA-verwantschapsonderzoek — de artikelen 151da en 195g — echter een expliciete grondslag om de Y-chromosomale DNA-profielen en andere profielen, zoals mitochondriale DNA-profielen, die in het kader van dat onderzoek worden bepaald, in de DNA-databank op te slaan. Hierdoor is de grondslag die in de artikelen 151a, achtste lid, en 195a, vijfde lid, Sv is gecreëerd voor het verwerken van de DNA-profielen die bij de uitvoering een klassiek DNA-onderzoek zijn opgemaakt, niet van overeenkomstige toepassing verklaard op het DNA-verwantschapsonderzoek.

De Y-chromosomale DNA-profielen of andere DNA-profielen zullen pas in de DNA-databank kunnen worden opgeslagen als zij na inwerkingtreding van de aangekondigde wetswijziging zijn verkregen in het kader van een verwantschapsonderzoek dat na die datum is verricht.

Beantwoorden

Oplossen

5.1.2.e

5.1.2.e

5.2.1

september 09, 2019

Beantwoorden

Oplossen

5.1.2.e

5.1.2.e

5.2.1

september 06, 2019

5.2.1

5.2.1

5.2.1

We gaan

uiteraard met het NFI om te tafel om hierover doorte praten. Hiervoor worden nog gesprekken gepland.

Beantwoorden

Oplossen

5.1.2.e

5.1.2.e

september 09, 2019

Dat zou opk helemaal niet hebben gekund, omdat deze dateren van voor de DNA-wetgeving. Daarna was het niet meer relevant om bloedmonsters op deze wijze en met dit doel af te nemen. Het zijn in de zin van de wet 'gewone in beslagnames'. Per ~~ijn~~ moet de ~~gy~~ een beslissing nemen (of had dit moeten doen). Zonder bevel te vernietigen mag het NFI niet eens vernietigen (het NFI kan immers niet eigenstandig beslissen over handhaven of opheffen beslag.

 Beantwoorden Oplossen

5.1.2.e

5.1.2.e

september 06, 2019

Wordt dat ook niet bedoeld met de zin:

'Die grondslag ontbreekt in de regeling van het DNA-onderzoek die in het Wetboek van Strafvordering is neergelegd. Dat wetboek biedt geen ruimte om dat bloed te gebruiken, ook niet als de betrokkene daarvoor toestemming heeft gegeven.'

5.2.1

 Beantwoorden Oplossen

5.1.2.e

5.1.2.e

BD/DGPOL/PBT/PT

Zie eerdere wettekst daarboven: bewust dat autosomaal profiel ook y-chromosale kenmerken kan bevatten.

5.1.2.e

5.1.2.e

5.2.1